THEOLOGIA MORALIS SACRAMENTALIS TRIPARTITA PER MODUM...

Benjamin Elbel, Josè Maria Fonseca de Evora

THEOLOGIÆ

MORALIS SACRAMENTALIS,

PER MODUM CONFERENTIARUM
CASIBUS PRACTICIS
APPLICATÆ, ET ILLUSTRATÆ
AD USUM
Tum Curatorum, tum præsertim
pro Animarum Cura Examinandorum

PARS II.

DE

SACRAMENTO POENITENTIÆ.

AUTHORE
P. F. BENJAMIN ELBEL, Ord. FR.
Minorum, Recollectorum, Almæ Provinciæ
Argentinæ: seu Superioris Germaniæ
SS. Theologiæ Lectore Jubilato.

EDITIO QUARTA.

Ab Authore revisa & correcta.

AUGUSTÆ VINDEL. & GRÆCII.
Sumptibus PHILIPPI VEITH, An. MDCC XL.

CELSISSIMO
AC
REVERENDISSIMO
DOMINO, DOMINO
LEOPOLDO ANTONIO ELEUTHERIO
ARCHI-EPISCOPO
ET
SACRI ROMANI IMPERII
PRINCIPI
SALISBURGENSI,
SACRÆ SEDIS APOSTOLICÆ
LEGATO NATO,

Germaniæ Primati &c. &c.

DOMINO, DOMINO
Clementissimo,

CELSISSIME,

AC

REVERENDISSIME

S. R. I.

PRINCEPS,

DOMINE, DOMINE

CLEMENTISSIME.

ALter jam ſenſim dilabitur annus, ex quo minima Franciſcano-Seraphica Familia Salisburgenſis *TIBI CELSISSIME PRINCEPS* nunquam non devotiſſima ſuum erga *Te* affectum, ſuámque, quam portat, ſanè maximam obſervantiam publicô quodam homagiô demiſſiſſimè conteſtari meditabatur, nec oportuniorem hactenus occaſionem nacta ſibi videbatur, quàm præ-

ſen-

ſentem libellum, tuo Nomine, velut laurea in frontiſpicio exornatum *Tibi* ſiſtendo, dedicando, & humillimo mentis affectu offerendo. Quidnî enim *Tibi* offerret, quod tuum eſt, quod gratioſo tuo annutu, tuísque liberalibus expenſis in lucem prodiît, & hôc ipſo *Tibi* famam, vitámque debet?

Et verò libellum hunc vel ideò etiam placito non dedignaberis obtutu, quòd de SS. Pœnitentiæ Sacramento ritè adminiſtrando tractet, quódque animarum ſalutem meliori, quö fieri poteſt modô, procurandam pro fine habeat; id enim genus ſtudii genio tuo vel maximè arridere, neminem latere poteſt; quandoquidem curas omnes atque conſilia eò traducis, ut tuis nihil, quod animarum ſalutem promovere valet, deficiat: quin etiam *Tu* ipſe, ex quo paſtorale munus ſuſcepiſti, gregem dominicum *Tibi* concreditum divini verbi pabulo nutrire aſſueviſti, vel in vitia è ſuggeſtu detonando, vel virtutum ſemina audientium pectoribus inſerendo, vel ad DEI, Magnæque Deiparentis cultum eorundem animos velut jactis quibusdam facibus inflammandô; id, quod vel maximè præſtas tunc, cùm Servatoris noſtri exemplum ſecutus, priùs incipis facere, quàm

docere, ut tuo exemplo inducti sentiamus omnes, ea, quæ doces, factu haud impossibilia esse, quantumvis insignia virtutum exempla, vel potiùs incitamenta videantur.

Nec facilè mirabitur ea, quæ diximus modò, quisquis in memoriam revocare voluerit illud Venerabilis Matris *Joannæ de Cruce* Clarissæ Rovoredanæ de *Te* oraculum. Nondum natus, immò verò nondum conceptus eras; nondum nuptiali fœdere sese obstrinxerat Parens tuus Illustrissimus, & jam jam à *Joanna* futurorum præsaga audiêrat, nascituros sibi è conjugali thalamo tres filios, è quibus *Primogenitus in magnum Ecclesiæ Præsulem evaderet*. Et verò hoc non vanum omen, sed verissimum Spiritûs sancti oraculum fuisse, probavit faustissimus rei totius, ùt prædicebatur, successus, probat hodiedum palmaris veritas. Quid enim in *Te CELSISSIME PRINCEPS* non verè magnum? Quid non ea, quâ fulges, maxima dignitate ecclesiastica, immò & Purpura dignum? Magnus profectò ex splendore clarissimi sanguinis, quippe ea in Domo natus, quæ non alios, præterquam magnos Heroës progerminare nata est. Magnus quà naturæ etiam donis. Magnus virtutibus, quippe in

quo

quo ſuſpicimus ſingularem quandam mentis perſpicaciam, & maximarum rerum geren-darum uſum, atque peritiam; in quo ſcientiarum tum divinarum, tum humanarum etiam, ac utriúsque jurisprudentiæ theſaurum admiràmur reconditum; in quo denique reliquarum virtutum præſtantiſſima quæquè ornamenta præclaro fœdere conjuncta cernimus: quæ quidem omnia, cùm per ſe luceant, nullo indigent adſcititio laudationis fuco.

Illud tamen, ne ingrati animi vitio laborare videamur, ſilentio præterire haudquaquam poſſumus, quòd ſcilicet ſingulari quodam ſtudio beneficentiæ & gratiarum Conventum hunc noſtrum, immò & totam Religionem Seraphicam hactenus ſemper proſecutus fueris, & etiamnum proſequaris quàm clementiſſimè, dum nos perinde, ac ſi tui eſſemus, benignè amplecteris, protegis, & foves; qua quidem magnificentiæ, & profuſæ in pauperes S. Franciſci filios munificentiæ laude & cæteri tui Majores floruére, & in præſens usque monumentum non ſinè permagna animi voluptate floreſcere cernimus, quotquot *Firmiano de Stemmate* progerminant, ita, ut prope jam idem videatur, &

Firmianum, & *Franciscanum*, vel potiùs Franciscanorum fautorem, ac Patronum. Argumentum hujus evidentissimum suppeditavit nobis *Georgius Firmianus*, quando suo nomine nuncupatam *Firmianam* arcem flemmensem felicissima sorte commutavit in Monasterium Franciscanorum, quo Orbi universo palam testatum relinqueret, Firmianorum Palatia & habitacula, Franciscanorum esse receptacula, nec inglorium existimâsse, vigere Francisci stigmata, ubi priùs *Firmiana* emicuêre sydera, tantúmque abesse, ut Illustrissimæ Familiæ splendoribus quidquam decederet ex hac sancta commutatione, quin potiùs inde caperet novum immortalis suæ gloriæ augmentum, ubi *Firmianæ* munificentiæ, pietatis, atque in Seraphicam Religionem beneficentiæ perpetuum posuerat monimentum.

At enim Firmianam hanc in Francisci filios prodigalitatem noverit recompensare Deus, omnium bonorum retributor largissimus; fortè etiam recompensâsse videbitur, quod *Tibi* CELSISSIME PRINCEPS (suffragante procul dubio Pauperum Patriarcha Francisco) tuum esse, *Téque* ipsum velut clarissimum sydus ac lumen *Firmiano* dederit

Stem-

Stemmati; quamquam tuum esse non tam pro *Te*, quàm pro aliorum, subditorum scilicet tuorum salute, quibus *Te* totum vigili cura impendis, *Tibi* à DEO datum fuisse non nemo haud incongruè suspicabitur.

At, cur Francisco patrocinante *Te* velut clarissimum Sydus *Firmiano Stemmati* datum diximus? Inde *CLEMENTISSIME PRINCEPS* asserti hujus haud obscurum deducimus omen. Nam Ecce! Jam quatuor, non ambitæ, sed *Te* ambientes Infulæ Sacratum tuum Verticem exornaverant, Jam Lavantinam, postea etiam Seccoviensem Ecclesiam, quà Sanctissimis virtutum exemplis, quà sapientissimis etiam doctrinæ & morum institutis gubernaveras. Jam ob præclara, & Orbi universo notissima tua merita, Augustissimo Imperatore CAROLO VI. (qui *Te* Principem & Pastorem omni exceptione majorem dictitare solet) præsentante, Ecclesia Labaccensis velut nova sponsa in Sacros *Tui* amplexus ruere meditabatur, dum ecce Ecclesia Metropolitana Juvaviensis suo viduata Pastore Celsissimo S. M. *Francisco Antonio de Harrach*, alium ambire cœperat sponsum: quæ verò tunc ejusdem Metropolitanæ vota, quæ Cleri, Populíque suspiria, ut

Te in publicum faustitatis omen, suum faustis avibus ad Clavum sedere brevi cernerent! Ast, altiori procul dubio Superûm Consiliô factum arbitramur, ut in ipso Sanctissimi Patris nostri Francisci festo, quarto scilicet Octobris, communi omnium applausu, & unanimi calculô (quem una eáque sola sinistra valetudo nonnihil morari poterat) in *Te* coinciderent, & coincidendo in meritissimum Metropolitanæ Ecclesiæ Juvaviensis Sponsum, seu Archi-Episcopum, S. R. I. Principem, S. Sedis Apostolicæ Legatum natum, & Germaniæ Primatem eligerent, ut vel sic haud obscurè conjectaremus, etiam suffragante S. Francisco, (cujus Filia Joanna de Cruce, sanctitatis laude clarissima jam ante decem, & ampliùs lustra *Te magnum Ecclesiæ Præsulem* futurum prædixerat) *dextram Domini exaltâsse te.* En! materiam gaudii nostri! en, sincerissimæ nostræ congratulationis fomentum, & incitamentum!

Accipe igitur *CLEMENTISSIME PRINCEPS* hanc, ùtut demum exiguam oppellam, *Tibi* multiplici titulo, ùt vides, debitam. Fave Pauperum Pater, & pauperem hanc nostram familiam Franciscanam *Tibi* perpetuò devinctissimam, dum in

ali-

aliquale ſaltem gratitudinis ſuæ tributum, túæque, quam meritiſſimo jure portas, maximæ dignitatis eccleſiaſticæ applauſum præſens exhibet opuſculum, protinus amplectere, & fove, útque diu foveas, diu vive; annos perènna plurimos, ad ampliſſimæ Archi-Diœceſeos tuæ proſperitatem, ad totius Eccleſiæ & Reipublicæ chriſtianæ emolumentum, nec non ad perpetuum illuſtriſſimæ Proſapiæ Firmianæ ornamentum, honoris ac gloriæ nunquam emoriturae argumentum.

Ità ſubditi tui univerſi; ità & nos ardentiſſimis in Cœlum votis ſuſpirabimus: Ità nobiſcum orabit Sanctiſſimus Patriarcha noſter Franciſcus; quem in hunc finem conſtanter interpellabimus.

Reverendiſſimæ & Clementiſſimæ Celſitudini tuæ.

Perpetim devotiſſimi & obſtrictiſſimi Fratres Minores Recollecti, Conventus Salisburgenſis.

APPROBATIO CENSORIS.

HÆc ſecunda Pars Theologiæ Moralis tractans de Sacramento Pœnitentiæ à priore, anno præterito in lucem data, nec doctrinæ ſoliditate, nec rationum pondere diſſidet; hinc pariter luce publica dignam cenſeo, & pro ſacro Tribunali ſedentibus ſummopere commendo. Auguſtæ 13. Maji, 1729.

FRANC. JOSEPH de Handl, SS. Theol. Licent. Reverendiſſ. & Sereniſſ. Princ. & Epiſc. Aug. Conſil. Eccleſ. Maj. Pœnit. & Librorum Cenſor, necnon Inſign. Eccleſiæ ad S. Maurit. Canonicus & Parochus.

Appro-

Approbatio Theologica I.

PRæſens *Theologiæ Sacramentalis Pars Secunda* tractat *Scelera* Diis, hominibúsque ſemper infeſta, niſi vel ad *Aram Gratiæ*, ùt in Sacro Tribunali fieri amat, Virtute, aut Sacramentô pœnitentiæ; vel *Juſtitiæ*, vindice Judicis gladiô; vel *Palladis*, perſecutore Calamô Litterato ſacrificentur, & mactentur. Quod hujus *Partis Secundæ* Author labore non pœnitendo præſtat, dum *Scelerum* Monſtra profligat, atterit, conterit, ſolvit aut ligat quàm dexterrimè; ac ad illa penitus è medio tollenda *Curatis & Curandis* inſignem doctrinam adminiſtrat, uberem Fructum, *Scelerúmque* Triumphum adornat, vires ad hoc grande Munus, & Onus neceſſarias miniſtrat. Quare cùm de Mandato Admodum R. P. Provincialis Almæ noſtræ Provinciæ Argentinenſis, ſeu Superioris Germaniæ, Superioris mei Obſervandiſſimi accuratè luſtrârim, illámque ab omni *Scelere* tum in Catholica Fide, tum probis Moribus puram invenerim, meritò lucem publicam decorat, ac *Prioris Partis* applauſum meretur. Dabam in Conventu noſtro Salisburgenſi, 17. Febr. 1729.

F. LEO STEHLE, ejusdem Ord. & Provinciæ in præfato Conventu SS. Theologiæ Lector.

Appro-

Approbatio Theologica II.

VEre magnus eſt hic Tractatus (ſeu Pars II. Theologiæ Moralis Sacramentalis de Sacramento Pœnitentiæ) non mole, ſed doctrinâ, in quo ſive ubertatem materiæ, ſive concinnam claritatem, & brevitatem formæ ſpectaveris, non modò ad omnium in foro ſacramentali jus dicentium ſatisfactionem, ſed & multimodam directionem compoſitus innoteſcet. Cúmque præterea nihil in eo, ſeu contra orthodoxam fidem, ſeu contra morum honeſtatem vel in minimo peccatum ſit, quin potiùs ad eaſdem ducat, & reducat; hinc velut numeris omnibus abſolutus, approbari meretur ex juſtitia. Ità perlectis omnibus de Mandato A. R. P. P. Miniſtri Provincialis, judico, & cenſeo ex Conventu noſtro Paſſavienſi Fratrum Min. Recoll. ad S. Annam die 17. Januarii 1729.

Fr. CHERUBINUS MAYR,
ejusd. Ord. & Conventûs SS. Theol. Lector.

ELEN-

ELENCHUS CONFERENTIARUM ET CASUUM.

Casus.

ELENCHUS.

Casus.

Conferentia III.

Casus.

Conferentia IV.

Casus.

II. De

Conferentia V.

Casus.

Conferentia VI.

Casus.

Conferentia VII.

Casus.

Conferentia VIII.

Casus.

Con-

Conferentia IX

Casus.

Conferentia X.

Casus.

Conferentia XI.

Casus.

Conferentia XII.

Casus.

Conferentia XIII.

Casus.

II. De

Conferentia XIV.

Casus.

Conferentia XV.

Casus.

Con-

Conferentia XVI.

Casus.

Conferentia XVII.

Casus.

Con-

Conferentia XVIII.

Casus.

Conferentia XIX.

Casus.

Con-

Conferentia XX.

Casus.

CON-

CONFERENTIA PRIMA.

De Natura, necessitate, & materia Sacramenti Pœnitentiæ.

SUMMARIUM.

1. Pœnitentia generatim & ethimologicè sumpta idem sonat, ac *pœna tenentia*. Item sumitur pro virtute.
2. Describitur Pœnitentia quà Sacramentum.
3. Hoc fuit præcipuè & completè à Christo Domino post resurrectionem institutum. *Joan.* 20.
4. Estque in re, vel saltem in voto necessarium necessitate medii, omnibus post baptismum graviter lapsis.
5. Et quomodo in voto?
6. Partes Sacramenti hujus sunt duæ, scilicet materia & forma,
7. Materia est duplex, nempe remota & proxima.
8. Remota sunt peccata post baptismum commissa; proxima sunt actus Pœnitentis.
9. Rursus alia est materia necessaria: peccata scilicet mortalia. Alia sufficiens tantùm: scilicet peccata venialia &c.

10. & 11. Expeditur gemina instantia de peccatis jam semel legitimè dimissis.

12. Peccata dubia reipsa commissa sunt materia valida: nihilominus à peccatis merè dubiis per se loquendo non licet absolvere.

13. Resolvitur Casus I. de quodam Judæo, qui, licèt peccatis pluribus obstrictus, non tamen tenetur, immò nec potest baptismo præmittere confessionem validam.

14. Et quid, si baptismus adulti dubius sit reiterandus? an talis teneatur priùs confiteri.

15. Resolvitur Casus II. de quodam Rustico, qui ob labilitatem memoriæ nihil aliud confitetur, quàm, quòd peccàverit cogitationibus, verbis, & operibus.

16. Si talis recordetur se peccâsse graviter, etsi ignoret in qua specie, tenetur tamen dicere genus proximum, si possit.

17. Resolvitur Casus III. de Moniali, quæ non affert nisi meras imperfectiones: subdit tamen, se dolere de omnibus aliis peccatis unquam commissis &c.

18. An, vel quâ ratione talis dicatur exprimere species peccatorum?

19. Docetur praxis procedendi cum rudioribus, qui non, nisi peccatilla dubia afferre consueverunt.

20. Ad licitam absolutionem semper subjiciendum est clavibus peccatum certum, saltem veniale.

21. Cum reatu culpæ non semper dimittitur reatus pœnæ.

22. Peccata venialia etiam extra Sacramentum dimitti possunt: & quot modis?

§. I.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos casus practicos de Materia Sacramenti Pœnitentiæ.

QUæres primò, quid sit Pœnitentia generatim sumpta, & quotuplex?

1 R. Pœnitentia generatim, & ethimologicè sumpta idem est, ac *pœna tenentia*: & pœnitere in sensu verè Catholico sacræ Scripturæ & SS. Patribus familiarissimo idem sonat, quod *pœnam tenere*. Scholastici tamen distinguunt inter pœnitentiam, quà virtus, & quà Sacramentum est. Quà virtus describitur, quòd sit *habitus inclinans hominem ad detestandum & vindicandum peccatum à se commissum, quatenus offensa, & injuria DEI est.* Atque re ipsa nil aliud importat, quàm contritionem, vel potiùs qualitatem inclinantem ad actus contritionis, seu ad detestanda & vindicanda peccata, in quantùm sunt offensa & injuria DEI. De Pœnitentia quà virtute pluribus agemus infrà à *num.* 48. ubi de contritione velut parte materiali Sacramenti Pœnitentiæ; quod jamjam aggredimur principaliùs examinandum, & pro praxi contemplandum. Unde

Quæres 2dò, quid ſit Sacramentum Pœnitentiæ, & quando inſtitutum?

2 Reſp. ad primum. Eſt Sacramentum N. Legis, quô homo verè pœnitens & confeſſus à Sacerdote legitimo certa verborum formâ à peccatis abſolvitur. Ex qua deſcriptione ab omnibus recepta ſatis liquet, Pœnitentiam modò deſcriptam eſſe verum Sacramentum; quandoquidem eſt ſymbolum externum, per ſe ex opere operato collativum gratiæ ad remittenda peccata, & hominem ſanctificandum. Qua ratione Concil. Trident. *ſſ.* 14. *Can.* 1. *de pœnit.* definit. *ſiquis dixerit, in Eccleſia Catholica Pœnitentiam non eſſe verè & propriè Sacramentum pro fidelibus, quoties poſt baptiſmum in peccata labuntur, ipſi DEO reconciliandis, à Chriſto Domino noſtro inſtitutum; anathema ſit.* Accedit communis DD. ſenſus, praxis, & uſus Eccleſiæ, cui absque nota temeritatis hæretici refractari nequeunt.

3 R. Jam ad 2dum. Hoc Sacramentum fuit immediatè à Chriſto Domino inſtitutum poſt reſurrectionem, quando Joan. 20. Apoſtolis, eorûmque ſucceſſoribus dedit poteſtatem abſolvendi ſequentibus verbis: *accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt.*

Idi-

Idipſum clariſſimis verbis docet Tridentinum cit. *ſſ.* 14. *de pænit. cap.* 1. Et Catholici *omnes.*

Quæres 3tiò. An, quomodo, vel quo jure Sacramentum pœnitentiæ ſit neceſſarium ad ſalutem?

R. Eſt poſt ſui inſtitutionem omni 4
homini poſt baptiſmum graviter lapſo in re, vel ſaltem in voto neceſſarium neceſſitate medii, & quidem jure divino, non humano tantùm. Ita rurſus velut de fide tenendum conſtat, tum ex communi Theologorum conſenſu, tum præcipuè ex Concilio Trident. *cit.* dum *cap.* 2. docet, hoc Sacramentum poſt baptiſmum lapſis eodem modô eſſe neceſſarium, quô modo baptiſmus nondum regeneratis: atqui hic eſt neceſſarius neceſſitate medii ſecundùm dicta de Baptiſmo *Confer.* 7. *num.* 68. ergo. Et ratio à priori eſt: quia illud medium rectè dicitur ſimpliciter neceſſarium ad ſalutem, cujus effectus eſt ſimpliciter neceſſarius: atqui ex inſtitutione Chriſti Domini effectus Sacramenti Pœnitentiæ (ſcilicet remiſſio peccati mortalis, & juſtificatio peccatoris) eſt ſimpliciter neceſſarius, prout idem Concilium *cit. cap.* 5. docet ſequentibus verbis: *univerſa Eccleſia ſemper intellexit, inſtitutam etiam eſſe à Domino integram peccatorum confeſſionem,*

& omnibus post baptismum lapsis jure divino necessarium existere. Oppositum verò asserentes Hæreticos anathematizat *Can. 6. & 7.* ergo.

5 Dixi : *saltem in voto* : quia contritio perfecta , & amor DEI super omnia pariter habent vim justificandi , esto non justificent sine voto saltem virtuali & implicito suscipiendi hoc Sacramentum , prout rursus perspicuè tradit Concilium Trid. *cit. ss.* 14. *de pœnit. c.* 4. ergo licet non in re , certè tamen in voto est simpliciter necessarium ad salutem , prout infrà dicemus pluribus , ubi de confessione.

Quæres 4tò. quænam sint partes hujus Sacramenti ?

6 R. Partes sunt materia & forma : sicut universim quodvis Sacramentum constat suô modô ex materia & forma ceu partibus. Alia est quæstio : quænam sint partes pœnitentiæ? Ad quam communiter respondent DD. partes pœnitentiæ se tenentes ex parte pœnitētis esse tres, scilicet dolorem, confessionem, & satisfactionem ; ita tamen ut dolor & confessio sint partes essentiales , satisfactio autem in re exhibita sit pars duntaxat integralis , quippe qua etiam deficiente adhuc essentialiter subsistit Pœnitentia. Major est controversia , utrum actus pœnitentis , dolor scilicet & con-

fessio

ſeſſio ſint partes eſſentiales intrinſecè conſtitutivæ Sacramenti Pœnitentiæ vel non ? Quocirca Thomiſtæ communiter, & ſatis veroſimiliter tenent affirmativam; eò quòd ſecundùm ipſos tam actus pœnitentis, quàm abſolutio habeant vim conferendi gratiam ſanctificantem ex opere operato. Econtra Scotus, Boſco & alii SS. ſatis communiter cum multis RR. eſto fateantur, actus pœnitentis eſſe partes eſſentiales in hoc ſenſu, quatenus eſſentialiter & indiſpenſabiliter prærequiruntur ad abſolutionem, ita, ut ſine illis Sacramentum Pœnitentiæ nunquam valeat adminiſtrari: negant tamen, eſſe partes intrinſecas, ex opere operato conferentes gratiam ſanctificantem. Verùm quidquid dicatur de hoc; ad praxin parùm, vel nihil omnino confert. Sufficiat proin hanc controverſiam merè ſpeculativam paucis inſinuâſſe. Jam ut practica proſequamur:

Quæres 5tò, quæ ſit materia hujus Sacramenti, & quotuplex?

R. ad primum. Materia hujus Sacramenti duplex eſt, ſcilicet remota & proxima. Remota ſunt peccata poſt baptiſmum commiſſa; quæ dicuntur materia *circa quam*, quia circa illa ut deſtruenda & eliminanda verſatur abſolutio,

tio, ceu forma hujus Sacramenti. Cùm verò peccata secundùm se non sint immediatè remissibilia, nisi per actus pœnitentis proximè applicentur; hinc communiter appellantur materia *remota*: è contrà actus Pœnitentis, scilicet dolor & confessio dicuntur materia *proxima*, eòquòd per hos sacris clavibus proximè applicentur peccata, ut vi absolutionis remitti valeant: sicut universim in omnibus aliis Sacramentis materia proxima dicitur id, quô materia remota applicatur; prout docetur in *tract. de Sacram. in genere.*

8 Dixi etiam: *peccata post baptismum commissa* &c. Quia ad delenda peccata ante baptismum commissa, sicut & ad expiandum originale, institutus fuit baptismus, prout clarissimè docet Trid. *cit. ss.* 14. *c.* 1. Et certè Ecclesia nequaquam vult exercere judicium, nisi in subditos suæ jurisdictioni; juxta illud Pauli 1. *Cor.* 5. *Quid mihi de iis, qui foris sunt, judicare?* Atqui omnes nondum baptizati sunt foris, seu extra Ecclesiam: ergo in tales Ecclesia non exercet judicium Sacramentale.

9 Nihilominus peccatum fictionis, sicut & alia in susceptione baptismi commissa, ut puta si talis Neophytus actu foveret intentionem transgrediendi præcepta

cepta Ecclesiæ vel Decalogi v. g. fornicando &c. sunt materia capax absolutionis, prout communissimè tenent S. Thom. S. Bonav. 4. *d.* 4. *p.* 1. *a.* 2. *q.* 3. Scot. Mastr. Bosco, Kazenberger in *Supplem. Theol. Sacram. P. Sporer c.* 1. *sect.* 2. *num.* 66. Ratio est: quia hæc peccata, licèt tempore simul, sunt tamen naturâ posteriora baptismate: quemadmodum si Novitius in illo instanti, quò profitetur, foveret affectum castitati, vel etiam obedientiæ aut paupertati contrarium, peccaret contra sua vota, ita, ut hujusmodi affectio peccaminosa reputetur naturâ posterior religiosa professione.

Resp. Jam ad 2dum. Materia remota Sacramenti Pœnitentiæ rursus 9 est duplex: alia dicitur *necessaria*, alia *sufficiens.* Necessaria sunt omnia peccata mortalia, vi clavium nunquam adhuc directè remissa. Sufficiens verò sunt omnia venialia, vel etiam mortalia jam semel legitimè dimissa & confessa. *Omnes.* Ratio est: quia ideò aliquod peccatum dicitur materia necessaria Sacramenti, quòd peccator sub dispendio salutis teneatur illud subjicere clavibus: atqui sola peccata mortalia sub dispendio salutis tenetur subjicere clavibus ita, ut directè remittantur,

non item mortalia jam ſemel legitimè dimiſſa, multò minùs venialia, quippe quæ multis aliis modis & mediis expiari poſſunt, prout rurſus perſpicuè docet Tridentinum *cit. cap.* 1. *& ſeqq.* & nos mox infrà *n.* 22. dicemus: ergo &c.

Dices: peccata venialia jam ſemel dimiſſa, ſicut & mortalia ſemel legitimè expiata non ampliùs exiſtunt moraliter, nec ligant hominem coram Deo: ergò repugnat, ut ab his ſæpiùs abſolvatur. Et certè ad novum Sacramentum indiſpenſabiliter neceſſaria videtur nova materia: at, hic non ſupponitur afferri nova materia, ſeu novum peccatum: ergo &c.

10 Reſp. Neg. Conſ. Eſto enim peccata jam ſemel legitimè dimiſſa non ampliùs hominem ligent, nec exiſtant velut quid neceſſariò punibilè, ſunt tamen adhuc velut quid condonabile: quemadmodum etiam inter homines eadem injuria ab injuriato ſæpiùs condonari, & ex corde remitti poteſt. Neque eſt de neceſſitate hujus Sacramenti, ut ſemper actu peccatorem coram DEO ſolvat, ſed ſolùm ut conferat gratiam de ſe remiſſivam peccati. Qua ratione Benedictus Papa XI. ***Extr. Inter cunctas de Privileg.*** §. *Cæterùm.* docet, reiterationem eorundem peccatorum in confeſſione eſſe ſalutarem.

Ad

Ad illud alterum. R. Etiam in nostra hypothesi ad novum Sacramentum concurrere novam materiam proximam: quia intervenit nova accusatio, & novus processus judicialis: quod sufficit ad novam absolutionem sacramentalem, modò supponatur pariter concurrere novus dolor, etsi sine nova materia remota, novo scilicet peccato. Secus dicendum foret, si pœnitens vel nullum omnino afferret peccatum, vel non, nisi peccata merè conficta: quemadmodum enim de talibus sese veraciter nec accusare potest, nec dolere; ita pariter nec condonari, nec virtute clavium veraciter eidem remitti valent, prout communissimè tenent DD. Mastrius, Sporer, Babenstuber, Illsung, *tr.* 6. *d.* 6. *num.* 23. 11

Quæres 6tò. an, vel qua ratione peccata dubia sint materia hujus Sacramenti?

R. Peccatum dubium quodcunque, si re ipsa sit commissum, est materia valida & sufficiens (an etiam necessaria, dicetur inferiùs *à num.* 165.) 2. Nihilominus à peccatis merè dubiis per se loquendo non licet absolvere, saltem absolutè. *Communis.* Ratio prioris est: quia de peccatis dubiis, si rè ipsa supponantur commissa, potest pœnitens 12

vera-

veraciter ſeſe accuſare, dolere, & proponere emendationem: ergo & validè ab iisdem abſolvi. Econtra ſi re ipſa nullum commiſit, tametſi de millenis ſub dubio ſeſe accuſaret, abſolutio foret nulla, ob rationem mox præcedenti numero datam. Ratio autem poſterioris eſt hæc: quia per ſe loquendo (niſi urgeat neceſſitas) nunquam licet abſolvere cum periculo irreverentiæ ſacrilegæ, ſeu cum periculo fruſtrandi Sacramentum: atqui dum pœnitens ſubjicit mera peccata dubia, ſubeſt periculum nullitatis; quia poteſt eſſe, quòd re ipſa nullum commiſerit, quo caſu Sacramentum defectu materiæ foret nullum: ergo.

Secus dicendum foret, ſi pœnitens certò ſciat ſe venialiter deliquiſſe, & solùm dubitet, an idem peccatum non fuerit mortiferum; quia tunc poteſt, ac debet abſolutè abſolvi, cùm veniale ſe ſolo ſit materia ſufficiens. Idem ob eandem rationem dicendum, caſu quo confeſſarius ex circumſtantiis certò agnoſcit, pœnitentem ſaltem venialiter peccâſſe, tametſi is ſolùm ſub dubio ſe accuſaret, prout benè docet Sporer *Theol. Sacr. part.* 3. *c.* 1. *num.* 56. eúmque ſecutus la Croix *l.* 6. *p.* 2. *num.* 614.

§. II.

§. II.

Proponuntur, & breviter reſolvuntur Caſus practici de materia Pœnitentiæ.

CASUS PRIMUS.

Titius abjuratò judaiſmô cogitat proximè amplecti & profiteri fidem Catholicam: cùm verò multis, & quidem graviſſimis peccatis perſonalibus obſtrictum ſeſe agnoſcat; hinc dubitat, & quærit ſcire, an teneatur baptiſmo præmittere confeſſionem?

R. Non tenetur; immò nec poteſt 13
abſolvi. Ratio patet ex dictis *num.* 8. quia ſola peccata poſt baptiſmum commiſſa ſunt materia valida abſolutionis: at, Titius nullum commiſit poſt baptiſmum: ergo. Nihilominus tenetur ante ſuſceptionem baptiſmi de peccatis ſuis gravibus elicere ſaltem attritionem ſupernaturalem, cum propoſito emendandi, & ſi quempiam forſitan defraudâſſet (de quo ſingulariter inſtrui debet) reſtituendi & ſatisfaciendi; ne ponat obicem gratiæ baptiſmali: ſiquidem ſecundum legem Dei ordinariam nullum peccatum perſonale dimittitur ſine retractatione peccatoris: *nemo enim* (inquit Doctor Seraphicus mox citandus) *inchoare poteſt novam vitam, niſi eum pœniteat veteris vitæ.*

vita. Qua ratione *Actor.* 2. Princeps Apostolorum monuit dicens: *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrûm.* Vid. D. Bonavent. 4. *d.* 16. *p.* 2. *a.* 1. *q.* 2.

Dices: sed quid, si baptismus adulti vocetur in dubium, propteréaque rebaptizandus sit, tenebiturne priùs confiteri peccata hactenus commissa?

14 R. Juxta tutiorem (fortè etiam probabiliorem sententiam, quam tenent Petschacher, Mezger *Tom.* 4. *tr.* 16. *disp.* 24. *a.* 4. *num.* 11. Babenstuber *tr.* 8. *p.* 2. *d.* 1. *a.* 6. *num.* 34.) tenetur; ut si forsitan baptismus valuit, satisfaciat præcepto confessionis. Idque præcipuè verum existimo, si rebaptizandus hactenus semper inter fideles reputatus fuit; eò quòd contra eum velut subditum Ecclesiæ videatur stare præsumptio. Nihilominus censeo satis probabile, quòd nec iste teneatur præmittere confessionem. Ducor hac ratione: quia juxta probabilissimam, & satis tutam sententiam, peccata dubia non sunt materia necessaria confessionis: atqui hæc peccata sunt dubia, esto non in ratione peccati, saltem in ratione materiæ sufficientis pro valore Sacramenti; cùm sit dubium, an sint post baptismum commissa: & talis meritò dubitat, an hactenus fuerit subjectus jurisdictioni Eccle-

siæ:

ſiæ : ergo cùm aliunde nullus teneatur in foro conſcientiæ ſe ſubjicere alteri , de cujus jurisdictione dubitat, videtur, quòd nec iſte teneatur ſe, vel ſua peccata ſubjicere poteſtati Eccleſiaſticæ. Tametſi omni modo perſuadendus ſit , ut viam incedat tutiorem , & præmiſſa exomologeſi conſcientiam ſuam expurgare ſatagat. Non tamen debet abſolvi abſolutè , ſed conditionatè ; quia dubitatur , an hæc peccata ſint materia valida abſolutionis.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronius homo ruri natus, immò rudiſſimus confitetur , ſe peccâſſe cogitationibus , verbis & operibus, ſimúlque conqueritur , quòd ob ſenium & labilitatem memoriæ nullius prorſus peccati in ſpecie, vel potiùs in individuo ampliùs recordetur. Quare confeſſarius dubitat, an Sempronium vi hujus confeſſionis teneatur , vel ſaltem poſſit abſolvere ? Quid judicii?

R. Poteſt , & tenetur illum abſol- 15
vere : Licet enim per ſe loquendo quivis teneatur ſua peccata quoad numerum & ſpeciem exprimere ; quia tamen Sempronius noſter ſupponitur eſſe adeò rudis & labilis memoriæ , ut nullum prorſus peccatum in ſpecie poſſit explicare ; hinc ob moralem impoſſibilita-

tem

tem excusatur, æquè ac alii infirmi, qui ob defectum virium sua peccata specificè nequeunt exponere. Tenebatur tamen Confessarius supplere defectum pœnitentis, ob integritatem Sacramenti procurandam, non quidem petendô, ut ipse enarret unum vel alterum peccatum in specie, quia hoc modô frustra & se, & pœnitentem vexaret, quippe qui supponitur ob labilitatem memoriæ nullum posse exprimere; sed proponendô eidem nonnulla peccata specifica, in quæ eum olim incidisse prudenter suspicari licet v. g. hôc, aut simili modô: nunquid bone vir doles de omnibus peccatis tuis unquam commissis vel confessis, utputa de negligentiis in Dei servitio admissis, de ingratitudine erga Deum, de juramentis imprecatoriis, mendaciis? &c. si pœnitens respondeat se dolere de omnibus, absolvatur in nomine Domini; esto enim per se loquendô tam generalis, & nimis confusa accusatio non sufficiat, ob impotentiam tamen moralem excusatur, ut jam dictum fuit. Nec ullatenus de valore Sacramenti dubitandum, quandoquidem moraliter certò præsumere licet, Sempronium in unum vel alterum ex peccatis jam specificatis olim incidisse.

Dices.

Dices. At quid, si pœnitens certò sciat, se mortaliter deliquisse, ignoret tamen quale illud peccatum fuerit, tenetúrne de hoc se accusare?

R. Cum P. Gobat, *Theol. exper. Tr. 6.* 16
n. 359. Vasquez, Laym. Dicastillo, & aliis, affirmativè. Quin etiam, si possit, tenetur exprimere genus proximum, v. g. dicendô, peccavi mortaliter contra justitiam, at non memini, utrum per detractionem, calumniam, aut furtum &c. vel, si ne hoc quidem sciat, dicat se perpetrâsse aliquod mortale, prorsus tamen ignorare, in qua materia, vel contra quod præceptum. Ratio est: quia pro possibili tenemur omnia mortalia peccata, quoad numerum & speciem exprimere, idque jure divino, prout declarat Concilium Trid. *cit. cap.* 5. *& can.* 7. Hac tamen absolutione non obstante manet pœnitens obligatus in proxima confessione speciem infimam peccati exprimere, ubi fuerit recordatus. Sporer *de pœnit. n.* 378. Stoz *l.* 2. *n.* 89. Lugo, Castropalao, & alii satis *communiter.*

CASUS TERTIUS.

C*Aja Monialis Deo devotissima sese accusat 1. Quòd sub precibus non rarò fuerit distracta, sed involuntariè. 2. Quòd per septimanam diebus ferialibus aliquot Sacra, quibus interesse*

licuisset, neglexerit. 3. *Quòd non sit conata lucrari omnes indulgentias lucratu possibiles.* 4. *Quòd subinde naturam refecerit comedendo & bibendo absque præmissa bona intentione. Tandem verò confessionem suam finit sequenti clausula*: De his, & omnibus aliis peccatis meis unquam commissis, confessis, vel etiam oblitis doleo, peto amore Dei pœnitentiam salutarem, & propono &c. *Quæritur, an Confessarius Confessam licitè absolvere possit?*

17 R. Vi hujus præcisè confessionis Caja non videtur capax absolutionis, cùm confitendo non exposuerit nisi meras imperfectiones, prout consideranti patebit: meræ autem imperfectiones, sicut non sunt peccata, ita nec materia valida absolutionis, secundùm omnes. Nihilominus si per ultima illa verba intendit seriò sese accusare de omnibus suis peccatis unquam confessis aut commissis, nullus ambigo quin vi hujus confessionis & validè absolvatur, & licitè; quia nullatenus dubitandum, quin per totam suam vitam aliquoties saltem fuerit culpabiliter distracta, aut negligens in divino servitio, vel audiendis sacris &c. Accedit, quòd licèt imperfectiones de se non sint materia sufficiens, ordinariè tamen habeant adjunctum peccatum, quod est materia sufficiens, prout sapienter advertit

vertit la Croix *l. 6. p. 2. n. 586.* Idque præcipuè verificatur in personis religiosis, quippe strictiori vinculo suæ professionis ad sectanda perfectiora obligatis. Vide Gobat. *Theolog. Experim. Tr. 7. à num. 230.*

Dices. Peccata venialia genericè solùm expressa non sunt materia licita absolutionis, prout post S. Thomam satis communiter tenent D.D. Laymann, Vasquez, Suarez, & alii plures: ergò vi hujus confessionis Caja sin minùs invalidè, certò tamen illicitè absolveretur.

R. Neg. Conf. & Suppositum. Etenim satis specificè sese accusavit de admissis unquam distractionibus & aliis negligentiis in servitio divino: hoc autem sufficit, ut & validè absolvatur, & licitè. Neque enim necessum est, ut omnia venialia in specie infima exprimamus. 18

A fortiori, si Confessarius ex præteritis confessionibus sciat unum saltem aut alterum peccatum certum sui Clientis, eundem licitè absolvet, tametsi is à proxima confessione nullum aliud novum afferret, modò in genere sese accusaret de omnibus suis delictis unquam commissis aut confessis, & de his verè doleat; vel etiam post enarratas imperfectiones, aut peccata merè dubia (quod valdè frequens est in personis Deum sincerè diligentibus, & perfectionis semitas

B 2 stre-

ſtrenuè ſectantibus) ſubjungeret ſolitam illam clauſulam, quòd *de omnibus peccatis ſuis unquam commiſſis aut confeſſis doleat*; hoc ipſo enim implicitè dicit, ſe dolere de peccatis Confeſſario jam notis: ergò ſufficit, ut licitè abſolvatur: quemadmodùm in caſu, ubi repetenda eſt confeſſio invalida apud eundem Confeſſarium, ſecundùm communiſſimam D.D. opinionem non eſt neceſſum, ut pœnitens explicitè repetat & enarret illa peccata, quorum Confeſſarius jam habet notitiam, ſed ſufficit, quòd accuſando dicat ſe dolere de peccatis Confeſſario jam notis; quia ſi is recordetur illorum, poteſt ferre competens judicium, nec non pœnitenti conſulere prout oportet. Videatur Lugo *D.* 15. *n.* 86. Dicaſtillo *Diſp.* 9. *n.* 761. Illſung. *Tr.* 6. *Diſp.* 6. *n.* 63. Herincx *part.* 4. *tr.* 4. *Diſp.* 3. *num.* 67.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

19 Colliges ex dictis facilè primò, qualiter ſit procedendum cum ſimplicioribus illis, qui vel ob labilitatem memoriæ, vel ob teneritudinem conſcientiæ nullum peccatum in ſpecie, aut certè non niſi mera

pec-

peccata dubia afferunt (praxis sanè frequentissima, Mulierculis præsertim, & rusticis jam grandævis) dùm germanico idiomate ajunt: Herr Krot/Protz/ Höppin/ꝛc. sonst nichts ꝛc. Semper enim conandum tibi erit ut tandem emungas aliquod saltem peccatum in specie, etsi jam pridem commissum, aut confessum. Verùm, ne incassum & pœnitentem, & te ipsum vexandô labores, noli ab eo postulare, ut peccatum in specie exponat, mox enim respondebit: Domine nihil ampliùs scio: jam omnia olim commissa confessus sum &c. Sed secundùm dicta propone illi aliquot peccatorum species juxta conditionem statûs personæ, tum verò cum eodem conare dolorem supernaturalem cum proposito elicere (modum inferiùs docebimus *num.* 72.) denique absolutum in pace dimitte. Cultiores autem instrue, ut in posterum pro majori securitate, & certiori fructu ex hoc Sacramento percipiendo, præter peccata dubia, vel etiam levia quotidiana semper ex jam confessis subnectant aliud certum peccatum, de quo vehementiùs dolent, & firmiùs propositum, nunquam ampliùs idem committendi, concipere possint.

Colliges 2dò, ad licitam absolutionem 20
semper esse clavibus supponendam materiam certam; Secùs enim Sacramentum exponetur periculo frustrationis & Sacrile-

gii. Minimè tamen necessum est, ut recenseantur omnia venialia (quod scrupulosis valde notandum) cum aliis peccatis etiam mortalibus; tum quia secundùm dicta *num.* 9. non sunt materia necessaria; tum etiam, quia unum veniale potest dimitti sine altero, modò pœnitens de tali verè doleat cum proposito emendandi. Ita *Omnes.*

21 Colliges 3tiò, multò minùs cum reatu culpæ semper dimitti reatum pœnæ, seu pœnam peccatis sive mortalibus, sive etiam venialibus debitam. Ita sanè communissima & certa sententia satis comprobata tum ex Scriptura Sacra, tum etiam ex Conciliis & praxi Ecclesiæ, quæ propterea præcipit pœnitentibus injungi pœnitentias salutares, & concedit indulgentias, quibus mediantibus pro reatu pœnæ, sive in hac, sive in altera vita indispensabiliter expiando, satisfaciant: prout ampliùs constabit ex dicendis infra à *num.* 222.

22 Colliges tandem 4tò, peccata venialia etiam extra Sacramentum posse expiari; siquidem non sunt materia necessaria confessionis. Modos verò, quibus expiari valeant, quamplures subministrat Sporer. Etenim deleri possunt vel ex opere operantis, vel etiam ex opere operato. Ex opere operantis delentur. 1. Per actus venialibus oppositos, modò exerceantur in statu

tu

tu gratiæ, utputa per actum contritionis perfectæ; immò & probabiliter per actum contritionis imperfectæ, seu per attritionem. 2. Per actum amoris Dei super omnia. Item 3. per omne opus bonum & meritorium, in statu scilicet gratiæ & propter Deum exhibitum, utputa per orationes, jejunia, eleemosynas, & similia, in quibus virtualis pœnitentia, & peccatorum displicentia involvitur, præsertim si hæc ex proposito fiant, ad obtinendam peccatorum remissionem, prout S. Augustinus, aliique plures SS. Patres perspicuè docent. Ex opere autem operato delentur per Sacramenta, utpote specialiter in hunc finem instituta, ad hominem scilicet sanctificandum, & à peccatis expurgandum. 2. Etiam suo modo per Sacrificium Missæ, quod, etsi non immediatè, est tamen mediatè expiatorium, si in hunc finem curetur offerri. Denique etiam peccata venialia suo modo deleri possunt per Sacramentalia, utputa per S. Benedictiones, crucis efformationes, aquæ Lustralis usurpationem cum quadam aversione & displicentia peccatorum; de quibus præter alios non minùs eruditè, quàm sanctè scribit S. Thomas 3. *p.* q. 87. *a.* 3. eúmque secutus noster Sporer cit. *à num.* 33. Clericatus *de pœnit. decis.* 33. *per totam.* quos vide, simúlque qui tua velis expiare peccata, jamjam meditare.

CONFERENTIA SECUNDA.

De Forma Abſolutionis ſeu Sacramenti Pœnitentiæ.

SUMMARIUM.

23. Traditur Forma Sacramenti Pœnitentiæ, & modus abſolvendi.
24. Neceſſariò ſub gravi culpa debent exprimi ſaltem hæc verba: *Abſolvo te à peccatis.*
25. Licèt ſit probabile, hæc ſola verba: *Abſolvo te*, eſſe de eſſentia.
26. Qualem faciant ſenſum mox allegata verba?
27. Abſolutio ſacramentalis neceſſariò debet eſſe vocalis, id eſt, ore prolata; & quidem
28. In pœnitentem moraliter præſentem.
29. Quandonam is cenſeatur eſſe moraliter præſens?
30. Abſolutio regulariter dari debet abſolutè.
31. Subinde tamen duntaxat conditionatè.
32. Sufficit conditionem mente exprimi.
33. Et quandonam forma abſolutionis ſit repetenda?
34. Reſolvitur Caſus I. de Confeſſario dubitante, an formam abſolutionis protulerit ſuper magnum peccatorem, proptereáque fuit repetenda.
35. Et quid, ſi poſt diſceſſum pœnitentis primùm recordetur ſe non abſolviſſe validè?

36. Quid

36. Quid insuper agendum, casu quo idem pœnitens post aliquot dies vel hebdomadas denuò rediret?

37. Resolvitur Casus II. de Confessario, qui super pontem stans, casu vidit infra se naufragantes, & idcirco potuit ac debuit eosdem absolvere saltem conditionatè.

38. Et quid, si jam longiùs à ponte impetu fluminis fuissent delati?

39. Resolvitur Casus III. Confessarii absolventis suspectum de stultitia seu mentis alienatione.

40. Quo modo talis fuerit examinandus?

41. Et quid, si omnibus perpensis mansisset dubium, sítne absolutionis capax, nec ne?

42. Verba absolutionem tum præcedentia, tum etiam subsequentia non sunt de substantia Sacramenti: proptereáque ex causa rationabili sine culpa possunt omitti.

43. Nec est necessum, ut pœnitens semper flectat dum actu confitetur, aut absolvitur.

44. Confessarius in eodem actu confessionis super eadem peccata sine causa gravi formulam absolutionis repetendö, graviter delinquit.

45. Et an sit sufficiens causa denuò absolvendi, quòd post absolutionem perceptam pœnitens mox subjiciat aliam materiam non necessariam, scilicet peccata venialia &c.

46. In quibus casibus sit conditionatè absolvendum?

47. Cum puellis & pueris, de quorum maturitate seu sufficienti rationis usu dubitatur, vix non eodem modo procedendum est, quô cum fatuis.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus de forma Pœnitentiæ, seu absolutionis.

QUæres 1. Quænam sit forma Sacramenti Pœnitentiæ?

23 R. Forma in Ecclesia usitata & modus absolvendi in Rituali Romano præscribitur sequens. *Sacerdos cùm pœnitentem absolvere voluerit, injuncta ei priùs, & ab eo acceptata salutari pœnitentia, primò dicit:* Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam æternam. *Deinde dextrâ adversus pœnitentem elevatâ dicit:* Indulgentiam, absolutionem & remissionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & misericors Dominus, Amen Dominus noster JESUS Christus te absolvat: & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, in quantum possum, & tu indiges. Deinde ego te absolvo à peccatis tuis in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs Sancti, Amen. *Si pœnitens sit Laicus, omittitur verbum* suspensionis. Passio Domini nostri JESU Christi, merita Beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum: quid-

quidquid boni feceris & mali sustinueris, sit tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen. Hactenus Rituale Rom. *tit. de Sacram. Pœnitentia.* Ubi mox subdit: *In confessionibus autem frequentioribus & brevioribus omitti potest*: Misereatur &c. *Satis erit dicere: dominus noster JESUS Christus, ut suprà usque ad illud*: Passio Domini &c. *Urgente verò aliqua gravi necessitate in periculo mortis, breviter dicere poterit*: Ego te absolvo ab omnibus censuris & peccatis in nomine Patris &c. Quin immò, ùt benè advertit Herincx *p. 4. tr. 4. Disp. 1. n. 22.* non est necesse in confessionibus etiam ordinariis absente apparentia censuræ præmittere absolutionem ab eadem: ad quid enim, si nullius censuræ incursæ prorsus occurrat vestigium vel suspicio?

Quæres 2. Quænam igitur ex enumeratis verbis sint necessariò exprimenda?

R. Sequentia: *Te absolvo à peccatis.* Ita 24
Trident. *sess.* 14. *c.* 3. Et Florentinum in Decreto. Confirmátque communissima praxis & usus Ecclesiæ. Ratio est, quia per hæc præcisè verba sufficienter significatur effectus hujus Sacramenti, & exprimitur executio potestatis à Christo datæ *Joan.* 20. *Quorum remiseritis peccata &c.*

Dixi

25 Dixi, hæc verba esse necessariò exprimenda &c. Esto enim speculativè loquendo probabilissima sit sententia Scotistarum, & plurimorum RR. asserentium, formam absolutionis in his præcisè aut æquivalentibus verbis: *Absolvo te* essentialiter sitam esse, ita, ut de necessitate Sacramenti plura non sint exprimenda: eò quòd per allegata præcisè verba sufficienter exprimatur, & persona Ministri cum auctoritate per ly *absolvo*; & persona Rei per ly *te*; denique & genus vinculi, *peccatorum* scilicet saltem ex circumstantiis, cùm pœnitens postulet sacramentaliter absolvi, & sacerdos intendat sacramentaliter absolvere; ideóque à *peccatis*, à quibus duntaxat potest sacramentaliter absolvi; nihilominùs cùm defactò plurimi DD. videndi apud la Croix *cit. n.* 633. dubitent, immò negent, satis esse ad valorem Sacramenti, quòd genus vinculi ex circumstantiis tantùm exprimatur, nisi addatur *à peccatis*, hinc manet dubium, an hoc modò Sacramentum non frustretur, nisi sacerdos superaddat *à peccatis*: atqui sine necessitate & valde urgenti causa nunquam licet Sacramentum exponere periculo nullitatis sacrilegæ: ergò concludendum, quòd de necessitate saltem præcepti, graviter & sub peccato mortali obligantis sint ad minùs hæc verba exprimenda: *Absolvo te à peccatis.* Cæterùm quòd ly *Ego* & ly

tuis,

tuis, itémque invocatio SS. Trinitatis possint citra gravem culpam omitti, hodie satis communiter fatentur DD. etsi nonnulli venialis saltem noxæ condemnent omittentes sine causa. Vide la Croix *cit. à n.* 626. Vel Herincx suprà *num.* 23. *& seqq.*

Quæres 3. Qualem sensum faciant præfata verba absolutionis: *Ego te absolvo à peccatis tuis?*

26 R. Ex institutione hominum & grammaticaliter accepta reddunt hunc sensum: *Quantum est ex me, judicialiter libero te à peccatis*; sive: *Confero tibi remissionem peccatorum tuorum*: Hunc quippe sensum prædicta verba cuivis, vel parùm in lingua latina versato ingerunt. Nihilominus ex institutione divina faciunt hunc sensum: *Quantum est ex me, confero tibi gratiam per se remissivam peccatorum post baptismum commissorum. Ita* Suarez *Disp.* 19. *Sect.* 2. Herincx, la Croix *n.* 64. Henno *de Pœnit. Disp.* 2. *q.* 9. *concl.* 4. Et communior DD. Ratio hujus interpretationis inde desumitur, quia singulæ formæ Sacramentorum sunt per se institutæ ad significandam & causandam gratiam: ergo & hæc forma: atqui non ad causandam gratiam de se remissivam peccati ante baptismum commissi: hanc enim confert ipse baptismus: ergo ad causandam gratiam per se

ſe remiſſivam peccati poſt baptiſmum commiſſi. Dicendum proin, quòd allegata verba abſolutionis ex inſtitutione divina reddant hunc ſenſum, eſto grammaticaliter ſumpta reddant alium. Et certè convenienter admodùm creditur, Chriſtum voluiſſe talem eſſe ſenſum hujus formæ, qui verificaretur etiam in caſu, quo pœnitens jam antè vel per contritionem perfectam, vel per amorem Dei ſuper omnia, vel denique per abſolutionem jam ſemel legitimè perceptam ab iisdem peccatis denuò abſolveretur: atqui in omnibus his caſibus ſenſus à nobis datus verificatur: ergo.

Quæres 4. Quomodo verba abſolutionis ſint proferenda?

27 R. Debent neceſſariò proferri auctoritativè & vocaliter, ſeu ore & quidem 2. in pœnitentem moraliter præſentem. Ita *communiſſimè DD.* Quòd auctoritativè ſint proferenda, patet tum ex continua Eccleſiæ praxi: tum etiam ex inſtitutione Chriſti, qui Sacerdotes inſtituit velut Judices ſpirituales. Judex autem, dum ſuo fungitur officio, non deprecatoriè, ſed auctoritativè ſe habere debet: ergo &c. Quòd etiam vocaliter proferenda ſint, conſtat ſimiliter ex perpetua praxi Eccleſiæ, nec non ex Conciliis, Florent. *in Decreto de Armen.* ubi generanera-

neraliter docet, omnia Sacramenta perfici *verbis*, solúmque excipit matrimonium, quod more aliorum contractuum vel verbis, vel nutibus, vel aliis signis consensum sufficienter exprimentibus confici potest. Idipsum Concilium allegatum expressius declarat, dum ait *l. c.* formam hujus Sacramenti esse *verba* absolutionis, quæ sacerdos profert, cùm *dicit*: Ego te absolvo. Consonat Tridentinum *sess.* 14. *c.* 3. docendo, Sacramenti pœnitentiæ formam in illis Ministri *verbis* positam esse: Ego te absolvo &c. Et licèt in aliis judiciis possit, vel soleat, vel etiam interdum debeat sententia judicialis proferri in scriptis, in hoc tamen idem fieri non posse, & contrarium voluisse Christum, satis constat, ex Conciliis jamjam allegatis, & communissimo DD. consensu.

Ratio autem posterioris à priori alia dari nequit, quàm voluntas divina Christi, qui noluit hoc judicium aliter exerceri, nisi in præsentem: hæc autem voluntas Christi nobis innotescit ex usu & praxi Ecclesiæ, singulariter ex decreto Clementis VIII. edito *anno* 1602. 19. *Julii*, in quo velut falsa, temeraria & scandalosa damnatur propositio, asserens, *licere per litteras, seu internuntium, Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eo absente absolutionem accipere.* Qua ratione idem Pontifex simul 28

pro-

prohibet, ne eadem propositio in ullo unquam casu tanquam probabilis defendatur, aut in praxim quovis modo deducatur. Ex quo Illsung *tr.6. disp. 6. n.* 22. Babenstuber *tr. 8. p. 6 d. 3. a. 3. n. 2.* rectè inferunt, vi hujus damnationis præfatæ propositioni omnem prorsus ademptam esse probabilitatem, ita, ut in *nullo unquam casu* licitum sit absenti impertiri absolutionem. Lugo *disp.* 17. *n.* 64. Sporer *n.* 609.

Dices. Quænam igitur censetur præsentia moralis, vel quandonam pænitens moraliter præsens?

29 R. Præsentia moralis meritò reputatur illa, intra quam homines communi, licet etiam altiori voce invicem loqui possunt & solent; quia intra talem Sphæram commodè potest exerceri actus judicialis, ut advertit Tamburinus *l. 5. de Sacram. pænit. c.* 2. *n.* 1. Talem autem præsentiam & modum invicem communicandi se posse extendere ad viginti circiter passus, multi autumant & meritò, præsertim ubi pœnitens nondum est egressus aspectum Confessarii. Vide Sporer *n.* 610. Stoz *l.* 2. *n.* 100. La Croix *n.* 1201. Ubi etiam notant, minimè necessum esse, ut pœnitens verba absolutionis audiat, multò minùs, ut eadem intelligat: valet quippe absolutio, etsi sacerdos tam submisse loquatur, ut à pœnitente ne-

nequeat audiri, modò verba exteriùs verè proferat. Quin immò, oportere etiam, ut non alta, sed submissa voce proferantur, bene docet La Croix, ob rationem infrà *n.* 45. allegandam.

Quæres 5tò, Sitnè forma absolutionis proferenda absolutè, vel verò conditionatè tantùm?

Resp. Regulariter loquendô proferenda 30
est absolutè. Ratio est: quia absolutio regulariter non debet dari, nisi Pœnitens agnoscatur aut certè, aut saltem probabiliter esse dispositus: atqui dum certè aut probabiliter dispositus est, debet eidem impertiri absolutio, & quidem sub gravi obligatione, præsertim si supponatur obstrictus peccato mortali: ergò. Quin immò nonnulli Doctores existimant, etiam in casu, ubi dispositio Pœnitentis videtur dubia, absolutionem esse absolutè impertiendam; tum quia in dubio favendum est Reo; tum etiam quia Pœnitens vi confessionis jam aquisivit jus ad absolutionem, quô jure in dubio non est spoliandus, quandoquidem melior est conditio possidentis. Verùm his non obstantibus existimo in tali casu, ubi Confessarius prudenter dubitat de sufficientia dispositionis ex parte Pœnitentis, absolutionem sub conditione duntaxat esse administrandam; quia per hanc & saluti

pœnitentis satis prospicitur, & simul Reverentiæ Sacramento debitæ cavetur, prout oportet. Et certè plus non evincunt rationes in contrarium allatæ. Vide dicta de *Sacram. in gen. n.* 44. Quibus adde Stoz *l.* 2. *n.* 85. La Croix *n.* 1769. & seqq.

31 Dictum tamen fuit, formam absolutionis *regulariter* esse dandam absolutè. Etenim non rarò oportet, immò necessum est, ut detur sub conditione duntaxat, non quidem de futuro, quia talis absolutio foret nulla, ob rationem datam *de Sacram. in gen. Confer.* 2. *n.* 33. Sed sub conditione de præsenti vel præterito; *Idque toties, quoties si non detur, est timendum animæ periculum, vel si detur absolutè, timendum est periculum irreverentiæ Sacramento irrogandæ.* Hanc velut Regulam universalem tradunt Dicastillo, Gobat, Sporer *n.* 622. La Croix *n.* 1770. Gormaz & alii plures. Dices. At nunquid necessum est, conditionem verbis exprimi, ita, ut non sufficeret, si confessarius mentaliter solùm eam exprimeret, dum absolvit?

32 R. Non est necessum, ut exprimatur verbis, sed sufficit, quòd confessarius intendat & velit, absolutionem non aliter valere, quàm sub conditione v. g. hac: si Pœnitens sit dispositus & capax &c. Ita Palao, Bardi, Diana *p.* 10. *tr.* 11. *resol.* 55. Gobat. *tr.* 7. *num.* 272. Sporer *n.* 622.

Ra-

Ratio eſt: quia actus non operantur ultra intentionem agentis: ergo ſi Confeſſarius non intendat aliter abſolvere, quàm ſub conditione præfata, hæc non valebit, niſi conditione actu ſubſiſtente, tametſi verba ad extra abſolutè proferat: ferè quemadmodum ſi Sacerdos intenderet conſecrare ſolam hoſtiam majorem, non item minores ſimul præſentes in altari, conſecratio harum eſſet nulla, licèt verba exteriùs fuiſſent abſolutè prolata.

Quæres 6tò, ſitnè aliquando abſolutio repetenda in eodem actu confeſſionis?

R. Eſt repetenda, quoties Pœnitens poſt 33
abſolutionem jam perceptam denuò ſubjicit novam materiam neceſſariam, quam priùs debuiſſet ſubjicere clavibus, ut puta. 1. ſi afferat novum peccatum mortale, vel 2. novam circumſtantiam ſpeciem mutantem; probabiliter etiam 3. ſi afferat novam intra eandem ſpeciem notabiliter aggravantem. Item 4. dum affert numerum notabiliter excedentem, ùt ſi priùs confeſſus eſt, ſe decies plùs minùs turpia fuiſſe locutum cum gravi ſcandalo aliorum &c. mox verò poſt abſolutionem perceptam fateatur, id quinquies decies contigiſſe. Ratio eſt: quia in caſibus mox enumeratis materia neceſſaria nondum erat ſubjecta clavibus: ergo etiamnum incumbebat Pœnitenti obligatio eandem ſubjiciendi, in ordine ad obti-

nendam ab iis directam absolutionem; & per consequens Confessario incumbit par obligatio, novam scilicet absolutionem impertiendi, prout rectè notant Sporer *n.* 627. & la Croix *n.* 614. Tandem etiam tenetur Confessarius absolutionem, non quidem absolutè, sed conditionatè repetere, quando rationabiliter dubitat, an priùs verba absolutionis ritè pronuntiaverit, prout mox audies in resolutione Casuum. An vero in similibus Casibus Pœnitens teneatur elicere novum dolorem, dicemus infrà *n.* 75.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de Forma absolutionis proferenda.

CASUS PRIMUS.

Titius peccator maximus suam exonerando conscientiam plurima quidem fatebatur scelera, ast nec numerum satìs explicuerat, nec speciem: qua ratione Confessarius eundem exactiùs examinavit. At verò, ubi is injuncta priùs salutari pœnitentia verba fabsolutionis proferre cœpit, subitaneo obrutus timore, simul cœpit dubitare, an singulas peccatorum species satìs examinaverit? item an pœnitentiam proportionatam injunxerit? Cúmque eodem tem-

poris

poris momento inter musicorum malè intonantium concentus simul audivisset canes horribiliter ejulantes & latrantes, confusus, perplexus & perturbatus fuit in tantum, ut planè dubitaverit, an verba essentialia absolutionis ritè protulerit, eò præsertim, quòd sibimet visus sit citò nimis pervenisse ad ultima illa verba : & quidquid mali patienter sustinueris, sit tibi &c. *Quid Confessario in tali casu agendum?*

R. Tenebatur repetere formulam abso- 34
lutionis, non quidem absolutè, sed conditionatè. Ratio desumi debet ex dictis *n*.30. qui absolutio toties est repetenda sub conditione, quoties Confessarius rationabiliter dubitat, an protulerit verba essentialia, simúlque timet periculum animæ, nisi repetat formam: atqui in hoc casu timendum erat animæ periculum, quia cùm Titius supponatur fuisse peccator maximus, meritò timeri potuit, ne in statu disgratiæ constitutus abiret Dei inimicus, & indignus sacra synaxi: ergo &c. Esto etiam verba essentialia sint valde pauca, proptereáque regulariter loquendo de pronuntiatione eorum non videatur nimis anxiè scrupulizandum; Nihilominus certum mihi & indubitatum videtur, posse confessarium ex præallegatis, & aliis consimilibus motivis distrahi & perturbari in tantum, ut ab una periodo absolutionis transiliat ad alteram, ut puta ab illa: *Misereatur tui* &c. ad hanc: *Dominus*

nus noster JEsus Christus &c. prætermissis essentialibus verbis. Idcircò cùm hoc Sacramentum singulariter fuerit institutum ad restaurandam animarum sæpe sæpiùs periclitantium salutem, omninò oportet, immò necessum est, ut Confessarius repetat formulam absolutionis in tali casu. Nec est, cur timeat periculum irreverentiæ Sacramento irrogandæ; quia cùm repetitio fiat ex gravi causa, & quidem sub conditione duntaxat, omni prorsus culpa vacat, prout communissimè fatentur Doctores.

Dices. Sed quid agendum, casu quo Titius jam actu è sacro tribunali discessisset, & Confessarius certò sciret, se ob nimiam distractionem non protulisse verba essentialia?

35 R. Cum distinctione. Vel enim adhuc supponitur moraliter præsens, vel non? Si sit præsens, ita, ut à Confessario ultra viginti passus non distet, & præsertim si adhuc sensu aliquo v. g. visu à Confessario percipiatur, aut eundem alloquens intelligi posset, eundem tutò satis potest absolvere; tum quia adhuc est moraliter præsens; tum etiam quia habet jus ad absolutionem, & hanc saltem habitualiter adhuc affectare meritò præsumitur. Qua ratione Sporer cum Gobato *tr. 7. n. 292.* meritò approbant factum Sacerdotis, qui priùs absolutionis oblitus, postea eidem

Per-

Personæ ad Sacram Domini mensam accedenti priùs impertivit absolutionem dicendô: *ego te absolvo* &c. antequam sacram hostiam eidem porrexerat. At verò si supponatur Titius non fuisse ampliùs præsens, nec de facili absque periculo scandali, vel fractionis sigilli &c. revocabilis, res tota per confessarium erit Deo committenda, prout sapienter monent Doctores mox *cit.* Gobat *num.* 290. & Sporer *num.* 616.

Dices adhuc. Quid si autem idem Pœnitens post unam alteramvè septimanam rediret ad eundem Confessarium?

R. Si redeat absque animo confitendi denuo, utique per se loquendo esset monendus 36
de defectu absolutionis nuper commisso, ideòque persuadendus ad novum dolorem & propositum &c. Verùm quia plerúmque talis admonitio accidit perdifficilis hujusmodi hominibus, nec sine offensa, periculo scandali, aut saltem malè sentiendi, vel loquendi de Confessario fieri potest, idcircò plerúmq; (non tamen universaliter, ubi hujusmodi inconvenientiæ non sunt timendæ) dissimulata admonitione res tota erit committenda Deo, qui suavi sua providentia procul dubio disponet, ut pœnitens in proxima confessione ab iisdem peccatis saltem indirectè absolvatur. Ita sanè

ſuadent Suarez, Vaſquez, Lugo, Gobat, Sporer, aliique plures. At verò, ſi Pœnitens redeat animô denuo confitendi, res tota facili expedietur negotio: quia cùm Confeſſarius ſupponatur habere ſaltem confuſam (ſin minùs diſtinctam) notitiam de ſtatu Pœnitentis nuper explicato, ſatis erit, eundem ſuavi modo inducere ac diſponere, ut de omnibus ſuis peccatis unquam confeſſis ſincerè doleat, tandémque abſolutionis beneficio donatum dimittere in pace; quia ad validam (quidni etiam in tali caſu, ubi timendum eſt periculum gravis offenſæ vel ſcandali ad licitam?) abſolutionem ſufficit, quòd Confeſſarius habeat confuſam ſaltem notitiam de peccatis jam ſemel ritè confeſſis, vel de ſtatu Pœnitentis, prout docent Suarez *diſp.* 22. *ſect.* 6. *n.* 5. Paludanus, Medina, Sylveſter aliique plures, quos citat, & ſequitur Layman *lib.* 5. *tr.* 6. *c.* 9. *n.* 6.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronius Sacerdos dum ponti innixus navim ſecundo decurrentem amne (curioſitate dicam, an ſingulari Dei providentia? neſcio) accuratiùs conſideráſſet, ſubitò præter omnem expectationem vidit, eandem navim ponti alliſam crepuiſſe mediam, Nautas verò unàcum reliquis in navi contentis naufragium

paſſos,

passos, & aquis jamjam esse immersos: idcircò timore correptus hæsitavit, an teneretur, vel saltem posset naufragos absolvere. Quid judicii?

R. Potuit, immò ex charitate debuit illos absolvere, etsi simplex duntaxat fuisset Sacerdos. Ratio est: quia ùt inferiùs *n.*208. ex professo dicemus, moribundis hoc Sacramentũ saltẽ ex charitate debet administrari, quotiescunq; apparet probabilis saltem spes valoris, & fructûs inde percipiendi: atqui in nostro hoc casu apparet probabilis spes; tum quia naufragi fuerunt Sempronio moraliter præsentes, quippe passi naufragium sub ipso ponte, cui Sacerdos innitebatur, ùt casus fert; tum etiam quia piè præsumere licet, unum saltem vel alterum fuisse dispositum ad hujus Sacramenti perceptionem. Sanè permultos reperire est, qui dum navim conscendũt, vel ponti appropinquare se advertunt, laudabilissimè actum contritionis in se excitare nituntur. Nihilominus pro majori securitate & certitudine de valore Sacramenti oportebat eosdem (in quantùm tempus & casus ferebat,) adhortari ad pœnitendum, non tam postulando, ut ipsimet contritionem eliciant, quàm formulam, vel potiùs actum formalem contritionis eisdem acclamando, & inculcando; eò præsertim, quòd plerique in tali periculo constituti, nisi specialiter adhortentur ad 37

pœnitendum, potiùs de modo & via emergendi, quàm de contritione cogitare soleant, prout experientia docet, & ego non semel ab iisdemmet naufragio denuo ereptis audivi.

Dices. At quid, si Sacerdos post naufragium nullum ampliùs ex submersis vidisset, aut certè vidisset jam longiori spatio impetu fluminis delapsos?

38 R. Tametsi nullum ampliùs vidisset, modò potuerit prudenter credere eos adhuc esse moraliter præsentes, ita videlicet, ut acclamantem, licèt altiori voce intelligant, aut certè intelligere possint, tutò & sanctè eos absolvisset sub conditione: quia adhuc apparuisset spes valoris & fructûs inde percipiendi, prout facilè colligetur ex jã dictis. Secus dicendum arbitror, casu quo fluminis impetu jam eò usque fuissent dilapsi, ut Sacerdotem sibi acclamantem percipere non ampliùs potuissent. Ratio desumitur à contrario; quia tales censentur moraliter absentes: atqui absentem in nullo casu licet absolvere, prout constare debet ex declaratione Clementis VIII. suprà *n.* 28. relata: ergo. Nec refert, quòd supponantur in magna necessitate & animæ periculo constituti; quandoquidem nec periculum animæ nec necessitas eos reddit absolutionis capaces, nisi sint moraliter præsentes; quod tamen his stantibus supponi nullate-

latenus potest: ergo &c. Vid. Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *num.* 611. Tambur. *de Sacram. l.* 1. *c.* 1. §. 1. *n.* 4. Gobat. *tr.* 7. *n.* 284.

CASUS TERTIUS.

Cajus Sacerdos pro excipiendis confessionibus Sacro tribunali expositus, inter alios coram adstantes notavit quendam pœnitentem, mirabilissimos gestus, crucis signationes, genuflexiones, vultus & frontis immutationes &c. exercentem, ut meritò suspicari licuerit, eum esse à mente alienum. Hanc ipsam suspicionem auxit, confitendo, quòd aliorum vexationibus sæpissimè ad iracundiam concitatus blasphemaverit, & per omnia Sacramenta juraverit, aliósque vicissim graviter percusserit &c. Nihilominus Confessarius eundem absolvit, utpote existimans hæc peccata esse satìs gravia. Jam verò dubitat, an benè fecerit? Quid judicii?

R. Bene fecit, & non bene. Non bene, 39
si absque præmisso examine statim eundem absolvit; cùm tamen meritò de sufficienti dispositione ejusdem suspicari licuerit. Bene autem fecit, si præmisso debito examine & cautelis deprehendit, Pœnitentem verè peccâsse, modò autem eadem peccata cum dolore debito & proposito efficaci retractâsse; quia ex hac suppositione fuit absolutionis capax & simul indigus.

Ast, quo modô, ais, Confessarius talem examinabit?

R. Opor-

40 R. Oportet hujusmodi homines examinare 1. Cur venerint ad confeſſionem ? 2. An igitur credant, Deum hujusmodi blasphemiis & juramentis offendi, propterea-que peccatoribus graviſſimas infligere pœnas ? è contra illos, qui piè vivunt, æternùm beare ? 3. Inſuper oportet eos examinare (niſi Confeſſarius aliunde, præſertim à domeſticis, & familiaribus eorum pleniorem habeat notitiam) an ſciant ad ſalutem neceſſaria, præſertim neceſſitate medii ? item 4. an ſciant ea, quæ ad hoc Sacramentum ſunt neceſſaria, ut puta dolorem cum propoſito efficaci ? &c. Quibus tandem accuratiùs exploratis dabit, vel non dabit abſolutionem.

Dices. Quidſi autem omnibus perpenſis maneat dubium, an verè peccaverit, & ſit capax abſolutionis ?

41 R. In hac ſuppoſitione danda foret abſolutio, non quidem abſolutè, ne Sacramentum exponatur periculo irreverentiæ, ſed conditionatè, hoc modo: *ſi es capax, vel ſi es diſpoſitus &c. Ego te abſolvo.* Ratio patet ex dictis *n.* 30. quia in dubio favendum eſt potiùs reo, & inclinandum in partem benigniorem ac tutiorem: atqui favorabiliùs eſt & tutius, pœnitentem abſolvi, quàm non: ergo oportet, immò neceſſum eſt, ut abſolvatur, præſertim cùm vi confeſſionis jam aquiſiverit jus ad abſolutio-

lutionem. Quin immò, illos etiam, qui in certo quodam genere delirant, in aliis verò videntur ſapere, aut certè non delirare, ut puta ſi noverint inter ſtatus hominum diſtinguere, reverentiam Clericis exhibere, varia mandata exigui momenti excipere, & integrè exequi &c. in caſu ſaltem neceſſitatis eſſe abſolvendos plurimi ſanè tradunt Doctores. Unde Gobat *tr.* 7. *num.* 463. „Sapienter ait: Ego tali homini im„pertirer in extremo agone abſolutionem, „niſi ex iis, qui ipſum probè nôrunt, diſce„rem, ipſum non ex ſuo inſtituto, ſed ex „aliorum ridiculorum hominum inſtiga„tione narrâſſe, quæ narravit, etſi minimè „reus illorum. Vide *Doct. l. cit.* Vel la Croix *num.* 1809.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex dictis primò, verba abſolutionem præcedentia: *miſereatur tui &c.* item ſubſequentia illa: *Paſſio Domini noſtri, &c.* non eſſe de neceſſitate Sacramenti, immò & ſine peccato poſſe omitti. Ratio deſumitur ex Conc. Trid. *ſſ.* 14. *c.* 3. ubi docet, *quaſdam preces* (ſcilicet memoratas) *de Eccleſia more laudabiliter quidem adjungi, ad ipſius tamen formæ eſſentiam nequaquā ſpectare &c.* quare cùm Concilium ſolùm dicat, 42

præ-

præfatas preces laudabiliter adjungi, eo ipsô videtur innuere, nullam esse obligationem. Idipsum nonnulli, videndi apud Babenstuber *cit. disp. 3. art. 1. à n. 6.* tenent de particula: *Ego &c.* item de verbis: *in nomine Patris & Filii &c.* Omnes tamen monent, sine rationabili causa huic laudabili consuetudini Ecclesiæ nullatenus esse contraveniendum, eò præsertim, quòd secundùm multos Doctores ultima illa verba: *& quiquid boni feceris &c.* habeant specialem vim elevandi opera Pœnitentis ad effectum singularem satisfactionis. Idcircò non oportet eadem verba de facili omittere. Certè nunquam sine causa. In casu autem necessitatis vel magni concursûs suadeo tibi confessarie, ut post prolata verba essentialia absolutionis nutu vel inclinatione capitis des Pœnitenti tuo signum discedendi, interea enim usque dum alius fuerit ingressus, facilè lucraberis tempus, recitandi reliqua verba, scilicet; *Passio Domini &c.*

43 Colliges secundò, non esse necessarium, ut Pœnitens, flectendô sententiam absolutionis excipiat, etsi hoc valdè convenienter fiat, ad majorem ejusdem humiliationem, nisi infirmitas, vel alia causa rationabilis aliud suadeat Multò minùs necessum est, ut Confessarius volens impertiri absolutionem manibus & oculis totóque

cor-

corporis situ in pœnitentem actu flectentem & confessum intendat, prout alicubi non sine admiratione à quodam Scrupuloso Confessario practicari vidi hisce meis oculis, qui, ut cum debita intentione absolveret, singulis sensibus quasi in unum Pœnitentem collectis & directis, dicere assueverat: *Ego, Ego te, Ego Joannes &c. te hìc confessum &c. absolvo &c.* Tandémque erga Pœnitentem, quasi medium secare vellet, crucem manu efformavit. Ineptiæ sunt istæ, prorsus dedecentes statum Sacerdotis, actu repræsentantis Personam Christi, prout nemo sanæ mentis non videt. Et licèt adigentibus scrupulis ad hujusmodi ineptias compulsi, à multis Doctoribus excusentur à peccato, eò quòd id faciant animô rectè potiùs fungendi suô ministeriô, quàm Deum offendendi, oportet tamen eos dehortari à similibus absurditatibus, ne se ipsos aliorum ludibrio, risui, & admirationi exponant & prostituant, non sine præjudicio sui statûs.

Colliges tertiò, graviter peccare Confessarium, qui absque gravi & urgenti causa in eodem actu confessionis formulam absolutionis repetit super eadem peccata. Ita cum communissima DD. sentiunt Bonacina *tom.* 1. *disp.* 5. *q.* 4. *n.* 1. Stoz *l.* 2. *num.* 86. Ratio est: quia frustrat Sacramentum; quandoquidem secunda absolutio defectu 44

novæ

novæ materiæ prorsus sit nulla. Si tamen id faciat ex scrupulositate, ut se à præsenti vexa redimat, dum putat (ex inani motivo) se priùs non ritè pronuntiàsse formulam, videtur excusandus à gravi peccato, ob rationem mox numero præcedenti datam, qua ratione eundem excusant Tamburinus *lib.* 1. *c.* 1. §. 3. *n.* 3. Sporer *n.* 631. etsi non sit excusandus à nota imprudentiæ.

Dices. Quid si autem Pœnitens post absolutionem perceptam immediatè subjiciat unum vel alterum peccatum, sed veniale duntaxat, prout sæpè fit?

45 R. Nec in tali casu est repetenda absolutio; quia cùm nulla sit ampliùs necessitas, potiùs videtur Sacramento quædam irreverentia irrogari, ait Sporer *num.* 628. eùmque secutus La Croix *l.* 6. *p.* 2. *num.* 644. Credo tamen hanc irreverentiam non esse tam gravem, ut peccatum mortale adæquet, præsertim cùm absolutio certò valeat, modò Pœnitens verè doleat de talibus peccatis, nec talis repetitio nimis frequenter cum scandalo vel temeritate fiat. Quin imò P. Kreslinger *in Supplem. P. Reiffenstuel Addit.* 3. *ad tr.* 14. *d.* 6. *q.* 3. ne imprudentiæ quidem arguendum existimat Confessarium, qui suo Pœnitenti post primam absolutionem novum certum peccatum veniale subjicienti impertiret novam absolu-

ſolutionem ut novam & ſpecialem gratiam conferat, conſentit Gobat *tr. 7. n. 220.* Sapienter tamen monet la Croix *loc. cit.* ut ſi quandoque abſolutio repeti debeat, id omninò tacitè & ſine formatione (ſaltem notoria) crucis fiat, ne fortè alii circumſtantes, & repetitionem advertentes ſumant anſam ſuſpicandi, quòd vel pœnitens novam materiam neceſſariam attulerit, vel Confeſſarius imprudenter egerit. Utrum autem ad novam abſolutionem neceſſarius ſit novus dolor, dicetur infrà *num. 75.*

Colliges 4tò, abſolutionem ſub conditione tantùm adminiſtrandam eſſe in ſequentibus caſibus. 1. Quando Confeſſarius prudenter dubitat, an Pœnitens ſit diſpoſitus. 2. Item ſi dubitet, an verè peccaverit, vel ſufficienti rationis uſu ſit præditus, præſertim dum adfert peccata ex ſe mortalia. 3. Quando dubitat an adhuc vivat. Item 4. quando Confeſſarius ipſemet prudenter dubitat, an ritè pronuntiaverit verba eſſentialia abſolutionis, præcipuè tunc, quando Pœnitentem peccatis mortalibus novit eſſe obſtrictum. Ita Gobat ubi ſuprà *num. 267.* Sporer *n. 622.* La Croix *n.* 1770. Stoz *l. 2. n. 85.* & alii plures. 1. Ratio patet ex dictis: quia poſt confeſſionem pœnitentis abſolutio nedum ex charitate, ſed etiam ex juſtitia eidem debet 46

administrari, quando sine periculo irreverentiæ potest, & prudenter creditur profutura: atqui in his casibus potest non quidem absolutè, sed conditionatè: ergo.

47 Colliges tandem 5tò, ea, quæ diximus observanda esse in confessione & absolutione fatuorum, pariter suo modô, servata scilicet proportione, esse observanda in confessione Puerorum, de quibus dubitare licet, an sufficienti usu rationis polleant, vel, an unquam verè peccaverint; utrobique enim est par ratio, & æquale periculum. Ut autem ea, qua par est, dexteritate Confessarius & se, & hujusmodi pueros ac puellas expediat, juvabit eos examinare primò, cur ad confessionem venerint? 2. An sciant, Deum peccatis hominum offendi, & eos, qui confiteri nolunt aut erubescunt &c. punire? Quocirca sapienter etiam monent DD. Laym. Sporer, la Croix. Gobat *num.* 447. puerorum capacitatem non tam ex ætate, quàm ex ingenii & educationis qualitate, nec non ex vultu & gestibus eorum esse dimetiendam. Unde, si digitis ludant in clathris; aut inter confitendum respiciant alios extra confessionale, & præsertim si nugentur cum rosario, vel pileo suo &c. indicium est exiguæ maturitatis; consequenter tales (nisi afferant peccata de se gravia) potiùs sunt dimittendi cum sola benedictione, quàm cum abfolu-

solutione. Econtra si ad quæsita promptè respondeant, & cum modestia sua deponant peccata, itémque si sciant, quid denique eventurum sit tum benè, tum etiam malè agentibus &c. signum est, eos jamjam concepisse timorem Dei, & affectum eidem serviendi, ait Lessius *in auctar. Verb. Confessarius c. 6.* proptereáque absolvendi sunt saltem sub conditione. Vide Layman. *l. 5. tr. 6. c. 5. n. 7.*

CONFERENTIA TERTIA.

De Contritione, seu dolore, ceu parte materiali ad Sacramentum Pœnitentiæ requisito.

SUMMARIUM.

48. Contritio ùt sic est dolor animi, & detestatio de peccato &c.

49. Quæ potest esse duplex, scilicet perfecta, & imperfecta.

50. Perfecta concipitur ex motivo bonitatis Divinæ &c.

51. Talem in mortis articulo, ubi deficit copia Confessarii, tenemur per se elicere.

52. Solvitur quædam instantia contra hoc.
53. Immò & extra mortis articulum in defectu Sacramenti pœnitentiæ aliquoties saltem tenemur per se ad contritionem perfectam.
54. Esto certum tempus fortè non sit assignabile.
55. Per accidens verò sæpiùs occurrit obligatio eliciendi talem contritionem.
56. Et cur per accidens tantùm?
57. Contritio imperfecta est detestatio peccati ex motivo inferiori charitatis.
58. Enumerantur plura hujusmodi motiva.
59. An sufficiat dolor conceptus ex metu pœnarum temporalium?
60. Attritio ex timore pœnarum concepta &c. est honesta.
61. Et seqq. Declaratur, quô modo dolor requisitus debeat esse 1. formalis. 2. supernaturalis. 3. universalis. 4. & efficax.
66. Est insuper ad confessionem referendus.
67. Et quidem ante, non post absolutionem jam perceptam.
68. Resolvitur Casus I. de quodam Malefactore ad mortis supplicium condemnato, qui pertinaciter detrectando pœnitentiam, multipliciter peccavit.
69. Nec excusari potest ex eo, quòd speraverit (utique stolidissimè) propter talem impœnitentiam vitam sibi condonatum iri.
70. Resolvitur Casus II. de Pœnitente, qui nec numerum suorum peccatorum expressit, nec ullam doloris fecit mentionem.
71. Cum hujusmodi cautè procedendum est, nisi aliunde noscantur esse dispositi.
72. Et quomodo rudiores ad dolorem à Confessario sint excitandi, practicè docetur.
73. Resolvitur Casus III. de eo, qui pridie quidem contritus, altera verò die fuit doloris oblitus.

74. Et

74. Et quid, si more consueto formulam confessionis, seu contritionis supponatur præmisisse peccatorum enarrationi?

75. An ille, qui post perceptam absolutionem mox subjicit aliud peccatum, absolvi possit sine novo dolore?

76. Contritio perfecta essentialiter distinguitur ab attritione.

77. Ad validam autem confessionem non est necessarius dolor corporis;

78. Nec mora temporis, aut certa intensio actûs.

79. Neque opus est, ut Pœnitens de singulis peccatis singulariter doleat.

80. Non tamen sufficeret dolere præcisè ideò, *quòd dolorem non sentiat.*

81. Nec satis est, quòd obstrictus pluribus mortalibus peccatis de uno duntaxat, non verò de omnibus saltem in communi doleat.

82. Defectu doloris Sacramentum pœnitentiæ probabilius nequit esse validum, & simul informe.

83. Opposita tamen sententia est probabilis; hinc

84. Qui bona fide cum dolore particulari duntaxat confessus fuit, non ampliùs tenetur eandem confessionem repetere.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de dolore Sacramentali.

QUæres primò, quid sit Contritio, & quotuplex?

48 Resp. Contritio generatim sumpta est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Ita in terminis Concilium Trid. *sess.* 14. *de pœnit. c.* 4. Dicitur autem detestatio &c. quia, ùt uberiùs declarat eadem S. Synodus, *vera contritio non solùm cessationem à peccato, & vitæ novæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium, seu detestationem continet:* quô fit, ut peccator incipiat mente quodammodo consternari, & contristari de malè commissis, prout ampliùs patebit ex dicendis. Cæterùm quale propositum sit necessarium ad Sacramentum pœnitentiæ, commodiùs dicemus conferentia proximè sequenti; cùm sit res magni momenti, ùt videbimus. Interim

49 R. Ad secundam Quæsiti partem. Contritio ùt sic duplex est, scilicet perfecta, quæ ex perfectissimo amoris divini motivo concipitur; & imperfecta, quæ ex alio motivo imperfectiori concipitur, ùt infrà mox

mox *n.* 57. videbitur. Ita sanè unanimiter
loquuntur omnes DD. Cathol.

Quæres secundò, quid sit contritio per-
fecta?

R. Est animi dolor, & detestatio pec- 50
cati, prout est offensa Dei summè boni su-
per omnia dilecti, cum proposito non pec-
candi &c. Ita in re *communis.* Pro plenio-
ri tamen intellectu hujus descriptionis no-
tandum, alium dici & esse amorem DEI
intensivè summum, quando scilicet DEUS
intensiori, seu vehementiori actu diligitur,
quàm ulla alia creatura: & hôc modo pro
statu hujus vitæ non tenemur DEum sum-
mè diligere; hoc quippe esset moraliter
impossibile, & humanæ fragilitati nimis
difficile. Alius dicitur amor DEI *appre-
tiativè* summus, quando scilicet DEUS
habetur in majori pretio & æstimatione,
quàm omnes aliæ creaturæ. Hôc autem mo-
do defactò quivis tenetur DEum summè,
& super omnia diligere, juxta illud *Matth.*
10. *qui amat Patrem, aut Matrem plus, quàm
me, non est me dignus.* Quin immò omnis
verè & perfectè contritus hoc modô diligit
DEum, quia detestatur sua peccata, qua-
tenù sunt offensa DEI summè boni, quem
jam anteponit omnibus aliis rebus, ità, ut
nullius creaturæ amore vel timore velit ip-
sum deinceps offendere, vel ab ejus amore
recedee.

Quæres tertiò, quandonam teneamur veram & perfectam contritionem elicere?

51 R. Primò. Tenemur ad hanc, & quidem per se, 1. in articulo, vel etiam probabili periculo mortis, dum quis habet conscientiam certam, vel etiam dubiam de peccato gravi, simúlque non habet copiam Confessarii. Ita satis communiter DD. Lugo, Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *disp.* 2. *n.* 15. Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 4. *a.* 2. *n.* 23. Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *c.* 2. *n.* 176. Ratio desumitur tum ex Concil. Trid. *sess.* 14. *c.* 1. dicente: ***Fuit quidem pœnitentia universis hominibus, qui se mortali peccato inquinâssent, quovis tempore necessaria &c.*** Tum etiam ex eo: quia lex naturalis justitiæ exigit & dictat, esse satisfaciendum injuriato; simúlque lege charitatis quivis tenetur se ipsum, quantùm valet, eruere è maximis periculis & miseriis, præsertim animæ: atqui DEUS per peccatum mortale graviter injuriatur, nec possumus eidem secundùm modernam providentiam aliter satisfacere, nisi per pœnitentiam, sinè qua peccator infallibiliter incidit æternam damnationem, juxta illud *Luc.* 13. ***si pœnitentiam non habueritis, omnes similiter peribitis*** ergo peccator in statu disgratiæ constitutus, nec habens copiam Confessarii, per se tenetur in articulo, vel probabili periculo mortis (quod mortis articulo æquiparatur) ad con-

contritionem perfectam, quâ æternam damnationem evadat. Hac ratione Sporer *cit. n.* 135. benè docet, contritionem perfectam esse ad salutem necessariam nedum necessitate præcepti Divini, sed & medii; quandoquidem DEUS nullum peccatorem vult justificare sinè pœnitentia, seu etiam contritione perfecta, nisi suscipiatur ipsum Sacramentum Pœnitentiæ; quod notanter additur; quia cum Sacramento sufficit attritio ad justificationem, prout dicetur *n.* 60.

Dices. Amor DEI super omnia, sicut & Martyrium propter Deum perpessum justificat peccatorem, juxta illud *Luc.* 7. *Dimittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum*: ergo contritio perfecta non est ad salutem simpliciter, seu necessitate medii necessaria.

R. Negando suppositum, quòd pecca- 52
tor in extremis positus, & memor peccatorum suorum, simúlque obligationis agendi pœnitentiam, possit verè Deum amare super omnia, vel etiam ex tali amore subire martyrium, nisi velit agere pœnitentiam; quia hôc supposito nollet adimplere omnia DEI præcepta. At verò, si in, vel extra mortis articulum constitutus, & immemor peccatorum suorum, vel saltem immemor obligationis e agenda pœnitentia, amet Deum super omnia, utique justifica-

ficabitur, eò quia in amore perfecto virtualiter saltem includitur aversio ab omni peccato, & contritio perfecta, aut certè votum implicitum suscipiendi Sacramentum Pœnitentiæ, prout dictum fuit *de Sacram. in genere confer. 7. n.* 70.

53 R. 2dò. Præceptum contritionis in defectu Sacramenti Pœnitentiæ etiam extra mortis articulum per se aliquoties saltem obligat. Ita rursus *DD. cit.* Ratio desumitur à pari de præcepto charitatis, quod sæpiùs in vita per se obligat: ergo & præceptum contritionis seu pœnitentiæ. Et certè, ùt sapienter advertit Herincx noster, rationi rectæ valdè dissonum videtur dicere, quòd peccator impunè, & sine offensa DEI per totam vitam suam, aut certè tempore diuturno quantumcunque possit in statu disgratiæ perseverare.

Dices. Nequit determinari certum tempus, quô extra mortis articulum præceptum contritionis per se obliget: ergo gratis & sinè causa talis obligatio hominibus imponitur.

54 R. Neg. Conseq. Esto enim determinari nequeat certum tempus, quemadmodum nec de præcepto charitatis; certum tamen videtur, quòd unum æquè ac alterum aliquoties saltem, tempore non determinabili obliget; prout satis communiter sentiunt DD. licet non conveniant cir-

circa determinationem temporis; nam aliqui existimârunt, hoc præceptum per se obligare statim post peccatum mortale commissum (quorum opinio, utpote non satis fundata, hodie communiter rejicitur.) Nonnulli putârunt, illud per se obligare singulis saltem diebus Dominicis aut festivis. Alii determinant tempus quinque aut sex annorum. Alii denique non improbabiliter tempus biennii aut triennii. Verùm ex his facilè colligitur, non satis constare de tempore determinato; quare meliùs asseritur, quòd aliquoties duntaxat per vitam obliget. Et pro praxi Lugo, Herincx, Sporer, Henno, Babenstuber, aliique plures prudenter existimant, non esse periculum peccandi contra hanc obligationem, si quotannis confessio ab Ecclesia præscripta debitè peragatur.

R. Jam 3tiò ad idem quæsitum. Præceptum contritionis per accidens sæpiùs obligat, toties scilicet, quoties alicujus virtutis actus sive liberè, sive ex præcepto est exercendus, qui licitè exerceri nequit, nisi in statu gratiæ. Ita rursus *DD. citt.* Ratio est clara: quia hoc ipsô, quòd actus licitè exerceri nequeat, nisi in statu gratiæ, quivis volens & intendens exercere hujusmodi actum v. g. administrare, vel suscipere Sacramentum &c. tenetur priùs sese reponere in talem statum: atqui deficiente copia 55

Con-

Confessarii aliud medium non suppetit redeundi in gratiam, nisi contritio perfecta, vel amor DEI super omnia: ergo in tali casu peccator tenetur saltem per accidens elicere contritionem perfectam, aut certe amorem DEI super omnia.

56 Dixi, quòd saltem *per accidens teneatur* &c. Non enim tenetur ideò, quia præceptum contritionis per se obligat, sed quia ex alio præcepto aut virtute v. g. Religionis, obligatur actum dignè exercere, propterëáque tenetur amplecti media, quibus se reponat in statum condignum; quod, si negligat, non idcirco peccabit contra præceptum contritionis, sed contra illam aliam virtutem v. g. Religionis, cujus motivo per se tenebatur dignè subire munus suum, prout rectè advertunt Sporer *n.* 187. *& seqq.* Stoz *l.* 1. *p.* 2. *n.* 64. Laymann, Babenstuber, Bosco, aliique.

Quæres 5tò, quid sit contritio imperfecta, seu attritio?

57 R. Est detestatio de peccato commisso ex motivo inferiori, quàm est motivum dilectionis DEI super omnia, cum proposito non peccandi &c. Ita rursus *communis DD.* Et habetur clarè in Concil. Trident. *cit. l. cap.* 4.

58 Dicitur autem ex motivo inferiori &c. quia contritio imperfecta concipi potest, vel

vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu; siquidem & hæc sunt vera motiva supernaturalia: non enim solo lumine naturæ constat, sed ex divina revelatione credimus, animam per peccata coram Deo fœdari & deturpari; gravissimísque propterea subjici pœnis vel temporalibus, vel omnino æternis: ergo sufficiunt ad verum dolorem supernaturalem concipiendum.

Dices. Quid si autem peccator doleat propter pœnas temporales, eritne dolor sufficiens?

R. Si doleat propter hujusmodi pœnas 59
merè lumine naturali notas & apprehensas, utputa, si puer propter virgas à Parentibus, aut fur propter infamiam publicam, vel pœnam suspensionis perpetuæ subeundam doleat, certum est, non sufficere, quia dolor non est supernaturalis. At verò si doleat propter hujusmodi pœnas ùt ad Deum justum peccatorum vindicem relatas, vel potiùs si doleat, quia apprehendit & metuit Deum, qui peccata vindicare consuevit per hujusmodi pœnas temporales, omnino probabilissimè sufficiet talis dolor. Et ita tenent communissimè DD. Suarez, Coninck, Arriaga, Lugo, Tambur, Reiffenst. *tr.* 14. *dist.* 6. *n.* 42. Sporer *n.* 242. Illsung *tr.* 6. *d.* 6. *n.* 39. Viva *part.* 3. *damnat.*

nat.

nat. Thes. ad propos. 15. *ab Alexandro VIII. proscriptam n.* 12. Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 4. *a.* 1. *n.* 13. Nec refert, quòd tales pœnæ à Deo fortè non sint specialiter huic peccatori inflictæ in vindictam criminum; licèt enim hoc supponatur, quia tamen peccator dolet non præcisè ob istas pœnas ùt inflictas à Deo, sed propter timorem Dei, qui *solet per hujusmodi pœnas vindicare* peccata (quod utique solo lumine fidei constat) hinc nullatenus dubitandum, quin talis dolor sit verè supernaturalis. Quare hanc sententiam in sensu mox dato explicatam, ego cum P. Gobat judico moraliter certam; nec video qua ratione ab aliis possit vocari in dubium, vel severioribus adhuc censuris taxari: fateor nihilominus, in praxi semper oportere, ut pœnitens à Confessario disponatur ad dolorem ex altiori motivo, v. g. bonitatis divinæ &c. concipiendum; tum quia talis dolor magis conducit ad peccatorum remissionem; tum etiam quia minùs periculi timendum, ne fortè pœnitens ducatur motivis merè naturalibus, seu pœnis istis lumine merùm naturali, & non altiori instinctu, & motu Spiritûs Sancti apprehensis. Vid. *DD. citt.*

Quæres 6tò. Sitne attritio ex motivis mox allegatis, scilicet ex timore damnationis, purgatorii, & pœnarum &c. concepta, honesta, & sufficiens cum Sacramento ad justificationem? R.

R. Affirmativè. Ratio est: quia honestè, immò sanctè cupimus assequi Deum ceu ultimum finem nostrum; ergo etiam honestè fugimus, & formidamus ea, quæ nos ab assecutione ultimi finis & beatitudinis retardant, uti faciunt pœnæ jam nominatæ. Quòd autem talis attritio sufficiat cum Sacramento, videtur pariter certum; quia declaratum à Concilio Trident. *cit. c.*4. sequentibus verbis: *Quamvis contritio imperfecta, quæ attritio dicitur, si voluntatem peccandi excludat, sinè Sacramento pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad DEI gratiam in Sacramento pœnitentiæ impetrandam disponit*; utique non remotè tantùm: hoc enim præstat etiam sinè Sacramento: ergo cum Sacramento proximè. Et ratio quasi à priori est: quia Sacramentum pœnitentiæ est Sacramentum mortuorum spiritualiter, id est, à Christo Domino per se institutum ad conferendam gratiam sanctificantem primam, ceu vitam spiritualem animæ: atqui tale non ampliùs esset dicendum, si semper deberet præsupponere contritionem perfectam, utpote per se justificativam; quia hôc ipso semper supponeret gratiam primam, & hominem spiritualiter viventem: ergo dicendum, quòd non necessariò præsupponat contritionem perfectam, sed sufficiat etiam imperfecta, seu attritio etiam

cog-

cognita, prout defacto post Tridentinum communissimè tradunt DD. ùt videre licet apud Gonet *tom. 5. tr. 5. Disp. 7. art. 3.* La Croix *l. 6. p. 2. n.* 873.

Quæres 7timò, qualis dolor requiratur, seu quomodo debeat esse constitutus, & qualificatus, ut sit sufficiens ad Sacramentum Pœnitentiæ?

61 R. Ut sit sufficiens, debet esse 1. formalis; 2. supernaturalis; 3. universalis respectu mortalium, & 4. efficax. Ita *communis.* Sporer *cit. n.* 253. *& seqq.* Henno de *pœnit. d.* 3. *q.* 2.

Ratio primi inde desumitur: quia tam Florentinum, quàm Trident. Concilium, designando partes hujus Sacramenti, docent, partem, vel quasi partem materialem hujus Sacramenti esse *contritionem*: atqui contritio semper importat dolorem formalem. Ex quo sequitur, ad valorem hujus Sacramenti non sufficere dolorem merè virtualem, inclusum in amore DEI super omnia. Etsi enim perfectus amor DEI super omnia se solo habeat vim justificandi etiam extra Sacramentum, ex hoc tamen minimè sequitur, quòd possit esse Pars Sacramenti Pœnitentiæ: sicut nec propterea potest esse pars baptismi, tametsi nondum baptizatum possit justifica-

ficare. Attamen cùm raro sit natum contingere, ut perfectè, & super omnia Deum amans non simul moveatur ad detestanda peccata sua velut summè opposita amori perfecto; hinc Doctores communiter monent, ex post facto non esse dubitandum vel multùm scrupulizandum, sed potiùs piè præsumendum, quòd ille, qui recordatur, se confessioni actuali præmisisse actum amoris DEI super omnia, unà simul præmiserit actum veri doloris. Sporer *n.* 78.

Ratio 2di est hæc: quia dolor debet disponere ad gratiam ceu formam supernaturalem: ergo ut huic formæ sit proportionatus, debet & ipse esse supernaturalis, tam ex parte motivi, ùt jam explicatum fuit, quàm ex parte principii, gratiæ scilicet prævenientis & adjuvantis voluntatem; debet enim esse *donum DEI, & Spiritûs sancti impulsus*, ùt loquitur Tridentinum *cit.* quod *can. 6.* anathemate ferit.: *Si quis dixerit sinè præveniente Spiritûs sancti inspiratione atque ejus adjutorio hominem -- pœnitere posse sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur.* Meritò proin Innocentius XI. damnavit sequentem propositionem *n.* 57. *Probabile est, sufficere attritionem naturalem, modò honestam.* 62

Ratio 3tii est: quia secundùm modernam DEI ordinationem, communi 63

DD. consensu, & judiciô Ecclesiæ *can. fratres nostros. de Pœnit. Dist. 5.* satis utique intimatam, nullum peccatum mortale dimittitur sine retractatione peccatoris, neque unum sinè altero: at, hôc ipso dolor debet esse universalis respectu mortalium: ergo.

64 Dixi: *respectu mortalium.* Cùm enim peccata venialia non excludant à gratia & amicitia Dei; hinc potest unum dimitti sinè altero: & per consequens necessum non est, ut dolor se extendat ad omnia venialia etiam divisivè vitanda. Mastr. Bosco. Reiffenstuel *cit. n. 51.*

65 Ratio 4ti inde desumitur: quia dolor sufficiens ad hoc Sacramentum debet excludere voluntatem peccandi, id est, non ampliùs committendi idem peccatum, de quo se accusat, & liberari postulat: atqui nisi sit efficax saltem affectivè, non satis excluderet voluntatem peccandi: ergo.

Quæres tandem 8tavò, quomodo dolor sit referendus ad confessionem, & quandonam eliciendus?

66 R. Ad primum. Dolor est ita referendus, ut confessionem reddat dolorosam, & cum ea faciat unum morale. Ratio clara est: quia pars materialis ad hoc judicium reconciliativum necessaria, non est quæcúnque narratio historica peccatorum, sed confessio dolorosa: at, si dolor nullatenus referretur ad confessionem,

nem, hæc nunquam foret dolorosa: ergo. Cæterùm ùt rectè advertit Sporer *num.* 28ʒ. tripliciter potest dolor ad confessionem referri, videlicet 1. antecedenter; 2. concomitanter; & 3. consequenter. Antecedenter refertur, dum quis v. g. hodie indagans in sua delicta, eadem sincerè detestatur, & idcirco proponit proximè v. g. post aliquot horas, aut cras eadem confiteri. Concomitanter refertur, dum quis subitò recogitans sua delicta simul movetur ad eorum detestationem, proptereáque mox confitetur cum proposito &c. Consequenter refertur, dum quis hodie sua peccata apud confessarium deponit ideò, quia reflectit se, quòd jam heri, vel ante paucas horas debitè doluerit, tametsi tunc de facienda confessione nihil proposuerit. Quanto autem tempore dolor possit confessionem præcedere, ut tamen simul unum morale cum ea componat, non est omnium eadem opinio, immò difficillimum decidere pro praxi. Quocirca ne ad nimiam laxitatem declinemus, videtur viâ mediâ incedendum, & cum Tamburino, Lugone, Diana, Stoz. *cit. num.* 52. Babenstuber *d.* 4. *a.* 3. *num.* 60. dicendum, quòd per duas aut tres horas, immò & plures possit præcedere; nihil enim obstare videtur, quô minùs dolor v. g. heri tempore vespertino

E 2 con-

conceptus, possit hodie verè pœnitentem movere ad confitenda cum vera aversione ac detestatione peccata, modò ille dolor formaliter hodie referatur ad hoc Sacramentum, prout fieri potest, si pœnitens dicat in animo suo: quandoquidem heri jam dolui de meis peccatis, nec retractavi illum dolorem, volo nunc confiteri. At verò consultum minimè est, ut nos patiamur redigi ad tantas angustias, sed potiùs oportet, ut novum hodie dolorem conemur elicere: quæ enim in hoc appareat difficultas? Optimè proin haud dubiè facit, qui inter dolorem & confessionem non patitur intercedere moram, nisi quoad fieri potest, brevissimam.

57 R. Jam ad 2dum. Dolor est necessariò eliciendus ante absolutionem, non tamen necessariò ante confessionem, etsi hoc consultissimè fiat. Ita *DD. communissimè* Laymann, Illsung, Bosco, Henno, Herincx. Ratio prioris est; quia in judicio reconciliativo nemo absolvi potest, nisi sit debitè dispositus: at, qui non dolet de suis peccatis, non est dispositus ad sententiam reconciliativam: ergo dolor debet necessariò præmitti absolutioni. Ratio autem posterioris redditur hæc: dolor quippe, sive præcedat, sive etiam immediatè subsequatur confessionem, potest

ean-

eandem reddere verè doloroſam: & hac ratione in praxi ſolemus aquieſcere pœnitenti, ſi poſt enarrata peccata proteſtetur ſe dolere; nec ampliùs inquirimus, utrum etiam ante confeſſionem jamjam doluerit? ergo neceſſum non eſt, ut dolor præcedat confeſſionem. Cæterùm quòd hoc conſultiſſimè fiat, apud omnes in confeſſo eſt; eò vel maximè, quia reguláriter loquendo poſt peractam confeſſionem Confeſſarius ſolet mox proferre formulam abſolutionis: proptereàque poſſet de facili contingere, ut pœnitens ex naturali diſtractione doloris vel omnino oblivisceretur, vel certè tempus ad dolendum ſufficiens non ampliùs captaret, priùs, quàm Confeſſarius profert verba eſſentialia; quo caſu abſolutio foret ſacrilega: ergo dolor conſultiſſimè præmittitur confeſſioni inchoatæ, vel mox inchoandæ, Filliucius. *tr.* 7. *c.* 6. *n.* 158.

§. II.

Proponuntur, & breviter reſolvuntur Caſus practici de dolore ad Sacramentum Pœnitentiæ requiſito.

CASUS PRIMUS.

Titius ob pluries repetita furta ad ultimum ſupplicium damnatus, pertinaciſſimè renuit agere

pœnitentiam ità, ut nulla auctoritate, ratione, aut eloquentia eò adduci potuerit, ut vel unicum christiani hominis aut doloris signum exhiberet, dictitans, se injustè ad mortem fuisse damnatum; quâ ratione etiam Judices ad tremendum DEI tribunal provocavit. Quæritur jam, an vel quomodo peccaverit per hanc suam impœnitentiam & obstinaciam?

68 R. Peccavit multipliciter. Primò quidem contra præceptum Confessionis; item 2dò contra præceptum de sumendo Viatico, quibus omnes in mortis articulo constituti obligantur, ùt habet *communis DD.*: atqui omnes ad ultimum supplicium damnati censentur constituti in mortis articulo: ergo. Quin immò talis impœnitentia finalis expresse, seu etiam interpretativè volita, à P. Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *d.* 2. *n.* 10. & aliis meritò reputatur peccatum speciale, eò quia tum ex virtute pœnitentiæ, tum etiam ex charitate erga se ipsum, vel maximè in mortis articulo tenemur providere nostræ saluti. Insuper 3. evidens est, Titium nostrum injustam vindictam appetendo, & judices, à quibus justè ad mortem fuerat condemnatus, ad tremendum DEI tribunal provocando, peccâsse contra charitatem. 4. Nec dubitandum, quin etiam spectatores suos scandalizaverit per hujusmodi obstinatam impœnitentiam. En! quàm multa & gravia delicta!

Dices.

Dices. Quidsi autem Titius sperâsset, sibi propter hujusmodi obstinatiam & impœnitentiam vitam condonatum iri: nunquid fuisset ex hoc saltem capite excusandus à præcepto confessionis, ceu moraliter impossibili in his circumstantiis, & satisfecisset solam contritionem internam eliciendo?

R. Minimè fuisset excusandus. Cùm 69
enim supponatur justè ad mortem condemnatus, obstinatio autem & impœnitentia non sint rationabile aut conveniens medium impetrandi condonationem vitæ, fieri sanè non potuit, quin per talem impœnitentiam sese exponeret periculo transgrediendi præcepta jam allegata, & cum scandalo totius orbis ex hac vita decedendi. Quare nego suppositum, quòd præceptum confessionis fuerit huic moraliter impossibile, vel quòd hôc neglecto potuerit elicere veram contritionem supernaturalem, ad justificationem sufficientem. Neque ignorantia aut simplicitas vel bona fides huic patrocinabitur; quia procul dubio à Confessario sibi deputato fuit admonitus suæ obligationis. Cæterùm quo modô cum talibus obstinatis sit procedendum, non est hujus loci decidere vel docere: optimum sine dubio medium erit implorare Cœlites, & DEUM, in cujus manibus sunt nostræ

 volun-

voluntates, qui facilè novit emollire cor impœnitens, & ad quodcunque voluerit inclinare. Juvabit etiam in simili casu monere Carnificem, ne nimis acceleret executionem sententiæ: fortasse enim Malefactor dum viderit rem seriò agi, & sibi certò moriendum, saniora capesset consilia, prout fecit ille ipse, de quo casus noster: dum enim advertit dolores laquei, quô Carnifex fauces jamjam strinxerat, usûmque loquelæ vix non jam interceperat, tandem fracta jam voce postulavit Confessarium, dicendo Beichten. Qua ratione à laqueo denuo solutus, confessus, & ab uno è nostris sibi assistentibus à peccatis absolutus, moxque à Carnifice non ampliùs strangulatus, sed capite minutus fuit hic Salisburgi annô 1726. d. 20. Martii.

CASUS SECUNDUS.

Sempronius Sacrum tribunal ingressus sese accusat in hunc modum. Domine, *inquit*, subinde mentitus fui: nonnunquam turpia locutus; & aliquoties lascivis cogitationibus occupatus. Nihil ampliùs scio. *Quæritur jam, quid in hujusmodi casibus Confessario sit agendum, ubi Pœnitens nullam prorsus facit mentionem de dolore?*

70 R. In nostro hoc casu, ubi Pœnitens nec facit mentionem de dolore, nec exprimit certam speciem vel numerum pecca-

catorum suorum, meritò dubitare licet, sitnè satis dispositus, & intelligens ea, quæ sunt necessaria ad valorem Sacramenti. Idcirco Confessarius eundem debet 1. adhortari de numero, & specie peccatorum exprimendis, quantùm fieri potest quoad materiam necessariam. 2. Insuper oportebit eundem examinare (nisi aliunde noscatur, vel prudenter præsumi posset dispositus) an verè doleat de suis peccatis? & Cur? Ratio est: quia Confessarius pro possibili tenetur procurare integritatem & valorem hujus Sacramenti, supplendo etiam quantùm potest, defectus Pœnitentis: ergo quotiescunque rationabiliter dubitat de aliquo ad legitimam dispositionem requisito, uti est dolor supernaturalis, debet Pœnitentem adhortari & examinare. Et in hoc vel maximè oportet Confessarium esse sollicitum; certâ quippe experientiâ compertum habemus, homines rudiores sanè non paucos ad hoc Sacramentum accedere absque vero aliquo dolore supernaturali, aut proposito emendandi; quos, si interrogaveris, *an doleant?* promptè quidem respondebunt: *ita Domine.* Ulteriùs autem interrogati, *cur doleant?* vel candidè reponent: *nescio*; vel certè motivum non nisi merùm naturale allegabunt, ut puta quòd proximum, vel parentes suos offenderint &c. &c. Certè ego in praxi

interrogandô, quamplures reperi homines, triginta, & ampliùs annos habentes, qui prorſus ignorârunt, cur de peccatis dolendum: qua ratione mihi perſuadeo pro certo, innumeras confeſſiones defectu veri doloris & propoſiti fieri ſacrilegas. Cautè igitur Confeſſarie! cautè procedendum eſt cum rudioribus, itémque cum pueris ac puellis. Profectò non ſinè riſu reminiſcor pueri quondam mihi occurrentis, quem velut ſuſpectum de ſufficientia diſpoſitionis, & maturitate judicii (nam inter confitendum varias exercuerat nugas, præſertím ludendo in clathris & digitis fricando &c.) interrogavi, an etiam de ſuis peccatis jam confeſſis doleat? Cúmque quid reſpondendum, ignorâſſet, ſubitò converſus ad ſuam matrem proximè aſſiſtentem ajebat: *Mater! doleonè de peccatis meis?* Cui illa: *Ità! ità doles.* Neſcio ſanè, puerinè, an verò matris ſimplicitas fuerit magis admiranda.

71 Dixi tamen, examinandum eſſe pœnitentem, niſi aliunde noſcatur, aut prudenter præſumi poſſit eſſe diſpoſitus. Subinde enim quosdam pœnitentes reperire eſt, qui revera optimè diſpoſiti & contriti accedunt, tametſi (fortè brevitatis ſtudiô) in actu confeſſionis nullam prorſus faciant mentionem de dolore & propoſito concepto (an benè & laudabiliter? aliorum judi-

judicio relinquo.) Quemadmodum ergo omnes ac singulos pœnitentes præsumere dispositos, regulis prudentiæ videtur dissonum; ità non minùs imprudenter ageret Confessarius, qui, quotquot de dolore ac proposito nihil dicunt, velut suspectos de sufficientia doloris vellet examinare, an, vel cur doleant? Itaque cultiores & politiores interrogari non debent, an doleant, sed potiùs præsumi dolentes. Ego in praxi, ubi prudenter dubitandum censeo, ut me (præsertim in concursu Pœnitentium) breviter expediam, soleo pœnitenti breviter ingerere actum & motivum doloris dicendo: nunquid bone Vir! &c. jam sincerè & ex corde doles, quòd Dominum Deum tuum, infinitè bonum, omníque amore dignissimum tam ingratus offenderis? Quodsi pœnitens seriò, deliberatè, & ex corde respondeat: *ità*; vel: *doleo utique &c.* eundem injuncta priùs salutari pœnitentia sinè scrupulo absolvo, Vade jam, & si placet, fac similiter.

Dices forsitan. Sed quomodo pœnitentes omnino rudes, immò rudissimi, qui non nisi naturalibus & sensibilibus motivis duci solent, ad verum dolorem supernaturalem sunt disponendi?

R. Hôc ipso per motiva naturalia velut magis sensibilia primò inducendi, sensimque magis disponendi, & quodammo- 72

dò

do elevandi ſunt ad apprehendenda cœleſtia & ſupernaturalia, juxta illud Apoſtoli *Rom.* 1. *v.* 20. *Inviſibilia ipſius* (Dei) *à creatura Mundi per ea, quæ facta ſunt intellecta, conſpiciuntur.* Oportet ergo hoc, vel ſimili modo uti. Dicito chariſſime! nunquid jam audiſti, Peccatores poſt mortem graviſſimè puniri in inferno, vel certè in purgatorio? Et quid ibi patiuntur? Nonne pœnam ignis? Tunè ſufferre poſſes ignem, vel ardorem unius duntaxat candelæ? Certè non. Quantò minùs ergo poteris habitare cum illis ardoribus ſempiternis? Nunquid ergo jam deteſtaris, & deinceps fugies peccata? &c. &c. Item poterit homo rudis, vel etiam Puer &c. ad dolorem induci hoc modô (eodem quippe vel conſimili modo cum Rudibus & pueris eſſe procedendum, jam ſuprà monuimus) Dicito fili chariſſimè! amasnè tuos Parentes, vel tuos benefactores, à quibus multa bona recipis? Utique amabis? Verùm nunquid & Deum amabis, cùm ſit ſummus benefactor noſter, qui fecit & creavit nos, vúltque dare vitam & beatitudinem æternam diligentibus ſe? Si pœnitens reſpondeat (prout regulariter illicò reſpondere ſolent) utique amo Deum; jam ulteriùs inſtet confeſſarius: atqui peccata tua repugnant amori Divino: quomodo verè Deum amabis, ſi peccando eundem offende-

fendere non horreas? Nunquid ergo charissime fili, amodò jam peccata tua detestaris, quibus Dominum Deum summè bonum & amandissimum benefactorem nostrum hactenus offendisti? Nunquid jam efficaciter proponis eadem non ampliùs committere? Si respondeat: *ità Domine*: porro instet Confessarius: itáne etiam sentis in corde? Dic ergo fili amatissime, & ex corde dicito: doleo, quòd dilectissimum Dominum Deum meum, summum bonum & Benefactorem meum offenderim, & propono &c. Plura cum tempore pro diversitate Pœnitentium suggeret usus, & præsertim Spiritûs sancti unctio, à Confessario nunquam non specialiter imploranda & exoranda.

CASUS TERTIUS.

Cajus in profesto Assumptionis B. V. Mariæ debitè contritus voluit confiteri, sed ob multitudinem concurrentium præpeditus, à Confessionali invitus tandem recessit. Altera verò die summo mane exoptatam nactus occasionem, omnia sua peccata Confessario ritè explicuit; ast sinè novo dolore, quippe cujus totaliter fuit oblitus. Jam ergo dubitat, quid de valore hujus confessionis sibi tenendum, & an eadem peccata teneatur repetere?

R. Cum distinctione. Vel enim sup- 73
ponitur fuisse totaliter oblitus doloris tam veteris seu hesterni, quàm etiam novi? si

utri-

utriúsque, indubitanter confessio fuit nulla & invalida; eò quia non fuit verè dolorosa, sed mera narratio historica peccatorum. At verò, si supponatur fuisse solùm oblitus doloris novi, non item veteris, ità, ut vi hesternæ contritionis motus, hodie suam confessionem deposuerit, minimè dubitandum videtur de valore hujus, quippe quæ cum hesterno illo dolore moraliter (esto non physicè) conjuncta, adhuc verè dolorosa extitit: Quô suppositô dicendum, quòd Cajus non ampliùs teneatur repetere eadem peccata; quotiescunque enim verè probabile est, Sacramentum valuisse, (licèt maneat dubium speculativum) liberatur pœnitens ab onere sese denuo accusandi de iisdem peccatis; quandoquidem secundùm jura in dubio sit inclinandum in favorem Rei, & potiùs pro valore, quàm pro nullitate actûs præsumendum.

At quid, si Cajus fateatur, se more solito recitâsse quidem *confiteor &c.* dubitare tamen, an cum vero dolore, aut vi contritionis pridie conceptæ?

74 R. Rursus est distinguendum & gnaviter advertendum, an Cajus pœnitens sit homo juvenilis, & levis in suis actionibus, an verò gravis, & profectæ jamjam ætatis; etenim juvenibus valde familiare est, formulam confessionis deblaterare ex mera con-

consuetudine, sinè ulla prorsus attentione ad sensum verborum: è contra viri graves, & maturi regulariter, & communiter loquendo non solent formulam confessionis ex mera consuetudine recitare, nec tundere pectus, nisi cum quadam gravitate & animi attentione; quapropter cùm ex communiter contingentibus fiat prudens præsumptio, resolvendum videtur, quod si Cajus pœnitens supponatur homo prudens, & in reliquis actionibus gravis, possit etiam in tali dubio prudenter præsumere pro valore suæ confessionis, nec ampliùs urgendus foret ad repetitionem confessionis peractæ. Secus tamen dicendum, si supponatur homo juvenilis & in suis actionibus valde inconsideratus ac levis. Vide Gobat. *tr. 6. n. 142. & seqq.* Sporer *n. 291.*

Dices adhuc. Sed quid, si pœnitens post perceptam absolutionem mox subjiciat aliud peccatum, teneturnè etiam novum elicere dolorem?

R. Si subjiciat novum peccatum mox, 75
vel paulò post absolutionem perceptam, probabilissimè non solùm validè, sed etiam licitè absolvitur absque novo dolore, modò supponatur priùs verè doluisse ex aliquo motivo generali, se extendente ad omnia, ideóque etiam ad hoc peccatum. Ita *communissimè DD.* Lugo, Dicastillo,

Hen-

Henriquez, Gobat *cit. n.* 165. Stoz *l.* 1. *p.* 2. *n.* 52. Illſung *tr.* 6. *diſp.* 6. *n.* 43. Babenſt. *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 4. *a.* 3. *n.* 57. Reiffenſtuel *Theol. mor. tr.* 14. *diſt.* 6. *num.* 62. Sporer *num.* 298. Boſco. *Diſp.* 7. *Sect.* 4. *n.* 149. ubi ait, talem pœnitentem perſeverantem in antiquo dolore, poſſe abſolvi de novo absque ullo ſcrupulo. Ratio autem eſt hæc: quia cùm prior dolor ſupponatur fuiſſe generalis, ſimúlque adhuc perſeveret ſaltem moraliter, nihil prorſus obſtat, quò minùs novam hanc confeſſionem poſſit reddere verè doloroſam, ideóque deſervire novæ abſolutioni, eò præſertim, quòd cenſeatur virtualiter multiplex. Quare nimis ſcrupulosè praxin hujus opinionis damnare videntur aliqui etiam inſignes Doctores; nam ſi prior dolor adhuc phyſicè perſeveret ſaltem tenuiter, quamvis imperceptibiliter, ſecundùm La Croix *n.* 715. certò ſufficeret: ergo etiam certò ſufficit, ſi adhuc exiſtat moraliter, & in hanc novam confeſſionem influat; certum quippe eſt, inter confeſſionem & dolorem neceſſariam non eſſe coexiſtentiam phyſicam, ſed moralem ſufficere. Meliùs proin loquitur P. Viva ad propoſ. 1. ab Innocentio XI. damnatam, ubi *n.* 26. ait: „quidquid ſit autem, num univerſim poſſit iterari abſolutio ſuper iisdem peccatis, non iterato „dolore, ùt multi autumant cum Lugo, „Le-

„ Ledesma, Dicastillo; certum tamen
„ videtur ex praxi Ecclesiæ & Confessariorum, non esse necesse, quòd, qui post absolutionem statim reconciliatur, moneatur de novo dolore iterando. Et ratio hujus praxis videtur esse, quia est moraliter certum, quòd dolor præteritus non sit retractatus, & conjungatur moraliter cum nova absolutione, si paulò antè præcesserit. Secus verò, si reconciliatio non fiat statim. Hactenus Viva *loc. cit.* Fateor tamen, consultius esse, ut pœnitens de peccato noviter confesso novum eliciat dolorem; & idcirco oportet, ut Confessarius de hoc moneat, aut saltem interroget, utrum etiam de hoc peccato doleat? &c. quod cùm facilè fieri possit, in praxi de facili non est intermittendum.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

Colliges ex dictis primò, contritionem perfectam essentialiter distingui ab attritione; tum quia essentialiter tendit in aliud motivum formale; nam perfectè contritus detestatur peccatum, eò quòd sit oppositum & contrarium DEO velut summo bono; quod non facit attritus; ùt patet ex dictis; tum etiam quia contritio per- 76

fecta habet vim justificandi peccatorem etiam sinè Sacramento : è contra attritio solùm justificat cum Sacramento. Quare dum Theologi subinde dicunt, quòd attritio cum Sacramento faciat ex attrito contritum, illud non est intelligendum in sensu formali, quasi verò attritio fieret formaliter contritio (actus enim essentialiter diversi semper manent tales) sed est intelligendum in sensu causali: quia attritio cum Sacramento causat eundem effectum (scilicet justificationis) quem contritio perfecta extra Sacramentum: ideòque virtualiter & æquivalenter præstat idem cum Sacramento, quod præstat contritio perfecta sine illo. Babenstuber *cit. d. 4. a. 2. num.* 7. & 8.

77 Colliges 2dò. Ad valorem hujus Sacramenti non esse necessarium dolorem corporis, seu in corpus sensibiliter redundantem. Ratio est: quia dolor solùm requiritur ad hoc, ut peccator ad DEUM suum verè ac seriò denuò revertatur: at, si in animo seriò detestetur sua peccata, &c. rursus ad DEUM suum seriò revertitur. Unde quemadmodum ad hoc, ut verè peccet, minimè necessum est, ut interveniat voluptas corporis; ita pariter ut denuò reconcilietur DEO suo, neutiquam opus est, ut interveniat dolor corporis. Hac de causa contritio communiter describitur, quòd sit

dolor

dolor animi, non *corporis*: tametsi subinde contingat, ut ob vehementiam doloris animô concepti, corpus quodammodo affligatur. Et hoc singulariter notandum, vel etiam inculcandum est scrupulosis, qui sibi nunquam videntur satis doluisse, nisi dolorem seu afflictionem & quandam corporis, etiam consternationem sentiant. Rectè proin docet Sporer *n.* 131. ei, qui piè, seriò, & ardenter profert hæc verba: *Summè doleo, quòd te Dominum DEUM meum toties tam graviter offenderim*; & maximè si addat epitheton *dilecti*, prout solent germanicè dicere: Es ist mir leyd / daß ich meinen lieben GOTT und HERRN beleydiget / nullatenus ambigendum esse de sufficientia veri doloris, immò perfectæ contritionis. „Et tu confessarie (subdit idem „ Doctor) si moribundum audies, piè ac „ fervidè ejusmodi verbis ad DEUM su„ spirantem, maximè jam valde debilem, „ noli angi, vel illum magis angustiare „ de contritione perfecta.

Colliges 3tiò, ad veram contritionem non esse necessarium longum tempus, sed sufficere minimum, immò & unicum instans. Ratio est: quia ad hanc solùm requiritur, ut peccator à suis peccatis aversus, denuo ad Deum suum convertatur & resipiscat: atqui hoc fieri potest in momento temporis, quemadmodum in unico mo- 78

mento poteſt à Deo ſuo averti, mortaliter peccando. Ob eandem rationem non requiritur certa intenſio contritionis, ſicut nec ad peccandum requiritur intenſio certa voluntatis. Et certè de neceſſitate hujusmodi intenſionis nec ex Scriptura, nec ex Patribus, nec ex ratione conſtat: ergo neque à nobis eſt expetenda, eò præſertim, quòd daret anſam infinitis propemodum perplexitatibus. Fatendum tamen eſt, eò utiliorem eſſe dolorem, quò eſt vehementior. Immò & cavendum, ne in puncto tam notabili laxiores, plus quàm oportet nobis blandiamur & confidamus. Qua ratione numero mox præcedenti non ſine nota diximus, eum, qui *piè*, *ſeriò*, & *ardenter* profert hæc verba: *ſummè doleo &c.* poſſe tutò confidere de ſufficientia veræ contritionis. Vid. Suarez *d.* 4. *Sect.* 5. *n.* 4. Filliuc. *tr.* 6. *c.* 9. *n.* 230. *&* 235. Stoz *cit. n.* 15. *&* 16.

79 Colliges 4tò, ad validam confeſſionem non eſſe neceſſarium, ut pœnitens de ſingulis peccatis eliciat ſingulos, ſpeciales ac diſtinctos dolores, ſed ſufficere unicam ſimplicem contritionem, modò ſe extendat ad omnia peccata mortalia in communi. Ita Scotus 4. *d.* 15. *q.* 1. §. *Ex hoc patet.* Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *d.* 2. *num.* 30. Maſtr. & alii *communiter.* Ratio eſt: quia in unico inſtanti homo poteſt perfectiſſimè ad Deum

con-

converti: at, in unico inſtanti ſæpe non poſſet de ſingulis peccatis elicere ſpeciales dolores: ergo cùm aliunde conſtet, ſine urgenti fundamento hominibus non eſſe imponendum grave onus, dicendum, quòd non ſit opus, ut peccator de ſingulis ſuis peccatis ſpeciales concipiat dolores, ſed ſufficere, quòd omnia ſua peccata licèt indiſtinctè repræſentata efficaciter deteſtetur. Quin immò, ùt rectè advertunt *DD. citt.* non ſemper eſt conſultum de ſingulis peccatis in particulari ſpeciales facere reflexiones & deteſtationes v.g. dicendo: deteſtor hoc peccatum &c. mallem ſubire infernum, quàm illud denuo perpetrare &c. quia hujuſmodi reflexiones & comparationes ſpectata fragilitate humana infirmioribus ſunt periculoſæ, licèt fatendum, quòd, ſi ritè fiant, ſint actus valde heroici, & meritorii.

Colliges 5tò, ad valorem hujus Sacramenti non ſatis eſſe, dolere ideò præcisè, quòd dolorem non ſentias. Rationem colliges facilè ex jam dictis: quia ad valorem requiritur dolor de peccatis: at, quòd dolorem fortè non ſentias, peccatum non eſt: immò poteſt contingere contra tuam voluntatem: ergo. Nihilominus in praxi vix continget, ut tales non verè doleant de ſuis peccatis cum vera averſione ac deteſtatione illorum; quod ipſum ſufficit ad va- 80

F 3 lorem:

lorem: neque enim opus eſt, ut dolor ſenſibiliter redundet in corpus. Quare ſcrupuloſi angi non debent, quòd exteriùs nullum dolorem ſentiant, nec gemitus aut copioſas fundant lacrymas; quia præſcindendo ab his omnibus, voluntas ceu potentia ſpiritualis poteſt veriſſimè & efficaciſſimè deteſtari peccata admiſſa. Vide Laymann. *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 4. *n.* 5. Herincx *cit. num.* 57. Reiffenſtuel *tr.* 14. *diſt.* 6. *num.* 56.

81 Colliges 6tò, ad valorem hujus Sacramenti non eſſe ſatis, quòd peccator pluribus mortalibus obſtrictus de uno duntaxat vel altero, non verò de omnibus, ne quidem in communi, doleat, aut emendationem proponat; quia ſecundùm dicta *num.* 61. dolor reſpectu mortalium debet eſſe univerſalis; cùm defacto nullum peccatum mortale dimittatur ſine altero: ergo qui non dolet de omnibus peccatis mortalibus, ponit obicem gratiæ ſacramentali, & hôc ipſo peccat graviter. *Communis.*

Dices. Sed quid, ſi talis pœnitens de uno ſolùm peccato v g fornicationis doleat ex motivo particulari, utputa ob hujus ſpecialem fœditatem angelicæ virtuti caſtitatis repugnantem, aliorum verò peccatorum ſuorum inculpabiliter obliviſcatur; eritnè in tali caſu Sacramentum validum & ſimul informe?

R. Juxta

R. Juxta opinionem probabiliorem Scoti, & aliorum SS. quibuscum etiam sentiunt Vasquez, Laymann, Sa, Castropal. Gormaz, Babenstuber *cit. a.* 3. *num.* 43. & alii multi: non valet Sacramentum; tum quia juxta Trident. *sess.* 14. *de pœnit. c.* 3. & 4. nullus dolor sufficit ad valorem hujus Sacramenti, nisi disponat ad peccatorum remissionem, & voluntatem peccandi excludat: atqui dolor conceptus ex simili motivo particulari nec disponit ad remissionem peccatorum, nec efficaciter de se excludit voluntatem peccandi: immò stante tali dolore posset quis actualem gerere affectum ad aliud peccatum v. g. furti: ergo. Tum etiam, quia non videtur verosimile (ait Herincx noster) quòd Christus voluerit instituere, vel etiam assumere partem talem, quæ scienter nunquam posset adhiberi absque sacrilegio & nullitate Sacramenti: at, dolor ex motivo particulari ab eo, qui pluribus mortalibus culpis est obnoxius, scienter nunquam adhiberi aut concipi potest &c. ergo. Denique vel pœnitens dolet ex vero aliquo motivo supernaturali, & animo quærendi reconciliationem cum DEO, ideóque peccatum detestatur, quia est aversivum à DEO, & obstat reconciliationi divinæ &c. vel non? Si non: probabiliter nec erit dolor sufficiens. Si sic: tunc dolor virtualiter saltem erit universalis; quan- 82

doquidem motivum ſit univerſale, & omnibus peccatis mortalibus commune; proptereáque Sacramentum evadet validum ſimul & forme.

83 Dixi: Dolor particularis *probabiliter* non erit ſufficiens &c. Fatendum quippe eſt, opinionem contrariam, quam tenent Gobat, Illſung, Cardenas, la Croix *cit. n.* 672. aliique ſat multi & graves DD. ſua non carere probabilitate. Ex qua controverſia ſpeculativa

84 Colliges tandem 7timò, pro praxi, eum, qui cum tali dolore bona fide fuit confeſſus & abſolutus, non ampliùs teneri eandem confeſſionem repetere. Ratio ex jam dictis *n.* 74. colligi poteſt: quoties enim probabile eſt, abſolutionem valuiſſe, toties pœnitens liberatur ab onere eadem peccata denuo ſubjiciendi clavibus: atqui probabile eſt, abſolutionem valuiſſe, non obſtante dolore particulari: ergo &c. Vid. Gobat *tr. 6. num.* 179. La Croix *num.* 680.

CON-

CONFERENTIA QUARTA.

De

Proposito ad Sacramentum Pœnitentiæ necessario: ubi etiam de constitutis in occasione proxima.

SUMMARIUM.

85. Propositum aliud est formale, aliud virtuale.
86. Regulariter loquendo necessarium est formale & expressum.
87. Probabilissimè tamen ad valorem sufficit virtuale.
88. At, in praxi urgendum est propositum formale.
89. Quod debet esse absolutum, firmum, & efficax;
90. Non quidem semper effectivè, sed saltem affectivè.
91. Insuper debet esse universale respectu mortalium;
92. Non item respectu peccatorum venialium duntaxat.
93. Ulteriùs necessum est, ut propositum se extendat ad vitandas occasiones peccandi proximas;
94. Non item ad vitandas occasiones solùm remotas.
95. Resolvitur Casus I. de Juvene, assueto pollutionibus proprii corporis.
96. Et quid, si talis dicat, se non ampliùs posse abstinere &c.

97. Resolvitur Casus II. de Uxore in perpetuis discordiis vivente.
98. An talis possit absolvi, non obstante quòd certò prævideatur relapsura?
99. Et quid huic consulendum?
100. Resolvitur Casus III. de constituto in occasione proxima.
101. Quô modo tales sint examinandi?
102. Et quid, si dicat se non posse occasionem evitare.
103. Quô modo tunc ex occasione proxima facienda sit remota.
104. Quænam censeatur impossibilitas moralis relinquendi occasionem; &
105. Quàm cautè Confessario cum talibus sit procedendum.
106. Quænam circa eos sint specialiter observanda & præscribenda.
107. Qui renuit occasionem proximam deserere, tametsi posset, non est capax absolutionis.
108. Nec absolvendus est, qui jam semel & iterum jussus eam deserere, nunquam obtemperavit mandatis Confessarii.
109. Quid de eo, qui non vult abstinere à nocturno accessu ad fenestram (ùt vocant) suæ amasiæ.
110. Quando pœnitens nequit occasionem relinquere, absolvi potest ac debet, esto sæpiùs redeat parùm, vel non emendatus.
111. Et quid, si semper cum iisdem peccatis rediret?
112. An possit absolvi, qui cum iisdem peccatis venialibus semper redire solet ad confessionem?
113. Et quænam remedia talibus sint præscribenda?
114. Referuntur propositiones damnatæ à Pontificibus circa concubinarios, & constitutos in occasione proxima.

§. I.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de proposito ad Sacramentum Pœnitentiæ necessario.

QUæres primò, utrum ad Sacramentum Pœnitentiæ necessarium sit propositum formale, an verò sufficiat virtuale?

Ante responsionem suppono cum communi DD. propositum formale tunc haberi, 85
quando quis post conceptum verum dolorem & detestationem suorum peccatorum, per alium actum distinctum expresse secum statuit, seu proponit, deinceps non ampliùs peccare; prout Cultiores regulariter assueverunt, dum post enarrationem suorum peccatorum mox subjungunt: de his, & omnibus aliis peccatis meis doleo &c. *& propono deinceps* &c. Virtuale autem, & implicitum propositum includitur in ipso actu veræ contritionis; & hoc ideò: quia quicunque seriò & ex corde dicit, sibi sua peccata displicere, & verè eadem detestari, eô ipso saltem implicitè reputatur dicere, se nolle ampliùs eadem committere, quippe quæ verè displicent, & à quibus animus tantopere refugit. Nec verò dubitandum, quin

quin frequenter (& utinam in rudioribus non nimis frequenter!) contingat, non concipi formale & expressum propositum, ídque vel ex ruditate, vel ex oblivione naturali. Illud omnino certum est, quòd in actu confessionis multi nullam prorsus faciant mentionem de proposito, immò verò nec de dolore; licèt de Cultioribus supponi possit, eos utrumque jam præmisisse, prout superiùs mox *n.* 70. notavimus. Hoc suppositô

86 R. Ad Sacramentum Pœnitentiæ regulariter loquendo necessarium est propositum formale & expressum; licèt 2. probabilissimè ad hujus valorem sufficiat propositum virtuale. Ita *communissimè DD.* Filliucius *tr.* 7. *c.* 6. *n.* 159. *& seqq.* Bonacina *de pœnit. d.* 5. *q.* 5. *sect.* 1. *pu.* 3. *n.* 9. Ratio prioris desumitur ex Concil. Trident. quod *sess.* 14. *de pœnit. c.* 4. definit, contritionem ad hoc Sacramentum necessariam, esse dolorem *cum proposito non peccandi de cætero.* Ubi, licèt non dicat, esse necessarium *propositum formale*, idipsum tamen satis clarè videtur innuere, faciendo expressam mentionem *de dolore cum proposito*: si enim existimâsset sufficere propositum virtuale, inclusum in dolore, superfluè videretur addidisse ly *cum proposito*: satis quippe fuisset dicere ad Sacramentum hoc necessariam esse *contritionem.* Et certè, qui verè dolet de

pec-

peccatis præteritis, semper ità erit dispositus, ut si cogitet de vita in futurum instituenda, eliciat actuale & formale propositum non peccandi de cætero; quandoquidem necessariò debet apprehendere idem motivum, quô urgetur ad detestanda hactenus commissa, pariter urgere ad non ampliùs committenda in futurum: atqui omnis verè pœnitens & dolens regulariter cogitat de vita in futurum instituenda: ergo regulariter loquendo debet elicere propositum formale & expressum.

Ratio posterioris est hæc: quia propositum in nullum alium finem est necessarium, quàm ut Peccatorem avertat à suis peccatis: atqui hoc facit etiam propositum virtuale, seu omnis vera contritio continens virtuale propositum: ergo. Et amabo! quem in finem Confessarius à moribundo verè contrito, mox è vivis excessuro exigat, vel etiam hortetur ad propositum expressum, vitam suam deinceps sanctiùs instituendi? ergo probabilissimè ad valorem hujus Sacramenti sufficit propositum virtuale. Et ita sentiunt *DD. communissimè.* Mastrius, Bosco, Herincx, Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *n.* 319. Reiffenstuel *n.* 49. Gobat &c.

Dixi: Probabilissimè *ad valorem sufficit propositum virtuale* &c. Utrum enim liceat hoc Sacramentum scienter suscipere cum solo hoc proposito virtuali, sine formali & 87

ex-

expreſſo, eſt alia quæſtio multùm practica. Negat hoc la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 895. & alii nonnulli, tum ob rationes jam allegatas *num.* 86. tum præſertim, quia talis Sacramentum exponeret periculo nullitatis; at verò Stoz *cit. lib.* 1. *p.* 2. *n.* 90. cum aliis pluribus probatiſſimis & claſſicis Authoribus hanc ſententiam etiam in praxi verè tutam exiſtimat, nec per eam exponi Sacramentum periculo, ita, ut Cardenas in *Criſi* 2. *Diſſ.* 2. *n.* 80. non vereatur aſſerere, ſupra omnem probabilitatem omnino certum eſſe, quòd hoc propoſitum virtuale ſufficiat, proptereáque dici non poſſe hanc opinionem eſſe minùs tutam circa valorem Sacramenti, aut ſubjacere damnationi.

88 Nihilominus conſultiſſimum eſt (ait rectè Stoz *cit. n.* 92.) ut quivis expiaturus per confeſſionem ſua peccata, expreſſum eliciat propoſitum, non quòd altera ſententia ſit minùs, aut non verè tuta in conſcientia, ſed quia longè efficaciori motu tendimus in ea, quæ ſpeciatim & ſeriò proponimus evitare, quàm in ea, in quorum evitationem propoſitum noſtrum tantùm generatim fertur, ùt experientia docet. Ita *DD. citt.* Suadeo proin Tibi Confeſſarie, ut ſi pœnitens nullam faciat mentionem de propoſito, nec aliunde prudenter præſumi poſſit jam hoc præmiſiſſe, eundem blandè interrogando

gando inducas ad formandum formale propositum; tum ob rationes jam tactas; tum præsertim, quòd facili negotio id fieri queat. Ex pòst facto tamen, si id neglexeris, præsertim ex inadvertentia, noli multùm scrupulizare.

Quæres 2dò, utrum propositum debeat necessariò esse absolutum, firmum, & efficax?

R. Affirmativè. Ratio est: quia juxta 89
Trident. *l. c.* debet excludere voluntatem peccandi: at, nisi sit absolutum, efficax & firmum, non satis excludet voluntatem peccandi. Quapropter non sufficit, ut peccator concipiat solam velleitatem inefficacem, ità scilicet animô comparatus, ut si non sentiret difficultatem, lubens quidem nollet deinceps peccare, sed v.g. alienum restituere, concubinam relinquere &c. quia cùm tali simplici velleitate potest stare actualis affectus denuo peccandi. Quin immò opere ipso videtur dicere: lubens quidem vellem abstinere ab hoc vel illo vitio, nisi sentirem difficultatem &c. sed quia talem adverto, vel consuetudinem jam difficulter relinquo &c. hinc nolo abstinere &c. quod, ùt de se patet, longè alienum est ab animo verè contrito ac pœnitente.

Quocirca tamen gnaviter notes velim, 90
opus non esse, ut propositum semper sit fir-

firmum & efficax in effectu, ità scilicet, ut vi hujus pœnitens nunquam ampliùs effectivè delinquat: hoc enim quantùm ad peccata venialia foret fragilitati humanæ impossibile; quia quamdiu vivimus, sinè peccato esse non possumus. Sufficit ergo, ut sit efficax affectivè, id est, ut pœnitens ita sit animô comparatus & affectus, ut vi præsentis constitutionis mallet quodcunque demum sufferre malum, vel etiam quocunque bono delectabili carere & abstinere, quàm DEUM rursus offendere, præsertim crimine gravi. Cæterùm quòd non sit semper consultum pœnitenti particulares proponere comparationes inter malum pœnæ & culpæ denuo committendæ, jam superiùs *num.* 79. monuimus: meritòque reprehenditur à P. Gobat *cit. tr.* 6. *n.* 196. Confessarius ille, qui ex viro illustri simul & militari, assueto veris blasphemiis, injuriosis verbis, crudeli, & injusta verberatione Uxoris ac famulorum offendere DEUM lethaliter, sciscitabatur, malítnè osculari pedes carnificis in publico foro, quàm quidquam ejusmodi in posterum facere?

Quæres 3tiò. Sitnè ad confessionem necessarium propositum universale?

91 R. Est necessarium universale respectu omnium peccatorum mortalium. Ita *omnes*. Ratio facilè colligetur ex dictis

n. 63.

n. 63. quia defacto unum peccatum mortale non dimittitur sinè alio: profectò nec videtur conveniens, ut Deus O. M. peccatori reconcilietur circa unum mortale, quamdiu is obstinatus perseverat in aliis, inimicus DEI: ergo quicunque intendit veraciter reconciliari, & redire in gratiam, ab omnibus peccatis mortalibus abstinere efficaciter proponat, necessum est.

Dixi rursus: *Respectu omnium peccatorum mortalium &c.* Licèt enim pœnitens solis venialibus obstrictus, debeat veraciter & supernaturaliter dolere, atque efficaciter proponere illa venialia, à quibus cupit absolvi, deinceps evitare: quia tamen unum peccatum veniale potest remitti sinè altero, (nullum enim simpliciter privat gratiâ & amicitiâ DEI, prout facit quodvis mortale) hinc dicendum, quòd pœnitens possit dolere de uno veniali, tametsi de altero v.g. verbo otioso aut mendoso ob rationem particularem efficaciter non doleat. Quo casu illa duntaxat peccata remittentur vi absolutionis, de quibus pœnitens efficaciter dolet, & quæ clavibus subjicit. Vid. Cardin. de Lugo *D.* 14. *de pœnit. sect.* 9. *n.* 146. & 147. Babenstuber *cit. d.* 4. *a.* 1. *n.* 31. 92

Quæres 5tò, an propositum debeat se extendere ad vitandas occasiones peccatorum?

93 Resp. Cum distinctione. Debet enim se extendere ad vitandas occasiones proximas, non item 2.° ad vitandas occasiones solùm remotas. Ratio prioris est: quia certum & indubitatum videtur, quòd teneatur vitare in posterum, vel saltem efficax propositum vitandi peccata concipere, quisquis præteritorum remissionem & absolutionem efficaciter desiderat impetrare: ergo pariter certum esse debet, quòd eodem jure teneatur vitare illud, ex quo peccatum moraliter certò secuturum prævidet: atqui ex occasione proxima peccatum prævidetur moraliter certò secuturum; nam occasio proxima à Navarro *c.* 3. *n.* 5. apud Layman & Sporer *n.* 323. aliisque passim describitur esse illa, *in qua creditur, vel certè rationabiliter credi deberet, perpensis omnibus circumstantiis, pœnitentem raro, vel nunquam mansurum sinè peccato*: ergo hanc per se loquendo (per accidens enim aliquando excusari potest, prout mox infrà videbimus) tenetur vitare, quisquis à suis peccatis cupit absolvi.

94 Ratio autem posterioris est hæc: quia nomine occasionis remotæ communiter à DD. intelligitur illa, *quæ, licèt per accidens possit inducere, aut etiam aliquando inducat in peccatum, frequentiùs tamen non inducit*, prout faciunt nonnulla officia v.g. Militum, Cauponum, Mercatorum: atqui hujus-

modi

modi occasiones omnes vitare foret nimis difficile, immò moraliter impossibile; siquidem in mundo vix aliquod officium reperire est tam sanctum, támque ex omni parte bonum, quod non sit interdum, aut certè possit aliquibus esse occasio peccandi: ergo occasiones remotas duntaxat nòn tenemur vitare, nisi dum commodè possumus. Fatendum nihilominus est, eò graviorem requiri causam, ut quis licitè perseveret in occasione, quò occasio propinquiùs ad lapsum inducere nata est, prout rectè ex communi docent Laym. *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 4. *n.* 9. Mezger *tr.* 18. *d.* 44. *a.* 3. *n.* 3. Sporer *cit. n.* 322.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de Proposito ad veram pœnitentiam necessario.

CASUS PRIMUS.

Titius adolescentulus ingenuè, pudicéque educatus à quodam perditissimo Juvene primùm ad tactus impudicos, tum denique ad ipsam pollutionem penitus sibi incognitam inductus fuit, & ità miserabiliter huic assuevit, partim priùsquàm noverat esse crimen lethale, partim etiam posteaquam probè à Confessario edoctus fuit detestandam malitiam, ut etiam post

 plu-

plurima firmissima proposita desistendi, post adhibita varia media persistendi in bonis propositis, nihilominus relabatur bis, terve per hebdomadem in idem fœditatis lutum. An huic Confessarius neget absolutionem?

95 R. Nec potest, nec debet huic negare absolutionem, modò supponatur hic & nunc verè dolere, & Confessarius rationabiliter credere possit, eum concepisse firmum, & minimè fucatum propositum sese emendandi cum divina gratia; quacum utique omnia possibilia sunt. Ità tenent Diana, Sanchez, Dicastillo apud Stoz *cit. l.* 1. *p.* 2. *n.* 104. Ratio patet ex dictis: quicunque enim sufficienter & verè est dispositus, vel saltem probabiliter & rationabiliter credi potest esse dispositus, vi confessionis obtinuit jus ad absolutionem, quo sinè gravi injuria privari nec potest, nec debet: atqui non obstantibus frequentioribus relapsibus potest Titius noster concipere firmum propositum abstinendi, & vitiosæ inclinationi, seu etiam consuetudini contractæ adjuvante divina gratia renitendi: ergo cùm supponatur non constitutus in occasione aliqua extrinsecè alliciente, quam teneretur aut posset deserere, sed ex fragilitate humana toties relabi in idem lutum, beneficiô absolutionis est mundandus à sordibus. Et de his præcipuè videtur intelligendum illud Christi Domini

effa-

effatum apud Matth. 18. *c.* ubi Petro interroganti: *quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? usque septies? Dixit JESUS: Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies*, id est (ait rectè Reiffenstuel *cit. dist.* 8. *n.* 48.) toties, quoties seriò, doluerit, veniámque rogaverit. Vid. *Doct. l. cit.* Sporer *n.* 330. vel Sanchez *l.* 2. *Moral. c.* 32. *n.* 45. *& seqq.*

Dices. Sed quid si Titius dicat, se non posse ampliùs abstinere ab hoc vitio?

R. Cum distinctione. Vel enim per hoc 96
solùm intendit suam fragilitatem confessario manifestare, & innuere, quòd hac præcisè attenta videatur sibi impossibile abstinere ab assuetis; vel intendit innuere, se omnino despondere animum, nec ullatenus posse emendari defectu gratiæ etiam sufficientis? si prius, adhuc potest ac debet absolvi, modò proponat efficaciter adjuvante divina gratia superare, aut certè pro viribus contendere contra consuetudinem malam. Si posterius; eo ipsô satis manifestat se esse indispositum, & efficaci proposito destitutum, ideóque indignum & incapacem absolutionis percipiendæ, prout facilè constabit ex hactenus dictis; & fatebuntur *omnes.*

CASUS SECUNDUS.

SEmpronia uxorata fatetur se quotidie suis prolibus ceu inobedientibus & valde obstinatis mortem sæpe sapiùs fuisse imprecatam; Maritum pariter utpote assuetum omnia dilapidare, diris devovisse frequentissimè, proptereáque in perpetuis cum eo rixis vivere, quippe a quo crudeliter & tyrannicè tractari solet. Quin immò & suo Parenti eadem mala sapiùs imprecatam fuisse, unà simul in faciem exprobrando nonnulla graviora crimina, eidémque denegando obsequia, quibus summopere indiguisset, velut oppressus continuis infirmitatibus. Quid Confessarius de tali Persona judicabit? An absolutione dignam?

97 R. Judicabit eam per se loquendo graviter peccâsse. Et licèt hujusmodi juramenta imprecatoria plerúmque fieri contingat ex motu primo aut 2dò primo, absque deliberatione & serio animo, vel voto, ut eveniant aliis hæc mala; nihilominus si frequenter & quotidie fiant, ut propterea in continuis dissensionibus ac rixis vivere soleant, prout casus fert, excusari haudquaquam possunt à culpa mortali. Illud præsertim, quòd proprio Parenti crimina commissa in faciem exprobrare assueverit Sempronia. Necessum proin erit, ut firmissimum concipiat propositum, se se in similibus emendandi cum divina gratia: quô concepto & sup-

positο

posito absolvi potest ac debet, tametsi sæpiùs in eadem peccata relapsa redeat.

Nec obstat, quòd videatur constituta in occasione proxima, ita, ut rationabiliter credi debeat & supponi relapsura, quamdiu in hac occasione, scilicet cum prolibus, Marito & Parente perseveraverit; perseverantibus enim causis iidem sequentur effectus peccaminosi. 98

Non obstat (inquam) partim quia hanc occasionem moraliter loquendo relinquere nequit, proptereáque beneficio absolutionis privari neutiquam debet; partim etiam quia, utì cum *communi DD.* rectè docent Marchant. *tom.* 1. *trib. tr.* 4. *tit.* 3. *q.* 3. Laym. *tr.* 6. *c.* 4. *n.* 8. Sporer *n.* 310. Stoz *n.* 102. & Reiffenstuel *cit. n.* 50. ad legitimam dispositionem pœnitentis vel ad absolutionem non requiritur credulitas, multò minùs probabilis persuasio, quòd pœnitens nunquam ampliùs sit relapsurus; sed solùm requiritur propositum firmum & efficax, non quidem effectivè, sed affectivè tale, ùt diximus *n.* 90. vi cujus pœnitens hic & nunc efficaciter & pro viribus statuat, cum adjutorio gratiæ divinæ sua peccata evitare; atqui nihil prorsus obstat, quò minùs Sempronia tale propositum concipere valeat, esto etiam rationabiliter timeri possit ex humana fragilitate relapsura; tum ob multiplices occasiones impatientiæ sibi subministrandæ; tum etiam ob

expertam hactenus voluntatis suæ inconstantiam: ergo his non obstantibus potest, immò debet absolvi.

Dices. Quid igitur huic pœnitenti in his circumstantiis est consulendum?

99 R. Cum pio compassionis affectu erigenda est in spem divinæ providentiæ, eidem inculcando 1. fines optimos, quos Deus immittendo hujusmodi adversitates solet intendere. 2. Breviter proponendo exempla Christi, B. Virginis, & aliorum Sanctorum, quos omnes novimus per varias tribulationes fuisse cœlo adoptatos. 3. Specialiter juvabit eam adhortari, quatenus post S. Communionem Deo suo Eucharistico suas velit proponere necessitates, qui procul dubio faciet cum tantis tentationibus proventum; & ut eam plenius consolatam dimittat, spondeat etiam in suis SS. Missæ Sacrificiis singularem hujus memoriam, & pro tantis periculis intercessionem. 4. Tandem doceat eam, ut assuescat singulis diebus de manè præsertim, vel etiam prævisa simili occasione specialiter proponere, quô modo velit hanc vel illam imminentem injuriam, seu etiam adversitatem patienter in honorem Christi, vel alterius Sancti &c. supportare &c. Plura alia cum tempore pro diversitate Personarum & circumstantiarum suggeret Consolator Spiritus.

CA

CASUS TERTIUS.

QUidam Ruſticus (quem Cajum appellamus) dicit, ſe ab ultima confeſſione à ſex circiter ſeptimanis depoſita cum ſua amaſia jam actu impragnata ſepties circiter peccâſſe ipſo opere carnali, cum alia item Perſona pluries adhuc impudicè, & laſcivè converſatum fuiſſe, ſed loquendo duntaxat, vel etiam oſculando & tangendo. Hæc (ſubdit) ſunt mea peccata: aliorum præterea non ſum mihi conſcius; includo tamen omnia &c. & doleo de omnibus. Quid de tali pænitente judicandum, & quomodo practicè procedendum?

R. Ad primum. Judicandum, aut certè ſuſpicandum eſt, Eum eſſe conſuetudinarium, & conſtitutum in occaſione proxima. Argumentum hoc ſuſpicandi prudenter deſumitur ex circumſtantiis ſequentibus 1. quia intra tam paucas hebdomades ſæpiùs fuit relapſus, & quidem 2. cum ſua amaſia jam actu imprægnata, per quod ſatis prodit, ſe commercium hoc carnale jam aliquo tempore practicâſſe: quod quidem ſpecialiter à Confeſſario apprehendendum & obſervandum eſt; experientia enim conſtat, imprægnationem ſemel factam hujuſmodi Perſonis impuro amore captis & faſcinatis, plerúmque præbere anſam ad innumera alia peccata carnalia. 3. Suſpicionem aggravat, quòd cum alia Perſona pluries adhuc 100

impudicè se conversatum dicat, ità tamen, ut nec numerum peccatorum satis exprimat. Hinc

101 R. Ad secundum. Præ primis examinandus est & interrogandus 1. à quanto tempore jam assueverit carnaliter peccare cum præfatis mulieribus? 2. An cum iisdem in una eadèmque domo habitet? vel verò alibi habitantes soleat accedere? Item 3. quo tempore, loco, vel qua occasione assueverint convenire? Ad hæc enim & similia tenetur respondere, prout satis luculenter colligere licet ex damnatione propositionis *n.* 58. ab Innocentio XI. confixæ, quæ est hujus tenoris: *non tenemur Confessario interroganti fateri peccati alicujus consuetudinem.* Ex responsionibus autem à pœnitente datis prudens Confessarius haud difficulter discernet, quidnam pro animæ salute & Dei gloria expediat eidem consulere aut præscribere.

102 Dices. Sed quid, si pœnitens respondeat, se cum altera quidem commorari in eadem domo, suam verò amasiam alibi habitantem certis duntaxat diebus, præsertim festivis veteris amicitiæ causâ convenire?

R. Ergo urgendus & obligandus est, ut hanc domum, quàm primùm potuerit, deserat, vel saltem mulierem (si possit) amandet; simúlque abstineat à visitatione suæ amasiæ; ad hæc enim sub gravi culpa tenetur

tur per se loquendo; si renuat, velut incapax & indignus beneficio absolutionis, dimittendus est. At verò, si dicat, sibi in tali domo ratione officii vel servitii necessariò esse perseverandum, vel ad hunc aut illum locum necessariò accedendum, ita, ut sine gravissimo dispendio abstinere nequeat, urgendus saltem est, & obligandus ac instruendus, ut ex occasioni proxima faciat remotam.

Sed quomodo (ais) perseverans in eadem domo, ex occasione proxima faciet remotam?

R. Faciet hoc vitandô illas occasiones & causas, quibus se ad lapsum proximè fuisse dispositum, hactenus est expertus; quare si ad peccandum fuit pertractus ratione haustûs & potûs excessivi; caveat excessus in potu. Si ratione nimiæ familiaritatis, vel colloquii, præsertim tempore nocturno &c. aut ratione aspectuum impudicorum &c. jubeatur abstinere à similibus: quemadmodum enim qui corporaliter curari cupit, præ primis debet intendere, quô modo velit tollere radices morborum; ita sanè qui spiritualiter infirmus efficaciter cupit sanari, peccatorum radices & proximas occasiones seu etiam dispositiones tollere satagat, omnino necessum est. Verùm ad hoc pleniùs intelligendum, quò scilicet modo occasio pro- 103

xima

xima converti poſſit in remotam, non obſtante cohabitatione &c. placet hic annotare doctrinam ſanè notatu digniſſimam, quam tradit Cardenas *Criſ. Theol. Diſſert.* 40. *cap.* 2. *à num.* 8. ubi advertit, occaſionem proximam conſtitui ex duobus; quorum primum eſt, aliqua circumſtantia extrinſeca, utputa cohabitatio, vel acceſſus ad domum mulieris, amaſiæ &c. & hoc eſt conſtitutivum remotum occaſionis proximæ; ſola quippe cohabitatio, vel acceſſus in domum mulieris non facit occaſionem proximam peccandi; cùm multi homines & fœminæ ità cohabitent ſinè tali occaſione. Alterum conſtitutivum, & quidem formale & proximum occaſionis proximæ eſt, periculum formale peccandi, ortum ab intrinſeco, id eſt, à propria fragilitate, voluntatis mutabilitate, vel etiam ab inclinatione & habitu vitioſo jamjam contracto, peccandi ſcilicet in tali occaſione, cum tali perſona &c. quô fit, ut ſin minùs ſemper, ſaltem ſæpius in tali occaſione tentationibus ſuccumbant, & labantur. Quare ſi pœnitens huic vitioſæ inclinationi aut conſuetudini reſiſtat (ſicut ſemper poteſt cum adjutorio gratiæ, exercendo actus virtutis contrarios, utputa contritionis, amoris erga B. Virginem, monita, vel etiam præcepta Confeſſarii exequendo &c.) dicetur ex occaſione proxima facere remotam. Et hoc ſatis eſt, ſi ſupponatur

tur

tur moraliter loquendo non posse vitare illam occasionem quantùm ad accessum vel cohabitationem.

Dices adhuc. At verò, quandonam censendus est moraliter non posse occasionem deserere?

R. Tunc censetur non posse moraliter, quando eam vitare nequit sinè scandalo (quod frequenter accidit in peccatis occultis) aut sinè gravissima, vel saltem verè gravi (modica enim non foret causa sufficiens, prout constat ex propositionibus 61. 62. & 63. ab Innocentio XI. damnatis) corporis, famæ, vel fortunæ jactura. Ratio est: quia quæ sinè tali detrimento vitare non possumus, communiter reputantur factu impossibilia: quapropter cùm aliunde constet, vi occasionis non tolli libertatem, quin adhuc peccato resistere, & efficaciter proponere, immò & contra pravam consuetudinem reniti valeat peccator; hinc meritò concludunt DD. ob hujusmodi verè gravem necessitatē eum relinqui posse in occasione, suppositis tamen sequentibus conditionibus 1. ut seriò proponat, talem occasionem, quamprimùm fuerit possibile moraliter (cessantibus scilicet præfatis detrimentis) relinquere, concubinam deserere &c. 2. ut de commissis peccatis seriò doleat, & 3. firmissimè proponat, ex occasione proxima 104

facere

facere remotam, declinando ea omnia, quibus ad lapſum hactenus fuit inductus. Lugo *de pœnit. d.* 14. *Sect.* 10. *n.* 152. Sporer *n.* 326. *&* 327. Gobat *tr.* 7. *n.* 532. *& ſeqq.* Babenſtuber *ubi ſuprà art.* 1. *n.* 22.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

105 Colliges ex dictis primò, cum conſuetudinariis, & conſtitutis in occaſione proxima quàm cautiſſimè eſſe procedendum: res quippe maximi momenti eſt, circa quam oportet intendere omnem prudentiam & cautelam, ne vel per nimiam clementiam & diſſimulationem Confeſſarii pœnitens ſumat anſam liberiùs peccandi; vel per rigorem nimium abſterritus præcipitetur in barathrum puſillanimitatis, vel obſtinationis, vel omnigenæ deſperationis; quorum utrúmque periculoſiſſimum accideret tum pœnitenti, tum etiam ipſi confeſſario, prout quivis prudentum facilè capiet, & plures hiſtoriæ, tragicáque exempla nos docuêre. Videat ergo Confeſſarius quid agat, & quem potiſſimùm timeat.

106 Colliges ſecundò, circa Recidivos, præſertim ex occaſione proxima, à Confeſſario ſin-

ſingulariter obſervanda eſſe ſequentia 1. an à proxima confeſſione pœnitens minùs frequenter, quàm antecedenter fuerit relapſus (quod eſt indicium efficacis propoſiti nuper concepti , ſaltem regulariter loquendo) 2. utrum occaſiones extrinſecas peccandi, quas & removere debuerat, & ſe remoturum promiſit ; pro poſſibili declinaverit? 3. An mediis contra recidivum peccati ſibi præſcriptis fuerit uſus vel non? Talia autem media ſunt 1. vitatio colloquii, quantum fieri poteſt, aut certè nimiæ familiaritatis cum complice. 2. quotidiana & expreſſa renovatio propoſiti in ultima confeſſione concepti. 3. votum ſubeundi aliquam pœnitentiam , vel mortificationem corporis, utputa jejunium; aut certè abſtinentiam ab hoc vel illo cibo aut potu &c. 4. Jubeatur, quamprimùm à confeſſione redierit, complici (præſertim ſi hæc talis ſit , quæ non ſolet , niſi admodum difficulter conſentire) dicere : jam tandem firmiſſimè ſtatui mutare vitam : volo ergo , jubeo , & rogo, ut ſi fortè tentatione victus te rurſus ſollicitavero, reſiſtas omni poſſibili modo, revocans mihi in mentem hæc mea verba: addita etiam promiſſione præmii alicujus, ſi impediêrit, ſecus, ſi conſenſerit. Ita ſuadent Gobat *num.* 535. & Sporer *num.* 329. Adde 5. illud, (quod mihi efficaciſſimum, & præſentiſſimum videtur remedium contra

tra

tra recidivum) obligare ſcilicet pœnitentem, & per modum pœnitentiæ eidem imponere, ut ſibi deligat (ſi tamen conditio Perſonæ, loci, & occaſionis patiantur) aliquem Confeſſarium, & huic eidem ſubſequentes tres aut quatuor confeſſiones deponat, aſſignato certo tempore v. g. poſt ſingulas ſeptimanas &c. Tum enim Confeſſarius pro ſuo zelo ac diſcretione noverit attendere, an pœnitens habeat ſerium emendandi propoſitum, ſimúlque præſcribere, quæ pro animæ ſalute judicaverit magis expedire.

107 Colliges tertiò, non eſſe abſolvendum pœnitentem, qui non vult relinquere occaſionem proximam, quàm primùm ſinè verè gravi detrimento eandem deſerere poſſet; tametſi aſſerat, ſe firmiſſimè ſtatuiſſe, deinceps non ampliùs peccare &c. immò tametſi promitteret eam deſerere poſt aliquod tempus, v. g. unum aut alterum menſem, aut poſt medium annum &c. Ita *communiſſimè* ſentiunt DD. Viva *ad propoſ.* 41. *inter damnatas ab Alexand. VII. n.* 10. Sanchez, Navarrus, Lopez, Arriaga & alii plures, quos ſequitur Cardenas *diſſert.* 40. *n.* 76. *& ſeqq.* Ratio eſt: quia ipſum nolle relinquere occaſionem proximam peccandi, ubi poſſet fieri, eſt peccatum grave: at, hôc ipſo talis pœnitens convincitur

citur nec habere dolorem, nec propositum efficax universale, quippe quod se non extendit ad relinquendam occasionem proximam, quam & posset, & teneretur mox deserere, urgente præcepto negativo non perseverandi in tali occasione: ergo. Ob eandem rationem absolvi nec potest, nec debet, qui cum posset & deberet, non vult restituere alienum; item qui non vult ignoscere inimico suo, sed potiùs injustam sumere vindictam &c.

Colliges 3tò, nec illum esse absolvendum, qui jam semel & iterum jussus relinquere occasionem proximam peccandi, idque pollicitus, non obedivit, nec stetit promissis, licèt absque gravi detrimento potuisset. Laymann, Sporer, Babenstuber, Illsung *tr. 6. D. 6. n.* 37. Viva *cit. num.* 16. la Croix, & alii. Et meritò: quia contra talem urget præsumptio valde clara, quòd in prioribus confessionibus caruerit firmo, & efficaci proposito se emendandi. Hinc priùsquàm concubinam dimiserit, non est absolvendus, tametsi denuo promittat, se obtemperaturum. Si tamen ex aliis indiciis rationabiliter credi posset hîc & nunc efficax propositum concepisse, aut si juratus promittat, se quantocyùs dimissurum concubinam, existimant Gobat, Viva, Stoz, Sporer, & alii non pauci, eum ista quoque vice absolvi posse, sed non iterum alia, si redierit perjurii reus. 108

109 Colliges 5tò, neque illum audiendum, vel absolvendum fuisse, qui spoponderat quidem deinceps cameram suæ amasiæ non ampliùs ingredi, quacum per aliquot annos jam assueverat impudicissimè conversari: noluit tamen abstinere à nocturna visitatione, & accessu ad illius fenestram (ùt ajunt.) Ratio est: quia per hujusmodi accessum moraliter certo & evidenti periculo se exponet denuo relabendi in easdem spurcitias, & sin minùs opere, saltem verbis, immò & tactibus lascivis &c. prout multiplex experientia docuit. Ob eandem graviter delinquendi rationem, neque ipsi amasiæ indulgendum est, ùt tempore nocturno ad fenestreolam cum tali conversetur. Si dicat, se absque gravi periculo & detrimento non posse suo amasio corporis usum, vel saltem lascivos hujusmodi tactus denegare, repellenda est modestè, velut indisposita, quippe quæ deberet quodcunque corporis & fortunæ detrimentum subire potiùs, quàm rursus commercio carnali cooperando, & mortaliter delinquendo, incurrere jacturam æternæ salutis. Vid. Cardenas *Dissert.* 40. *num.* 147. Viva *cit. num.* 9. & 10. la Croix *l.* 5. *num.* 271. item *l.* 6. *p.* 2. *n.* 1831. Kresslinger *in appendic. II. addit.* 2. *ad. Tr.* 14. *dist.* 8. *post. n.* 47.

110 Colliges 6tò, posse absolvi mulierem, habitantem in domo, in qua est proxima occa-

occasio peccandi, si non possit excedere sine jactura propriæ famæ, aut necessariæ sustentationis, præsertim si sit talis, quæ non nisi admodum ægrè solet consentire, & altera pars complex indigeat necessaria ope cujusdam famulæ. Idem dicendum de filio familias, frequenter peccante cum procaci famula, quam tamen ipse expellere nequit. Ratio est: quia secundùm dicta *num.* 103. periculum peccandi neque in se peccatum est, neque infert necessitatem, aut tollit libertatem, adeóque potest cum eo consistere verus dolor de peccato (casu quo moraliter relinqui nequit) & absolutum propositum sese emendandi: his autem positis pœnitens est debitè dispositus: ergo potest, ac debet absolvi. Idque verum est, & per se loquendo fieri debet, tametsi constitutus in tali occasione, quàm deserere nequit, frequenter relabatur, eadémque specie peccata afferat, quoties confitetur, prout rectè docent Laymann. *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 4. *n.* 10. Gobat *tr.* 7. *num.* 521. *&* 522. Rasler, Mezger, & alii plures, quos sequitur Babenstuber *cit. d.* 4. *a.* 1. *num.* 23. Ratio est: quia non est potior ratio, cur talis semel potuerit absolvi, & non sæpiùs; quemadmodùm enim prima vice confessus non obstante occasione, quam supponitur non potuisse deserere, potuit verè dolere cum firmo proposito

ex occasione proxima faciendi remotam, & sese emendandi; ità ob eandem rationem in aliis confessionibus potest: ergo &c.

111 Dictum tamen fuit: *per se loquendo talis debet absolvi &c.* subinde enim (& utinam non frequenter!) justè suspicari licet, talem pœnitentem hic & nunc carere serio dolore ac proposito, ubi nempe post duas, tres, vel adhuc plures confessiones idem specie peccatum, cum eadem præsertim persona, numerô nihil minuto, fortè etiam aucto affert: quo casu utique tam facilè absolvendus non est, sed saltem ad tempus, usque dum rediêrit emendatus, differenda absolutio, nisi edat specialia signa doloris hactenus nunquam edita, quibus præsumptionem tam validam de sinistra dispositione elidat. Vide *DD. citt.*

112 Colliges 7timò, à fortiori absolvendum esse, qui sæpiùs, immò semper redire consuevit cum iisdem peccatis venialibus; quia cùm occasiones venialiter delinquendi sint propè innumeræ, & frequentissimæ, & hoc ipso nec possimus, nec teneamur sub tanta obligatione vitare occasiones venialiter peccandi, quâ tenemur vitare occasiones peccandi mortaliter; hinc profectô ex eo, quòd sæpiùs & quasi continuò pœnitens recidat in eadem, regulariter loquendo argui non debet, quòd hactenus invalidè confes-

sus

ſus fuerit, nec habuerit ſerium emendandi propoſitum.

Nihilominus cogimur fateri, inter alias cauſas quòd poſt toties repetitas, & quaſi innumeras confeſſiones multi etiam Religioſi exiguum & penè nullum faciant profectum, haud poſtremam eſſe hanc, quòd dolorem & propoſita concipiant nimis generalia atque confuſa; & hoc ipſo quòd generaliter duntaxat proponant omnia vitare (quod tamen ipſimet credunt ac prævident impoſſibile) fit, ut ejusmodi propoſita ſint languida, torpida, & imbecillia, proptereàque meritò timendum, ne ſæpiſſimè ob debilitatem & inefficaciam tum doloris, tum etiam propoſiti abſolutio evadat nulla & ſacrilega.

Idcirco non minùs piè quàm prudenter 113
talibus conſulit noſter P. Sporer *Theol. Sacr. p.* 3. *n.* 319. ut omiſſa anxia curâ afferendi in confeſſionem omnia peccata venialia in ſpecie & numero, ea duntaxat, quæ magis gravant, quæque potiſſimùm extirpata cupiunt, cum ſerio dolore, & emendandi propoſito clavibus ſubjiciant; quin immò ex his ipſis venialibus ſeligant unum aliquod majoris conſiderationis, in quod extirpandum præ cæteris ampliùs incumbant: ad quem finem plurimùm conducet eligere de Cœlitibus, ac invocare certum Patronum; inſtituere examen particulare; ſibique ipſi pro

singulis relapsibus aliquam pœnitentiam præscribere.

114 Colliges tandem 8vò, à Summis Pontificibus meritò damnatas, proptereàque in praxi minimè tutas esse sequentes propositiones: Prima (inter damnatas ab Alexandro VII. *n.* 41.) *Non est obligandus concubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimìs utilis esset ad oblectamentum concubinarii, vulgò*, Regalo, *dum deficiente illa nimìs ægrè vitam ageret, & aliæ epulæ tædiô magnô concubinarium afficerent, & alia famula nimìs difficilè inveniretur.* 2da (quæ est *n.* 61. inter damnatas ab Innocentio XI.) *potest aliquando absolvi, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quin immò directè, & ex proposito quærit, aut ei se ingerit.* 3tia (*n.* 62.) *Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrit.* 4ta (*n.* 63.) *licitum est quærere directè occasionem proximam peccandi, pro bono spirituali, vel temporali, nostro vel proximi.* Ratio justæ damnationis facilè eruetur ex hactenus dictis; nulla enim causa, præter impotentiam physicam vel moralem, excusat ab onere fugiendi occasionem proximam: atqui omnes & singulæ propositiones mox enumeratæ admittunt aliquid ultra, prout consideratè legenti patebit: ergo meritò velut laxæ & scandalosæ fuerunt à Pontificibus reprobatæ,

tæ. Videantur de his Viva *cit.* *ad propos.* 41. *n.* 11. Felix Potestas *tom.* 1. *part.* 4. *c.* 5. *n.* 3651. Cardenas *Cris. Dissert.* 40. *per tot.* Sbogar. *Theol. radic. tr.* 32. Item *tr.* 125. Reiffenstuel *ubi suprà tr.* 14. *dist.* 8. *à n.* 47.

CONFERENTIA QUINTA.

De Confessione Sacramentali, ejusdémque obligatione.

SUMMARIUM.

115. Confessio Sacramentalis est accusatio de peccatis &c. &c.

116. Eáque duplex, inchoata tantùm, & completa seu legitima;

117. Hæc posterior rursus potest esse vel formalis, vel virtualis duntaxat.

118. Confessio Sacramentalis omnium peccatorum est jure divino necessaria;

119. Itémque jure Ecclesiastico.

120. Præceptum confessionis quà divinum, per se obligat in mortis articulo.

121. Quà Ecclesiasticum verò singulis annis per se semel.

122. Per accidens autem sæpiùs obligare potest.

123. Recensentur conditiones ad fructuosam confessionem communiter desideratæ.

124. Quæ & breviter explicantur.
125. Resolvitur Casus I. de Muliere, ob verecundiam sæpiùs (etiam in ipso mortis articulo) sacrilegè confessa.
126. Proptereáque non satisfecit præcepto confessionis.
127. Esto non fuerit obligata confiteri quàmprimùm convaluit.
128. Resolvitur Casus II. de Religioso, qui, ut Confessario maneret incognitus, fatebatur quidem, se contra votum castitatis deliquisse &c. negabat tamen se esse Religiosum.
129. An talis satisfecisset, casu quo fuisset constitutus in sacris.
130. Et quid, si solis cogitationibus peccâsset?
131. Resolvitur Casus III. de quodam à nativitate surdo & muto, satìs tamen astuto, proptereáque ad confessionem obligato.
132. Præcluditur quædam instantia in contrarium.
133. Quænam circa talem pœnitentem Confessario sint specialiter observanda.
134. An mutus scribere doctus, teneatur sua peccata in cartha exhibere Confessario.
135. In actu confessionis universim vitanda est superfluitas verborum &c.
136. Cavenda etiam vel maximè impatientia & indiscretio ex parte Confessarii.
137. Qui circa materiam necessariam mentitur, peccat graviter &c.
138. Per se loquendo nullus tenetur ad confessionem publicam, seu publicè faciendam Confessario.
139. An per accidens subinde quis teneatur.
140. Confessio regulariter facienda est oretenus, seu propriis verbis.
141. Quô modo cum Surdastris procedendum.

§. I.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de obligatione & necessitate Confessionis Sacramentalis.

QUæres primò, quid sit confessio Sacramentalis?

R. Est accusatio de propriis peccatis, facta coram Sacerdote vero, aut saltem existimato ad eorum veniam impetrandam virtute clavium. Ita cum communi Henno, Reiffenstuel, Sporer. Dicitur autem *accusatio*; quia non merùm historicè, sed animo accusatorio debemus confiteri peccata, & quidem *propria*, quippe quæ sola nobis virtute clavium remitti possunt, non item aliena. Additur insuper *Sacerdoti vero*, vel saltem *existimato*, quia debet fieri in ordine ad obtinendam remissionem virtute clavium; at, nemo sanæ mentis in hunc finem confitebitur alteri, quàm Sacerdoti vero, vel saltem existimato; siquidem nulli alteri competit potestas clavium: ergo. 115

Quæres 2dò. Quotuplex sit Confessio Sacramentalis?

R. Confessio Sacramentalis generatim sumpta duplex est, una scilicet inchoata tantùm 116

tùm & illegitima: altera legitima & completa. Legitima dicitur, quando ad eam concurrunt omnia ex lege seu jure divino requisita, utputa debitus dolor, propositum efficax, integritas &c. Illegitima verò appellatur, quando aliquid ex jure seu lege divina necessarium deficit, utputa propositum efficax, vel dolor &c. Ratio autem hujùs divisionis inde desumitur: quia juxta *communem DD.* obligatio sigilli oritur ex omni, & sola confessione sacramentali: atqui pariter certum est, hanc obligationem oriri etiam ex confessione inchoata, modò hæc (quod benè notandum) supponatur facta in ordine ad absolutionem obtinendam, vel eô animo, ut confessus curetur aut juvetur eô modô, quo Confessarius judicaverit; ergo etiam talis confessio Sacramentalis dicenda est. Etsi talis non foret, si quis scienter confiteretur aut non Sacerdoti, vel Sacerdoti quidem, at sine intentione obtinendi absolutionem, sed præcisè vel consilii, vel solatii causâ, vel omnino fictè. Ita Sporer ubi suprà *n.* 340. & 341. cum Filliuc. Suarez, Coninck, & Dicastillo.

117 R. 2dò. Confessio Sacramentalis legitima & completa rursus subdividitur in *formalem & virtualem. Omnes.* Formalis habetur, dum quis omnia & singula peccata sua hic & nunc memoriæ occurrentia ve-

lut

lut confitenda, quoad numerum & speciem explicitè proponit, vel verbis, vel signis æquivalentibus, uti sunt litteræ: & talis confessio per se loquendo semper est necessaria, saltem necessitate præcepti divini, ùt mox patebit. Virtualis confessio fit, quando pœnitens morbo, vel alia de causa omnino impeditus à confessione formali, signo aliquo sensibili, utputa tunsione pectoris, suspiriis &c. ostendit & manifestat dolorosam simul & promptam voluntatem sua peccata explicandi, prout mox infrà à n. 203. ampliùs patebit.

Quæres 3tiò, quo jure confessio Sacramentalis sit necessaria?

R. 1. Confessio omnium & singulorum 118
peccatorum mortalium post baptismum commissorum, est jure divino necessaria ad obtinendam remissionem eorumdem in Sacramento pœnitentiæ. Ita fides orthodoxa contra Lutherum, Zwinglium, & alios hæreticos recentiores, quorum aliqui impudenter asseruêre, confessionem primò fuisse inventam & introductam ab Innocentio III. in Concilio Lateranensi; quibus propterea Concil. Trid. *sess.* 14. *de pœnit. can.* 6. 7. & 8. anathema dicit. Et meritò quidem. Hæc etenim veritas catholica, præterquam quòd ex continua traditione, & perpetuo usu ac sensu Eccle-

siæ

ſiæ conſtet, ità, ut absque nota pertinaciæ à quopiam negari non valeat, ſatis patenter deducitur ex verbis Chriſti, Joan. 20. *Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt*: quibus Apoſtolos, eorúmque ſucceſſores Sacerdotes ſuos Vicarios inſtituit velut Judices non merùm arbitrariè & pro libitu, ſed neceſſariò adeundos; ſecus enim fruſtra & prorſus inefficaciter contuliſſet poteſtatem retinendi Sacerdotibus, ſi Fidelibus reliquiſſet liberam poteſtatem aperiendi eisdem peccata vel non: ergo ex jure D. tenentur ſe ſubiicere Judicibus ſpiritualibus: atqui Sacerdotes hoc judicium congruè exercere non poſſunt, niſi cognitâ cauſa, nec cauſam cognoſcere, aut congruam pro delictis pœnam, vel etiam vulneribus animæ medicinam præſcribere, niſi peccata ceu animæ vulnera vi confeſſionis numericè & ſpecificè detegantur: ergo ad hoc tenentur ex jure divino. Profectò nec ullô modo eſt credibile (ut ſapienter notat Herincx noſter *p.* 4. *tr.* 4. *diſp.* 3. *n.* 3.) quòd unquam homines, præſertim Reges ac Principes tam ſæculares, quàm Eccleſiaſtici adeò unanimiter permiſiſſent ſibi eam legem imponi, quam ſæpè apprehenderunt ùt ſatis difficilem, niſi ſuppoſuiſſent à DEO conſtitutam. Videatur Clericatus *de pœnitent. deciſ.* 17. ubi uſum confeſſionis

Sacra-

Sacramentalis & auricularis jam inde ab exordio nascentis Ecclesiæ per omnia subsequentia sexdecim sæcula receptum, testimoniis tum S. Scripturæ, tum etiam SS. Patrum & Conciliorum, variisque exemplis ac historiis peregregiè & fundatè ostendit.

R. Jam 2do. Datur insuper præceptum Ecclesiasticum de facienda confessione sacramentali & auriculari, prout expressum legitur in Concilio Lateranens. relato *cap. omnis utriusque sexûs. De pœnit. & remiss.* sequentibus omnino verbis: *Omnis utriusque sexûs fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua peccata, saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti: & injunctam sibi pœnitentiam studeat propriis viribus adimplere.* Quibus ex verbis patet, hôc præcepto non obligari infideles (de quibus ceu deforis seu extra constitutis, Ecclesia non judicat 1. *Cor.* 5.) sed fideles duntaxat, & quidem omnes, etiam pueros ac puellas, quàm primùm ad usum rationis pervenerint, & mortaliter se deliquisse meminerint: tenentur, inquam, ad deponendam singulis annis confessionem, & quidem Sacerdoti proprio, qualis censetur tum Parochus, tum etiam Episcopus, vel alii Sacerdotes ab Episcopo pro talibus approbati. Vide Sporer *num.* 360. *& seqq.* 119

Quæ-

Quæres 4tò, quo tempore, vel quoties præceptum confessionis obliget fideles?

120 R. primò. Certum videtur & indubitatum, quòd præceptum divinum per se obliget in articulo mortis; tum quia in eo vel maximè articulo quærere oportet reconciliationem cum DEO; tum etiam quia si in tali articulo non obligaret nec impleretur, nunquam ampliùs obligaret, aut impleri posset: quod certè absurdum est: ergo in mortis periculo per se obligat. Quin etiam extra mortis articulum per se aliquoties saltem obligare (contra non paucos) probabilissimè tenet Reiffenstuel *tr.* 10. *dist.* 3. *num.* 11. Henno *de pœnit. Disp.* 5. *q.* 2. *conclus.* 2. aliique satìs communiter. Ratio hujus opinionis inde desumitur: quia ùt constat ex Trid. Ecclesia non instituit confessionem; immò verò, ut ait Doctor subtilis, nunquam attentâsset fidelibus tam arduum præceptum imponere, nisi intellexisset à Christo impositum; proptereáque solùm determinavit tempus certum, ut scilicet singulis annis saltem semel fieret: ergo verosimillimum est, quòd nec determinâsset confessionem singulis annis faciendam, nisi intellexisset hoc præceptum ex mente Christi sæpiùs adimplendum.

Illud autem indubitatum videtur, eos qui singulis annis semel confitendo adimplent præceptum Ecclesiæ, hôc ipso pari-

ter

ter satisfacere huic præcepto Divino, prout omnes fatentur.

R. Jam 2dò. Præceptum confessionis 121 quatenus ecclesiasticum per se loquendô obligat singulis annis semel duntaxat, prout patet ex clarissimis verbis Concilii Lateran. mox *num.* 119. relatis. Cæterùm, à quo tempore annus sit computandus, non ità conveniunt DD. aliqui enim volunt, esse computandum ab ultima confessione; alii à tempore paschali; eò quòd Ecclesiæ praxis videatur hoc ferre. Alii denique existimant, annum hunc esse computandum à prima Januarii usque ad ultimam Decembris: quia verba legis debent intelligi in sensu proprio, ubi inde nullum aliud absurdum sequitur, prout fit in nostro proposito. Quare juxta hanc opinionem verè probabilem satisfacit præcepto Ecclesiæ, qui v. g. prima Januarii anni 1738. proximè præteriti confessus est, esto non ampliùs confiteatur usque ad ultimam Decembris hujus anni currentis 1739. quia de tali verificatur, quòd singulis duobus annis semel fuerit confessus. Lugo, Diana, Clericat. Bosco *p.* 3. *d.* 7. *Sect.* 6. *n.* 132.

Dictum tamen fuit: *per se loquendo semel* 122 *duntaxat in anno obligare hoc præceptum*: per accidens enim obligari quis potest sæpiùs, idque toties, quoties tenetur sume-

re

re Euchariſtiam; & habet copiam Confeſſarii; item quoties judicat, ſe non poſſe tentationibus reſiſtere, niſi confiteatur: quod tamen rariſſimè continget. Ita Henno *l. cit. in fin.* Maſtrius, Reiffenſtuel *num.* 16. Sporer *num.* 521. Laymann. *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 5. *num.* 6.

Quæres 5tò, quænam conditiones requirantur ad ſalutarem peccatorum confeſſionem?

123 R. S. Thomas *q.* 9. *Supplemen. art.* 4. & poſt eum Theologi communiter, ſexdecim requirunt conditiones, ſequentibus verſiculis comprehenſas:

Sit ſimplex, humilis Confeſſio, pura, fidelis:
Atque frequens, nuda, & diſcreta, libens, verecunda.
Integra, ſecreta, & lacrymabilis, accelerata,
Fortis, & accuſans, & ſit parere parata.

Eſto autem non omnes mox enumeratæ conditiones ſint ſimpliciter neceſſariæ ad confeſſionem legitimam, prout ſatis liquet de illis præſertim duabus, ut ſit *frequens*, & *accelerata*: quia, ut alibi docetur, non tenetur Peccator poſt perpetratum peccatum grave mox recurrere ad hoc Sacramentum, licèt recurrendo optimè faciat: certum tamen eſſe debet, quòd omnes ac ſingulæ conditiones ad fructuoſam hujus Sacramenti participationem apprimè conducant, prout facilè quiſque colliget ex mox dicendis. Hinc

Quæ-

Quæres 6tò, quo sensu intelligendæ sint mox recensitæ conditiones?

R. In sequenti. 1. *Simplex* debet esse confessio, id est, non intermixta discursibus, aut sermonibus impertinentibus. 2. *Humilis*, ita, ut pœnitens cum humilitate cordis & corporis, genibus scilicet flexis, (nisi excuset infirmitas) & nudato capite (dum Mas confitetur) sua delicta deponat. 3. *Pura* sit oportet, id est, ob finem honestum facta, utputa ad recuperandam cum DEO amicitiam, vel gratiæ augmentum. 4. *Fidelis*, id est, sinè mendacio, præsertim in materia gravi & necessaria ad judicium Sacramentale, quippe quod obstaret valori hujus Sacramenti. 5. *Nuda* debet esse, id est, non fucata certis verborum ambagibus, quibus peccatorum gravitas aut species pallientur, vel omnino excusentur. Ulteriùs 6. *Discreta* sit, oportet; tum quia pœnitens debet uti honestis ac discretis verbis, maximè in explicandis peccatis carnalibus; tum etiam quia debet eligere confessarium prudentem & eruditum, qui sciat, aut certè creditur scire inter lepram & lepram discernere. 7. Insuper debet esse *libens*, id est, voluntariè, & animo recipiendi Sacramentum facta. Item 8. *Verecunda*, ita, ut pœnitens corde & ore proferat verecundiam, non autem per modum fabulæ vel nudæ historiæ sua impudenter enarret pecca- 124

ta, prout nonnulli assuevêre, de quorum dispositione meritò dubitare licet, proindéque seriò admonendi, vel potiùs dehortandi sunt. Additur 9. *Secreta*; ne enim redderetur nimiùm difficilis, Christus sapientissimè instituit, ut confessio fieret secretò, ad aures scilicet (unde & auricularis appellatur) solius Sacerdotis; cui etiam imposuit strictissimam obligationem sigilli, ùt inferiùs videbimus. 10. *Lacrymabilis* debet esse, non quidem lacrymis corporis (quippe quæ non semper sunt in nostra potestate) sed mentis & cordis, id est, cum vera displicentia & dolore de peccatis, firmóque emendandi proposito, prout jam declaratum fuit in superiori conferentia. 11. *Fortis* insuper sit, necessum est, ne videlicet ob naturalem verecundiam aliquid ex necessariis reticeatur. 12. Item *accusans*; quia debet ita esse constituta, ut pœnitens per eam sese reum fateatur & accuset, non verò culpam in alios, utputa malos socios, Maritum aut proles, vel in diabolum inaniter refundat; cùm isti omnes voluntatem liberam ad peccandum cogere non potuerint. Additur tandem 13. *Et sit parere parata*; intellige, in illis, in quibus velut necessariis ad legitimam & fructuosam hujus Sacramenti administrationem, pœnitens tenetur obedire Confessario, utputa in acceptanda pœnitentia (de qua infrà à *n.* 227.) in vitandis occasionibus

pro-

proximis, in restitutione male ablatorum, quantùm fieri potest, secus enim pœnitens non haberet propositum efficax, nec esset absolutione dignus. Hæc breviter insinuâsse sufficiat. Qui fusiorem explicationem nôsse cupit, adeat P Stoz *l.* 1. *p.* 3. *à n.* 28. vel nostrum P. Henno *de pœnit. disp.* 5. *q.* 4. Qualiter autem confessio debeat esse *integra*, ex professo dicemus Conferentiâ proximè sequenti; cùm hæc sit conditio majoris momenti, & indagine digna. Jam sit

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de obligatione, & necessitate Confessionis Sacramentalis.

CASUS PRIMUS.

Titia quoddam peccatum carnale admissum, ex verecundia damnabili multo tempore reticuerat, etiam tunc, quando in partu extremè periclitata, consueta moribundis Sacramenta & postulavit, & actu suscepit. Tandem post aliquot menses periculo jam pridem erepta, partim internis inspirationibus, partim etiam externa Concionatoris cujusdam, in Sacrilegos silentiarios detonantis, voce excitata, cum multis lacrymis integerrimè confessa fuit. Jam verò dubitatur. 1. An Titia vi præcepti Divini

fuerit obligata ad confessionem, dum advertit se appropinquare partui? 2. Utrum huic præcepto satisfecerit per confessionem sacrilegam? 3. An non commiserit novum peccatum ex eo, quòd periculo erepta confessionem distulerit ad aliquot menses?

125 R. Ad primum cum distinctione. Vel enim Titia prævidit ex instante partu sibi imminere periculum vitæ, vel non? si non prævidit, eò quòd v. g. in prioribus partibus semper felix evaserit, dicendum, quòd non fuerit obligata præcepto Divino, quippe quod per se loquendo obligat solùm in periculo vitæ, vel ad summum aliquoties per vitam tempore indeterminato. Contra verò, si supponatur rationabiliter timuisse aut prævidisse imminere sibi ex partu periculum vitæ, vel quia aliis temporibus semper fuit exposita periculo, vel quia ex certis circumstantiis Medici judicârunt non parituram absque discrimine vitæ, vel etiam quia prima vice gestabat uterum, dicendum foret, eam peccâsse mortaliter negligendo confessionem: quia hoc præceptum D. urget in articulo vel etiam probabili periculo vitæ: atqui Mulieres prima vice parturientes, item quæ nunquam sinè periculo vitæ parere consueverunt, æquiparantur constitutis in articulo mortis: ergo tenebatur &c. Nec licitè distulisset suam confessionem usque ad fatalem luctam cum partu; quia in tantis angu-

angustiis & pressuris corporis plerúmque non sunt sibi satis præsentes, aut certè non satis dispositæ ad verum dolorem de peccatis.

R. Ad 2dum. Si Titia mala fide pecca- 126
tum reticuit, ità, ut agnoverit se mortaliter peccare omittendo, prout casus supponit, dicendum, quòd neque præcepto ecclesiastico, neque præcepto Divino satisfecerit, prout satis liquet ex declaratione Alexandri VII. damnantis sequentem propositionem *n.* 14*tam*: *Qui facit confessionem voluntariè nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ.* Secus dicendum foret, casu quo ex errore invincibili existimâsset, se reticendo peccatum mortale non peccare, nisi venialiter; quia peccatum veniale non obstat valori hujus Sacramenti, sicut nec obstat reconciliationi cum DEO.

R. Jam ad tertium. Titia differendo 127
confessionem ad aliquot menses, posteaquam convaluit, non commisit novum peccatum. Ita præter alios Stoz *l.* 1. *p.* 3. *num.* 12. Ratio est: quia obligatio confitendi est alligata tempori periculoso, quô elapso exspirat, instar aliarum obligationum certo tempori affixarum: ergo non peccavit differendo confessionem, nisi interea novum incidisset periculum mortis; quia tunc de novo cœpisset obligare præceptum confessionis: aut nisi interim incidis-

 set

ſet tempus paſchale, quô debuiſſet ſumere ſacram communionem, ideóque præmittere confeſſionem. Vide Gobat *Theol. exper. tr. 6. n. 147. & ſeqq.*

CASUS SECUNDUS.

SEmpronius Religioſus Sacris ordinibus nondum initiatus, apud Confeſſarium ignotum ſeſe humiliter accuſavit de quibusdam cogitationibus impuris, immò & laſcivis tactibus proprii corporis. Ne verò Religionem ſuam quoquô demum modo proſtitueret, aut ſe manifeſtaret, Confeſſario interroganti, an eſſet Religioſus? Reſpondit: Religioſus non ſum, benè verò voto caſtitatis jam pridem emiſſo obſtrictus, ſicque abſolutus abiit. Jam verò dubitat, quid de valore hujus Confeſſionis ſibi tenendum?

128 R. Confeſſio fuit valida: licet enim videatur mentitus, dicendo ſe non eſſe Religioſum, qualis revera fuit, ideóque pariter negaverit ſe voto ſolenni caſtitatis obſtrictum; quia tamen faſſus eſt, ſe contra votum caſtitatis deliquiſſe, ſatis expreſſit circumſtantiam ſacrilegii: neque enim votum ſolemne ſubſtantialiter differt à voto ſimplici, prout rectè docet Sanchez *de Matr. l. 7. d. 27. n. 18.* Palao, la Croix, & alii ſatis *communiter*: ergo parùm refert, ſitnè ſacrilegium illud admiſſum contra votum ſolenne, aut contra votum ſimplex. Quin immò fieri potuit, ut Sempronius negando ſe eſſe Religioſum, ne venia-

venialiter quidem deliquerit, si cum restrictione mentali loquendo subintellexit, se non esse Religiosum, in quantum scilicet vitio carnis deditus erat & obstrictus: qua restrictione licitè uti potuit, utpote rationabili motivo suam Religionem non prostituendi, inductus.

Dices. At quid, si Sempronius fuisset etiam Sacris Ordinibus insignitus, peccâssetne dicendo præcisè, se contra votum castitatis deliquisse, non expressâ circumstantiâ Sacrorum Ordinum?

R. Multi DD. nominatim Henriquez, 129
Sanchez, Diana *p.* 1. *tr.* 7. *resol.* 3. & 4. aliique probabile putant, etiam talem satisfacturum præcepto Confessionis. At verò si Sempronius noster opere externo deliquit, procurando pollutionem &c. mihi longè probabilius videtur, non satisfecisse præcepto Confessionis; quia non expressit circumstantiam necessariò exprimendam, hanc scilicet, quòd corpus suum ceu rem sacram, vi Sacri Ordinis ad Altaris Ministerium specialiter consecratam, polluendo profanaverit, non sinè speciali Sacrilegio; quale non commisisset, datô, quòd voto duntaxat simplici fuisset obstrictus; siquidem vi hujus corpus non redditur singulariter sacrum, seu ad cultum divinum deputatum, prout bene advertunt Medina *in*

summ. l. 1. c. 14. §. 18. Arriaga, & Rodriquez, quos citans sequitur Laymann. *l. 4. tr. 10. c. 7. n. 4.*

130 Dixi. *Si opere externo deliquit, polluendo corpus &c.* Etenim si supponeretur solis cogitationibus lascivis, absque intentione aliquid opere externo, quô corpus suum pollueret, attentandi &c. probabilissimè adhuc satisfecisset præcepto confessionis: quia per meras cogitationes internas non polluitur corpus, sed potiùs animus, esto contra votum; quod, cùm pœnitens noster expresserit, satis explicuit hanc circumstantiam sacrilegii. Vid. Sanchez *l. 5. mor. c. 1. n. 6.* Suarez *de Relig. T. 3. l. 2. c. 9.* Stoz *l. 1. p. 1. n. 50.*

CASUS TERTIUS.

Caja Filium suum à nativitate mutum simul & surdum, satìs tamen astutum, à vitiis, quibus assueverat, tum verbis, tum etiam verberibus retrahere sæpiùs conabatur, tandémque secum ad Confessarium adducens, demissè capit rogare, quatenus is velit filii sui confessionem excipere. Dubitatur jam 1. an memoratus puer surdus simul & mutus fuerit obligatus ad confessionem? 2. Quidnam circa talem pœnitentem in his circumstantiis singulariter fuerit observandum Confessario?

131 R. Ad primum cum Scot. 4. *d.* 17. *q. un.* Mastrio 4. *d.* 5. *n.* 441. Sporer *Theol. Sacram.*

cram. n. 491. & aliis affirmativè. Ratio est: quia Christus præcipiendo confessionem, non tam verba, quàm manifestationem dolorosam peccatorum intendit; cùm nihil aliud videatur necessarium ad hoc, ut Confessarius ceu Judex spiritualis debitam ferat sententiam absolutionis, prout constat ex recepta praxi Ecclesiæ circa Moribundos; de qua infrà mox pluribus dicemus: atqui mutus simul & surdus potest suô modo signis aut nutibus manifestare sua peccata, vel saltem hoc, quòd sit peccatis obnoxius: ergo si supponatur esse doli capax, tenetur, quantùm humanitùs potest, ad dolorosam peccatorum suorum manifestationem.

Nec refert, quòd Concilium Florentinum doceat, partem materialem hujus Sacramenti esse confessionem *oris*; per hanc enim particulam solùm intendit docere, peccata esse sensibiliter & intelligibiliter, quantùm fieri potest, manifestanda, quod regulariter fieri assolet voce: minimè verò per hoc intendit excludere confessionem aliis signis faciendam, ubi non potest fieri oretenus seu vocibus. Hac forsitan de causa Concilium Trid *Ss.* 14. *de pœnit. c.* 3. omissâ particula *oris*, docet duntaxat, partem hujus Sacramenti pœnitentiæ esse *Confessionem.* 132

133 Ad 2dum R. In his circumstantiis ex Matre præ primis fuisse indagandum, an memoratus puer hactenus nunquam sit confessus alteri, qui ipsius vitam, mores, gestus ac nutus meliùs haberet sibi perspectos; si enim talem sciret, ad eundem potiùs relegandus foret & mittendus. At verò si nullum sciat, tunc ab ipsa muliere Confessarius debuit priùs explorare mores, nutus, ac gestus, quidnam scilicet per hos vel illos velit significare, quatenus ex illis faciliùs posset colligere species peccatorum. Solent autem plerique muti sese accusare de iracundia, manum in modum pugni contrahendo, vultúque minaci concutiendo &c. De gula se accusant, ad os digitos projiciendo; de ebrietate, manu ac pollice elevato quasi ciathum in idem os infundendo; de acedia, super vola manus caput reclinando &c. & sic de aliis. Exploratô igitur muto in hunc modum, peccatísque quoad speciem & numerum, quoad fieri licuit, cognitis, inducendus erit ad verum & supernaturalem dolorem, ostendendo eidem crucifixum, ac Vulnera Christi, velut quasdam peccatorum nostrorum reliquias &c. pectúsque tundendo cum pia oculorum in cœlum elevatione &c. Tandémque imposita salutari pœnitentia (quæ respectu talis à nativitate muti & surdi, vix poterit esse alia, quàm

quàm devota pectoris tunsio, vulnerum Christi è cruce pendentis exosculatio &c.) eundem absolvat, vel absolutè, vel si de vero supernaturali dolore, aut sufficienti ejusdem dispositione etiamnum existimet dubitandum, absolvat eum sub conditione. Vide Gobat *tr.* 7. *n.* 476. vel Clericatum *de pænit. deci.* 22. *n.* 14.

Dices. Quidsi autem mutus sciat scribere, tenebiturnè sua peccata in cartham redacta scriptis exhibere?

R. Negant hoc Scotus, Sporer, Filliuc. Diana, aliique multi insignes DD. eò quòd Scriptura de se sit aliquid publicum, ideóque scribendo peccata pœnitens sese exponeret periculo publicæ diffamationis, ad quam se non extendit præceptum confessionis: ob hanc enim rationem DD. communiter tenent, neminem obligari ad confessionem faciendam per interpretem. 134

Econtra Clericat. *cit. num.* 13. Reiffenstuel *tr.* 14. *d.* 7. *n.* 38. la Croix *num.* 1194. Babenstuber *d.* 5. *a.* 1. *n.* 23. aliique probabiliùs censent, mutum in eo casu teneri ad scribendum; tum quia facilè scribere potest, uti supponitur; tum etiam quia non minùs faciliter cavere poterit, ne cartha continens peccata, veniat ad manus alienas, eandem mox post peractam confessionem in minutissimas particulas dilacerando, vel etiam com-

comburendo &c. prout multorum praxis fert: ergo non videtur subesse ratio sufficiens, quæ talem mutum ab onere scribendi excuset. Et hanc opinionem omnino veram, atque in praxi urgendam censeo, casu quo pœnitens mutus aliter sua peccata nequit competenter manifestare, nec aliunde eliciendæ contritioni perfectæ assuevit.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

135 Colliges primò, in actu confessionis narrationes superfluas & inutiles omnimodis esse vitandas, & quantùm rationabiliter fieri fas est, à Confessario resecandas; tum quia secundum dicta confessio debet esse simplex; tum præsertim, quia sæpe non fiunt absque injusta diffamatione proximi &c. & aliorum adstantium tædio. Peccant igitur (ait rectè Henno *cit. q.* 4.) qui ubi audiverunt novum pœnitentem, inquirunt de ejus nomine, domo, familia, vel hujus gubernatione &c. corporis sanitate, negotiorum successu &c. quia hæc & similia interrogando (ubi ad integritatem confessionis, vel ad salutem pœnitentis non sunt necessaria) irrogant Sacramento injuriam.

136 Colliges 2dò, contra virtutem discretionis (quâ in administratione hujus Sacramenti sin-

singulariter opus est) non parùm delinquere illos Confessarios, qui examinando pœnitentes, præsertim circa materiam lubricam, minùs cautè, aut minùs circumspectè procedunt (de quo infrà *à n.* 434.) Item qui in correctionibus severitatem non temperant lenitate, ità, ut vulneribus sauciati non infundant vinum discretionis, simúlque oleum misericordiæ. Quo circa enormiter errant illi Confessarii, qui intellectô uno, alteróve peccato graviori, mox severiori increpatione & durioribus verbis invehuntur in pœnitentes, quô fit, ut nòn rarò misselli pœnitentes tanta indiscretione, aut potiùs asperitate perterriti reddantur nimiùm confusi ac pusillanimes, vel etiam reliqua peccata graviora mala fide reticeant, & locô gratiæ sacramentalis remorsum conscientiæ de commisso sacrilegio reportent; quod, utinam non nimis frequenter contingeret! An benè? Judicent ipsimet: simúlque perpendant hujus Sacramenti finem, qui est, *lucrari* non *perdere* animas: meminerint etiam, qua mansuetudine & discretione Christus fuerit usus erga pœnitentes verè contritos.

Colliges 3tiò, Pœnitentem peccare mortaliter, si mentiatur circa rem seu materiam spectantem ad substantiam hujus Sacramenti, vel si graviter decipiat con- 137

fessarium; utputa negando aliquod peccatum mortale, vel circumstantiam speciem mutantem hic & nunc necessariò exprimendam. Item fatendo aliquod peccatum mortale, quod re ipsa non commisit: Idem dicendum foret, si unum duntaxat veniale peccatum, sed reipsa nunquam commissum adferat: quia in his casibus Sacramentum frustratur non sinè gravi sacrilegio.

Contra tamen venialiter solùm peccat, qui mentitur in materia solùm levi, id est, non necessariò pertinente ad judicium sacramentale, utputa circa peccata venialia tantùm, vel circa mortale quidem, sed jam semel legitimè vi absolutionis dimissum; quia cùm hæc non ampliùs sint materia necessaria absolutionis, idcirco non irritatur Sacramentum, nec ponitur obex gratiæ, estò per hujusmodi mendacium levis saltem injuria irrogetur Sacramento. Sporer, Laym. Lugo *Disp.* 14. *Sect.* 8. *n.* 125. Gobat *tr.* 6. *n.* 538. & seqq. La Croix *à n.* 1175.

138 Colliges 4tò, neminem teneri (per se loquendo) ad faciendam confessionem publicam; quia ùt ex dictis constat, Christus Dominus instituit confessionem, *secretò apud solum Sacerdotem faciendam*, ùt loquitur Concilium Trident. *ss.* 14. *c.* 5. *& can.* 6. ne scilicet confessio redderetur nimis odiosa; estò nunquam prohibuerit,

multò

multò minùs invalidàrit confessionem publicam, prout constat ex praxi Ecclesiæ, & *communi DD. consensu*, unanimiter asserentium, confessionem factam mediante interprete, esse validam, etsi ob rationem mox datam nullus per se loquendo teneatur confiteri per Interpretem. Scotus Bosco *cit. d.* 7. *sect.* 7. *n.* 22. 35. Stoz *l.* 1. *p.* 3. *n.* 77.

Dixi rursus: *per se loquendo nemo tenetur* &c. Enimverò in casu extremæ necessitatis v. g. naufragii, vel tempore pestis &c. Peccator in articulo mortis constitutus, simúlque dubius, vel non satis securus de contritione perfecta, secundùm tutiorem sententiam tenetur aliquod saltem leve, & minùs diffamatorium peccatum publicè, vel etiam per interpretem confiteri, quatenus mediante attritione & Sacramento pœnitentiæ gratiam sanctificantem & æternam salutem consequatur; at, hoc solùm ex charitate erga seipsum & propriam salutem, ideóque ex præcepto confessionis non per se, sed per accidens. Vasquez, Aversa, Amicus, Mastrius *cit. num.* 452. Reiffenstuel *ubi suprà num.* 23. 139

Colliges 5tò, Confessionem regulariter loquendo oretenus, ac propriis verbis pœnitentis esse faciendam; id enim à Christo fuisse præceptum, & institutum, 140

Eccle-

Ecclesia nunquam non tenuit, prout partim ex Conciliis, partim etiam ex consensu DD. & praxi Ecclesiæ constat. Nihilominus in casu impotentiæ physicæ, vel etiam moralis, excusatur pœnitens à confessione oretenus facienda, prout rursus constat ex praxi; hanc enim ob causam muti peccata sua vel scriptis, vel nutibus aut aliis signis exprimentes sacramentaliter solent, immò debent absolvi. Idem fieri amat in casu, ubi pœnitens ægrotans vel omnino non, vel certè non sinè permagna difficultate valet, loqui; aut ubi Surdaster nimis altè clamando peccata sua deponeret, ità, ut ab aliis fortè adstantibus intelligeretur: in his enim & similibus casibus satisfaceret, vel signis ac nutibus manifestando, vel etiam scriptotenus exhibendo sua delicta Confessario, móxque voce sensibili subjungendo: *de his peccatis commissis memet accuso*, doleo, & propono &c. &c. Idipsum Lugo, Laymann, Bosco & alii plures admittunt, casu quo aliqua Puella ob nimiam verecundiam non auderet oretenus sua peccata exprimere; quod tamen rarò, vel nunquam omnino permittendum esse rectiùs sentiunt Mastrius *cit. disp. 5. n.* 475. Reiffenstuel *n.* 27. Clericat. *decis.* 21, *n.* 21.

Col-

Colliges tandem 6tò, cum Surdastris 141
eô ferè modo in praxi esse procedendum, quô modo mox supra *n.* 131. *& seq.* diximus cum mutis procedendum, ità scilicet, ut si absque periculo diffamationis apud alios incurrendæ sua peccata verbis exprimere non possint, illud meliori, quô possunt, modo, faciant per nutus vel alia signa. Sapienter tamen monet Lessius *in Consil. Verb. Confessarius cas.* 11. hujusmodi surdastros imperfectè solùm confitentes, in magnis populorum concursibus non esse audiendos (nisi fortè in aliquo loco privato ab aliis sequestrato) nec absolvendos, sed potiùs in aliud tempus relegandos. Nihilominus si Confessarius aliunde novit, pœnitentem esse integerrimæ vitæ, nec assuetum, nisi meris venialibus, posset in magna festivitate ob majorem fructum spiritualem ex participatione Sacramentorum percipiendum admitti, eidémque aliqua pœnitentia digitis, vel rosario, vel etiam globulorum precariorum ostensione imponi, tametsi ab aliis forte apprehenderetur; in hoc enim censentur saltem tacitè consentire, eoipsô, quòd cum aliis commune confessionale accedant. Minimè verò approbandum, quin potiùs velut reverentiæ Sacramenti contrarium mihi semper videbatur, si Confessarius in tali loco publico cum hu-

juſcemodi ſurdaſtris multùm & altè clamet interrogando, & examinando ſpecies peccatorum, præſertim graviorum: relegandi enim ſunt in alium locum privatum, aut certè, ubi hoc fieri nequit, præſtat eos imperfectè confeſſos & contritos abſolvere ac dimittere, quàm cum periculo diffamationis, non ſinè læſione ſigilli ſeveriùs examinare; quandoquidem in hac ſuppoſitione intervenit vera impotentia moralis, quæ ſecundùm omnes excuſat ab integritate materiali confeſſionis, prout ampliùs conſtabit ex proximè dicendis. Vide Gobat *cit. tr.* 7. *à n.* 471. Sporer *num.* 490. *& ſeqq.*

CONFERENTIA SEXTA.

De Integritate Confeſſionis, & examine Conſcientiæ Confeſſioni præmittendo.

SUMMARIUM.

142. Confeſſioni regulariter loquendo præmittendum eſt examen Conſcientiæ.

143. Quanta in eo diligentia ſit adhibenda;

144.

144. Et unde colligendum, an diligentia fuerit sufficiens?

145. Confessionis integritas duplex est, alia materialis, alia formalis.

146. Regulariter loquendo necessaria est integritas materialis.

147. Ad valorem tamen Sacramenti sufficit etiam formalis.

148. Tres dantur causæ excusantes ab integritate materiali. 1. Oblivio inculpata. 2. Impotentia physica, & 3. Impotentia moralis.

149. Quandonam censeatur intervenire impotentia physica;

150. Et quando impotentia moralis?

151. Resolvitur Casus I. de quodam Rustico, qui à primo ingressu ad Ecclesiam, mox properavit ad sacrum tribunal, de suis autem delictis nihil edicere potuit.

152. Confessarius eundem mox cum indignatione repellendo, non bene fecit.

153 Quid circa infirmos nolentes confiteri sub prætextu, quòd nondum sese examinârint, sit specialiter observandum.

154. Resolvitur Casus II. de muliere, assueta proprio suo Pastori leviora delicta confiteri, gravioribus reticitis.

155. Non est de facili credendum, quòd rationabiliter timuerit infamiam ex confessione; sed neque coram simplicioribus de peccatis confessis quidquam est narrandum.

156. Resolvitur Casus III de Milite, dubitante an sit validè nuper confessus, eò quòd plurium peccatorum fuerit oblitus.

157. Quo modò huic dubio occurrendum, & unde concipienda resolutio eiusdem?

158. Talis pœnitens non est obligandus ad anticipandam confessionem, nec ad scribenda peccata sua, tametsi prævideat, fore, ut aliquorum peccatorum obliviscatur.

159. In confessione non licet plus reticere, quàm necessitas postulat.

160. Nec quæcunque suspicio, vel inanis timor alicujus diffamationis excusat ab integritate, sed debet esse rationabilis & fundatus.

161. Diffamatio complicis apud Confessarium præcisè incurrenda, probabiliùs non excusat ab integritate materiali.

162. Neque magnus pœnitentium concursus præbet justam causam dimidiandi confessionem.

163. Peccata priùs omissa cessante impossibilitate, in Confessione proxima necessariò debent subjici clavibus.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de examine Conscientiæ, & integritate Confessionis.

QUæres primò, sitnè Confessioni præmittendum examen conscientiæ?

142 R. Affirmativè cum *Communi DD.* Ratio est: quia obligatus ad aliquem finem, pariter censetur obligatus ad media in hunc finem necessaria: at, quilibet fidelis tenetur ad confessionem integram suorum pecca-

cato-

catorum; in hunc autem finem necessarium est examen conscientiæ, id est, diligens inquisitio in delicta, qua sine (saltem regulariter loquendo) nemo satis agnoscet sua delicta: ergo etiam quivis meritò censetur obligatus ad præmittendum examen conscientiæ, *& diligentem suî discussionem*, ùt loquitur Concilium Trid. *sess.* 14. *c.* 5.

Quæres 2dò, quanta diligentia sit adhibenda in examine conscientiæ?

R. Tanta est adhibenda ab unoquoque, 143
quantam quivis prudens in aliis negotiis magni momenti adhiberet, seu (ùt loquitur Scotus 4. *dist.* 17. *q. u.*) quam faceret circa negotium arduum, quod ipsi multùm cordi esset. Ratio est; quia confessio Sacramentalis, utpote ex qua salus animæ dependet, meritò connumeratur inter negotia majoris momenti: ergo si in aliis hujuscemodi negotiis gravioribus quisque prudentûm existimat, sibi adhibendam esse diligentiam, gravitati causæ commensuratam, quidni etiam in hoc animæ negotio requiratur diligentia gravitati hujus negotii animæ commensurata?

Cæterùm, ad dignoscendum, an quis 144
sufficientem adhibuerit diligentiam, nec ne? universalis regula tradi non potest, prout bene advertunt Gobat, Mastrius, Sporer, Clericatus, & alii: sed ea vel ma-

ximè desumenda est, & commensuranda ex qualitate Personæ, negotiorum, occasionum, item à diuturnitate temporis ab ultima confessione præterlapsi: suadet quippe prudentia & recta ratio, majori diligentiâ latebras conscientiæ esse discutiendas ab eo, qui à longo tempore vel omnino nunquam, aut certè non, nisi invalidè confessus fuit, quàm ab alio, qui non adeò pridem sarcinam deposuit. Majorem item diligentiam insumere debent illi, qui vel pluribus occasionibus & periculis peccandi expositi, vel etiam licentiosiori vitæ assueti, in quælibet vitia prolabi assueverunt, quàm alii regulariter vitam morigeram, & Christiano homine dignam ducentes, vel etiam pluries intra annum confitentes &c. videatur Clericatus *decis.* 21. *à n.* 7. Laymann. *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 8. Sporer *à n.* 363. Stoz *lib.* 1. *p.* 1. *n.* 6.

Quæres 3tiò, quotuplex sit integritas Confessionis?

145 R. Est duplex, *materialis* scilicet, & *formalis.* Materialis est, vi cujus omnia & singula peccata quoad numerum, speciem, & circumstantias speciem mutantes exponuntur; peccata enim secundùm superiùs *n.* 8. dicta, sunt materia confessionis, quare ubi hæc exponuntur omnia, nullô prorsus prætermisso, rectè appellatur confessio materialiter integra, id est, totalitatem seu integri-

gritatem totius materiæ complectens. Formalis integritas est, vi cujus exprimuntur omnia illa peccata, quoad numerum, speciem, & circumstantias &c. quæ hic & nunc conscientia practicè dictat, esse confitenda, etsi fortè vel ex oblivione inculpabili, vel scienter quidem, sed ob aliam justam, aut certè existimatam rationabilem causam (quas proximè dabimus) unum aut alterum reticeatur. *Communis DD.*

Quæres 4tò, qualis integritas sit necessaria ad valorem hujus Sacramenti?

R. Regulariter loquendo, saltem ex præcepto divino, necessaria est integritas materialis. Ita Catholici *omnes.* Et habetur expressè decisum in Concilio Tridentino relato *sess.* 14. *c.* 5. his omninò formalibus: *Universa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino* integram *peccatorum confessionem, & omnibus post baptismum lapsis jure divino necessariam: quia Dominus noster JEsus Christus è terris ascensurus ad cœlos, Sacerdotes suî ipsius Vicarios reliquit, tanquam Præsides & Judices, ad quos* omnia mortalia crimina *deferantur &c.* Rationem ab eadem Sacra Synodo mox subjunctam *l. c.* jam superiùs *n.* 118. insinuavimus. Vide etiam Clericatum *decis.* 23. *n.* 4. *& seqq.* 146

Dixi regulariter loquendo necessariam esse integritatem materialem *saltem ex præ-* 147

cepto divino; Nam ad essentiam & valorem hujus Sacramenti sufficit etiam integritas formalis. Ratio est: quia infinitæ bonitati & sapientiæ DEI repugnare videtur, ad essentiam hujus tam necessarii Sacramenti requirere aliquid, quod sæpissimè moraliter, & sæpe etiam physicè est impossibile, uti est integritas materialis: ergo ad hoc Sacramentum tam validè, quàm fructuosè etiam suscipiendum sufficere debet etiam formalis integritas. Et ita semper tenuit, ac etiamnum tenet Ecclesia universalis.

Quæres 5tò, quænam causæ excusent ab integritate materiali confessionis?

148 R. Generatim loquendo tres reperiantur, & à DD. communiter recensentur causæ excusantes ab integritate materiali. 1ma est inculpata oblivio. 2da impotentia physica, & 3tia impotentia moralis. Ita *cum communi* Mastrius, Bosco *p.* 3. *disp.* 7. *sect.* 9. *n.* 2. Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *disp.* 3. *à n.* 13. Ratio jam fuit insinuata: quia scilicet Christus Dominus voluit jugum suum esse suave, nec pœnitentes obligare ad aliquid impossibile, prout tum ex sensu & usu receptissimo Ecclesiæ, tum etiam ex *communi DD.* calculo constat: at, ubi intervenit inculpata oblivio, vel impotentia physica aut moralis, impossibilis est integritas materialis: ergo in his casibus sufficit integritas formalis.

Dices:

Dices: Quandonam igitur censetur adesse impotentia physica, vel etiam impotentia moralis?

R. 1. Impotentia physica censetur inter- 149
venire in sequentibus Casibus. 1. Si pœnitens est mutus, aut balbutientis linguæ, vel etiam ignoti idiomatis. 2. Si infirmus volens confiteri, priùs, quàm Confessarius advenit, vel etiam posteàquam unum aut alterum peccatum jam explicuit, subitò destituatur loquelâ. 3. Si angustiæ temporis, loci, vel etiam instans periculum mortis v. g. in naufragio, non permittant. 4. Si Confessarius ipsemet timeatur moriturus, priùs, quàm pœnitens confessionem materialiter integram peragat, præsertim quando simul ex parte pœnitentis concurrit animæ periculum ex negatione, vel dilatione absolutionis. Tannerus *Disp.* 6. *q.* 7. *n.* 68. Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *n.* 461. Reiffenstuel *tr.* 14. *dist.* 7. *n.* 38.

R. secundò. Moralis impotentia cense- 150
tur adesse tunc, quando pœnitens nequit omnia sua peccata explicare sinè verè gravi damno aut detrimento sui, vel proximi, utputa Confessarii aut alterius tertii; ùt si rationabiliter timeat, se ex confessione graviter apud alios (non apud solum Confessarium) diffamatum iri. 2. Quando pœnitens propter fragilitatem sibi notam & expertam rationabiliter timet, ne diutiùs im-

morando examini denuo relabatur, in iisdem sibi complacendo &c. vel ne à Confessario ad talia sollicitetur, aut ne eidem præbeat scandalum & occasionem ruinæ spiritualis; quod tamen, nisi aliunde constet, de facili præsumendum non est. 3. Quando pœnitens est nimium obnoxius scrupulis, ità, ut nunquam videatur sibi satìs enarrâsse sua delicta. Laymann. *l. 5. tr. 6. c. 8.* Illsung *tr. 6. Disp. 6. n.* 130. Stoz l. 1. *p. 3. à n.* 61. la Croix *l. 6. p. 2. n.* 1140.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de integritate Confessionis, & examine Conscientiæ.

CASUS PRIMUS.

Titius Confessarius nuper adverterat quendam plebeum hominem à primo Ecclesiæ ingressu rectà ad S. suum tribunal properâsse, cúmque illud sinè mora ingressus de delictis suis edicere nihil potuisset, Titius non sinè magna indignatione eum repulit, mandans ut conscientiâ priùs debitè excussa seu examinata, denuo rediret: abiit homo, nunquam ampliùs reversus, procul dubio severitate Confessarii perterritus. Quid de tali Pœnitente? & quid de ipso Confessario tenendum?

R. Ad

R. Ad primum. Regulariter loquendo 151
pœnitens plebeus, qui vix limina Ecclesiæ supergressus, mox properat ad confessionale, meritò potest haberi suspectus de sufficienti dispositione & examine conscientiæ; quia de talibus non licet præsumere, quòd jam domi vel alibi locorum sese satis examinârint; multò minùs, quòd absque prævio examine delicta sua satis habeant sibi perspecta: ergo à Confessario cautiùs sunt examinandi, præsertim cùm multiplici experientia constet, ejusmodi homines plerúmque suæ salutis & rerum divinarum nimiùm quantùm esse incurios.

R. Ad 2dum. Confessarius mox cum 152
indignatione repellendo præfatum pœnitentem videtur non bene fecisse: debuisset enim priùs gnaviter expiscari, útrum pœnitens culpabiliter, utputa ex mera negligentia & desidia salutis, an verò inculpabiliter, utputa ex simplicitate, vel etiam memoriæ labilitate (uti frequenter contingit in Senibus) non potuerit delicta sua edicere? Et ratio est: quia Confessarius vi sui officii, quà Doctor scilicet & Medicus spiritualis, tenetur pœnitentem instruere in iis, quæ sunt necessaria ad debitam, & fructuosam hujus Sacramenti susceptionem, tunc præsertim, quando pœnitens sibimet non est sufficiens; ídque juxta opinionem

Na-

Navarri *manual. c. 5. n. 2.* Angeli, & Cardin de Lauræa *de pœnit. Disp. 21. a. 3.* sub gravi culpa: ergo Titius mox repellendo pœnitentem malè egit. Quin etiam si supponatur pœnitens fuisse defectuosus in examinando conscientiam, propterea tamen non erat statim repellendus; melius quippe est, charitativo examine eorum supplere defectus, præsertim si ipsimet hoc postulent, aut si sint rudes, Rustici, vel simplices artifices, parùm industrii circa discussionem propriæ conscientiæ, ne fortè deterriti, neglecta confessione protinus perseverent in statu disgratiæ, vel absque meliori dispositione alium Sacerdotem accedant, à quo forsitan invalidam absolutionem reportabunt, uti rectè observat noster P. Sporer.

153 Idipsum observandum est circa infirmos, tunc præcipuè, quando timendum est mortis periculum. Nec tam facilè audiendi sunt, dum volunt confessionem de die in diem differre, sub prætextu (meliùs diceres, fraude diabolica) quòd nondum sint dispositi, neque conscientiam satis discusserint &c. Non, inquam, tam facilè sunt audiendi, sed potiùs opportunè & importunè inducendi ac persuadendi ad devotam Sacramentorum susceptionem, propterea que à Confessario examinandi per decalogum, & quinque præcepta Ecclesiæ, examine sta-

tui

tui & conditioni pœnitentis accommodato. Profectò præstat eos etiam imperfectè confessos mediante absolutione Sacramentali restituere in pristinum statum gratiæ, quàm neglectis, vel etiam dilatis SS. Ecclesiæ Sacramentis, certo damnationis periculo committere.

Adde, quòd in his circumstantiis impotentia physica, vel etiam moralis excuset ab integritate materiali, ùt jam diximus *num.* 148. Vide Clericatum *decis.* 21. *n.* 10. Reiffenstuel *Theol. mor. tr.* 14. *d.* 8. *n.* 36.

CASUS SECUNDUS.

Sempronia multo tempore proprio suo Pastori confessa fuit, sed peccata leviora duntaxat reticitis gravioribus, quorum ingentem portabat sarcinam. Causam Sacrilegi hujus silentii rogata ab alio quodam Confessore, respondit, fuisse hanc: quòd scilicet eundem suum Pastorem sæpiùs audiverit de sibi confessis discurrentem, idque tam clarè & circumstantionatè, ut subinhaud difficile fuisset, personam de qua, digitô monstrare. Idcirco, ajebat Sempronia, timens ne etiam me apud alios prostitueret, reticui graviora mea peccata. Quid de tali pœnitente sentiendum?

R. Si Semproniæ dicta veritate nitantur, ità, ut ob rationem allegatam rationabiliter habuerit timere infamiam ex confessione apud alios incurrendam, licitè qui- 154

dem

dem reticuit sua peccata apud hunc suum Pastorem; at verò si absque ingenti incommodo alteri cuidam confiteri potuit, tenebatur alium quærere; quia tunc nulla fuisset necessitas aut impossibilitas, quæ sola præbet justam causam reticendi peccata. Propterea minimè excusandam censeo, quòd, ùt casus fert, multô tempore huic suo Pastori mancas fecerit exomologeses. Qua ratione cautè examinanda fuit, quô animo, & quâ conscientia reticuerit illa sua peccata graviora, & utrum non existimârit, se idcirco indignam sacra communione? Etenim si dicat, se mala fide, vel cum dubio practico ea reticuisse, sempérque putâsse, aut certè dubitâsse, an non reticendo committat novum sacrilegium, vel an non indigna sumat sacram synaxin &c. concludendum erit, peractas illas confessiones, velut destitutas debito dolore & integritate, nullas fuisse, & merè sacrilegas, ideóque ex integro repetendas. Econtra si Sempronia dicat, se bona fide processisse, vel saltem credidisse, se non peccare graviter subticendo peccata &c. concludendum erit, confessiones præteritas fuisse validas, nec quidquam, præter peccata omissa, repetendum. Ita *omnes*. Et constare debet hæc resolutio ex suprà *n.* 126. dictis.

155 Dixi: *si Semproniæ dicta veritate nitantur.* Non enim facilè credendum, multò minùs

de

de ullo prudenti & discreto Confessario præsumendum est, quòd vel sigillum frangere, vel etiam tam claré & circumstantionaté loqui præsumpserit, ut alii exinde potuerint venire in notitiam personæ confessæ. Fatendum tamen est, ex similibus discursibus, ubi scilicet audita in confessione deblaterantur, simpliciores de facili posse scandalizari, prout vel ex hoc ipso casu, sanè non conficto, sed facto, colligere fas est. Idcirco oportet, ut Confessarius coram sæcularibus præsertim rudioribus à similibus discursibus perpetuò abstineat, & de auditis in sacro tribunali nihil unquam enarret. Sed de hoc alibi plura.

CASUS TERTIUS.

CAjus Miles suæ salutis valde incurius, confessionem de anno in annum differre consuevit, nullam Ecclesiæ sanctionem magìs observans, quàm illam, quâ omnes fideles jubentur proprio Sacerdoti sua delicta saltem semel in anno confiteri c. omnis utriúsque sexûs de pœnit. & remiss. Quia tamen in confessione paschali, nuper præmisso brevi duntaxat examine facta, plurium peccatorum oblitus fuit; hinc jam dubitat, & scire postulat à Confessario, quid de valore memoratæ confessionis sibi tenendum?

R. De valore hujus confessionis meritò 156
dubitare licet; quia cùm milites sint pluribus occasionibus & peccandi periculis ex-

positi,

positi, simúlque Cajus aliunde supponatur suæ salutis incurius, ità, ut per integrum annum peccata peccatis accumulans, non nisi semel confessus sit, profectò haudquaquam satisfecisse videtur, breviter duntaxat indagando in sua delicta: est enim moraliter impossibile, ut per modicum examen omnia sua delicta per integrum annum perpetrata quoad numerum & speciem satis recognoscat. Unde nec mirandum, quòd plurium peccatorum gravium fuerit nuper oblitus. Debuisset igitur ad minimum per horæ spatium circiter huic operi vacare, & sese examinare per singula decalogi & Ecclesiæ præcepta, item præcipuas peccandi occasiones, vitiosásque consuetudines diligentiùs revolvere. Vid. Gobat *tr.* 6. *num.* 484. *& seqq.* Clericatus *l. c. num.* 8.

Dixi: *Meritò dubitandum esse de valore &c.*
157 Quia cùm dubium supponatur in Cajo ortum post peractam jam confessionem; hinc ut in præsenti negotio Confessarius de valore certius ferat judicium, nec plus, quàm oportet, suum pœnitentem gravet, practicè attendendum erit, & indagandum, quô animo accesserit Confessarium? An verô pœnitentiæ & emendationis zelô intenderit omnia sua peccata quoad numerum & speciem confiteri? item, an tunc existimaverit, se suæ obligationi satisfecisse?

si

ſi ità: concludendum, quòd confeſſio utpote bona fide peracta fuerit valida; nec ab eo ampliùs expetendum, quàm ut peccata, quorum tunc fuit oblitus, jamjam ſubjiciat clavibus. Econtra ſi Cajus dicat, ſe potiùs ex conſuetudine, quàm ex vero emendandi zelo, ſolita cum luriditate, & incuria ſalutis acceſſiſſe, & præſertim, ſi valde multorum, forte etiam majoris partis ſuorum delictorum ſit oblitus, indubitanter concludendum erit, confeſſionem fuiſſe nullam & ſacrilegam, ideóque integrè, unâ cum damnabili hac incuria & negligentia repetendam. Idipſum ex hac ſuppoſitione cum P. Sporer *num.* 367. *fin.* tenendum exiſtimo, ſi pœnitens tot, vel paulò minorum fuit oblitus, quot fuit peccata confeſſus. Vid. Diana *p.* 2. *tr.* 3. *miſcell. reſol.* 31. Gobat *cit. n.* 497. Sbogar *theol. radical. tr.* 35. *n.* 49.

Dices. Sed nunquid Cajus noſter tenebitur anticipare confeſſionem, & ſæpiùs confiteri, aut certè ſua peccata in ſcriptis annotare, ſi advertat ſe in actu confeſſionis plurium peccatorum gravium non recordaturum?

R. Non tenetur. Ita Herincx *p.* 4. *tr.* 4. 158
d. 3. *n.* 18. Gobat *cit. n.* 515. Bonacina, Caſtropal. Clericatus *Deciſ.* 21. *n.* 19. Ratio eſt: quia nec præceptum Divinum, neque Eccleſiaſticum oſtendi poteſt, quô jube-

remur vel anticipare confessionem, vel etiam peccata in cartham redigere. Unde hæc diligentia videtur nimis extraordinaria, & per se loquendo infamationis propriæ periculo nimis exposita: ergo non est hominibus imponenda sinè manifesta lege; qualis hic ostendi non potest.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

159 COlliges ex dictis primò, in actu confessionis plus reticeri non posse sinè sacrilegio, quàm impotentia, vel potiùs necessitas exigit, ad vitandum grave damnum, in bonis animæ, vel famæ, vel fortunæ; quia secundùm dicta, sola necessitas excusat ab integritate materiali. Hinc, qui scit, se peccâsse mortaliter, ignorat autem, in qua specie, tenetur de tali peccato gravi saltem generatim sese accusare, ùt jam suprà *num.* 16. dictum fuit. Similiter qui metuit, ne ex confessione alicujus peccati in individuo v. g. carnalis, incurrat animæ damnum, utputa si timeat periculum sollicitationis ad similia &c. licitè quidem hoc reticebit (nisi alium Confessarium absque simili periculo accedere possit) reliqua tamen tenebitur explicare. Coninck, Bonacina *Disp.* 5. *q.* 5. *Sect.* 2. *pu.* 2. §. 4. *n.* 20. *cum aliis.*

Col-

Colliges 2dò. Ut metus alicujus mali ex 160 confessione imminentis excuset, necessum omnino esse, ut sit verè gravis, seu fundamento gravi nixus, ità scilicet, ut rationabiliter hujusmodi malum v.g. diffamatio apud extraneos &c. timeri possit ac debeat: tale autem fundamentum foret, si experientiâ compertum esset, in his circumstantiis, ex confessione hujus vel illius delicti &c. huic confessario, vel in tali loco, tali concursu &c. facta, ortam fuisse infamiam, damnumvè aliud verè grave &c. Minimè ergo excusat quævis (forte etiam inanis) suspicio aut sinistra persuasio, multò minùs dubium, an ex confessione non sit timendum detrimentum &c. Ratio est: quia cùm præceptum de integritate confessionis sit certum, & in possessione; hinc ob simile dubium, vel leve damnum prætereundum aut negligendum minimè est. Cæterùm, an, vel quando licitum sit reticere peccata reservata, dicemus infrà ex professo, *n.*384. ubi de Casibus reservatis.

Dices adhuc. At quid, ubi pœnitens suum peccatum exponere nequit absque diffamatione complicis, utputa sponsus sinè diffamatione sponsæ, vel etiam conjux sinè diffamatione conjugis &c. tenebiturnè nihilòminus illud integrè confiteri?

R. Multi DD. nominatim Diana & Na- 161 varrus tenent quòd non; eò potissimùm,

quòd præceptum de integritate confessionis sit duntaxat positivum; illud autem de non diffamando proximo sit naturale, proptereáque alteri præferendum velut strictiùs obligans. At verò potior DD. pars negat, diffamationem complicis apud solum Confessarium incurrendam excusare ab integritate. Ita S. Thomas 4. D. 16. *q.* 3. *a.* 2. D. Bonaventura 4. *D.* 21. *p.* 2. *a.* 1. *q.* 3. Mastrius *Theol. mor. Disp.* 21. *num.* 185. Reiffenstuel, Herincx, Stoz, Illsung, Babenstuber &c. Ratio est: quia pœnitens habet idem, immò majus jus ad conservandam famam propriam, quàm proximus habet, ut ipsius famam conservet vel non lædat, & tamen non obstante hoc jure tenetur pœnitens explicare suum peccatum integrè, postpositâ infamia naturaliter & intrinsecè subsequente confessionem: ergò etiam non obstante diffamatione complicis tenetur peccatum suum explicare integrè. Esto etiam ex jure naturali teneamur proximum non diffamare sinè causa gravi; interveniente tamen rationabili causa, prout hìc intervenit, rectæ rationi minimè adversatur, ut delictum proximi detegatur: & certè complex consentiendo in delictum, merito præsumitur consensisse in manifestationem delicti coram confessario præcisè, casu, quo altera pars absque simili diffamation

suum

ſuum peccatum integrè explicare non poſſet; unde ſibimet hujusmodi diſpendium famæ debet imputare; quia ſecundùm Regulam 86. *Jur. in 6. damnum, quod quis ſua culpâ ſentit, ſibi debet, nòn aliis imputare.* Aliter dicendum foret, datô, quòd complex ſua peccata absque diffamatione alterius partis poſſet integrè explicare; quia tunc non haberet juſtam cauſam diffamandi alium, & iſte meritò foret invitus. Vide Babenſtuber *tr.* 8. *p.* 6. *diſp.* 5. *a.* 2. *n.* 46.

Dices iterum. Sed nunquid magnus Concurſus pœnitentium excuſabit ab integritate, ut propterea liceat confeſſionem dimidiare, & pœnitentem auditô unô, alteróve peccato abſolvere cum onere, reliqua peccata in proxima confeſſione ſubjiciendi clavibus?

R. Non ampliùs licet; oppoſitum enim 162 conſtat clarè ex propoſitione *num.* 59. inter damnatas ab Innocentio XI. quæ erat hujus tenoris: *licet Sacramentaliter abſolvere dimidiatè tantùm confeſſos ratione magni concursûs pœnitentium, qualis v. g. poteſt contingere in die magna alicujus feſtivitatis, aut indulgentia.* De qua videri poſſunt Cardenas *Diſſert.* 38. & Sbogar *tr.* 35. *c.* 6. *n.* 41. *& ſeqq.*

Rationes autem juſtæ damnatiônis fuerunt ſequentes: tum quia multi pœnitentes non integrè auditi, procul dubio cum ſcandalo,

 mœ-

mœrore, pusillanimitate & tristitia non modica, fortè etiam cum remorsu conscientiæ abirent; tum etiam, quia timendũ, ne alii multĩ ansam sumant, aucupandi & captandi hujusmodi tempus, quô nôrunt, se non ità adigendos esse, ut omnia, quorum sese reos agnoscunt, exprimant: quod profectò aliud non est, quàm præbere occasionem multis sacrilegiis, & perseverantiæ in luto peccatorum. Nec est, inquit P. Stoz *l.* 1. *p.* 3. *num.* 67. quòd ejusmodi Sacerdotes se credant excusatos per hoc, quòd jubeant tales alio tempore redire ad faciendam confessionem integram; quia vix unquam redibunt, rati, se jam fuisse absolutos à peccatis, & satisfecisse suæ obligationi. Quare (subdit idem) meminerint, meliùs esse, paucos bene audire, quàm multos perfunctoriè & malè.

163 Colliges 3tio, peccata illa, quæ ex justa causa priùs erant omissa, in proxima confessione, ubi cessaverit periculum damni &c. esse explicanda, & clavibus subjicienda, quatenus jam directè remittantur virtute clavium, quæ priùs indirectè tantùm erant dimissa. Etenim obligatio eitam materialiter integrè confitendi hactenus nunquam erat sublata, sed suspensa duntaxat, idque præcisè & unicè ad evitandum grave detrimentum, quod inde rationabiliter timebatur: ergo cessante hoc impedimento rursus reviviscit obligatio, reliqua peccata omissa con-

confitendi tametsi necessarium non sit (saltem per se loquendo) ut pœnitens cessante periculo mox recurrat ad hoc Sacramentum, sed potest licitè differre usq; ad tempus, quô aliàs confitebitur v. g. in paschate. Ità Suarez, Henriquez, Layman. *l. 5. tr. 6. c. 8. num. 13. fin.* Filliucius *tr. 7. c. 5. n. 126.*

CONFERENTIA SEPTIMA.

De Peccatis dubiis, nec non de circumstantiis, & numero peccatorum confitendis.

SUMMARIUM.

164. Quid intelligatur nomine peccati dubii.
165. Qui dubitat, an peccaverit graviter, probabiliter tenetur tale peccatum confiteri sub dubio.
166. Sententia tamen negativa est practicè probabilis.
167. Qui bona fide confessus fuit peccatum velut dubium, non ampliùs tenetur illud subjicere clavibus, tametsi ex pòst factò recognoscat velut certò commissum.
168. Quænam sint circumstantiæ speciem mutantes, & quænam aggravantes duntaxat.
169. Circumstantias speciem mutantes certò tenemur fateri.

194. An

194. An, vel quando pœnitens interrogatus de consuetudine, teneatur respondere confessario interroganti.

195. Distinctio numerica peccatorum vel maximè petenda est à judicio prudentum.

196. Qui præmissis osculis, tactibus, & verbis impudicis tandem opere ipso complet malignum suum desiderium, unum duntaxat peccatum committit;

197. Sicut & is, qui alicui summam notabilem, vel etiam integram Bibliothecam aufert ex eadem intentione, licèt non nihil interpolatis ablationibus.

198. Sacerdos in statu disgratiæ plures consequenter absolvendo, an plura committat peccata? duplex est sententia DD. utraque probabilis.

199. Quid Meretricibus, aliísque magnis peccatoribus agendum, quando non ampliùs recordantur omnium peccatorum suorum quoad numerum & speciem.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de necessitate confitendi peccata dubia, circumstantias, & numerum peccatorum.

QUæres primò, utrum peccata dubia sint necessariò confitenda, & pertineant ad integritatem confessionis?

164 Ante Responsionem suppono, nomine peccati dubii intelligi illud, de quo dubitatur, seu suspenditur judicium, sitnè commissum, vel non? Enimverò dubitare nihil est aliud, quàm suspendere judicium: ergo dubitare de peccato, idem est, ac judicium suspendere, sitnè peccatum admissum vel non. Solet autem talis suspensio plerúmque oriri, vel ex eo, quòd nulla, aut certè levia duntaxat motiva occurrant: & hoc est propriissimè dubium negativum; proptereáque contemnendum velut inanis scrupulus; vel ex eo, quòd utrinque occurrant motiva rationabilia, hinc inde intellectum hominis etiam prudentis impellentia, & velut in æquilibrio suspendentia, ità, ut is nequeat sese determinare, & dijudicare, sitnè peccatum admissum, necne? Et hoc dubium à Doctoribus sat multis pariter appellatur negativum, quamvis in rigore loquendo potiùs deberet dici positivum. De peccatis autem hôc modo dubiis præsentem quæstionem esse intelligendam, rectè advertunt Herincx, Bosco, Illsung, Babenstuber, & alii. Hôc notato & supposito ad quæstionem.

165 R primò. Qui rationabiliter dubitat, an peccaverit vel non; Item qui dubitat, sitnè peccatum à se commissum mortale, vel veniale duntaxat, probabiliter tenetur illud

velut

velut dubium confiteri: ideoque peccata negativè dubia in sensu mox præmisso, probabilissimè pertinent ad integritatem confessionis. Ità Herincx, Sporer, Boico, Reiffenstuel, Illsung, Babenstuber. *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 2. *a.* 2. *num.* 22. Estque hæc opinio in his terminis communissimè recepta inter DD. quam & variis rationibus probare nituntur. Tum 1. quia lex confessionis utpote à Christo ab antiquis temporibus lata videtur esse in possessione: & cùm hæc sit favorabilis pœnitenti, debet extendi ad omnia mortalia, etiam dubia. Tum etiam 2. quia Tridentinum declarat, omnia peccata, quorum post diligentem discussionem conscientiam habemus, esse subjicienda clavibus, & solùm excipit venialia, eò quòd hæc non excludant à gratia DEI: ergò cùm mortalia dubia, si reipsa sint commissa (prout esse possunt, non obstante dubio) excludant à gratia, juxta mentem præfati Concilii debent subjici clavibus. Verùm, istæ rationes parum probant, prout patebit ex mox dicendis. Quare potissima, & cæteris efficacior ratio hujus opinionis dari debet hæc: quia certum est, potuisse Christum præcipere confessionem peccatorum dubiorum; quòd autem defacto præceperit, colligitur ex antiquissimo usu, & perpetua Fidelium praxi ac consuetudine, cujus initium in lege nova ignoratur: semper enim

enim Fideles assueverant peccata dubia confiteri, & quidem non merùm arbitrariè, sed ex firma persuasione, quòd ad hoc sub gravi obligatione tenerentur: atqui praxis Ecclesiæ, & consuetudo Fidelium jam inde à temporibus Apostolorum observata, cum firma persuasione gravis obligationis, meritò reputatur ex voluntate & institutione Christi introducta: ergo sin minùs certum, certò probabilissimum videtur, dari obligationem confitendi peccata dubia.

166 R. Tamen 2dò, Sententia negans peccata dubia pertinere ad integritatem confessionis, seu esse necessariò confitenda, est verè, & practicè probabilis. Ità Marchantius noster, Caramuel, Conink, Amicus, Præpositus, Stoz *l.* 1. *p.* 5. *num.* 165. Sbogar *tr.* 68. *c.* 3. Viva *ad* 1. *propos. ab Innocentio XI. damnatam n.* 27. la Croix *l.* 6. *p.* 2. *num.* 609. ubi ait, hanc opinionem negativam spectatis rationibus intrinsecis esse probabiliorem oppositâ affirmativa. In eandem opinionem inclinant Laym. Gobat, Bosco *de pænit. disp.* 7. *sect.* 8. *n.* 63. *& seqq.* Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *disp.* 3. *de confess. q.* 4. *n.* 45. aliique plures. Ducuntur sequentibus potissimùm rationibus, 1. quia ubi obligatio est dubia, ibi debet esse melior conditio subditi possidentis suam libertatem; nam juxta *Reg.* 122. *ff. de R. J. liber-*

bertas omnibus rebus favorabilior est. Item juxta *Reg. 56. semper in dubiis benigniora præsumenda sunt*: atqui obligatio confitendi peccata dubia, est dubia; neque enim satis evincitur 1. ex Tridentino, quippe quod solùm loquitur de peccatis, quorum memoriam vel conscientiam habemus: at, qui dubitat, non habet conscientiam de peccato. Nec refert, si dicas, eum habere conscientiam de peccato ùt dubio; nam contra: dubitans de voto, vel alio quocunque debito, similiter habet conscientiam de voto vel debito ùt dubio, & tamen nemo facilè condemnabit talem ad solutionem debiti aut voti; quia juxta Reg. 65. J. in 6to: *in pari causa melior est conditio possidentis*: ergo similiter dubitans de peccato &c. Nec 2. verum est, quòd lex confessionis sit simpliciter favorabilis, quin potiùs multis sat onerosam videri experientiâ compertum habemus. Esto etiam 3. praxis & usus Fidelium obtinuerit, ut peccata dubia confiterentur, meritò tamen dubitare licet, an hoc practicârint ex persuasione alicujus obligationis, an verò solùm ob majorem securitatem, & conscientiarum tranquillitatem. Quin immò, ait Herincx noster *l. cit. n.* 48. scio interdum fuisse, qui putarent contrarium, hoc titulô, quòd non poterant recordari se fecisse, sed tantùm dubitarent. Pii præterea

ple-

plerumque practicant, quod securius est. Et sanè fideles idem apprehendunt de peccatis probabiliter, vel probabiliùs mortalibus, nec tamen ob hoc existimant, illa in confessione necessariò exprimenda. Plures rationes in contrarium reperies solutas apud la Croix *cit. n.* 609.

Quæres 2dò, utrum is, qui peccatum velut dubium bona fide confessus fuit, postea autem comperit, esse certò commissum, teneatur, illud velut certum denuo confiteri?

167 R. Negativè. Ità contra non paucos Herincx *cit. d.* 3. 50. Sporer *n.* 397. Stoz *cit. n.* 170. Sbogar *tr.* 68. *n.* 42. *fin.* Bosco ubi suprà *n.* 134. & alii plures videndi apud *citt.* Ratio est: quia talis pœnitens supponitur suum peccatum confessus quoad speciem, numerum, & circumstantias &c. prout tunc erat in conscientia, & ab eodem, quantùm indigebat, directè absolutus: ergo non ampliùs tenetur illud subjicere clavibus; quemadmodum in voto dubio, vel irregularitate alióve vinculo dubio ad majorem cautelam semel dispensatus aut absolutus, non ampliùs indiget absolutione vel dispensatione, tametsi ex pòst factò certò comperiat, votum fuisse certò emissum, vel irregularitatem aliudvè vinculum certò contractum.

Con-

Confirmatur efficaciſſimè ex eo: quia etiam juxta AA. confeſſus, ſe decies, plùs minusvè v.g. pejeraſſe, non tenetur ampliùs confiteri, etſi poſtea recordetur, ſe id feciſſe undecies, aut duodecies; & tamen expreſſerat ſolùm ſub dubio has duas vices: ergo ſimiliter non ampliùs tenetur &c. profectò ſolidam aliquam diſparitatem inter utrúmque hactenus in nullo legi.

Quæres 3tiò, an vel quænam circumſtantiæ peccatorum ſint neceſſariò confitendæ, velut pertinentes ad integritatem confeſſionis?

Ante Reſponſionem rurſus ſuppono ex *tr. de act. hum. & peccat. Conſ.* 3. *n.* 83. alias eſſe circumſtantias ſpeciem mutantes, alias duntaxat *aggravantes* malitiam peccati intrà eandem ſpeciem. Speciem mutantes appellantur, quæ actus humanos transferunt in aliam ſpeciem ab ea, quam habent ex objecto; vel, ùt alii loquuntur: ſunt illæ, quæ faciunt, ut actus opponatur alteri virtuti vel rectitudini. Sic circumſtantia perſonæ conjugatæ, vel habentis votum caſtitatis, transfert peccatum carnis à ſpecie fornicationis ad ſpeciem adulterii, vel ſacrilegii, dum facit, ut actus luxuriæ repugnet ſimul virtuti juſtitiæ, aut Religionis. Idipſum ſuô modo contingit in illis caſibus, ubi peccatum ex 168

ſuo

ſuo genere veniale, fit mortale, v. g. ratione ſcandali, aut periculi proximi incidendi peccatum grave. Circumſtantiæ aggravantes appellantur illæ, quæ malitiam actûs ex objecto deſumptam intra eandem ſpeciem peccati ſolùm aggravant, ſeu majorem reddunt, absque eo, quòd ſuperaddant novam malitiam ſpecie diſtinctam ab illa, quam actus habet ex objecto. *h. n.*

169 R. primò, Circumſtantias ſpeciem mutantes tenemur confiteri. Ità Catholici *omnes.* Et habetur clarè deciſum in Concilio Trid. *ſeſſ.* 14. *de pœnit. c.* 5. ſequentibus omnino verbis: *Colligitur præterea, etiam eas circumſtantias in confeſſione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant.* Et oppoſitum aſſerentes anathemate ferit. *can.* 7. Rationem hujus mox ſubdit idem Concilium, *eò ſcilicet, quòd ſinè illis* (circumſtantiis ſpeciem mutantibus) *peccata ipſa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec Judicibus innoteſcant, & fieri nequeat, ut de gravitate criminis rectè cenſere poſſint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere*: at certum eſt, ex jure D. peccata ità eſſe aperienda Sacerdotibus, ut de illis poſſint competens ferre judicium: ergo circumſtantiæ ſpeciem mutantes neceſſariò ſunt aperiendæ in confeſſione.

R. Jam

R. Jam 2dò. Etsi consultissimum sit 170
(tutius quippe est, & fortè etiam speculativè loquendo probabilius) circumstantias notabiliter aggravantes in confessione explicare; nihilominus satis probabile est, quòd per se loquendo nullus ad hoc sit obligatus. Ita in re D. Thomas 4. *d.* 16. *q.* 3. *a.* 2. S. Bonaventura 4. *d.* 17. *p.* 2. *q.* 3. Mastrius *Theol. moral. disp.* 21. *n.* 175. Reiffenstuel *tr.* 14. *dist.* 7. *n.* 49. Herincx *d.* 3. *n.* 33. Bosco *d.* 7. *sect.* 8. *n.* 30. *& seqq.* Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 5. *a.* 2. *n.* 20. Stoz *l.* 1. *p.* 1. *n.* 86. Illsung *tr.* 6. *d.* 6. *n.* 79. Sbogar *tr.* 24. *n.* 6. Ratio hujus opinionis est hæc: quia Fidelibus non est imponenda obligatio gravis, nisi de ea satis constet, juxta dicta *n.* 166. atqui obligatio confitendi circumstantias solùm aggravantes est valde gravis, pluribúsque perplexitatibus & scrupulis obnoxia: neque de hac satis clarè constat: ergo. Quin immò ex Concilio Trident. (cui adversa sententia potissimùm innititur) potiùs colligitur contrarium, quia Concil. *de Sacram. pœnit. c.* 5. *& can.* 7. ubi obligationem confitendi ex professo, &, ùt oportebat, accuratè declarat, solùm docet, *omnia & singula peccata mortalia, & circumstantias quæ speciem mutant, esse confitenda,* tandémque subjungit, *nihil aliud à pœnitentibus exigi*: ergo cùm Concilium altùm sileat de circumstantiis duntaxat aggravantibus,

ſimúlque noti juris eſſe conſtet, quòd *exceptio firmat regulam in contrarium in caſibus non exceptis*, *argum. L. quaſitum. §. denique ff. de fundo inſtructo*, dicendum, quòd nulla ſit obligatio confitendi circumſtantias merùm aggravantes: ſecus enim præter confeſſionem peccatorum mortalium & circumſtantiarum ſpeciem mutantium jam *à fidelibus exigeretur aliquid aliud*; quod repugnat doctrinæ Concilii Oecumenici: ergo &c.

Dices tamen. Juxta Concilium *cit. cap. 5.* peccata debent ità exprimi, ut Confeſſarius de eorum gravitate rectè poſſit judicare, & proportionatam pœnitentiam injungere: at, hoc fieri non poteſt, niſi exprimantur circumſtantiæ notabiliter aggravantes: ſi enim ſupponantur duo fures, quorum unus decem, alter mille florenos abſtulit, & uterque confitendo dicat: *commiſi furtum grave*, Confeſſarius nequaquam poterit diſcernere inter gravitatem furtorum, nec cuivis proportionatam pœnitentiam injungere: ergo tenemur confiteri &c.

171 R. Negando min. Quia uti rectè obſervant Herincx, Boſco, Reiffenſtuel *n. 50.* aliíque plures, ad legitimam abſolutionem impertiendam ſufficit, ut Confeſſarius judicet de pravitate culpæ ſecundùm ſpeciem ſuam moralem, eidémque proportionatam

pœni-

pœnitentiam injungat: nec opus eſt, ut judicet de quantitate, ſeu intenſione culpæ inter eandem ſpeciem moris. Unô verbo: ſufficit, Judicem eſſe informatum quoad omnia ſubſtantialia, intra quæ ſunt circumſtantiæ ſpeciem mutantes, eſto non ſit informatus quoad omnia accidentalia, cujusmodi ſunt circumſtantiæ ſolùm aggravantes.

Quæres 4tò. Síntne peccata quoad numerum etiam exprimenda?

R. Cum *communi Catholicorum* affirmati- 172
vè. Idipſum clarè deciſum reperitur in
Concilio Trid. jam ſæpiùs *cit. cap.* 5. *&*
can. 7. ubi ait: *Si quis dixerit, in Sacramento*
pœnitentiæ ad remiſſionem peccatorum neceſſa-
rium non eſſe jure divino, confiteri omnia &
ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum
debita, & diligenti præmeditatione habeatur,
etiam occulta, & quæ ſunt contra duo ultima
decalogi præcepta, & circumſtantias, quæ ſpe-
ciem mutant &c. anathema ſit: atqui, *ſi omnia*
& ſingula peccata tenemur confiteri, eô ipſo
tenemur fateri numerum: ergo. Ratio au-
tem à priori eſt: quia Confeſſarius nequit
ſtatum pœnitentis rectè cognoſcere, niſi
exprimatur numerus peccatorum; longè
enim aliter judicare, aliámque medicinam
oportet præſcribere pœnitenti v. g blasphe-
miis, aut procurandis pollutionibus aſſue-

to, & centies forsitan, vel ultrà lapso à proxima confessione, quàm alii, qui semel tantùm se polluit, & semel in materia gravi detraxit, etsi hæc sint peccata specie distincta: ergo si species est necessariò exprimenda, pariter erit exprimendus numerus, non quidem physicus actuum concurrentium ad consummationem ejusdem peccati, sed moralis.

Dices: Sed unde desumenda est distinctio numerica peccatorum?

173 R. Breviter, distinguendum esse gnaviter inter actus merè internos, qui scilicet intra solius mentis latebras consummantur & perficiuntur; uti est v. g. invidia, hæresis, odium &c. & inter actus externos, qui opere externo perfici, & consummari postulant; uti homicidium, furtum &c. Itaque loquendo de peccatis merè internis, tot sunt numero peccata, in confessione per se loquendo exprimenda, quoties actus internus peccaminosus voluntariè repetitur, posteaquam peccator ab eo cessare liberè constituit per revocationem, vel cessationem voluntariam, non verò quoties solùm physicè reipsa cessat involuntariè vel casu, vel naturali somno, distractione, aliavè occupatione &c. Loquendo autem de peccatis externis: idem numero peccatum censetur moraliter, quamdiu durat actus internus idem, vel physicè, vel moraliter (scilicèt phy

physice quidem multiplicatus, at moraliter non interruptus) quantumvis multiplicentur actus interni, vel etiam externi, spectantes ad eandem consummationem peccati, & sub eodem intento ac fine principali uniti: ècontra verò peccata, quæ opere externo perficiuntur, toties numero multiplicantur, quoties actus ipsi exteriores peccatum illud consummantes repetuntur. Reiffenstuel *Theol. moral. tr. 3. dist. 1. à num. 51.* Sporer *de pœnit. n. 428. & 432.* citans pro eadem opinione Lugonem *disp. 16. n. 569.* & communem aliorum; esto in modo explicandi & loquendi multùm discrepent, prout legenti facilè constabit. Res autem tota hæc clarior evadet per exempla, mox inferiùs *n. 182. & seqq. adferenda.*

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de peccatis dubiis, circumstantiis, & numero peccatorum exprimendis.

CASUS PRIMUS.

Duo studiosi (quos Titium nominamus & Cajum) sæpiùs colludere assueverant. Titius inter ludendum facillimè in voluntarias blasphemias hæreticales erumpere solebat. Cajus ècontra ferme nunquam. Quadam die ambo con-

confessi, sub voto & pœna Religionis ingredienda promiserant, se nunquam ampliùs relapsuros in hoc genus blasphemiæ. Proximè iterum in seram usque noctem luserant, & uterque ludendo turbatus denuò blasphemabat, móxque dissoluto lusu ad stratum se conferebant. Altera die expergefacti dubitabant: Titius quidem, haud ignorans se eructâsse blasphemiam hæreticalem, dubitat, an satìs deliberatè? Cajus verò re bene examinata dubitat omnino, an blasphemiam hæreticalem effutierit? Quæritur jam, an uterque teneatur confiteri, & quidem tali, cui competit potestas absolvendi ab hæresi, seu in casus Bullæ Cœnæ.

174 R. Titius tenetur, non item Cajus. Ratio disparitatis inter utrumque est: quia Titius supponitur jam contraxisse habitum, & assuevisse voluntariis blasphemiis hæreticalibus; ubi è contra Cajus non supponitur contraxisse similem habitum: ergo contra Titium stat præsumptio, non item contra Cajum; etenim juxta *Reg.* 45. *ff. in* 6. *inspicimus in obscuris, quod plerúmque fieri consuevit.* Et quemadmodum pravus habitus blasphemandi hæreticaliter probat fortissimè, Titium etiam hac vice blasphemâsse hæreticaliter; ità bona indoles Caji est gravis & fortissima ratio, probans ipsum non commisisse blasphemiam hæreticalem. Et hoc in moralibus certum est, inquit Sbogar *tr.* 68. *n.* 40. Ubi mox subdit: hinc qui nul-

nullam habet rationem solidam, nec pro, nec contra, se peccâsse, præter possessionem suæ innocentiæ, licèt dubitet de peccato, non tenetur confiteri. Ita Doctor mox *cit. loc.*

Ergonè, inquis, Titius tenetur ingredi Religionem, non item Cajus?

R. Ità est: Solus Titius tenebitur, si 175
supponatur fuisse memor sui voti pœnalis tunc, quando blasphemiam hæreticalem eructavit: eò quòd posita & impleta conditione incipiat votum absolutè obligare. Quia tamen hæc pœna est valde exorbitans, à qua pœna exorbitante probabiliter excusat ignorantia invincibilis; hinc si Titius immemor sui voti pœnalis blasphemâsset (uti Casus videtur supponere) juxta probabilem opinionem P. Sporer *tr.* 1. *c.* 2. *n.* 39. & aliorum, non tenetur ingredi Religionem.

CASUS SECUNDUS.

Sempronia famula sese accusabat in hunc modum: 1. aliquid subtraxi Domino meo, quod meo amasio impendi. 2. Huic etiam copiam mei corporis feci, & quidem (3.) ipsa die, quâ sacram Synaxin non adeò pridem suscepi: & hanc circumstantiam in proxima confessione non expressi. Insuper 4. aliam coancillam, quæ me lacesserat objiciendo nimiam familiaritatem cum amasio, diversis convitiis affeci. Quibus au-

ditis Confessarius imposita priùs salutari pœnitentia, Semproniam absolvit ac dimisit: Jam verò dubitat, an non debuisset magis examinare & inquirere in circumstantias.

176 R. Hôc modo præcisè sese accusando Sempronia non satisfecit præcepto confessionis, proptereáque Confessarius tenebatur paulò accuratiùs indagare in circumstantias, prout patebit mox ad singula;

177 In primis enim non erat satis dicere præcisè: *aliquid subtraxi Domino meo* &c. quia secundùm omnes, pœnitens tenetur dicere, utrum materia furtim ablata fuerit gravis, vel levis tantùm, quatenus Confessarius valeat discernere, an peccaverit mortaliter, an verò venialiter solùm. Attamen si dixisset se subtraxisse rem gravem, probabiliter satisfecisset præcepto confessionis; quia major quantitas in furto mortali est solùm circumstantia aggravans, quas secundùm probabilem DD. opinionem suprà *num.* 170. relatam non tenemur confiteri explicitè. Secus dicendum foret, casu quo furta ob frequentiam & moralem interruptionem fuissent numerô multiplicata.

178 2dò. Fuit Sempronia examinanda, quâ fide & conscientia omiserit illam circumstantiam, quòd videlicet ipsa die communionis copiam sui corporis fecerit amasio. Etsi enim circumstantia hæc (diei scilicet S. communionis vel festivitatis &c.) sit duntaxat

taxat

taxat aggravans; & per se loquendo non necessariò exprimenda, meritò tamen suspicari licet, an Sempronia non habuerit pro speciali peccato sacrilegii; prout sæpe habent rudiores, saltem ex conscientia erronea. Adde quòd confessio meritò possit vocari in dubium, quando personæ inamoratæ ipsa die S. communionis denuo relabuntur: quia de talibus suspicari licet, quòd non habuerint firmum & efficax propositum.

3tiò. Insuper fuit examinanda, an ob nimiam familiaritatem non fuerit scandalo aliis. Cùm enim fateatur, sibi hoc fuisse objectum & exprobratum ab alia coancilla, manifestè satis videtur innuere, se scandalum præbuisse aliis; quod, cùm sit peccacatum specie distinctum à simplici fornicatione, necessariò exprimendum, vel certè si non expressit pœnitens, à Confessario paulò accuratiùs disquirendum erat. 179

4tò. Tandem Confessarius errâsse non videtur ex eo, quòd non examinârit numerum aut qualitatem convitiorum, quibus Sempronia suam coancillam affecerat; quia cùm supponantur ex eodem impetu iræ processisse, non sunt peccata numerô distincta, sed circumstantiæ merùm aggravantes, non necessariò exprimendæ, uti 180

M 5 rectè

recte docet Diana *p. 1. tr. 7. resol. 28.* quem refert & sequitur Gobat *tr. 6. num.* 386. Oportebat tamen quærere, an hæc & similia non objecerit coram aliis forte audientibus, cum damno vel diffamatione coancillæ; etsi hoc de raro contingat, eò quòd alii saltem prudentiores non soleant moveri, nec credere dictis mulierum, ex nimio impetu iræ, vel potiùs insaniæ quævis effutientium. Vide DD. *citt.*

Dices contra resolutionem datam *num.* 177. si pœnitens non tenetur exprimere quantitatem furti mortalis, eò quòd hæc sit circumstantia solùm aggravans, tunc liceret eam omnino negare: & sic si abstulisset centum aureos, satisfaceret sese accusando in hunc modum: *Ego unum tantùm aureum abstuli*: at, consequens est certò falsum: ergo &c.

181 R. Negando illatum. Etsi enim probabiliter asseramus, circumstantias merùm aggravantes non esse necessariò confitendas explicitè & distinctè, utputa dicendô in casu mox allato: *commisi furtum centum aureorum &c.* fatentur tamen omnes, etiam hujus sententiæ Patroni, eas negari non posse, sed saltem implicitè & confusè quodammodo confitendas esse; quod in casu dicto pœnitens faceret dicendo: *commisi furtum grave*: hôc quippe modo implicitè confiteretur

retur furtum centum aureorum, quia sub latitudine furti gravis continetur furtum centum aureorum. Econtrà si diceret: *Unum tantùm aureum subtraxi*, nullô modo, ne confusè quidem confiteretur furtum centum aureorum; quia hoc furtum (centum scilicet aureorum) non continetur sub furto unius duntaxat aurei. Quin immò Confessarius vi talis confessionis ne quidem prudenter suspicari posset de furto centum aureorum, prout tamen potest, si pœnitens sese accusando dicat: *commisi furtum grave*; vel *abstuli summam notabilem*. Vid. Herincx *cit. d.* 3. *num.* 36. Bosco *d.* 7. *Sect.* 8. *num.* 42. Illsung *tr.* 6. *d.* 6. *num.* 76. *& seqq.* Gobat *tr.* 6. *num.* 380. apud quem Lugo *num.* 660. advertit, illum, qui per inadvertentiam aut oblivionem fassus est, se clepsisse solùm sexaginta, cùm tamen clepserit centum, debere in posteriori confessione exprimere illos centum, nec satisfacturum, si exprimat solùm quadraginta; nam in neutro casu confitetur aut distinctè aut confusè illud numero furtum, quod patravit.

CASUS TERTIUS.

CAjus Juvenis peccata sua ex cartha legit hoc modô. primò (inquit) fui deditus intemperantia. 2. ex iracundia juravi aliquoties per mille Sacramenta. 3. sapiùs cogitationes impuras

ras volvi in pectore erga diversas personas. 4. semel etiam cum aliqua puella dormivi. 5. sexies circiter fatales inimicitias decoxi in mente; ac tandem eundem meum inimicum graviter percussi. Hactenus Cajus, quid jam censendum de tali confessione?

182 R. Confessio hæc manca est, & insufficienter expressiva peccatorum, præsertim quoad numerum, prout quisque vel mediocriter tinctus in moralibus facilè deprehendet, proptereàque pœnitens fuit accuratiùs examinandus. Verùm ut hunc casum sanè frequentissimum, & maximopere practicum clariùs elucidemus, juvabit singula puncta breviter examinando perstringere.

183 Ad primum itaque tenebatur pœnitens addere numerum determinatum, quoties scilicet fuerit intemperantiæ deditus. Item an biberit solum usque ad crapulam (quod est peccatum veniale) an verò usque ad privationem usûs rationis, idque scienter, & ex voluptate (quod est peccatum mortale) tametsi hoc rariùs contingat.

184 Ad secundum. Tenebatur addere, num iracundiæ motus fuerit tam vehemens, ut prævenerit usum rationis, aut saltem deliberationem; an verò satis deliberatè juraverit per mille Sacramenta &c. Et si hoc? tenebatur rursus exprimere numerum determinatum. Oportet insuper tales examinare, an

an non contraxerint habitum jurandi &c. & an contra illum rurſus deponendum conati ſint?

Ad tertium. Non ſatisfecit præciſè dicendo, ſe erga diverſas Perſonas cogitationes impuras revolviſſe in pectore, ſed tenebatur addere, an in illis ſibimet complacuerit, vel cum perſonis illis deſideraverit peccare. Quodſi hoc? rurſus debuit edicere numerum determinatum. Neque enim ſatis eſt dicere *ſæpiùs* vel *ſubinde*, vel etiam *aliquoties &c.* hoc vel illud fuiſſe factum (prout potior pars hominum etiam cultiorum aſſolet, utique malè.) Item tenetur pœnitens exprimere qualitatem illarum perſonarum, quibuscum deſideravit habere rem, an ſcilicet fuerint ſolutæ, vel ligatæ. Cæterùm an etiam teneatur exprimere numerum determinatum illarum perſonarum, dicendo v. g. ſe deſiderâſſe cum *tribus perſonis* ſolutis habere rem &c. an verò ſufficiat præciſè dicere, ſe deſiderâſſe peccare *cum pluribus* perſonis ſolutis &c. non ità conveniunt DD. Equidem ſi ſupponatur per plures actus diſtinctos, & moraliter interruptos deſiderâſſe concumbere &c. cum pluribus perſonis, nullatenus ambigendum eſt, quin teneatur (quantùm moraliter poteſt) numerum iſtorum actuum & perſonarum exprimere; quandoquidem certum ſit illos actus eſſe peccata numerô diſtincta. Idque indubitanter tenen-

dum,

dum, tunc præsertim, si opere externo malignum hoc desiderium pluribus personis manifestâsse supponatur; quô casu haud dubiè pluribus illis fuisset gravi scandalo. At verò, si uno actu desiderii concupiscat v.g. sex puellas, opere externo non subsecuto: aut si uno discursu obscœno totidem scandalizet, multùm inter se diffident DD. Vasquez enim, Castropalao, Oviedo, aliíque plures, quos citat, & sequitur la Croix *l.* 5. *n.* 149. existimant, esse distinctè exprimendum numerum personarum concupitarum, aut scandalizatarum; eò quòd talis actus in se contineat plures, immò tot malitias numerô distinctas, quot erant objecta distincta: quemadmodum actus tendens in plura objecta specie distincta, continet tot malitias specie distinctas, quot sunt objecta specie distincta, in quæ tendere supponitur. Et hæc opinio utpote tutior in praxi, quantùm fieri valet, est amplectenda. Nihilominus alii sat multi etiam insignes DD. uti Stoz *l.* 1. *p.* 3. *n.* 592. Gobat *cit. tr.* 6. *n.* 385. Diana *tr.* 7. *resol.* 17. Illsung *tr.* 2. *d.* 2. *à num.* 44. Sbogar *tr.* 133. *n.* 60. putant, necessum non esse, ut exprimatur determinatus numerus plurium personarum, dum quis uno actu plures scandalizavit, concupivit, &c. Rationem desumunt ex Concilio Trident. quod ubi *sess.* 14. *de pœnit. cap.* 5. *& can.* 7.

ex

ex professo declaravit obligationem confitendi, plus non docet, quàm omnia mortalia quoad speciem & numerum esse necessariò exprimenda, nulla interim facta mentione de singulis malitiis, si quæ fortè essent in eodem actu, & solo numero differrent inter se. Et certè Suarez censet hanc pluralitatem objectorum solo numero distinctorum respectu ejusdem actus solùm circumstantiam aggravantem: quod & Vasquez probabile putat apud nostrum Herincx *cit. n.* 35. *fin.* Hæc itaque opinio velut magis benigna, & tam praxi, quàm etiam fragilitati humanæ magis accommoda, poterit Confessario servire, præsertim in casu, ubi pœnitens in enumerandis objectis vel personis &c. magnam sentiret difficultatem, prout revera in praxi sæpiùs, quàm par est, sentiet, & vel ex hoc ipso casu nostro haud obscurè colligere fas est.

Ad 4tum R. Cajum se non satis declarâsse 186
dicendo præcisè, quòd cum puella semel dormiêrit; etsi enim per hunc modum loquendi communiter velint innuere, se impudicè fuisse conversatos cum illa, non tamen satis exprimunt, an opere ipso, an verò solis tactibus, cum vel sinè pollutione &c. peccaverint. Item per hoc non exprimunt, an semel duntaxat, an verò pluries eadem nocte opus consumârint. Et

de

de hoc specialiter interrogandos esse hujusmodi pœnitentes, sibi notet Confessarius, plerúmque enim interrogando deprehendet, eos in uno & eodem concubitu plures exercuisse copulas perfectas, utique in confessione distinctè exprimendas, cùm quælibet velut actus tam physicè, quàm moraliter consummatus constituat peccatum numerô distinctum secundùm *omnes*.

187 Ad 5tum R. Cajum satisfecisse confessionis præcepto, quia numerum distinctè expressit. Quin immò, si supponantur ex eodem impetu iræ & vindictæ continuâsse moraliter inimicitias, tandémque inimicum graviter percutiendo læsisse, non fuisset opus exprimere numerum inimicitiarum præcedentium, sed satisfecisset dicendo se graviter inimicum suum læsisse; quia tunc omnes illæ inimicitiæ velut media ad consummationem ejusdem peccati externi, percussionis scilicet ordinata, & in eodem fine unita, constituissent unum duntaxat numerô peccatum mortale. Verùm hæc omnia in praxi ad amussim semper disquirere, Confessario non minùs difficile, quàm pœnitenti impossibile sæpè sæpiùs accidere solet; quo casu utique sufficiet integritas formalis, stipata bona fide pœnitentis.

Dices. At quid, si Cajus post factam confessionem comperiat, se non sexies tan-

tantùm, ſed omnino decies, aut duodecies, & quidem moraliter interruptis vicibus inimicitias decoxiſſe?

R. Ex hac ſuppoſitione non ſatisfeciſſet 188
dicendo *ſexies circiter* ſe decoxiſſe inimicitias &c. ideóque teneretur in proxima confeſſione reliqua quatuor aut ſex peccata inimicitiæ ſubjicere clavibus, quippe quæ nondum erant ſubjecta, aut à Confeſſario intellecta, eſto dixerit ſe *ſexies circiter* fovíſſe inimicitias. Sed ut hanc doctrinam magis penetres:

Notes velim ex P. Sporer *cit. num.* 446. 189
Tamburino, Lugone & aliis, per particulas *plùs, minùs, circiter &c.* comprehendi & intelligi poſſe exceſſum modicum ſuper numerum illum cui particulæ præfatæ ſuperadduntur, non item exceſſum notabilem. Quouſque autem ſe extendat illud *circiter*, vel *plùs, minùs &c.* prudentis arbitriô æſtimandum eſt non abſolutè, ſed reſpectivè ſeu comparativè ad numerum cui adjungitur, majorem, vel minorem proportione geometrica, ità, ut quò major fuerit numerus, tantò major exceſſus ſub præfatis illis particulis intelligi poſſit ex. gr. qui dicit ſe blaſphemâſſe *ſexies circiter, plùs minùs &c.* implicitè dicit, aut certè dixiſſe intelligi poteſt ac debet, fortaſſis quinquies tantùm, aut etiam ſepties blaſphemâſſe, non item

intelligi potest blasphemâsse decies aut duodecies. Vid. DD. *citt.*

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

190 Colliges ex hactenus dictis primò, in praxi consulendum esse pœnitentibus (nisi sint scrupulosi) ut etiam peccata dubia confiteantur; tum quia hoc est tutius; tum etiam quia magis absterret & retrahit à peccatis; tum denique, quia etiam juvat ad tranquillitatem conscientiæ, excludendo stimulos & remorsus, quos profectò quamplures experiuntur, quamdiu à peccatis dubiis sese non exonerant mediante confessione; atqui semper decet, ut Confessarius inculcet ac suadeat ea, quæ saluti animæ judicârit magis conducere: ergo &c.

Dices. At quid, si pœnitens non merùm dubitet, sed habeat rationes probabiles, quòd non peccaverit, tenebiturne in talibus circumstantiis confiteri?

191 R. Non tenebitur, tametsi probabiliùs crederet se peccâsse Ita *communissimè* DD. Quia cùm non merùm dubitet, sed rationabiliter credat se non peccâsse, nihil planè obstat, quò minùs sese possit resolvere, quòd non subjaceat præcepto confessionis, partim quia manet in possessione suæ innocentiæ ac liber-

libertatis ; partim etiam quia ex integritate materiali non dependet valor Sacramenti, sed sufficit formalis integritas. Consultius tamen est, & conscientiarum quieti conducentius, etiam hujusmodi peccata confiteri; cùm revera semper maneat dubium speculativum, an non reipsa sint commissa.

Dices iterum. Quid si autem sit certus, se peccâsse graviter, & solùm dubitet, an tale peccatum jam fuerit confessus?

Resp. Distinguendum est gnaviter in hoc casu. Si enim pœnitens supponatur esse homo laxæ mentis, assuetus vel ex professo, vel saltem ex neglectu examinis reticere peccata, tenebitur illud peccatum subjicere clavibus; quia obligatio confitendi fuit certò contracta, cui per dubiam solutionem non satisfit. Quin potiùs præsumptio stat contra talem pœnitentem. Econtra si pœnitens supponatur esse timoratæ conscientiæ, non assuetus reticere, aut in confessione omittere peccata, rationabiliter omnino præsumet, se hoc peccatum cum aliis jamjam subjecisse clavibus. Stoz *l.* 1. *p.* 5. *num.* 169. Sbogar *tr.* 68. *num.* 42. Gobat, la Croix, aliique plures. 192

Colliges secundò, ob rationes mox datas *num.* 190. sin minùs præcipiendum, saltem consulendum esse pœnitentibus, ut confiteantur circumstantias notabiliter aggravantes; quandoquidem hoc multùm conducere noscitur ad conscientiæ remorsus era- 193

dicandos, nec non ad vitanda peccata. Idcirco haudquaquam imprudenter aget Confessarius, si pœnitentem sese accusantem v. g. de furto gravi, vel alia læsione proximi in bonis animæ aut fortunæ &c. vel de incestu commisso, vel de scandalo aliis dato, utputa verbis aut factô minùs honesto &c. si, inquam, interroget, quantùm damnificaverit, aut furando abstulerit, vel 2. in quoto gradu commiserit incestum, vel 3. quot homines scandalizaverit &c. Tametsi secundùm sententiam probabilem multorum, *num.* 170. relatam hujusmodi circumstantias, utpote merùm aggravantes pœnitens non teneatur explicare, ideóque nec teneretur in rigore loquendo respondere Confessario interroganti. Vide Gobat *tr.* 6. *n.* 382. *& seqq.*

Dices. Pœnitens interrogatus de consuetudine peccandi, tenetur Confessario interroganti respondere: ergo etiam per se tenetur respondere interrogatus de circumstantiis mox enumeratis.

194 R. Cum P. Herincx *cit. disp.* 3. *num.* 37. Reiffenstuel ubi suprà *num.* 53. & aliis pluribus, quòd si pœnitens sciat se esse dispositum, nec consuetudinem esse sibi occasionem proximam, per se loquendo non teneatur eam fateri, etsi rogatus. Per accidens tamen, & practicè loquendo est saltem plerumque necessarium, eò quòd inde debe-

debeat Sacerdos dignoſcere diſpoſitionem pœnitentis, qualitatem occaſionis peccandi, nec non frequentiam, & numerum peccatorum commiſſorum; quâ ratione Innocentius XI. juſtè proſcripſit ſequentem *num.* 58. propoſitionem: *Non tenemur Confeſſario interroganti fateri peccati alicujus conſuetudinem.* Ob eandem rationem per accidens obligabitur pœnitens confeſſario interroganti reſpondere de circumſtantia, quando notitia hujus eſt neceſſaria ad legitimam abſolutionem, utputa ſi propter talem circumſtantiam Caſus ſit forte reſervatus, vel eidem annexa excommunicatio, à qua Confeſſarius non poſſet abſolvere, prout DD. communiter advertunt.

Colliges 3tiò, numericam peccatorum 195 diſtinctionem vel maximè dependere à prudentum hominum judicio, & morali exiſtimatione. Quia verò ſapientûm etiam judicia non ſemper ſunt pariformia; hinc minimè mirandum, quòd circa hanc diſtinctionem numericam aſſignari non valeat una aliqua Regula univerſalis; immò quòd DD. multùm inter ſe diſſideant. Juvabit tamen pro praxi notare, duplicis generis opera reperiri; alia quippe ſunt, quæ habent connexionem ad invicem, ſibique ſubordinantur quodammodo ad complendum integrum opus, uti ſe habent oblatio, conſecratio, & ſumptio ad integrandum

Ss. Missæ sacrificium. Alia è contra reperiuntur quæ ad invicem nullam habent connexionem vel subordinationem, nec ex natura sua, nec ex divina aut humana institutione; quô modo se habent v. g. sacrificium Missæ, Sacramentum pœnitentiæ, baptismi, confirmationis &c. Ex his

196 Colliges 4tò, eum qui fœminam sæpiùs osculatur, turpiter contrectat, obscœna loquitur, ut ad peccandum alliciat, tandémque opere ipso iniquum suum desiderium complet, unicum duntaxat committere peccatum, eò quòd præfati actus omnes in uno fine & intentione fuerint uniti. Idipsum multi asserunt de actibus, seu etiam tactibus lascivis copulam mox sequentibus, cùm & isti videantur quodammodo complementum ipsius copulæ. Secus dicendum foret, si fierent in ordine ad novam copulam inchoandam, prout rectè limitat Bosco *disp.* 7. *Sect.* 11. *n.* 44. Suarez, aliique.

197 Colliges 5tò, unicum etiam peccatum duntaxat committi ab eo, qui intendit certam summam, vel etiam integram bibliothecam furari, esto integrum diem aut noctem in auferendis libris absumat; vel qui ex eodem impetu iracundiæ alicui plura infligit vulnera aut verbera &c. quia in hominum existimatione censetur moraliter unum furtum, vel unica percussio, quemadmodum

dum unicum censetur Convivium vel Cœna, licet plura apponantur, & absumantur fercula. Econtra qui pluribus diebus, esto vi ejusdem intentionis malignæ, non servaret jejunium, aut negligeret breviarium; tot committeret numerò distincta peccata, quot diebus non jejunaret &c. quia cuilibet diei est annexa certa obligatio, moraliter distincta ab obligatione alterius diei, propterea-que quolibet die censetur peccatum & physice, & moraliter consummatum. Vide Sporer *à n.* 433. Gobat *tr.* 6. *n.* 391. *& seqq.*

Dices adhuc. Sed quot peccata committit Sacerdos in statu disgratiæ plures successivè absolvendo?

R. Probabiliter tot committit peccata, 198
quot successivè absolvit. Ità cum aliis multis Babenstuber *tr.* 2. *d.* 3. *a.* 3. *n.* 16. Ratio ipsorum est hæc: quia quælibet absolutio est actus & physicè, & moraliter consummatus, cùm sit verum Sacramentum: ergo quot dantur absolutiones in tali statu, tot committuntur numerô distincta sacrilegia in confessione exprimenda. Hoc tamen non obstante P. Sporer *de pœnit. n.* 435. Illsung *tr.* 2. *d.* 2. *num.* 64. Gobat, Henriquez & alii, probabiliter tenent, hujusmodi Sacerdotem non committere, nisi unicum sacrilegium, & præcepto Confessionis satisfacere

 dicen-

dicendo: *Semel in statu disgratia constitutus plurium Confessiones excepi, & absolvi.* Ratio est: quia ministerium pœnitentiæ (sicut & Eucharistiæ) ex natura sua non determinant sibi certas personas, quin potiùs postulant ex divina institutione, ut omnibus sacrum tribunal accedentibus jus dicatur, & omnibus ad mensam Domini accumbentibus, sacrum ferculum apponatur. Esto igitur singulæ absolutiones & distributiones SS. Eucharistiæ sint consummata administratio Sacramenti, habentur tamen in morali hominum æstimatione pro partibus integralibus unius ministerii, cum tali multiplicitate peragi soliti, sive unius functionis & operationis humanæ, inquit Illsung *loc. cit.* Aliter discurrendum foret, casu quo Sacerdos sæpiùs, & moraliter interruptis vicibus sese præsentâsset ad absolvendum; quia tunc multiplicâsset sacrilegia, quemadmodum in morali existimatione seu judicio prudentûm multiplicâsset ministeria. Ità Diana *p.* 1. *tr.* 7. *resol.* 41. *&* 43. Lugo *disp.* 16. *de pœnit. sect.* 13. §. 2. *num.* 543. quos sequitur Sporer *l. c.*

199 Colliges denique 5tò, Casu quo pœnitens moraliter loquendo nequit recognoscere & explicare numerum peccatorum, prout fieri amat in maximis, & longa consuetudine inveteratis peccatoribus, satis esse, ut expli-

explicet ſtatum, vel etiam tempus, quô in tali ſtatu & conſuetudine perſeveravit. Sic v. g. meretrix ſufficienter ſe accuſaret dicendo, ſe per annum (aut plures) tam conjugatis, quàm ſolutis, Laicis & Clericis &c. fuiſſe expoſitam &c. quia moralis impoſſibilitas excuſat ab integritate materiali ſecundùm dicta. Nihilominus ſi recordaretur aliquorum peccatorum in ſpecie, præſertim talium, quæ non ità frequenter commiſit, ùt quoties cum conſanguineis peccaverit &c. teneretur ea ſingillatim & diſtinctè exprimere, prout cum aliîs ſapienter, & benè advertit Reiffenſtuel *tr.* 14. *diſp.* 7. *n.* 33.

Et quod de meretrice dictum, idipſum de aliis conſimilibus maximis peccatoribus & conſuetudinariis dicendum eſſe, quisque facilè colliget, ob paritatem omnimodam.

CONFERENTIA OCTAVA.

De

Integritate Confeſſionis in Moribundis requiſita.

N 5 SUM-

SUMMARIUM.

200. Moribundus poteſt & debet abſolvi, eſto non ſit materialiter integrè confeſſus.
201. Immò etiamſi ob impotentiam nullum peccatum in ſpecie expoſuerit;
202. Modò petiêrit Confeſſarium, vel aliud ſignum doloris de ſuis peccatis manifeſtaverit.
203. Hujusmodi ſigna reperiuntur in triplici differentia, ſcilicet 1. certa, 2. probabilia, & 3. merè dubia; quæ
204. & 205. breviter recenſentur & explicantur.
206. Abſolvendus ergo eſt moribundus, de quo alius licèt abſens, teſtatur poſtulâſſe Confeſſarium.
207. Nec obſtat decretum Clementis VIII.
208. Abſolvendus etiam (ſed ſub conditione duntaxat) eſt moribundus Catholicus, licèt non conſtet quòd poſtulârit Confeſſarium, dummodo rationabiliter credi poſſit, vel proximè dediſſe, vel actu dare aliquod ſignum doloris, eſto etiam nullum hìc & nunc in eo deprehendatur.
209. Reſolvitur Caſus I. de quodam fabro murario, qui fatali caſu ab alto decidens, cervicem fregit.
210. Quô fundamento talis dici poſſit capax abſolutionis conditionatæ.
211. Reſolvitur Caſus II. de Vidua fatalibus implicata inimicitiis, quæ affectu apoplectico ſubitò videbatur deſtituta uſu ſenſuum.
212. An, & quô fundamento tales abſolvi queant.
213. Reſolvitur Caſus III. de Moribundo Acatholico, qui hactenus materialis duntaxat hæreticus fuiſſe videbatur.
214. An, vel qua ratione talis abſolvi poſſit aut debeat.

215. Sa-

215. Sacerdos negligendo, & non abſolvendo moribundum, graviter delinquit.

216. Etiam ille abſolvendus eſt ſub conditione, de quo dubitatur, an adhuc vivat.

217. Et quid, ſi dubitetur, an ſit Catholicus?

218. Quid ſi moribundus ex mania aut delirio recuſet confiteri.

219. An, vel quando ſuper moribundum liceat repetere abſolutionem.

220. Extra mortis articulum non eſt abſolvendus, qui nullum omnino peccatum in ſpecie confiteri poteſt, ſed potiùs exſpectandum commodius tempus.

221. Moribundus ceſſante impotentia tenetur ſua peccata ſpecificè & numericè confiteri.

§. I.

Præmittuntur, & breviter reſolvuntur quæſita, ſcitù neceſſaria ad debitè reſolvendos Caſus practicos de Moribundorum confeſſione.

QUæres primò, an poſſit abſolvi Moribundus non confeſſus integrè materialiter?

R. Poteſt ac debet ex charitate, immò à 200
proprio Paſtore etiam ex juſtitia abſolvi, eſto non ſit materialiter integrè confeſſus. Ita *omnes.* Ratio eſt: quia ex generali præcepto charitatis quivis; immò Sacerdos proprius, uti eſt Parochus, vel alius ſuperior ſuo ſubdito in extremæ neceſſitatis periculo conſtituto ex juſtitia tenetur ſuccurrere

modô

modô ſibi poſſibili & licito : atqui moribundus verſatur in tali periculo, & Sacerdos validè ac licitè poteſt ſuccurrere adminiſtrando Sacramentum pœnitentiæ; cùm non ſit neceſſaria integritas materialis ad hujus valorem : ergo tenetur.

Sed quid, ais, ſi moribundus poſtulavit quidem Confeſſarium, huic tamen ſupervenienti ne unicum quidem poſſit exponere peccatum?

201 R. Nihilominus ſub gravi obligatione debet abſolvi. Ità communiter recepta DD. ſententia ſatis tuta, quæ in variis Conciliis legitur deciſa. Idipſum præſcribit Rituale Rom. juſſu Pauli V. editum *tit. de pœnit. §. ult.* ſequentibus omnino verbis : *quod ſi inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela ægrum deficiat, nutibus & ſignis conetur (Sacerdos) quoad ejus fieri poterit, peccata confitentis cognoſcere : quibus utcunque vel in genere, vel in ſpecie cognitis, vel etiam ſi deſiderium confitendi ſive per ſe, ſive per alios oſtenderit, abſolvendus eſt.* Hactenus Rituale Rom. utique ſatis accuratè præſcribens modum agendi cum moribundis.

202 Quocirca tamen notandum, ad validam abſolutionem non ſufficere ſignum quodcunque pietatis aut doloris ab infirmo exhibitum, ſed omnino neceſſarium eſſe, ut dederit

derit hujusmodi ſignum in ordine ad obtinendam abſolutionem; quia ſecundùm dicta ſuperiùs *n.* 66. ut dolor ſit ſufficiens, neceſſariò aliquô ſaltem modo referendus eſt ad abſolutionem; ſecus enim non eſſet ſacramentalis, conſequenter nec pars Sacramenti.

Nihilominus in praxi piè præſumendum eſt, quemlibet moribundum hujusmodi ſigna dediſſe intuitu ſalutis obtinendæ, ideóque ad abſolutionem ſacramentalem, ceu ſingulariſſimum ſalutis remedium, obtinendam, proptereáque poteſt & debet abſolvi, ſin minùs abſolutè, ſaltem conditionatè, prout rectè cum *communi* docet Laymann *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 8. *n.* 4.

Quæres 3tiò, quænam ſint, aut cenſeantur ſigna ſufficientia ad licitè impertiendam abſolutionem moribundo?

R. Cum P. Sporer *n.* 641. La Croix & 203
aliis, hujusmodi ſigna in triplici differentia reperiri, quorum aliqua certa, alia probabilia duntaxat, & alia omnino dubia habentur. 1. Itaque ſigna certa ſunt, quæ ex ſua natura ordinantur ad confeſſionem & Sacramentum pœnitentiæ; ùt ſi moribundus coram Confeſſario aut aliis dicat, ſe dolere de ſuis peccatis, petere veniam, aut poſtulet abſolvi &c. quô caſu abſolutè debet abſolvi.

2dò.

204 2dò. Signa probabilia censentur, quæ quidem significant dolorem ac pœnitentiam, sed exhibentur à moribundo sinè mentione, vel clara relatione ad confessionem, aut ad obtinendam absolutionem; utputa si infirmus tundat pectus, aut dicat: DEUS esto mihi propitius &c. quo casu monendus est (si tempus aut periculum permittant) ut eliciat desiderium suscipiendi Sacramentum pœnitentiæ: at verò si periculum urgeat, poterunt hujusmodi signa sufficere ad dandam absolutionem, & quidem (juxta plurium opinionem) absolutè; etsi tutiùs sit absolvere conditionatè duntaxat v.g. hôc modô: *Si es capax, ego te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, deinde ego te absolvo à peccatis tuis, in nomine Patris, &c.*

205 3tiò, tandem signa merùm dubia reputantur, quæ de se sunt indifferentia ad significandum dolorem vel naturalem ex morbo, vel supernaturalem ex peccatis conceptum, nec satis dignoscuntur hìc & nunc à moribundo referri ad Sacramentum pœnitentiæ; ùt si infirmus, rogatus num velit confiteri, solùm lacrymetur, suspiret, oculos attollat, aut manum Sacerdotis, vel alterius interrogantis stringat; adhuc enim dubitare licet, an hoc faciat intuitu absolutionis obtinendæ, an verò id fiat ex vi morbi nervos constringentis, prout fieri amat in phrænetícis,

ticis, & in hoc casu absolutio dari nequit absolutè, bene tamen conditionatè, conditione saltem in mente retenta; quia taliter absolvere nec reverentiæ Sacramenti obstat, neque saluti ipsius moribundi: multùm autem per omnem modum nocere posset negatio absolutionis, si pœnitens re ipsa solùm attritus, ex hac vita decederet in statu peccati mortalis, ùt communiter advertunt DD. Lugo, Tamburinus, Marchantius noster *Tribunal. p.* 1. *tr.* 4. *tit.* 4. *q.* 3. *dub.* 7.

Quæres 3tiò, posśitne etiam ille moribundus absolvi, in quo Sacerdos hic & nunc nullum omnino signum doloris, vel dolorosæ accusationis deprehendit?

R. 1. Potest ac debet absolvi, præsertim 206
si alius quicunque demum testetur, eum nonnulla monstrâsse signa doloris, priùs, quàm in tale periculum incidit: idque omnino practicandum, esto testis ille seu internuncius supponatur non ampliùs esse præsens moribundo, vel Confessario absolventi. Ita hodie satis *communiter* DD. Suarez, Tannerus, Laymann, Sporer, Sbogar *tr.* 2. *c.* 2. Clericatus *de pœnit. decis.* 32. *n.* 6. Ratio est: quia juxta præscriptum Ritualis Rom. suprà mox *num.* 201. allegati, absolvendus est moribundus, modò desiderium confitendi sive per se, sive per alium ostenderit. Et meritò quidem; charitas

quippe

quippe & necessitas urgent, ut quantùm possumus, proximo nostro extremè periclitanti succurramus.

207 Neque obstat decretum Clementis VIII. quô cavetur ne unquam confessio fiat Sacerdoti absenti; quia ùt advertit Sporer *num.* 639. quando pœnitens coram aliis, vel alio ostendit voluntatem confitendi, & signa doloris edidit in ordine ad obtinendam absolutionem, hôc ipso incepit virtualiter confiteri, atque tamdiu moraliter continuat, aut certè continuare piè præsumendus est, quousque absolvatur; ergo si Confessarius jam præsens (esto absit testis vel internuncius) eum absolvat, dicetur in præsentia confessum absolvisse præsentem. Et certè idemmet Altefatus Pontifex Clemens XIII. Coram Cardinale Bellarmino declarâsse fertur anno 1613. *d.* 16. *Aprilis*, suæ mentis non fuisse, per dictam prohibitionem comprehendere Casum moribundi extremè periclitantis, esto per alium petiêrit confessarium &c.

208 R. 2do. Tametsi non constet, moribundum priùs quàm destitueretur sensibus dedisse doloris signa, aut postulâsse Confessarium: immò verò, tametsi Sacerdos hic & nunc nullum in eo signum doloris reperiat, potest tamen, & juxta magis piam ac favorabilem sententiam debet absolvi, non quidem absolutè, sed conditionatè. Ità hodie satis recepta inter DD. sen-

ten-

tentia, quam tenent Pellizarius, Tamburinus, Marchant. Sporer, Sbogar, Gobat, Herincx, la Croix. Ratio hujus opinionis dari potest ac debet hæc: quia cùm hoc Sacramentum utpote summè necessarium sit à Christo Domino institutum in favorem & salutem animarum, debet in extrema saltem necessitate administrari, quoties prudenter præsumi potest adesse omnia ad valorem necessaria, ideóque sperari fructus: atqui de quolibet Christiano piè præsumere licet, quòd via tutissimâ (qualis est pœnitentiæ) velit adire æternitatem, ideóque vel jam dederit sensibile signum doloris, præsertim quando animadvertit periculum, vel saltem hic & nunc det tale signum v.g. ingemiscendo, anhelando, oculis aspiciendo Confessarium &c. quô sese velut peccatorem velit accusare intuitu salutis & absolutionis impetrandæ: ergo licitè potest, & probabiliùs etiam debet sub conditione *si sit capax, aut dispositus*, absolvi.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de Moribundis non valentibus confiteri prout oporteret.

CASUS PRIMUS.

T*Itius Faber murarius inopinato Casu ab alto decidens, caput gravissimè allisit, immò &*

cervicem fregit, proptereáque ultimam agebat animam; id, ubi Uxor Titii inaudiit, oculísque perspexit, vehementer perterrita, mox & ipsa in phrænesin incidit. Quare vocabatur Confessarius, qui dum ad inopinatum supervenit spectaculum, reperit utrúmque conjugem extremè periclitantem, in neutro tamen vel minimum rationis, vel etiam doloris de peccatis concepti indicium deprehendit. Dubitavit idcirco, quidnam in his circumstantiis agendum?

209 Resp. Conandum fuit, ut acclamando actum doloris, desideriúmque absolutionis in iisdem excitaret, tum verò uterque seorsim, vel si mora non patiebatur ob instans mortis periculum, uterque simul absolvendus erat conditionatè cum hac formula: *Si estis dispositi, ego vos absolvo &c.* Ratio jam data fuit *n. mox præcedenti*: quia scilicet ex voluntate Christi hoc Sacramentum in casu necessitatis administrandum est, modò aliquantula saltem spes salutis, & fructus inde percipiendi appareat; voluit quippe divina clementia (utì sapienter ait Viva mox infrà citandus) ut in administratione Sacramentorum potissimùm attenderetur ad salutem animarum, adeò, ut voluerit bonum nostrum præferri reverentiæ illis debitæ, prout vel ex eo perspicuè satis cernere licet, quòd Christus communicando Judam, maluerit modici temporis spatio famam hominis scelestissimi præferre, & injuriam Sacrilegam sibi

ſibi irrogandam ferre, quàm negando communionem S. eundem coram aliis proſtituere: ergo cùm in hoc noſtro caſu aliquantula ſaltem appareat ſpes, ob rationes mox allatas, potuit ac debuit Confeſſarius Titium cum ſua uxore abſolvere conditionatè.

Dices. Etſi Sacramentum baptiſmi ſit ſummè neceſſarium ad ſalutem, neutiquam tamen licitum eſt baptizare, etiam ſub conditione tantùm, in eo caſu, ubi deficit omnis materia baptiſmi: ergo à pari, cùm in noſtro Caſu deficiat omnis materia proxima pœnitentiæ, ſcilicet confeſſio doloroſa, ne quidem ſub conditione licitum erit abſolvere.

R. Negando ſuppoſitum conſequentis. 210
Non enim in hoc caſu ſupponitur abeſſe, ſed potiùs adeſſe præſumitur materia proxima pœnitentiæ, doloroſa ſcilicet confeſſio ſaltem virtualis; quia ſecundùm dicta piè admodum præſumitur ac creditur, quemlibet moribundum deſiderare ſecuriſſima viâ, pœnitentiæ ſcilicet, adire æternitatem, ideóque dare aut proximè dediſſe doloris indicium de ſuis peccatis: ergo quemadmodum in caſu neceſſitatis nedum valet, ſed & debet ſub conditione baptizari infans in materia dubia, id eſt, tali, quæ veroſimiliter videtur eſſe aqua naturalis quoad ſubſtantiam; ita pariter ob inſtans animæ periculum debet abſolvi moribundus,

dus, modò adſit, vel veroſimiliter credatur adeſſe materia proxima abſolutionis, ſcilicet virtualis ſaltem confeſſio, & doloroſa accuſatio de peccatis in genere. Eſto id nequaquam foret licitum, ſi certò conſtaret, moribundum nec proximè dediſſe, neque actu dare aliquod ſignum ſenſibile doloris in ordine ad confeſſionem, ſicut nunquam licitum eſt baptizare, ubi certò noſcitur deficere omnis materia etiam probabilis aut dubia baptiſmi. Vide Gobat *tr. 7. à n. 612.*

CASUS SECUNDUS.

SEmpronia vidua jam pridem fatales conceperat inimicitias erga propriam ſuam filiam nuptui traditam, quam ob cauſam nec aſpectu illam dignabatur, nec alloquio, ſæpiùs inſuper proteſtabatur (quidquid demum alii tum Regulares, tum etiam ſæculares Sacerdotes in contrarium perſuadere ſæpiùs ſint conati) ne vel morituríentis conſpectum ſubire unquam præſumeret aut permitteretur. Tandem verò Sempronia tangitur repente appoplexiâ: accurrunt plures mulieres juvandi gratiâ, inter alias etiam filia tam exoſa: rogatur Mater, ut in hoc ſaltem articulo velit ignoſcere, at illa torvis oculis filiam aſpiciens, mox ab ea faciem avertit, illicóque ſenſibus deſtituta nullum ampliùs doloris ſignum edidit, licèt integro triduo agonizârit. Jam dubitatur, an Sempronia licitè potuerit ſub conditione ſaltem abſolvi?

R. Vi-

R. Videtur probabiliùs, Semproniam licitè non potuisse absolvi, quippe quæ nullum prorsus pœnitentiæ, sed potiùs impœnitentiæ indicia edidit tunc, quando in talem lamentabilem statum incidit. Nihilo- 211
minus quia Poncius *in cursu Theol. disp.* 46. *n.* 59. Gormaz, Bonagratia, Cardenas, Stoz, & alii plures apud la Croix *l.* 6. *p.* 2. *num.* 1163. probabile censent, etiam illos, qui antea malè vixerunt, immò qui actualiter peccando v. g. adulterando &c. sensibus sunt destituti, aut duellando confixi &c. vix, aut nunquam esse dimittendos sinè absolutione; hinc censeo, Semproniæ nostræ fuisse inculcandos, & acclamandos actus contritionis generaliter de omnibus suis peccatis, præscindendo ab obligatione reconciliandi se cum filia; tum quia in his circumstantiis reconciliatio saltem externis signis facienda, videbatur impossibilis, & hoc ipsô faciliùs dissimulanda, ne fortassis offensa in mentem revocata, poneret obstaculum contritioni; tum etiam quia fortassis Sempronia se injustè læsam existimans, credidit, se absque reconciliatione cum filia & de peccatis suis efficaciter dolere, & salvari posse. Quare cùm in tantis periculis animæ oporteat semper inclinare in benigniorem partem, licebit & hic præsumere, aut saltem rationabiliter dubitare, an moribunda post tot acclamationes &

pias exhortationes non conceperit verum dolorem, ità ut capax ſit abſolutionis ſacramentalis. Idcirco haud imprudenter feciſſe exiſtimo illum confeſſarium, qui ſub conditione Semproniam abſolvit.

Dices. Conſtat multiplici experientia, & ipſorum moribundorum teſtimoniis, eos in tantis periculis vel non fuiſſe ſibi præſentes, aut certè nil minùs, quàm de contritione, vel de ſuſcipiendo Sacramento pœnitentiæ cogitâſſe, prout ipſimet poſteà ſenſibus reſtituti non raro faſſi ſunt: ergo ne Sacramento fiat injuria, neutiquam abſolvi debent.

212 R. Negando conſequentiam: eſto enim conſtet, multos, immò fortaſſis plurimos, vel ob defectum uſûs rationis, vel ob aliam indiſpoſitionem nil minùs, quàm de obtinenda abſolutione cogitâſſe; Nihilominus ſimili experientia conſtat, nonnullos in tali periculo vera dediſſe ſigna doloris, & quàm affectuoſiſſimè deſiderâſſe beneficium abſolutionis, licèt hoc ſuum deſiderium ab aliis non fuerit ſatis perſpectum. Hujus nobis teſtimonium fide digniſſimum de ſe ipſo præbet Marchantius noſter in *Tribunal. Sacram. tom. 1. tr. 4. tit. 4. q. 3. dubio 7. prope finem*, ſequentibus omnino verbis: „Confirmor (ait) in hac ignotorum ſignorum declaratione, eò quòd „mihi ſemel extremo periculo poſt extre-

mam

mam unctionem laboranti, & per omnia" sensuum operatione destituto contigit:" sensibus omnibus destitutus eram, excep-" tó auditu: ratione autem & judicio firmo" & recto intùs utebar, ita, ut cùm me" deficere, & ex Medico foris loquente, &" ipsius naturæ debilitate perciperem, fir-" miter me DEI misericordiæ commenda-" bam, & pium affectum aliquem foris co-" nabar præstare: unde mirum est, si fortè" gemitu aliquo, vel respiratione, vel dolo-" ris nutu illud non ostenderim, quamvis" adstantes illud non notarent, nisi forte ùt" erant signa naturæ patientis. Ab illo" tempore in animum induxi, quòd, si" quovis modo aliquem Catholicum sic op-" pressum reperirem, nec signum aliquod" mihi intelligibile dare posset, nihilominus" sub conditione absolverem, eò quòd for-" tè aliquod signum pœnitentiæ edat, etsi" mihi incognitum." Hactenus in rem no-stram Marchantius, & bene; nam si ipse dederat signa, etsi ab aliis non intellecta, quidni de aliis dubitare liceat, an non pariter vel hic & nunc dent, vel proximè dederint hujusmodi signa doloris? ergo cùm in dubio sit inclinandum in favorem Rei, simúlque per appositam conditionem declinari valeat irreverentia Sacramenti, nihil prorsus obstare videtur, quò minùs possimus, imò & teneamur absolvere mori-

bundum: urget enim charitas proximi: ſuppetit inſuper graviſſima ratio, hæc ſcilicet, quia fortaſſis moribundus vi abſolutionis juſtificabitur, qui vi ſolius attritionis non juſtificatus incurriſſet æternam damnationem.

CASUS TERTIUS.

CAjus hæreticus, homo cæteroquin benemorigeratus, qui videbatur hactenus materialiter tantùm erràſſe, ad extrema devenerat, quem Sacerdos quidam catholicus inviſerat, & ut animæ ſaluti conſuleret, eundem in hunc modum alloquebatur: Fuimus amici, ſumúſque, & volo, ut ſincerè reſpondeas. Nonnè in Religione Lutherana permanes, quia illam veram exiſtimas? nonnè illam ſtatim relinqueres, ſi falſam putares? nonnè doles, te Deum offendiſſe? nonnè confitereris Deo te peccâſſe? & vis confiteri homini, qui te poſſit abſolvere? nonnè mihi confitereris, ſi ſcires, te poſſe & debere hoc facere? *Annuit ad ſingula æger, & Sacerdos ait:* ſi eſt ſufficiens iſta confeſſio, ego te abſolvo &c. *Jam quæritur 1. an fuerit iſta vera confeſſio? 2. Si vera, an integra? 3. an Sacerdos prudenter conceſſerit abſolutionem? 4. an neceſſariò appoſuerit conditionem, an verò abſolutè abſolvere potuerit ægrotum?*

Totum hunc Caſum vix non in iiſdem terminis ex Caramuele refert P. Gobat *tr. 7.*

um.

num. 622. quem etiam succinctè quidem, sed, more suo, sapienter resolvit &

Respondet in hunc modum 1. confes- 213
sionem illam fuisse (si seriò talia dixit ille bene morigeratus) veram confessionem, utpote cui nihil essentiale defuerit; 2. fuisse quoque integram formaliter, etsi non materialiter; 3. Confessarium prudenter concessisse absolutionem, & quidem sub conditione, si habuit ex circumstantiis rationem dubitandi, utrum germano, id est, minimè fucato animo prolocutus esset hæc omnia æger; absolutè verò, si non occurrit ratio positiva dubitandi de germano candore. Ità Gobat, & bene. Rationes autem constare debent ex hactenus dictis. Sed

Dices: Ad absolutionem validam necessariò concurrere debent actus fidei & spei: at in hæretico actus fidei supernaturalis supponi nec potest, nec debet: ergo nec absolvi.

R. Equidem in hæretico formali illos 214
supponi non posse, possunt tamen supponi in hæretico materiali (qualis credebatur esse Cajus noster) actus fidei hæreticis communes nobiscum, & ad hoc Sacramentum necessarii, utputa quòd DEus sit justus Judex, nec minor in misericordia, quàm justitia, vi cujus non vult mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat &c.

ergo in tali hæretico materiali non defuit vera fides de Deo, Christo, cœlo, inferno, &c. consequenter potuerunt adesse supernaturales actus spei, dilectionis, contritionis, &c. fundati in ea fide, uti rectè observat Gobat *cit. n.* 611. approbante la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 1866.

§. III.
Corollaria ex dictis inferenda.

215 COlliges ex dictis primò; Sacerdotem qui negligit seu etiam non absolvit moribundum, de quo prudenter dubitare licet, an hic & nunc non sit fortè dispositus, gravissimè peccare contra charitatem, immò etiam (si supponatur esse Sacerdos proprius, seu Pastor) contra justitiam. Constabit hæc illatio ex dictis: quia quoties citra grave incommodum sequendo opinionem probabilem subvenire valemus proximo gravissimè periclitanti, ad hoc ex lege charitatis (Pastor etiam ex justitia) tenemur: at opinio hæc nostra, hactenus declarata est probabilissima, tum ex rationibus, tum etiam ab auctoritate: ergo &c. Unde nec excusandus foret ex eo, quòd forsitan crederet hanc benignam opinionem esse minùs probabilem, vel tenuis omnino probabilitatis; nam talis tenetur corrigere

rigere suum judicium, & huic opinioni, tum à rationibus, tum etiam ab auctoritate satis fundatæ sese accommodare; cùm id absque peccato fieri possit. Videatur Viva *post tertiam partem damnatarum thesium §. XI. fin.*

Colliges 2dò, etiam illum moribundum 216
esse absolvendum sub conditione, de quo prudenter dubitatur, an adhuc vivat, an verò jam vixerit? Idque tunc præsertim faciendum, quando moribundus priùs postulavit Confessarium, aliáve doloris signa, aut confessionis desiderium exhibuit. Ità præter alios Sbogar *tr. 2. n.* 23. Ratio est: quia hoc Sacramentum est administrandum in casu necessitatis, quoties affulget aliquantula saltem spes fructûs inde percipiendi; id enim Christum pro infinita sua clementia & amore nostræ salutis voluisse, communiter satis tradunt DD. apud Diana *p. 3. tr. 3. resol. 9.* & Viva *l. cit.* at in nostro casu apparet aliquantula saltem spes fructûs & valoris: ergo. Secus dicendum foret, si ægrotus adveniente Sacerdote jamjam exspiràsse supponatur; quia tunc non ampliùs esset homo viator, ideóque nec capax absolutionis, uti deciditur *c. Multiplex* 49. *de pœnit. d.* 1. quemadmodum & infans mortuus non est ampliùs capax baptismi; cùm certum sit, Sacramenta fuisse institu-

ta

ta pro hominibus Viatoribus. Videatur Claudius la Croix *num.* 1164.

At quid (ais) si Sacerdos reperiat Moribundum, de quo non constat, sitnè Catholicus, vel verò Acatholicus?

217 R. Adhuc absolvendum esse sub conditione satis probabiliter tradunt multi DD. Marchant. apud Sporer *n.* 648. Ità etiam Theologos Viennenses resolvisse testatur Caramuel apud Sbogar *cit. num.* 24. Tum quia charitas etiam in tali casu urget, ut quantùm possumus, succurramus; tum etiam quia absolutio per conditionem appositam purificatur.

218 Dices adhuc. Quidsi autem infirmus ex mania vel delirio recuset confiteri?

R. Cum distinctione. Si enim rationabiliter credi possit, eum priùs, quàm maniam aut delirium incidit, dedisse aliquod signum doloris in ordine ad obtinendam absolutionem, potest & debet absolvi sub conditione saltem; adhuc enim esset capax absolutionis, quippe cui præsens mania nihil obstat. At verò si prudenter credi non possit priùs de peccatis doluisse & desideràsse absolutionis beneficium, ne quidem sub conditione absolvi debet; quia ubi nulla prorsus intervenit confessio, ibi ne quidem sub conditione impertienda est absolutio: atqui supponitur in hoc casu, aut certè prudenter creditur, moribundum antea

antea nullum edidisse doloris signum, multò minùs supponi potest in actuali mania aut delirio dare: ergo &c. Et licèt Tamburinus apud Gobat *cit. tr. 7. n.* 624. existimârit, Sacerdotem illum practicè bene fecisse, qui quendam Juvenem à probitate sibi notum, at ex mania recusantem confiteri, denique tamen sub conditione absolvit, id tamen alia ratione haud practicandum vel excusandum puto, quàm, quòd ob probitatem sibi perspectam prudenter præsumpserit, Juvenem illum priùs quàm maniam inciderat, dedisse aliquod sensibile signum doloris. Cæterùm an vel quando fatui sint absolvendi, etiam in mortis articulo, diximus suprà *confer. 2. n.* 41.

Colliges 3tiò, quòd, quemadmodum 219
nec prima absolutio dari debet moribundo, nisi prudenter credi, aut certè dubitari possit, an non sit dispositus & capax; ità à fortiori nec repetendam esse absolutionem, nisi prudenter credatur, moribundum iterâsse confessionem sensibilem. Ratio est evidens: quia prima absolutio plerumque magis est necessaria, quàm secunda, Nihilominus quia facilè contingere potest, ut prima absolutio defectu dispositionis ex parte moribundi fuerit invalida, ac deinde post aliquod temporis intervallum moribundus absolutionem sibi necessariam de-

side-

sideret; idcirco quando confessarius ex circumstantiis de hoc dubitat, vel prudenter suspicatur, omnino prudenter sub conditione repetet absolutionem.

Nec silentio hic prætereunda videtur laudabilis illa industria, & cautela, qua piè admodum solliciti Sacerdotes ad infirmum vocati eidem persuadere solent, quatenus tempore infirmitatis sæpiùs velit elicere actum contritionis, & desiderium absolutionis, præsertim in ultimo vitæ halitu, percipiendæ. Laudabilissimè, inquam, & sanctè faciunt, modò etiam id observent, ut, priusquam de novo absolvant, novum etiam doloris, seu confessionis saltem virtualis, utpote omnino necessariæ ad novam absolutionem, signum ab eo postulent, & acclamando obtinere nitantur. Videatur Illsung *tr. 6. d. 6. num.* 146. Viva *ubi suprà* §. *ultimo ad dub. 4tum.*

220 Colliges 4tò, extra mortis articulum locum non esse huic sententiæ piæ, de danda scilicet absolutione sinè confessione formali unius saltem aut alterius peccati. Ratio est: quia ubi non urget extrema necessitas peccatoris, ibi urget præceptum divinum de servanda integritate confessionis in tantum, ut nisi unum saltem vel alterum peccatum exponatur, nunquam administranda sit absolutio? Quapropter ubi

non

non urget neceſſitas, exſpectandum eſt tempus, quô convenientiùs confeſſio cum debita integritate peragi valeat, uti rectè docet P. Sporer *num.* 643.

Colliges denique 5tò, Moribundum vi 221
abſolutionis in caſu neceſſitatis datæ non ſimpliciter fuiſſe liberatum ab onere confeſſionis, ſed potiùs manere obligatum, ut ceſſante periculo & impotentia explicitè ſua peccata deponat. Rationem hujus jam ſuperiùs *n.* 163. dedimus: quia ex præcepto divino quivis obligatur ſua peccata explicitè confitendo clavibus ſubjicere, ut ab iis directè abſolvatur, & Confeſſarius competentem ſententiam ferre valeat: at, hoc nondum præſtitiſſe ſupponitur moribundus: ergo ceſſante periculo & impotentia adhuc tenetur. Marchantius ubi ſuprà *dub.* 7. *fin.* Boſco *diſp.* 7. *ſect.* 9. *num.* 173.

CON-

CONFERENTIA NONA.

De Satisfactione Sacramentali.

SUMMARIUM.

222. Satisfactio Sacramentalis quid?
223. Per se loquendo semper debet à Confessario imponi.
224. Licèt subinde per accidens hoc non sit necessarium.
325. Pro pœnitentia injungenda sunt opera honesta bona.
226. Quantitas pœnitentiæ universaliter nequit determinari, sed relinquenda est discretioni Confessarii.
227. Pœnitentiam rationabiliter injunctam tenetur pœnitens acceptare;
228. Non item injustam, vel irrationabilem.
229. Quo tempore sit adimplenda.
230. In statu disgratiæ eam persolvens, an vel quomodo satisfaciat.
231. Pœnitens eam commutare neutiquam potest, bene verò Confessarius, etiam alius à priori.
232. Resolvitur Casus I. de Religioso pro meris venialibus reportante Psalmos pœnitentiales.
233. Qui satisfecit, esto non recitârit simul lytanias de omnibus Sanctis.
234. Cui injungitur auditio sacri die dominico vel festivo: regulariter loquendo non satisfacit audiendo unum duntaxat:

235.

235. Nisi contrarium ex verbis Confessarii, vel aliis circumstantiis rationabiliter colligatur.
236. Resolvitur Casus II. de quadam uxorata, cui propter delicta merè occulta Confessarius imprudenter præcepit jejunium die Mercurii supportandum.
237. Satisfit cuidam instantiæ in contrarium.
238. Delicta tamen publica nonnunquam decet pœnitentiis publicè subeundis castigari.
239. Resolvitur Casus III. de quodam negligente pœnitentiam sibi injunctam.
240. An, vel quomodo propterea deliquisse censendus sit.
241. Fuit eidem commutanda pœnitentia, utpote minùs oportuna.
242. Quod fieri potuit à quolibet Confessario approbato, tametsi fuisset injuncta pro peccatis reservatis.
243. Utrum etiam nova Confessio fuerit necessaria.
244. Non tenetur pœnitens semel legitimè absolutus repetere confessionem ex eo, quòd fuerit oblitus pœnitentiæ sibi nuper injunctæ.
245. Pœnitentiæ causâ injungenda sunt opera afflictiva & pœnalia;
246. Quorum nonnulla recensentur.
247. Quantitas pœnitentiæ quomodo gravitati delictorum sit commensuranda.
248. Quibus de causis pœnitentia minor justè ac licitè imponatur.
249. In pœnitentiis præscribendis clementia potiùs, quàm severitate nimia utendum est.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de Satisfactione Sacramentali.

222 QUæres primò, quid sit satisfactio Sacramentalis?

R. Est opus bonum pœnale, in Sacramento pœnitentiæ à Confessario impositum in pœnæ temporalis pro peccatis confessis debitæ compensationem. Ità in re *communiter DD.* Explico breviter. Dicitur 1. opus bonum; per opus enim malum injuria Deo irrogata nunquam expiaretur, sed potiùs augeretur. Dicitur 2. in Sacramento pœnitentiæ à Confessario impositum &c. Etsi enim per alia opera bona, utì sunt jejunium, orationes &c. arbitrariè & propria sponte suscepta Deo satisfacere, id est, injuriam illatam quodammodo compensare valeamus, hæc tamen non erit satisfactio Sacramentalis, quia non virtute clavium imposita.

Dicitur 3. in pœnæ temporalis compensationem; duo enim reperiuntur in quovis peccato, videlicet 1. culpa, habens adjunctum reatum pœnæ æternæ, si sit mortalis; & 2. reatus pœnæ temporalis, quæ sæpe remanet etiam post remissam cul-

culpam. Unde & duplex est satisfactio, una, quâ satisfacimus Deo pro culpa (quod fit vel per contritionem perfectam, vel per attritionem cum Sacramento &c.) altera, quâ satisfacimus Deo pro pœna restante post culpam dimissam, quod fit, dum pœnitentiam virtute clavium nobis impositam debitè exequimur, sicque injuriam Deo irrogatam in nobismet vindicamus.

Quæres 2dò. Utrum Confessarius teneatur pœnitentiam imponere?

R. Per se loquendò tenetur. Ità enim fert praxis Ecclesiæ, & præscribit Concilium Tridentinum *ss.* 14. *c.* 8. hisce omnino verbis: *Debent igitur Sacerdotes Domini, quantùm spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutares, & convenientes satisfactiones injungere.* Et meritò: satisfactio quippe est pars integralis hujus Sacramenti; atqui Confessarius tenetur procurare Sacramenti integritatem: ergò. Et certè natura judicii, & potestas judicialis postulat aliquam punitionem delictorum. Palao, Sanchez, Salmanticenses, Clericatus *Decis.* 34. *n.* 6. & alii. 223

Dixi tamen: *per se loquendo tenetur* &c. Per accidens enim in nonnullis casibus non obligatur pœnitentiam injungere; utputa si pœnitens sit morti proximus, & 224

usu sensuum destitutus, ideóque & physicè & moraliter impotens. 2. Casu quo ob contritionis vehementiam & perfectionem, vel etiam ob indulgentias jamjam lucratas aut proximè lucrandas nulla ampliùs indigeret satisfactione; item 3. si post absolutionem jam perceptam & pœnitentiam injunctam mox subjiciat aliud peccatum. Ità Sporer, Layman. Gobat *tr.* 7. *n.* 743. & 744. Verùm in his etiam casibus oportet aliquam saltem exiguam pœnitentiam injungere, v. g. ut moribundus, si possit, corde saltem pronuntiet Sanctissima nomina JEsu & Mariæ, aut dolores suos Deo offerat &c. vel ut pœnitens preces pro lucrandis indulgentiis præscriptas debitè persolvat: item convenit, ut Confessarius pœnitentiam jamjam injunctam extendat ad illud peccatum de novo subjectum clavibus v. g. dicendo: ergo pœnitentiam jam injunctam majori cum devotione exequi coneris, aut superadde aliquot Pater & Ave &c. præsertim si peccatum mortale de novo subjiciat; ùt bene monent la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 1239. Kreslinger *in addit. ad Theol. mor. P. Reiffenstuel ad tr.* 14. *dist.* 10. *post. num.* 12. Sporer, Gobat &c.

Quæres 3tiò, qualis, & quanta pœnitentia sit imponenda?

R. 1.

R. 1. Sunt imponenda opera honesta, qualia generatim sunt tria, scilicet oratio, jejunium, & eleemosyna; ad hæc enim omnia reliqua opera fide viva per charitatem operante præstita commodè reducuntur omnes actus religiosi, qui ad Deum referuntur, uti sunt actus fidei, spei & charitatis, item actus laudis, adorationis, gratiarum actionis, glorificationis Dei, nec non genuflexiones, Ecclesiarum visitationes &c. sub jejunio comprehenduntur omnes castigationes corporales, cilicia, disciplina, vigiliæ, humicubationes &c. Tandem sub eleemosyna continentur omnia opera misericordiæ, tam corporalia, quàm spiritualia, & alia opera charitatis erga proximum, uti sapienter observant Sporer, Gobat, Reiffenstuel, *tr.* 14. *d.* 10. *n.* 19. Clericatus *ubi supra n.* 3. 225

R. 2dò. Quantitas pœnitentiæ universaliter determinari nequit, sed relinquitur prudentiæ ac judicio Confessarii. Ratio est evidens. Cùm enim delicta non sint æqualia in omnibus; hinc neque æqualis pœna pro omnibus statui potest: licet ratio naturalis dictet pro majoribus criminibus majores (per se loquendo) pœnitentias esse injungendas. Quocirca singulariter curandum, ut satisfactio quam Confessarius imponit, non so- 226

llum cedat in præteritorum peccatorum vindictam, sed vel maximè etiam in medicinam & cautelam futurorum; quemadmodum enim medicina corporalis à Deo instituta est ad salutem corporaliter infirmorum, ità & hoc Sacramentum ad salutem spiritualiter languentium; quos proin nedum relevari à morbo, sed & in futurum congruis spiritualibus medicamentis provideri oportet.

Quæres 4tò. An pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam à Confessario sibi injunctam?

227 R. Omnino tenetur, modò supponatur rationabiliter, & (uti semper debet) obligatoriè injuncta. Ita *communis* DD. Ratio facilè eruitur ex dictis: quia Confessarius tenetur pœnitentiam congruam injungere pro delictis confessis: ergo similiter pœnitens obligatur talem acceptare & implere; etenim potestas præcipiendi & obligatio obediendi sunt correlativæ: ergo cùm Confessario incumbat potestas, immò & obligatio authoritativè præcipiendi & imponendi pœnitentiam, necessariò fatendum, quòd & pœnitenti incumbat onus exequendi; secus enim potestas Confessariis *Joan.* 20. concessa à Christo, omnino ridicula foret, & inefficax.

Dixi

Dixi tamen: *modò supponatur rationabiliter* 228
injuncta; non enim tenetur acceptare, multò minùs implere pœnitentiam patenter irrationabilem, aut justô graviorem. Quare si Confessarius desuper admonitus irrationabilem pœnitentiam moderari nolit, licebit pœnitenti eandem reverenter recusare, & alterius Confessarii judicio ac discretioni se committere. Quin etiam (ait Sporer *Theol. Sacram. p. 3. n. 550.*) accepta absolutione non tenebitur illam pœnitentiam irrationabilem implere, si certò constet esse injustam aut impossibilem, cùm nemo ad impossibile teneatur, neque tunc ad aliud quidquam obligabitur. Videatur Laym. hic.

Quæres 5tò. Quo tempore pœnitentia sit adimplenda?

R. Cum distinctione. Vel enim Con- 229
fessarius determinavit certum tempus, vel non? si primum: tenebitur illo tempore determinato: quia justo mandato semper est obtemperandum, nisi excuset legitima causa. Si secundum, tunc obligatur illam persolvere, quamprimùm moraliter potest: quia juxta *regulam* 14. *ff. de R. J. in omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præsenti die debetur*; ubi per ly *præsenti die* intelligitur primo quoque tempore, inquit la Croix *l. 6. p. 2. num.* 1287. Cæterùm, an pœnitens differendo satis-

lum cedat in præteritorum peccatorum vindictam, sed vel maximè etiam in medicinam & cautelam futurorum; quemadmodum enim medicina corporalis à Deo instituta est ad salutem corporaliter infirmorum, ità & hoc Sacramentum ad salutem spiritualiter languentium; quos proin nedum relevari à morbo, sed & in futurum congruis spiritualibus medicamentis provideri oportet.

Quæres 4tò. An pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam à Confessario sibi injunctam?

227 R. Omnino tenetur, modò supponatur rationabiliter, & (uti semper debet) obligatoriè injuncta. Ita *communis* DD. Ratio facilè eruitur ex dictis: quia Confessarius tenetur pœnitentiam congruam injungere pro delictis confessis: ergo similiter pœnitens obligatur talem acceptare & implere; etenim potestas præcipiendi & obligatio obediendi sunt correlativæ: ergo cùm Confessario incumbat potestas, immò & obligatio authoritativè præcipiendi & imponendi pœnitentiam, necessariò fatendum, quòd & pœnitenti incumbat onus exequendi; secus enim potestas Confessariis *Joan.* 20. concessa à Christo, omnino ridicula foret, & inefficax.

Dixi

Dixi tamen: *modò ſupponatur rationabiliter* 228
injuncta; non enim tenetur acceptare, multò minùs implere pœnitentiam patenter irrationabilem, aut juſtô graviorem. Quare ſi Confeſſarius deſuper admonitus irrationabilem pœnitentiam moderari nolit, licebit pœnitenti eandem reverenter recuſare, & alterius Confeſſarii judicio ac diſcretioni ſe committere. Quin etiam (ait Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *n.* 550.) accepta abſolutione non tenebitur illam pœnitentiam irrationabilem implere, ſi certò conſtet eſſe injuſtam aut impoſſibilem, cùm nemo ad impoſſibile teneatur, neque tunc ad aliud quidquam obligabitur. Videatur Laym. hic.

Quæres 5tò. Quo tempore pœnitentia ſit adimplenda?

R. Cum diſtinctione. Vel enim Con- 229
feſſarius determinavit certum tempus, vel non? ſi primum: tenebitur illo tempore determinato: quia juſto mandato ſemper eſt obtemperandum, niſi excuſet legitima cauſa. Si ſecundum, tunc obligatur illam perſolvere, quamprimùm moraliter poteſt: quia juxta *regulam* 14. *ff. de R. J. in omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præſenti die debetur*; ubi per ly *præſenti die* intelligitur primo quoque tempore, inquit la Croix *l. 6. p. 2. num.* 1287. Cæterùm, an pœnitens differendo ſatis-

factionem Sacramentalem graviter peccet, vel non, diſſident inter ſe DD. uti videre eſt apud Clericat. *de pœnit. deciſ.* 34. *n.* 20. Ego breviter diſtinguendum cenſeo & dicendum, quòd ſi pœnitentia fuit duntaxat levis, aut certè absque animo graviter obligandi impoſita, tunc dilatio etiam notabilis non erit graviter peccaminoſa; quia ex hac ſuppoſitione ipſa omiſſio totalis non eſt mortaliter mala.

Econtra, ſi fuit verè gravis pœnitentia, tunc in praxi attendendum erit, qua de cauſa pœnitens diſtulerit; nam ſi hoc contigit ex oblivione præſertim inculpabili, vel alio juſto impedimento, vacabit omni culpa: ſin autem ex mera deſidia, tædio, & languore ſpirituali, præſertim cum periculo obliviſcendi, & omnino omittendi, profectò videtur condemnandus culpæ mortalis; tum quia certò ſub gravi culpa tenebatur eam exequi; tum etiam quia talis dilatio plerumque impedit fructum pœnitentiæ, quippe quæ ſolet etiam medicinaliter præſcribi in cautelam futurorum; tum denique quia eſt evidens argumentum maximæ incuriæ circa animæ ſalutem, & inefficacis propoſiti in confeſſione peracta concepti, prout experientia dabit. Vid. Clericatus *l. cit.* Gobat *num.* 766. Salmanticenſes *tr.* 6. *cap.* 10. *num.* 63.

Quæ

Quæres 6tò. Utrum pœnitens exequendo opus præſcriptum in ſtatu disgratiæ, ſatisfaciat præcepto Confeſſarii, vel an peccet?

R. Satisfacit. Ità *communiſſimè* DD. Scotus, Herincx *p.* 4 *tr.* 4. *diſp.* 4. *n.* 24. *& ſeqq.* Sporer *n.* 541. Reiffenſtuel *cit. diſt.* 10. *n.* 7. Ratio eſt: quia adhuc ponit opus præceptum, etſi fortè non attingat finem præcepti, qui ſub præceptum non cadit. Quin immò Scotus, eúmque ſecutus Herincx *cit. n.* 24. Reiffenſtuel *n.* 8. Navarrus, Vaſquez, aliique plures abſolutè volunt, pœnitentiam etſi in ſtatu disgratiæ præſtitam, ſuum ſortiri effectum, remiſſionem ſcilicet pœnæ temporalis; eò quòd id non præſtet ex opere operantis, ſeu ex meritis pœnitentis, ſed ex opere operato, id eſt, ex paſſione & meritis Chriſti, in quantùm eſt pars integralis Sacramenti. Verùm cùm hoc ab aliis multis negetur, immò & venialis ſaltem noxa cenſeatur; hinc cuilibet ſatagendum, ut pœnitentiam injunctam quamprimùm executioni mandet, quatenus hac viâ aliquid mereatur, & cum tanto majori cordis compunctione, quæ certè major erit in ipſa Sacramenti ſuſceptione, vel haud paulò poſt, quàm ſi diutiùs fuerit dilata. 230

Quæres 7mò, possitnè pœnitentia rationabiliter injuncta denuo commutari, & à quonam?

231 R. Potest commutari, nedum ab eo, qui primò imposuit, sed etiam ab alio Confessario, non tamen 2. ab ipsomet pœnitente. *Communis* DD. Ratio prioris est: quia quodvis præceptum humanum est variabile, & mutabile: ergo etiam præceptum de persolvenda pœnitentia. Et cùm alius Confessarius approbatus gaudeat æquali potestate ligandi atque solvendi; hinc fatendum, quòd alius æquè ac ille prior possit pœnitentiam injunctam commutare. Ratio autem posterioris est hæc: quemadmodum enim pœnitens respectu sui ipsius nequit agere Judicem, ita nec pœnitentiam sacramentalem sibi injungere, consequenter nec variare. Et certè quodcunque demum opus bonum propriô arbitriô assumptum præstaret, etsi de se melius, nunquam tamen obtineret eandem vim cum illo à confessario præscripto; quia nunquam evadet pars Sacramenti, neque ex opere operato unquam contribuet ad pœnæ remissionem. Multò minùs licitum est pœnitentiam injunctam præstare per alium utputa peregrinationem, jejunium vel orationem tibi injunctam alteri demandare, prout patenter colligitur ex sequenti propositione *n.* 15*ta* inter damnatas ab Alexan-

xandro VII. *Pœnitens propria auctoritate substituere alium sibi potest, qui locô ipsius pœnitentiam adimpleat.* Quò tamen non obstante haud illicitum foret v. g. eleemosynam injunctam erogare per alterum v. g. famulum (nisi confessarius justa de causa obligârit pœnitentem, ut per se ipsum hoc præstet) quia cùm det de bonis propriis, adhuc ipse censetur facere eleemosynam, licêt utatur famulo velut instrumento. Herincx *cit. disp.* 4. *n.* 18. Stoz *l.* 1. *p.* 4. *n.* 9. la Croix *n.* 1285.

§. II.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de Satisfactione Sacramentali.

CASUS PRIMUS.

T*Itius Religiosus cum aliis familiariter colloquendo retulit, se nactum esse Confessarium optimum, quippe assuetum pœnitentias duntaxat leves injungere; quod ubi Confessarius inaudivit, nonnihil se læsum existimans, eidem Titio proximè ad Confessionem redeunti, etsi cum meris venialibus, mandavit, ut pœnitentiæ causâ diceret Psalmos pœnitentiales. Cúmque animadvertisset pœnitentem inde nonnihil consternatum, abiturienti dixit:* notet sibi: Psalmos pœnitentiales tantùm injunxi, ideóque non est opus,

opus, ut & lytanias de omnibus sanctis adnexas recitet; *Cui Titius (non sinè aliquali indignatione) reposuit:* neque verò opus fuisset me desuper admonere, jam enim constitueram solos Psalmos sinè lytaniis adjunctis dicere. *Quæritur jam 1. an Confessarius præfatam pœnitentiam dictando bene fecerit 2. An pœnitens præcisa etiam admonitione Confessarii satisfecisset recitando solos Psalmos?*

232 R. Ad primum. Esto Confessarius fortè graviter non erraverit, videtur tamen minùs laudabiliter egisse. Ratio est: quia juxta præscriptum Concilii Trident. suprà mox *num.* 223. allegati, pœnitentiæ quantitas est commensuranda gravitati delictorum, in quantum *spiritus & prudentia suggesserit:* atqui recitatio Psalmorum pœnitentialium pro solis venialibus respectu alicujus Religiosi (vel etiam alterius Clerici) utpote jam aliunde pluribus orandi, & spiritualibus functionibus vacandi obligationibus adstricti, videtur minùs proportionata pœnitentia, neque prudentiæ, sed potiùs inordinatæ mentis dictamini commensurata, & hôc ipso magis idonea ad exulcerandum, quàm sanandum pœnitentis animum: ergo minùs laudabiliter egit Confessarius.

233 R. Ad secundum. Præscindendo etiam ab admonitione Confessarii pœnitens satisfecisset recitando solos Psalmos pœniten-

tentiales; tum quia rationabiliter præſumere licuit, Confeſſarium non intendiſſe ad lytanias obligare; quandoquidem ſoli Pſalmi pœnitentiales videantur pœna ſatis gravis pro meris venialibus; tum etiam quia juxta Regulam 15. *de R. J. 6. odia reſtringi, & favores convenit ampliari*; nec unquam ultra proprietatem verborum rigor legum pœnalium eſt extendendus: at pœnitentia à Confeſſario demandata eſt quid odioſum & pœnale, ſimúlque hæc verba: *dicat Pſalmos pœnitentiales* cum omni rigore ſumpta, & intellecta propriiſſimè, ſignificant ſolos Pſalmos, non item lytanias, quippe quæ non ſunt Pſalmus: ergo ad has nullatenus debebant extendi.

Dices tamen: ſi Confeſſarius die feſtivo mandâſſet Titio, ut audiret ſacrum, is neutiquam ſatisfeciſſet unum duntaxat ſacrum audiendo, ſed tenebatur audire duo: ergo nec ſatisfecîſſet recitando ſolos Pſalmos ſine lytaniis &c.

R. Trans. ant. neg. Conſ. quia pœniten- 234
tia à Confeſſario injuncta, ſaltem regulariter loquendo, intelligenda eſt de opere ſupererogatorio, & non aliunde debito; quale non eſt auditio unius duntaxat ſacri die feſtivo: ergo præſumendum eſt (niſi contrarium aliunde conſtet) Confeſſarium intendiſſe ſacrum extraordinarium. Econtra recitatio Pſalmorum pœnitentialium

lium jam eſt opus ſupererogatorium, nec aliunde (uti ſupponimus) debitum: ergo cùm lytaniæ adjunctæ non ſint Pſalmus; neutiquam cenſendum eſt, quòd etiam ad has voluerit obligare, præſertim pro ſolis venialibus.

235 Dixi per parentheſin: *niſi contrarium aliunde conſtet &c.* Subinde enim vel ex verbis Confeſſarii, vel ex aliis rerum circumſtantiis præſumere mitiùs licet; etenim ſi Confeſſarius tibi die feſtivo præciperet, ut pœnitentiæ causâ duo audias ſacra; haud imprudenter præſumes, quòd noluerit obligare ad plura quàm duo, licèt ad alterum jam aliunde fuiſſes obligatus. Similiter ſi tibi injungeret, ut per integram ſeptimanam aut menſem quotidie unum ſacrum audias, meritò concludes, quòd nec diebus dominicis aut feſtivis tenearis audire plura; quia tales pœnitentiæ jam involvunt opus ſupererogatorium, uti rectè advertunt Conink, Laymann, Lugo, Tamburinus, Gobat *n.* 799. Sporer *n.* 564. & alii plures.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronia conjugata ſatis gravem peccatorum carnalium ſarcinam depoſuit; cui propterea Confeſſarius demandavit, ut proxima die mercurii jejunaret, & à carnibus, vinóque omninò abſtineret; quod eſt factum, at non ſinè magna offenſa Mariti; qui dùm ab Uxore intellexit;

præ-

præfatum jejunium in pœnitentiam fuisse demandatum, mox *inferebat*: vel ergo gravia commisisti peccata, vel Confessarius fuit idiota & stultus. *Quid censendum de tali pœnitentia?*

R. Si Semproniæ peccata fuerunt merùm 236
occulta (prout re ipsa erant) Confessarius omnino imprudenter egit injungendo jejunium, quippe quod Sempronia uxorata tam clanculariò servare non poterat, quin à Marito vel aliis notaretur. Ratio est: quia teste Castropalao *tr.* 23. *disp. un. punct.* 21. §. 3. *n.* 5. omnes conveniunt, injustissimè cogi pœnitentem ad pœnitentiam publicam pro peccato occulto: proptereáque plura Concilia, immò & Imperatores sanxerunt, ut pro peccatis occultis occultæ tantùm imponerentur pœnitentiæ, inquit la Croix *num.* 1265. Nec immeritò S. Thomas, Navarrus, Suarez, Vasquez & alii docent, per hoc revelari sigillum saltem indirectè & in genere: quisquis enim de tali pœnitentia audiret, meritò judicaret impositam esse ob grave peccatum occultum, (prout in nostro hoc casu Maritus fecisse refertur) atque sic ad minimum confessio redderetur odiosa.

Dices. Homines possent utique credere, talem pœnitentiam ex devotione duntaxat fuisse assumptam: ergo non violatur sigillum.

R. Esto homines id credere possent, 237
ne-

negari tamen minimè valet, quin talis pœnitentia publica de se nata sit, præbere ansam violentis, vel etiam sinistris suspicionibus, præsertim ubi aliunde constat; pœnitentem non usque adeò sibi esse infensum, ut carnem jejuniis, aliisvè corporis austeritatibus macerare assueverit: prout re vera nec assueverunt graviores peccatores: ergo talis pœnitentia publica gravis nunquam imponi debet pro peccatis merè occultis; quandoquidem facilè possit vergere in laqueum animæ.

238 Dixi tamen: *pro peccatis merè occultis.* Enimverò si peccata supponantur notoria, & cum aliorum scandalo commissa, nedum licitè, sed & consultò aliquando injunguntur pœnitentiæ publicæ, uti rectè docent S. Thomas, Durandus, Aversa, & alii, quos refert & sequitur Clericatus *Decis.* 34. *num.* 16. Ratio est: quia congruè injungitur pœnitenti talis satisfactio, ad quam jure naturæ tenetur: atqui de jure naturæ tenetur ita satisfacere, ut scandalum è medio tollatur: ergo etiam ad præstandam pœnitentiam publicam, velut necessariam in hunc finem congrè obligatur. Hac ratione detractori publico congruè præcipitur, ut publicè revocet. Item Amasio vel amasiæ lascivæ haud inconvenienter injungeretur, ut proxima occasione oportuna dehortetur complicem, ne deinceps nocturno tempore redeat ad colloquium aut fene-

nestreolam (ut vocant) vel ut eidem redeunti exhibeat vultum austerum, durioribus verbis objurget, & à turpissima illa sollicitatione dehortetur &c. Neque in hoc casu timenda est læsio sigilli sacramentalis; tum quia præcedente scandalo peccatum jam supponitur notorium; tum etiam quia concurrit consensus pœnitentis, necessariò dandus, si tamen absolutionem reportare velit: sicut ob eandem causam eidem licitè demandatur onus postulandi veniam ab offensis absque ulla sigilli violatione, præsertim cùm ad hoc jam aliunde sit obligatus.

CASUS TERTIUS.

Cajus famulus inter alia fatebatur, se non persolvisse pœnitentiam, in ultima confessione jam ante annum sibi injunctam. Rogatus à Confessario, quanam illa fuerit, respondebat, fuisse non unam, sed multiplicem: nam 1. *(inquiebat) debuissem singulis diebus dicere sex Pater & Ave: quod & præstiti per tres aut quatuor dies, sed non ultra.* 2. *debuissem subsequenter per tres menses post singulos quatuordecim dies confiteri, & quidem eidem Confessario, mihi specialiter deligendo: quod hactenus omnino nunquam feci, partim ex desidia, partim verò ob alios labores & servitia Domino meo præstanda, quæ non permiserunt semper me sacræ exomologesi vel S. Communioni vacare. Ità Cajus. Jam verò pro praxi dubitatur* 1. *an præfata pœ-*

nitentia fuerit congrua? 2. an Cajus peccaverit eandem non exequendo? 3. an vel à quo fuerit commutanda?

239 R. Ad primum, præfatam pœnitentiam de se quidem congruere hominibus lascivis & vitio luxuriæ deditis, vel etiam in occasione proxima constitutis; nihilominus respectu Caji famuli, utpote pluribus servitiis distenti, vi quorum non poterat semper vacare confessionibus faciendis, erat minùs congrua. Idcirco Doctor subtilis 4. *dist.* 17. *q.* 1. eúmque secutus Sporer *num.* 557. bene monent, ut Confessarius satagat imponere pœnitentias *statui pœnitentis cujuslibet congruas*, propthereáque pauperibus, aut filiisfamilias præcipiendum non est, ut eleemosynas elargiantur, nec operariis laboriosis, aut debilibus personis jejunia, nec mulieribus longæ peregrinationes, neque aliunde multis occupationibus vel laboribus distentis multæ preces sunt injungendæ; quia hujuscemodi pœnitentias velut impossibiles moraliter, aut certè admodum difficiles, vel omnino nunquam persolvent, vel, si una alteráve vice persolverint, deinceps ex tædio atque desidia mala fide omittent cum continuô conscientiæ remorsu, prout vel ex hoc ipso casu, utinam non nimis frequenti & practico! haud obscurè colligere licet.

240 R. Ad secundum. Nullatenus dubitandum, quin Cajus pœnitentiam præfatam negli-

negligendo mortaliter peccaverit; negligere enim pœnitentiam gravem pro peccato mortali nunquam confesso impositam, secundùm omnes est peccatum mortale: ergo à fortiori negligere pœnitentiam pro pluribus mortalibus injunctam. Immò verò non dubito, quin Cajus sæpiùs, & toties quidem, quoties non ob impossibilitatem moralem vel temporis defectum, (de quo gnaviter examinandus erit) sed sponte & ex desidia per dictos tres menses confessionem sibi præceptam intermisit: quia confessio sicut & communio præcepta, juxta morem receptum Ecclesiæ censetur materia gravis: ergo earum neglectus est graviter peccaminosus. Accedit, quòd in nostro Casu frequentia confessionis ex gravissimo fine, per modum medicinæ præservativæ fuerit præscripta, & hinc ex neglectu ejusdem meritò in pœnitente arguitur magna salutis incuria, immò & contemptus. An verò sæpiùs peccaverit ex eo etiam, quòd sex Pater & Ave in singulos dies sibi præscripta intermiserit, non videtur adeò certum, immò minùs verosimile; tum quia sex Pater & Ave secundùm se præcisè sumpta communi æstimatione non reputantur materia gravis; tum etiam, quia non est de facili præsumendum, quòd Confessarius singulis diebus voluerit obligare sub peccato mortali ad præfata sex Pater & Ave; secus enim videretur pœni-

tentia nimis onerosa, & hôc ipso humanæ fragilitati periculosa, immò perniciosa potiùs, quàm proficua ad salutem. Certè hac ratione la Croix *n.* 1277. post Gobatum & alios probabile censet, eum, qui unam ex v.g. 10. communionibus sibi injunctis omitteret, peccaturum venialiter duntaxat, maximè cùm per reliquas novem possit obtineri propè idem finis. In praxi verò attendendum & disquirendum erit, an, & quoties Cajus noster sponte neglexerit præfatam pœnitentiam, item quo tunc fuerit animo? an non crediderit se propterea graviter peccare? Et ex responsionibus ipsius prudens Confessarius facilè colliget, & gravitatem, & numerum peccatorum.

241 R. Jam ad 3tium. Pœnitentia fuit Cajo permutanda. Ratio est: quia hæc secundùm dicta respectu hujus subjecti fuit incongrua, saltem quoad frequentiam confessionis: atqui pœnitentiæ incongruæ nunquam non sunt declinandæ & fugiendæ: ergo oportebat, ut in aliud opus pium commutaretur v.g. ut data oportunitate audiret sacrum, & sub eodem diceret rosarium, aliásve preces pro lucrandis indulgentiis præscriptas. Vel etiam, ut si deinceps præter omnem spem & exspectationem rursus incideret hoc aut illud peccatum &c. quantocyùs conaretur

tur elicere contritionem, vel etiam in honorem B. Virginis diceret aliquot Ave Maria &c. Neque ità adſtringendus eſt, quin eidem detur licentia, ut ſi una die vel ex oblivione, vel ob aliud impedimentum intermiſerit hujusmodi pœnitentiam medicinalem, eandem altera die valeat ſupplere. Profectò præſtat cum parva pœnitentia, quæ tamen prævidetur adimplenda, mittere pœnitentem ad purgatorium, quàm cum magna, quam nunquam faciet, præcipitare in infernum. Semper etiam cavendum, ne pœnitens è confeſſionali abeat afflictus, vel deſperabundus, vel horrore confeſſionis imbutus, uti ſapienter advertunt Tamburinus, Gerſon, Laymann, *c.* 5. *tr.* 6. *c.* 15. *num.* 11. Sporer & Stoz *l.* 2. *num.* 120.

Sed quid ſi ſupponatur præfata pœnitentia fuiſſe impoſita propter peccata reſervata, poſsétne hoc non obſtante ab alio quovis Confeſſario commutari?

R. Affirmativè. Ita Henriquez, San- 242
chez, Bonacina, & alii apud la Croix *cit. num.* 1294. Ratio eſt: quia pœnitentia injuncta non fuit reſervata, eſto peccata fuerint reſervata, à quibus jam fuit abſolutus pœnitens: ergo quemadmodum quivis Confeſſarius approbatus poteſt abſolvere à peccato, cujus reſervatio ab alio Confeſſario vel Superiore jam fuit ſemel legitimè

ſublata ; ita ob eandem rationem quivis Confeſſarius pœnitentiam pro caſibus reſervatis ſemel injunctam ex rationabili cauſa commutare valet ; modò id faciat in actu confeſſionis ; nam extra confeſſionem, & reſpectu confeſſionis, quam nunquam audivit, non habet plus poteſtatis, quàm laicus : ergo quemadmodum laicus nec ſibi, nec alteri poteſt mutare pœnitentiam, ità neque alius Confeſſarius extra confeſſionem. Cardinalis de Lauræa *de pœnit. diſp.* 22. §. 3. *à num.* 248. Gobat *tr.* 7. *num.* 776. Clericatus *de pœnit. deciſ.* 34. *n.* 22.

Dices. Ergóne pœnitens, deſiderans pœnitentiam ſemel injunctam ſibi immutari, tenebitur peractam confeſſionem repetere?

243 R. Cum diſtinctione. Vel enim poſtulat ſibi pœnitentiam commutari ab alio, vel ab eodem Confeſſario, qui priùs eam impoſuit? ſi ab eodem, neutiquam opus erit, repetere confeſſionem peractam, modò Confeſſarius ſupponatur adhuc habere confuſam ſaltem notitiam de ſtatu & conditione pœnitentis ; quia hæc ſufficit ad ferendum congruum judicium de æquitate, vel etiam utilitate pœnitentiæ. Si autem poſtulet ſibi pœnitentiam mutari ab alio Confeſſariô, eò præſertim quòd juſtò gravior videatur, tunc juxta communiorem & probabiliorem DD. opinionem omnino neceſſum erit, ut repetat confeſſionem peractam ; ſecus enim al-

ter

ter Confessarius non posset congruè discernere de æquitate sententiæ semel latæ, sed potiùs causâ incognita judicaret velut cœcus de coloribus. Nihilominus Navarrus, Henriquez, & præter alios adhuc plures Sporer *n.* 589. probabile censent, non esse opus repetitione, si pœnitens non alleget injustitiam, sed solam importunitatem, vel incongruentiam pœnitentiæ nuper sibi injunctæ, & aliunde difficulter repeteret, aut certè tempus non permitteret repetitionem. Ratio est: quia Confessarius ùt Judex & Medicus potest de tota causa simul judicare juxta præsentem statum pœnitentis, prout magis videbitur expedire: atqui de tota causa simul sufficienter judicat, quando etiam non repetita confessione judicat hic & nunc, pœnitenti non expedire talem pœnitentiam, sed potiùs aliam; cùm hic supponamus solùm agi de congruitate pœnitentiæ juxta præsentem statum Confessi: ergo &c. Cæterùm pro praxi sapienter advertit Reiffenstuel *tr* 14. *dist.* 10. *num.* 17. consultum omnino esse, ut pœnitens interrogetur vel de peccatis gravioribus, propter quæ altera pœnitentia eidem priùs fuit imposita; vel saltem, an priùs habuerit similia peccata iis, de quibus nunc se accusavit: sic enim saltem aliqualiter cognoscetur status pœnitentis, ac proinde poterit alia convenientior pœnitentia eidem imponi.

Petes adhuc, an pœnitens prioris pœnitentiæ oblitus præsertim culpabiliter, teneatur eandem confessionem repetere apud alium, ut congrua pœnitentia pro iisdem peccatis sibi denuo injungatur?

244 R. Quòd non. Ita Soto, Navarrus, Aversa, Sporer, *n.* 552. la Croix *n.* 1275. Kresslinger *in addition. post n.* 17. *d.* 10. *cit.* Ratio est: quia essentia Sacramenti jam fuit completè posita, & omnia peccata nedum exposita, sed & directè remissa: ergo nulla ampliùs restat obligatio eadem peccata subjiciendi clavibus. Neque refert, prius Sacramentum non fuisse adhuc integrè completum; causa enim sufficienter excusans ab hoc onere est, ne pœnitens cogatur confiteri eadem peccata, à quibus jam fuit directè absolutus. Oportet tamen, ut si prior Confessarius conveniri possit de facili, ab eodem repetatur pœnitentia, ad complendum integrè Sacramentum, vel, casu quo prior pœnitentia evasisset impossibilis, petatur commutatio ejusdem. Immò etiam expedit posteà apud alium Confessarium saltem in genere de omnibus peccatis sese accusare, & petere tantò majorem pœnitentiam, ut, quantùm fieri potest, hæc pœnitentia ad priorem confessionem per modum complementi integralis extendatur. Vide DD. *citt.*

§. III.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges primò, pro pœnitentia injun- 245
genda esse opera pœnalia & afflictiva. Ratio est: quia debet imponi in criminis vindictam, & refrænationem affectuum exorbitantium: atqui in hunc finem vel maximè deserviunt opera pœnalia: ergo &c. Hac de causa oportet semper aliquam saltem pœnitentiam obligatoriè imponere: quia Judex (qualem agere debet Confessarius vi officii) exercendo justitiam vindicativam non procedit erga delinquentem modô consultivo, dicendo v.g. *placeat hanc vel illam pœnam subire*, sed modo imperativô ac præceptivo, dicendo: *in vindictam criminis subibis hanc pœnam &c.* Nihilominus interdum expedit nonnulla opera medicinalia præscribere sub consilio duntaxat, & sinè obligatione, præsertim ubi pœnitens noscitur esse scrupulosus, vel quando ob notam fragilitatem, vel alia impedimenta prudenter dubitare licet, sitnè opera præscripta executurus, vel non? uti sapienter advertit Herincx *cit. disp.* 4. *n.* 3. & alii plures.

Colliges 2dò, in pœnitentiam sacramen- 246
talem posse injungi 1. opera virtutum, etiam

merè interna, uti eſt v. g. meditatio de paſſione Domini, de gravitate peccatorum, de quatuor noviſſimis &c. inſtituenda; nec non externa, uti ſunt examen cónſcientiæ, viſitatio Venerabilis Sacramenti, auditio concionis &c. 2. Item uſus Sacramentorum, præſertim Pœnitentiæ & Evchariſtiæ: non tamen ſuſceptio Ordinis & Matrimonii, quia talis pœnitentia regulariter loquendo accideret nimis dura. 3. Item poſſunt injungi preces & alia opera pia pro animabus in purgatorio detentis peragenda; immò & opera aliunde præcepta aut debita, uti auditio Miſſæ in die Dominico, vel jejunium tempore quadrageſimali; tum quia memorata opera ſunt de ſe pœnalia, ſimúlque honeſta & ſancta; tum etiam quia nihil obſtat, quò minùs poſſint eſſe vindicativa. Quin etiam aliquando expedit injungere opus aliunde debitum, tunc præſertim, quando pœnitens alia opera ſupererogatoria vel omnino neglecturus, aut certè difficulter aut deſidiosè executurus creditur. Ita Maſtrius, Herincx, Boſco, la Croix *à num.* 1241. Babenſtuber *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 5. *a.* 3. *num.* 8. *& ſeqq.*

247 Colliges 3tiò, quantitatem pœnitentiæ commenſurandam eſſe gravitati delictorum in tantum, ut pro levibus ſeu venialibus peccatis levis duntaxat, pro gravibus verò & mortalibus gravis pœnitentia (per ſe loquen-

quendo) sit demandanda. Porrò levis pœnitentiæ exemplum est (inquit Babenstuber *l. cit. n.* 23. recitare unâ vel altera vice psalmum *Miserere*, vel quinquies orationem Dominicam, aut salutationem angelicam. Gravis verò hodie censetur jejunium, auditio Missæ, gestatio cilicii, flagellatio, item recitatio Rosarii. Ubi tamen advertendum; quantitatem pœnitentiæ gravitati delictorum commensurandam esse proportione geometrica tantùm, non item arithmetica; quia hæc sæpissimè impossibilis, aut certè admodum difficilis accideret. Unde non sequitur, quòd, si pro uno peccato mortali ex. gr. furti, pollutionis &c. sit injungenda auditio sacri cum Rosario, pariformiter pro centum peccatis pollutionis sint injungenda centum Rosaria, cum totidem Missis. Quocirca Confessarius magna prudentia & discretione utatur, necessum est, bene perpendendo facultatem, statum, qualitatem pœnitentium, & tunc primùm decidat, quod pro DEI gloria & salute animæ magis oportunum judicaverit.

Colliges 4tò, etsi Confessarius per se lo- 248
quendo non rectè faciat, immò juxta probabilissimam sententiam Palai & aliorum mortaliter peccet, pro gravissimis peccatis levissimas pœnas injungendo, quia agit contra officium æqui Judicis, boni Medici,

&

& fidelis dispensatoris mysteriorum DEI; præbétque occasionem pœnitentibus peccata minoris æstimandi, fortè etiam faciliùs relabendi &c. Nihilominus in praxi posse non raró occurrere motiva gravia, quorum intuitu Confessarius pœnitentiam justè ac licitè valeat limitare. Hujusmodi motiva esse possunt 1. infirma constitutio corporis, vel etiam fragilitas animi, ob quam creditur confessus non executurus pœnitentiam graviorem, etsi justissimè imponendam. 2. Si pœnitens aliunde soleat præstare multa bona opera, quæ proin Confessarius in hunc finem singulariter elevare satagat per illa verba: *Quidquid boni feceris &c.* Hac ratione Clericis, vel etiam sæcularibus præstandis bonis operibus assuetis, mitior potest pœnitentia injungi, quàm aliis v g. Rusticis, qui suis laboribus continuò occupati, vix semel per septimanam de DEO cogitant &c. 3. pariter mitior potest pœnitentia imponi, si pœnitens jam antè sit lucratus, aut certè proximè lucraturus aliquas indulgentias: & quia hisce temporibus nedum in urbibus, sed & in pagis frequenter lucrifieri valent indulgentiæ tum propter diversas festivitates, aut viam crucis devotè subeundam, tum etiam ob diversas Confraternitates, ideò Confessarius volens injungere pœnitentiam poterit inquirere, an pœnitens non sit inscriptus alicui confraternitati, & affirmanti

dicat:

dicat: ergo diligenter perfice tuas preces præscriptas, ideò enim pœnitentiam promeritam tibi diminuo &c. 4. Minor etiam pœnitentia injungi potest, ubi pœnitens noscitur vehementer contritus; quia hæc magnam habet vim satisfaciendi. 5. Tandem Confessarius licitè diminuet pœnitentiam, si ipsusmet velit pro suo cliente satisfacere, prout fecisse legitur S. Xaverius. Videantur Gobat, Sporer *n.* 559. Stoz *l.* 2. *n.* 121. Illsung, Babenstuber, &c.

Colliges tandem 5tò, in pœnitentiis præscribendis clementia potiùs, quàm severitate nimia utendum esse: convenit quippe, Confessarium imitari exemplum Christi, qui erga peccatores contritos magna semper clementia usus fuisse legitur. Et certè id ipsum verbis atque exemplis antiqui Patres, & Viri sapientissimi suaserunt, uti peregregiè ostendunt la Croix jam sæpè *cit. l.* 6. *p.* 2. *n.* 1256. item Viva *ad propositionem* 21. *ab Alexandro VIII. proscriptam.* Audi vel unam, sed suo auctore D. Joanne Chrysostomo, dignam sententiam: *Etsi erramus* (inquit S. D. *hom.* 43. *in caput* 28. *Matth.*) *modicam pœnitentiam imponentes, nonnè meliùs est propter misericordiam rationem reddere, quàm propter crudelitatem? ubi enim Paterfamilias largus est, dispensator non debet esse tenax. Si DEUS benignus, ut quid Sacerdos vult crudelis apparere?* 249

CON-

CONFERENTIA DECIMA.

De Confessione invalida repetenda.

SUMMARIUM.

250. Confessio invalida quid?
251. Redditur invalida quotiescunque deest aliquid essentialiter requisitum, sive ex parte Pœnitentis, sive ex parte Confessarii.
252. Confessio invalida est necessariò repetenda, & quidem ità, ut
253. Si repetitio fiat apud alium Confessarium, omnia mortalia quoad speciem & numerum singillatim sint recensenda; licèt hoc non sit necessum, quando repetitio fit apud eundem Confessarium adhuc memorem prioris confessionis.
254. Confessio valida, esto non fuerit materialiter integra, non est ex integro repetenda.
255. Resolvitur Casus I. cujusdam Monialis, confessæ dormitanti, & somnianti Confessario;
256. Quæ propterea tenebatur repetere peccata à Confessario non intellecta.
257. Quidnam tunc repetendum, quando dubitatur, sintnè omnia, vel aliqua duntaxat peccata à Confessario intellecta.
258. Resolvitur Casus II. de Confessario, qui, ne pœnitentem interturbaret, interroganda distulit; finita verò confessione omnino ignoravit, quænam interrogare voluerit.

259. Suggeritur industria & praxis juvandi memoriam, ne interroganda elabantur.

260. In Casu mox allato Confessarius tenebatur adigere pœnitentem ad repetitionem, saltem per se loquendo.

261. Subinde tamen per accidens licitè dissimulatur;

262. Præsertim ubi moraliter certò constat, peccatum non plenè intellectum, fuisse duntaxat veniale.

263. Resolvitur Casus III. de quodam senecione, quem Confessarius jussit repetere omnes Confessiones, eò quòd unum peccatum in juventute commissum hactenus nunquam fuerit confessus.

264. Quænam in tali casu singulariter sint inquirenda & observanda, præsertim

265. Si pœnitens fateatur, se jam tunc temporis agnovisse malitiam.

266. Qui ex errore inculpabili existimavit se non graviter peccare reticendo peccatum, non tenetur ampliùs repetere.

267. Et quid, si practicè dubitavit de hoc?

268. Vel si putavit quidem se peccare, at non deliberavit, an graviter, vel leviter tantùm?

269. Traditur praxis repetendi confessionem, & examinandi pœnitentem à multo tempore sacrilegè confessum.

270. Non est pœnitens illicò condemnandus ad repetitionem, esto fateatur se à longo tempore non fuisse ritè confessum.

271. Tenetur tamen repetere, qui mala fide quæsivit surdastrum, vel ità confessus fuit, ut non potuerit intelligi &c.

272. Non item, qui bona fide sua peccata exposuit, quantumvis crasso & imperfecto modo.

273. Non teneris repetere, nisi moraliter certus sis, priorem confessionem fuisse nullam.

274. Na-

274. Neque teneris, si bona fide confessus es peccatum velut dubium, licèt posteà reperias certum &c. &c.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad resolvendos casus practicos de repetenda, vel non repetenda confessione.

QUæres primò, quid nomine confessionis invalidæ intelligatur?

250 Resp. Intelligitur Confessio nulliter facta, seu etiam Sacramentum pœnitentiæ nulliter administratum, quacunque demum de causa id evenerit;

Etenim ut ex ipso nominis ethimo patet, confessio invalida idem significat, quod confessio destituta valore: atqui confessio destituta valore idem importat, quod Sacramentum pœnitentiæ nulliter administratum, aut confessio nulliter facta: ergo &c.

Quæres 2dò, qua de causa confessio reddatur invalida seu nulla?

251 R. Redditur invalida ex eo, quòd deficiat aliquid essentialiter requisitum ad valorem: quòd fieri potest vel ex parte pœnitentis, vel etiam ex parte ipsius Confessarii. Ex parte pœnitentis quidem 1. si

si is non habuit dolorem debitum (esto etiam ex oblivione, aut ignorantia inculpabili) vel 2. si non habuit propositum efficax, vel 3. si non saltem formaliter integrè fuit confessus. Et 4. universaliter quotiescunque in ipsa Confessione mortaliter peccatur, sive ob defectum examinis, sive ob defectum veracitatis &c. Ex parte autem Confessarii redditur confessio invalida 1. si is non fuit præditus potestate ordinis, vel ordinis quidem, sed non jurisdictionis, quippe quæ est essentialiter necessaria ad valorem absolutionis. Vel 2. si formam omnino omisit, aut substantialiter corrupit, quacunque demum ex causa. Vel 3. si non habuit intentionem absolvendi; quia hæc omnia essentialiter requiruntur ad valorem, uti cum *Communi* tenent Clericatus *de pœnit. decis.* 31. Sporer *n.* 493. Sbogar *tract.* 35. *n.* 50. *& seqq.*

Quæres 3tiò, sitne Confessio invalida repetenda?

R. Omninò est repetenda. Ita *omnes.* 252
Sporer *Theol. Sacram. tr.* 3. *n.* 502. Stoz *l.* 1. *p.* 3. *num.* 608. Ratio est: quia omnia peccata mortalia sunt ità subjicienda clavibus, ut vi absolutionis directè remittantur: atqui per confessionem invalidam nullum omnino peccatum fuit dimissum: ergo est denuo repetenda; quacunque demum de causa contigit, fuisse destitutam valore.

Quæres 4tò, utrum in repetitione confessionis invalidæ sint necessariò exprimenda omnia peccata quoad numerum, speciem, & circumstantias?

253 R. Cum distinctione. Si enim repetitio fiat apud eundem Confessarium, habentem confusam saltem notitiam prioris confessionis, non est opus repetere, & denuo recensere omnia & singula peccata (etsi consultius id esse nemo non videat) sed satis erit supplere defectum commissum, & præter generalem accusationem de peccatis nuper confessis, superaddere commissa ab illo tempore, dicendo v. g. accuso me de omnibus meis peccatis nuper tali tempore aut tali die sacrilegè, vel nulliter confessis; eò quòd fuerim destitutus dolore debito, aut proposito efficaci &c. & ab illo tempore rursus commisi sequentia &c. Si autem repetitio fiat apud alium Confessarium, omnino necessum est, omnia ac singula peccata quoad numerum, speciem, & circumstantias saltem speciem mutantes denuo recenseri. Ratio discriminis hujus facilè colligetur ex dictis: Confessarius quippe vi sui muneris debet agere Judicem & Medicum: at, qui nunquam audivit delicta Rei, profectò nec potest agere Judicem, ùt de se patet; bene verò is, qui semel audivit delicta, & saltem in confuso adhuc recordatur

tur illorum, ita, ut possit se reflectere super statum & conditionem illius Rei: neque enim necessum est, ut Confessarius, dum absolvit, distinctè & reflexè reminiscatur omnium peccatorum, prout constat ex praxi recepta probatissimorum virorum, absolventium subinde pœnitentes, qui jam pridie, vel etiam biduo ante confessionem inchoârunt, esto non ampliùs distinctè recordentur omnium: quin immò omnium recordari in hujusmodi casibus omnino impossibile foret, & onus intolerabile: ergo &c. Vide Sporer *cit. num.* 503. vel la Croix *num.* 1216.

Quæres 5tò, sintè etiam repetenda confessio, validè quidem, sed non integrè facta?

R. Non est necessariò repetenda, sed 254 solùm supplendus defectus. Ratio est ista: quia hoc ipso, quòd supponatur fuisse valida, pariter supponi debet, vi illius peccata jam per se & directè fuisse dimissa: atqui peccata semel clavibus subjecta, & vi illarum directè semel remissa, nemo tenetur iteratò confiteri: ergo &c. Nihilominus cùm prior confessio supponatur non fuisse materialiter integra; hinc remanet obligatio hunc defectum supplendi, & peccata nuper omissa subjiciendi, quatenus jam directè dimittantur, quæ nuper indirectè duntaxat fuerant remissa. *Communis DD.*

§. II.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Casus practici, de repetenda, vel non repetenda confessione.

CASUS PRIMUS.

Titius Confessarius Monialium, excipiendo cujusdam Monialis valde tædiosa confessionem, cœperat dormitare, subitóque per eandem viam transeunte strepitoso curru, somniare, se audire tonitruum: quare perterrefactus cœpit exclamare JEsus Maria! JEsus Maria! Monialis id audiens attonita, ajebat: quid est Pater Reverende, quid est? Cui Confessarius jam experrectus respondit: nihil est, Filia. Somniabam tonare Cœlum, & cadere fulmen. Tunc Monialis: heu! me miseram, inquiebat. Dormienti narro peccata mea? móxque cum multa indignatione discedens, narravit historiam cæteris Monialibus desuper intensissimè ridentibus.

Casum hunc, non minùs ridiculum, quàm practicum refert Clericatus *de pænit. decis.* 31. *n.* 15. Jam verò ad nostrum propositum dubitare licet, fueritnè confessio illa repetenda, vel non?

255 R. Si præfata Monialis supponatur discessisse sinè absolutione, liquidò constat, confessionem utpote destitutam aliquo essentialiter requisito, scilicet absolutione, fuisse invalidam, consequenter repetendam quantùm ad materiam necessariam

riam, siquam habuisse supponatur. At verò si absolutionem recepit, valida procul dubio fuit confessio, modò Confessarius unum vel alterum peccatum saltem veniale intellexisse supponatur (de quo vix dubitandum) Ratio est: quia valor & effectus hujus Sacramenti subsistere potest absque integra & specifica explicatione peccatorum: ergo à fortiori subsistit, ubi pœnitens cum vero dolore ac proposito integrè sese explicat, tametsi à Confessario non intelligatur integrè. Secus dicendum foret, si Confessarius nullum prorsus peccatum intellexisset; quia tunc non habuisset materiam, circa quam potuisset ferre judicium practicum; cùm Judex nequeat ferre sententiam, nisi intellecta priùs causa. Uti advertunt Laymann. *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 9. *num.* 5. Tamburinus method. Confess. *l.* 2. *c.* 10. §. 3. *n.* 51. Illsung *tr.* 6. *disp.* 6. *n.* 149. la Croix & alii plures.

Hoc tamen minimè obstante manet pœnitens obligatus clavibus adhuc subjicere illa peccata, quæ à confessario non percepta fuisse certò agnoscit, prout mox suprà dictum fuit; quia nondum supponitur esse absolutus directè ab illis peccatis. 256

At quid si dubitet, an, vel quænam peccata Confessarius intellexerit, & quænam non?

terroganda differas nimiùm, præsertim ubi ea multiplicanda adverteris, & pœnitentem aliunde incognitum credideris fore prolixiorem; sed occurrente uno aut altero dubio blandè eum interpella v. g. dicendo: *ne obliviscatur suorum verborum: habeo enim pauca, quæ interseram, non intellexi hoc &c. quod dixit &c. vel: oportet addere numerum peccatorum &c.* vel *etiam circumstantias speciem mutantes &c.* Profectò nec pœnitens ægrè id feret: quin immò, si sapit, lubentiùs respondebit mox, quàm ut paulò pòst non sine rubore & graviori molestia integram confessionem repetat.

259 Neque tamen silentiô hîc prætereundam censeo praxin & industriam quorundam Virorum probatissimorum, qui memoriæ juvandæ causâ certa quædam peccata & species peccatorum clàm sibi notare assueverunt, digitorum contractione, ùt si quid censeant interrogandum in materia luxuriæ, contrahant v. g. pollicem; si quid in materia justitiæ v. g. in punćto furti &c. indicem &c. & sic de cæteris peccatis loquendo; quò fit, ut nec pœnitentem ullatenus interturbent, simúlque interrogandorum finita etiam narratione peccatorum reminiscantur. Praxis meô judiciô admodum bona, nec improbanda, sed potiùs imitanda, nisi interroganda nimis accrescant.

260 R. Jam ad 2dum quæsitum. In casu

mox

mox allato Confessarius per se loquendo tenebatur pœnitentem adstringere ad repetitionem, secundùm *communem Theolog.* quam tenent Dicastillo *disp.* 10. *dub.* 18. *num.* 529. eúmque secutus Gobat *tr.* 7. *n.* 235. Ratio est: quia *judiciaria potestas hoc postulat, ut quod debet judicare, discernat. Text. cap.* 1. *de pœnit. d.* 6. § *Caveat*: atqui, implicat discernere de numero aut specie peccatorúm, nisi confessarius intelligat numerum & speciem, sensúmque verborum à pœnitente prolatorum; ergo confessarius per se loquendo tenebatur, & quidem sub gravi culpa, petere repetitam narrationem peccatorum.

Dixi tamen: *per se loquendo* &c. Per accidens quippe nonnunquam prudenter & licitè dissimulatur repetitio, relinquendo pœnitentem in bona fide, quâ credit omnia esse ritè peracta: idque potissimùm in casu, quô propter illud unum peccatum culpâ Confessarii non benè perceptum, oporteret repetere alia octo aut decem peccata probè intellecta; ex altera verò parte pœnitens est multùm pudibundus, aut è diverso ferox, vel admodum delicatus, ait Gobat *cit. tr.* 7. *n.* 236. Ubi etiam advertit, faciliùs adhuc dissimulari posse repetitionem, quando Confessarius rationabiliter dubitat, an peccatum non plenè intellectum fuerit mortale; quia propter dubium incertum non est certa molestia creanda pœnitenti. 261

262 A fortiori Confessarius prudenter & licitè dissimulabit onus repetendi, quando ex prioribus confessionibus hujus pœnitentis est moraliter certus, illud peccatum, quod non intellexit, fuisse duntaxat veniale, eò quòd pœnitens non assueverit, nisi mera peccata venialia adferre; tum quia absolutio certò erit valida simul & fructuosa, cùm supponatur reliqua omnia, aut saltem potiora fuisse à Confessario intellecta; tum etiam quia pœnitens non tenebatur peccatum veniale confiteri: ergo nec tenetur illud repetere. Adde insuper, distractionem Confessarii ad alia non rarò tam esse tenuem, ut ea non obstante verè percipiantur verba pœnitentis, licèt tam tenuiter, ut mox iterum excidant memoriâ: adeòque non est firma hæc consequentia, (ait Gobat) *ignoro jam, quid hic dixerit: ergo non intellexi.*

Quin etiamsi Confessarius integra confessione finita non sit memor ullius peccati propter distractionem, sciat autem ex præteritis confessionibus hunc pœnitentem se semper accusâsse de aliquo certo peccato v. g. de distractionibus sub officio D. culpabiliter admissis, prudenter præsumeretur etiam hac vice idem peccatum exposuisse, proptereàque licitè ac validè absolveretur; etsi in tali casu esset inducendus, quatenus unum vel alterum peccatum, vel etiam solum

lum ultimum velit repetere, prout sapienter advertunt Gobat *cit. n.* 239. & Illsung ubi suprà *n.* 150.

CASUS TERTIUS.

CAjus Senecio plebejus post enarratum unum & alterum peccatillum ab ultima confessione commissum, tandem non sinè magnis singultibus & profusione lacrymarum subdidit: Domine, adhuc unum restat peccatum, jam in mea juventute commissum, quod mirum in modum meam gravat conscientiam; lascivis nempe tactibus sororem meam pravulam contrectavi, &, quod caput rei est, hoc peccatum à sexaginta annis & ampliùs nunquam adhuc fui confessus; quod, ubi Confessarius intellexit, mox intulit: ergo necessum est, mi bone vir, ut omnes & singulas confessiones hactenus factas denuo repetas quantùm potes. An bene?

R. Non benè; quia forsitan Cajus tunc 263
temporis malitiam peccati nondum intellexit, vel si intellexit, non credidit se graviter peccare reticendo, vel denique ex oblivione aut errore inculpabili illud non fuit confessus prout revera sæpiùs accidit: quô supposito confessiones hactenus factæ bona fide valuissent omnes: ergo præpropere & sinistrè Confessarius egit, Cajum sinè majori cautela vel indagine con-

condemnando ad repetitionem. Quod ne & tu mi Confessarie facias, & pœnitentem ultra, quàm oportet, graves, aut te ipsum vexes, notes velim, & bene memoriæ tuæ imprimas sequentes cautelas.

264 Primò itaque talem pœnitentem interroga, nisi ipsusmet propria sponte mox dicat, quodnam illud peccatum hactenus nunquam clavibus subjectum fuerit? 2. Etiam gnaviter interroga, utrùm tunc temporis malitiam illius peccati jam agnoverit, vel saltem putaverit (etiam conscientiâ erronea) illud esse grave peccatum? An verò postea primùm, & quando agnoverit malitiam peccati? Si dixerit (uti sæpe solent) se tunc non intellexisse malitiam, sed modò primùm in concione audivisse, vel ab aliis intellexisse gravitatem peccati, jam res salva erit, & nulla repetitione opus, nisi forsitan ab illo tempore, quô rescivit, vel etiam erroneè credidit, se omittendo & reticendo graviter peccare, & nihilominus mala fide, scienter & culpabiliter reticuisse supponitur, esto pro tunc non agnovisset obligationem repetendi tales confessiones.

265 II. Quòd si fateatur pœnitens, jam tunc agnovisse peccati malitiam & gravitatem, nihilominus ex damnabili verecundia aut timo-

timore non esse ausum illud exponere, rursus cautelam adhibens interroga, an ergo hactenus studiô & semper memor peccatum illud reticuerit, an verò aliquoties, & à quanto tempore ejusdem immemor, bona fide, & animo omnia peccata confitendi, cum debito dolore ac proposito confessus sit? Si semper bona fide, eóque animo confessus, solùm ex oblivione inculpabili omisit peccatum, rursus res erit salva, & nulla repetitione opus, ob rationem jam datam; at verò si fateatur, se aliquanto tempore v. g. primo anno mala fide & sacrilegè omisisse, reliquis autem annis bona fide, & ex inculpabili oblivione reticuisse, solùm tenebitur repetere illas confessiones primo anno mala fide factas, non item reliquas, quotquot bona fide fecit; cùm omnes istæ fuerint validæ.

Atquid (ais) si pœnitens rotundè fateatur, se aliquod peccatum pro mortali agnitum semper scienter reticuisse?

R. Esto etiam hoc fateatur, non tamen 266 illico concludas, omnes illas confessiones fuisse nullas, sed ulteriori cautela usus interroga, an etiam sciverit, reticendo tale peccatum committi novum sacrilegium, nullúmque peccatum vi hujusmodi confessionis aut absolutionis utpote invalidæ dimitti? si fateatur etiam hoc agnovisse, urgendus erit & obligandus ad repetitionem modô

dô proximè *n.* 269. præscribendo. Si verò neget (uti revera sæpe assolent) Tu rursus aquiesce, nec urgeas repetitionem: simpliciores namque & rudiores subinde inculpabiliter ignorant, tale silentium esse sacrilegum, proptereaque bona fide confessi validè absolvuntur absque onere quidpiam repetendi.

Dices. Quidsi verò dubitâsset, an non peccet graviter reticendo?

267 R. Si stante dubio practico reticuit peccatum, utique peccavit graviter; saltem per se loquendo, proptereaque obligandus esset ad repetitionem: Nihilominus cùm multi ignorent, esse graviter prohibitum operari cum dubio practico, ideò pœnitentem tuum etiam in hoc casu cautissimè interroga, an sciverit, cum dubio practico accedentes ad Sacramentum & reticentes, graviter peccare? Singulariter autem inquire, quô animo accesserit Confessarium, & mensam Domini? an non conscientia multùm remurmurante, ità, ut crediderit se indignum sacra synaxi, proptereaque graviter aliquando punitum iri? si hoc credidit, coge illum ad repetitionem; evidens quippe signum est sacrilegæ confessionis peractæ. Secus dicendum & concludendum, si fateatur se accessisse bona fide, & nihil in mentem sibi venisse de novo sacrilegio committendo &c.

268 Idipsum observandum, & quàm cautissi-

mè inquirendum est, casuquo pœnitens putavit quidem, se malè, vel non benè agere reticendo, at non cogitavit, nec deliberavit, an graviter, vel leviter tantùm delinquat: utrum enim talis confessio fuerit valida, practicè loquendo vix aliô modo deprehendi poterit, quàm inquirendo, qua mente accesserit sacram synaxin? Et an non existimaverit se graviter puniendum? &c.

Dices adhuc. Quid igitur agendum, si pœnitens fateatur se jam tunc, quando peccatum perpetravit, agnovisse malitiam, & nihilominus ex damnabili verecundia semper scienter, mala fide, & cum agnitione novi sacrilegii reticuisse peccatum?

R. His suppositis observanda erunt sequentia. Primò quærat Confessarius, à quot annis hoc peccatum reticuerit? 2. Quoties ab illo tempore fuerit confessus & comunicatus. 3. Eidem inculcet gravitatem peccatorum, duplicis scilicet sacrilegii semper commissi, & ostendat, hactenus nullum peccatum fuisse dimissum, ideóque omnia & singula peccata mortalia esse denuo repetenda; quod cùm sinè accurato & longiori examine fieri nequeat, ideò per se loquendo pœnitens sinè absolutione dimittendus esset, & blandè inducendus, ut discussis priùs conscientiæ latebris meliùs sese examinando præparet ad confessionem generalem posteà instituendam. At verò quia multipli- 269

tipli-

tiplici experientia compertum est, hujusmodi homines semel sine absolutione dimissos vel ex tædio, vel ex aliis etiam motivis non ampliùs esse reversos; hinc 4. nisi ex certis indiciis prudenter credatur denuo reversurus, Confessarius non sinat elabi prædam, sed potiùs conetur adjuvare, & examinando supplere defectum pœnitentis, singillatim decurrendo præcepta decalogi & Ecclesiæ, & inquirendo, vel veriùs divinando peccatorum species, quas olim (perpensis diligenter circumstantiis Personæ, conditionis, negotiorum, & occasionum) verosimiliter incidisse creditur. Similiter conetur elicere numerum, proponendo primò numerum valde magnum, v. g. an non centies contigerit? Deinde parvum v. g. an non octies aut decies? ac tandem numerum quasi medium v. g. an non trigesies vel ultra? &c. Juvabit etiam indagare, an hoc vel illud peccatum contigerit singulis septimanis, vel omnino singulis diebus, item quoties circiter in die, vel in septimana? &c. 5. His meliori quô fieri potest modo perscrutatis, potissimùm sit sollicitus Confessarius de vero dolore & proposito emendandi emungendo. Tandem 6tò moneat pœnitentem, quatenus dein nonnihil se reflectat super vita sua præterita, ut si forsitan quorundam gravium peccatorum, quæ in hac confessione

non

non occurrebant memoriæ, reminiscatur (tametsi in aliis confessionibus invalidis jam semel ea proposuisset Confessario) denuo subjiciat clavibus. Videatur, si placet, Gobat *tr.* 7. *à num.* 259. la Croix *à num.* 1220. vel Sporer *num.* 506. & *seqq.* ubi de hac materia non minùs præclarè, quàm practicè scribit.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges primò, Pœnitentem de quo audis hactenus non fuisse ritè confessum, 270
vel unum aut alterum peccatum nunquam adhuc subjecisse clavibus, propterea non illicò condemnandum esse,& ad repetitionem urgendum, sed ante omnia advertendum,sitnè in præteritis confessionibus validè absolutus, nec ne? si enim validè; nequaquam obligabitur ad repetendum, sed duntaxat ad supplendum defectum, v. g. integritatis materialis uti dictum fuit *n.* 254. At verò si invalidè supponatur fuisse absolutus, urgendus & obligandus est ad repetendum, ob rationem *num.* 252. datam. Ad hoc verò discernendum apprimè juvabit attendere, utrum pœnitens confitendo bona, an verò mala fide processerit, ità, ut crediderit se mortaliter pecca-

re novô sacrilegio admisso: quô supposito tenebitur repetere confessionem mala fide factam, quandoquidem peccatum mortale in ipsa hujus Sacramenti susceptione admissum certò obstat valori & reconciliationi cum Deo juxta dicta *num.* 251. & *communem* DD.

271 Colliges 2dò, eos qui mala fide quæsierunt Confessarium surdastrum, vel ex proposito peccata sua tam subdolè ac silentiosè expresserunt, ut à Confessario non potuerint intelligi, cogendos esse ad repetitionem confessionis, utpote invalidè, & mala fide factæ. Secus dicendum est, casu quo pœnitens bona fide processit, etsi Confessarius vel ob naturalem distractionem, vel ob surditatem, aliàmve causam unum aut alterum peccatum non percepisset: quia ex hac suppositione absolutio fuit valida, ut proin remaneat sola obligatio supplendi defectum, veluti rursus constare debet ex dictis *num.* 257.

272 Colliges 3tiò, homines rudiores, qui ex ignorantia non crassa seu mortali aliquod peccatum mortale non sunt confessi; item qui rudi & crassô modo peccata sua genericè tantùm, vel specificè quidem, at non singillatim quoad individuum, circumstantias, vel numerum expresserunt, eò quòd ignoraverint hanc obligationem, vel certè non apprehenderint &c. non esse urgendos

ad

ad repetitionem, modò bona fide processerint, & cum debita dispositione, dolore scilicet ac proposito efficaci. Ratio est: quia fuerunt validè & directè absoluti à suis peccatis, esto cum onere & obligatione supplendi tales defectus posteà fortè agnitos, explicando scilicet circumstantias & numerum quoad fieri potest. Interdum tamen, inquit Laymann *cit. c. 9. num.* 4. si appareat magna hominis ruditas, Confessarius contentus esse potest enarratione peccatorum, à proxima confessione commissorum, ac præcedentium rudi aliqua cognitione, præsertim si aliorum pœnitentium copia adsit; quia, ùt supponitur, homo ille rudis ob ignorantiam non crassam capax est absolutionis: ad perfectiorem autem dispositionem tam facilè adduci non potest, uti pariter supponitur, & multiplici experientia comprobatur. Ità Laymann communiter receptus, quem approbat Sporer *num.* 499. Similiter scrupulosis ordinariè nec permittenda, multò minùs suadenda aut præcipienda est repetitio Confessionum præteritarum, nisi certò constet, eos fuisse invalidè confessos, & absolutos; simúlque repetitio fieri possit sinè permagnis difficultatibus, perplexitatibus, & animæ periculo, quod vix unquam aberit respectu scrupulosorum, uti jam alibi innuimus, & cum *communi* DD. tradit la Croix *num.* 1220. Ex his ulteriùs.

 Colli-

273 Colliges 4tò, non esse cogendum pœnitentem ad repetendas confessiones, nisi moraliter certò constet, eas fuisse invalidas. Ità cum *communi* DD. Filliuc. Gobat. *tr.* 7. *num.* 275. la Croix *num.* 1221. Ratio est: quia possessio stat pro confessione, cujus valor semper præsumi debet, quamdiu de opposito certò non constat. Atque hinc infertur, non teneri pœnitentem quidpiam repetere, quamdiu probabile est, fuisse validè confessum: est autem probabile, inquit la Croix *l. c.* hoc ipsô, quòd aliquando cum morali diligentia præteritam vitam recogitârit, & confessus sit.

274 Colliges denique 5tò, neque ad repetitionem teneri sequentes. 1. qui bona fide semel confessus est peccatum velut dubium, esto ex pòst facto recognosceret illud velut certò commissum. 2. Item à fortiori non tenetur, qui bona fide confessus est peccatum velut certum, postea autem reflectens advertit fuisse duntaxat dubium. Item 3. qui secutus sententiam probabilem confitendo non explicuit peccata dubia, nec circumstantias notabiliter aggravantes, & qui Confessario habenti jurisdictionem solùm probabilem bona fide fuit confessus. Ratio est: quia in his omnibus casibus, si non omnino certum, certò tamen probabilissimum est, absolutionem valuisse: ergo standum est pro valore, & pœnitens ab onere repetitionis absolvendus. Vide Sporer *num.* 498.

CON-

CONFERENTIA UNDECIMA.

De Miniſtro Pœnitentiæ, Ejusdémque approbatione.

SUMMARIUM.

275. Miniſter legitimus Pœnitentiæ eſt ſolus Sacerdos &c.
276. In Confeſſario neceſſariò requiritur duplex poteſtas, Ordinis ſcilicet, & jurisdictionis.
277. Quô modo inter ſe differant dictæ poteſtates.
278. Approbatio eſt judicium authenticum &c. &c.
279. Unde differt à jurisdictione, & à collatione jurisdictionis.
280. Approbatio eſt duplex, tacita ſcilicet, & expreſſa.
281. Eſt petenda ab Epiſcopo pro audiendis ſæcularibus;
282. Pro Religioſis verò audiendis à Prælatis ipſorum.
283. Probabiliùs neceſſaria eſt approbatio ab Epiſcopo, in cujus Diœceſi vel territorio Sacramentum pœnitentiæ adminiſtratur.
284. Non ſufficit eam fuiſſe petitam, niſi etiam ſit actu obtenta.
285. Clericus in examine abſolutè habilis inventus, rejici nequit absque gravi injuria. Hinc
286. EpiſcopusRegulares exemptos ſinè legitima cauſa nequit reprobare, aut limitatè duntaxat approbare.
287. Bene verò ubi juſta occurrit cauſa, concernens ipſam confeſſionem.
288. Reſolvitur Caſus I, de Religioſo, ad Conventum

alterius Diœceseos misso, ubi nunquam adhuc exstitit approbatus;

289. Qui, si ne quidem tacitè fuit approbatus, invalidè absolvisset sæculares in illo loco.

290 Et quid de privilegio itinerantium?

291. Resolvitur Casus II. de alio Religioso, cui approbatio limitata tantùm fuit concessa, tametsi in examine præclarè substiterit.

292. Quo non obstante, extra limites sibi præfixos fungi non valuit officio Confessarii.

293. An, vel quando possit Religiosus obtemperare suo Prælato, demandanti curam animarum, seu cooperatoris.

294. Resolvitur Casus III. de quodam Franciscano, peragrante Diœcesin, in qua nunquam fuerat approbatus, & requisito à quodam Confessore Monialium, ut & suam (Confessarii scilicet) & quarundam Monialium confessiones dignaretur excipere.

295. Quod sinè valde urgente causa nequaquam erat attentandum.

296. Et quid Confessarii Ordinis nostri circa hoc valeant, quando veniunt ad Moniales tertii Ordinis nostræ Provinciæ.

297. Approbatio vel expressa, vel saltem tacita omnibus & singulis Confessariis (extra mortis articulum) est necessaria.

298. Approbatus in una Diœcesi non est hoc ipso approbatus in omnibus, ut ubique valeat absolvere.

299. Approbatio per tacitum consensum Ordinariorum, vel legitimam consuetudinem obtenta, valet.

300. Regulares etiam approbati ab Episcopo, nequeunt exercere jurisdictionem in alios Regulares sinè consensu legitimo suorum Prælatorum;

301. Qui propterea suis subditis jurisdictionem adimere, vel etiam limitare possunt.

§. I

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos casus practicos de approbatione Confessariorum.

QUæres primò, quisnam sit legitimus Minister Sacramenti Pœnitentiæ?

R. Est solus Sacerdos, potestate ordinis 275
simul, & jurisdictionis præditus. Ità Catholici *omnes.* Et habetur decisum in Concil. Trid. *Ss.* 14. *de Pœnit. Cap.* 6. *& can.* 10. hisce formalibus: *Si quis dixerit, Sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi & solvendi non habere; aut non* solos Sacerdotes *esse Ministros absolutionis &c. anathema sit.*

Dixi: *potestate ordinis simul & jurisdictio-* 276
nis præditus &c. Quòd enim præter potestatem ordinis simul sit necessaria potestas jurisdictionis, communiter tradunt DD. & Ecclesia, hâc ratione; quia absolutio Sacramentalis est actus judicialis: atqui actus judicialis ex parte Judicis essentialiter supponit jurisdictionem in subditos; sententia enim à non Judice suo lata, nulla est: ergo. Hinc idem Concilium Tridentinum *cit. cap.* 7. ait: *persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.*

277 Pro meliori autem captu dictorum notandum hîc venit, potestatem ordinis in ipsa ordinatione tribui, eámque duplicem, scilicet in corpus Christi verum, id est, ad consecrandum verum corpus & sanguinem Christi in tremendo Missæ sacrificio; & in corpus Christi mysticum, id est, ad absolvendos à peccatis fideles, qui dicuntur corpus mysticum, cujus caput est Christus. Prior potestas confertur per verba Episcopi, dum ait: *accipe potestatem offerendi sacrificium Deo &c.* Posterior verò per illa verba: *accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseris peccata &c.* Porro inter utramque hanc potestatem duplex intercèdit discrimen 1. quòd potestas in corpus Christi mysticum supponat essentialiter potestatem in corpus Christi verum. 2. quòd hæc potestas in corpus Christi verum sit proxima & inimpedibilis; quia Sacerdos ritè consecratus potest semper & ubique locorum, saltem validè, consecrare: è contra potestas in corpus Christi mysticum vi ordinationis collata, est solùm radicalis & remota, ultimatè complenda per approbationem & collationem jurisdictionis, ideóque in actu secundo est impedibilis; quia Sacerdos jurisdictione destitutus nequit validè absolvere à peccatis, ùt diximus. Cæterùm quid sit potestas jurisdictionis, dicemus in conferentia proxima *à n.* 302.

Quæ-

Quæres 2dò, quid sit approbatio?

R. Est judicium authenticum de idoneitate Sacerdotis ad audiendas confessiones, factum ab habente potestatem Episcopalem, vel quasi Episcopalem. Ità cum *communi* DD. Sporer *num.* 668. Rectè autem describitur esse judicium authenticum, hoc est, factum ab habente auctoritatem legitimam; etenim soli illi possunt approbare Confessarios, qui possunt eisdem designare subditos absolvendos: at, hoc possunt soli illi, qui gaudent potestate Episcopali, vel quasi Episcopali: ergo. Quocirca etiam 278

Advertendum occurrit discrimen inter approbationem & jurisdictionem, seu etiam collationem jurisdictionis; approbatio namque consistit in actu intellectûs, quô legitimus Superior judicat, hunc Sacerdotem esse idoneum ad Confessiones excipiendas: collatio autem jurisdictionis sita est in actu voluntatis, quô idem Superior, Episcopus scilicet, vel gaudens potestate Episcopali, vult actu dare & conferre potestatem absolvendi fideles sacramentaliter confessos. Quamvis autem nomine Sacerdotis approbati communiter intelligamus Confessarium præditum jurisdictione; nihilominus in rigore loquendo approba- 279

tio & jurisdictio, vel collatio jurisdictionis sunt actus omnino diversi & separabiles: posset enim Episcopus judicare, aliquem esse idoneum ad munus Confessarii, & tamen nolle eidem tribuere jurisdictionem. Sic etiam juxta receptam DD. opinionem (cui subscribunt Gobat, Sporer, Sbogar, Mastrius, Reiffenstuel *Theol. mor. tr.* 14. *dist.* 8. *num.* 15. & declaratam esse à S. Congregatione Concilii, testatur Fagnanus *in c. omnis. de pœnit. & remiss. num.* 79.) Regulares exempti jurisdictionem absolvendi sæculares non accipiunt ab Episcopo approbante, sed supposita approbatione Episcopi loci, & accedente consensu proprii superioris Regularis, ea statim intelligitur concessa à sede Apostolica, prout desumitur ex *Clement. dudum.* §. *statuimus. De sepulturis.* Et certè, ùt notavit Laymann. *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 10. *num.* 19. Episcopus loci tam amplam jurisdictionem audiendi confessiones omnium fidelium undecunque advenientium, eósque à censuris etiam Papæ (extra Bullam Cœnæ) reservatis dare non posset: ergo ab Episcopo approbationem duntaxat, jurisdictionem verò à summo Pontifice recipiunt: ergo hi actus sunt omnino separabiles.

Quæres 3tiò, quotuplex sit approbatio?

R. Est

R. Est duplex, tacita scilicet, & expressa. 280
Hæc communiter fieri solet verbis expressis, vel rescripto authentico, quô Episcopus declarat hunc Sacerdotem esse idoneum ad curam animarum, proptereáque eidem confert jurisdictionem. Illa verò, tacita scilicet approbatio appellatur, quæ ipsô factô, vel facti conniventiâ conceditur; ùt si Episcopus, vel alius habens facultatem approbandi, dicat Sacerdoti: placeat meam, vel hujus &c. confessionem excipere; vel si dicat: audi quosvis tibi confiteri volentes. Similiter, si Episcopus sciat, hos vel illos Sacerdotes in sua Diœcesi sinè sua expressa licentia excipere confessiones, & tamen dissimulet, cùm posset se opponere, censetur hôc ipso tacitè eos approbare. Sic etiam ipsô factô approbatur is, cui confertur beneficium parochiale, ùt habet *communis* DD. apud Stoz *l. 2. n.* 33. Etsi defacto in pluribus Diœcesibus soleant examinari ante collationem.

Quæres 4tò, à quo sit petenda & obtinenda approbatio?

R. Est petenda ab Episcopo. Ità enim 281
expresse statuitur in Concilio Tridentino *sess. 23. c. 15. de Reform.* sequentibus verbis: ***Decernit tamen S. Synodus, nullum, etiam Regularem posse confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi***

aut

aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, qua gratis detur, obtineat; privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili non obstantibus. Ex quibus patet, etiam Regularibus exemptis opus esse approbatione Episcopi, si (extra articulum vel periculum mortis) velint absolvere sæculares.

282 Dixi: *Si velint absolvere sæculares &c.* Enimverò ùt rectè notant Lugo, Aversa, Sporer *n.* 666. & la Croix *n.* 1487. circa confessiones Regularium Concilium mox allegatum nihil immutavit, quin immò cùm de solis sæcularibus loquatur, videtur Regulares exclusisse, qui proin sicut jure communi poterant ante Concilium, ità & nunc possunt confiteri cuivis Sacerdoti etiam non approbato ab Episcopo, modò hanc licentiam à suis respectivè Prælatis obtinuerint; quod & ad Novitios extendendum, rectè asserit la Croix *cit.* eò quòd in favorabilibus veniant nomine Religiosorum. Insuper posse tam Prælatos Regulares, quàm Confessores Regularium audire confessiones illorum, qui inibi (scilicet in Monasteriis) sunt verè de familia, & continui commensales (uti sunt nostri servitiales) expresse declarat Clemens X. in sua Constitutione *Superna, §.* 4. ùt videre est apud la Croix *n.* 1505. & Kazenberger *Supplem.*

Supplem. Theol. Sacram. P. Sporer in Appendice alphabetica. ℣. Privilegiorum declaratio fol. mihi 917.

Dices. A quonam igitur Episcopo petenda est approbatio?

R. Petenda est, & necessariò obtinenda 283
ab Episcopo illius loci seu Diœceseos, in qua quis vult excipere confessiones. Ità contra non paucos diversimodè sentientes velut probabiliùs tenent Herincx noster *disp.* 5. *n.* 43. *fin.* Navarrus, Barbosa, Lugo, Cardenas, la Croix *cit. n.* 1516. Ratio hujus opinionis (quam & praxis hodie recepta confirmat) est: quia spectat ad Episcopum, ne quis in Diœcesi confessiones audiat, quem non judicavit idoneum ad hoc munus: quemadmodum ad Magistratum urbis spectat, ne Medicus absque ejus licentia civibus medicinas præscribat, inquit la Croix *l. c.*

Dictum etiam fuit, approbationem esse 284
necessariò obtinendam &c.

Non enim sufficit, fuisse petitam, nisi etiam sit actu obtenta, sive dein justè, sive etiam injustè fuerit denegata; uti de facto cum communiori tenent Reiffenstuel, Lugo, Filliuc. Stoz ubi suprà *n.* 37. Ratio desumitur ex Concilio Tridentino superiùs *n.* 281. allegato; quòd clarè decidit, nullum Sacerdotem posse excipere confessiones, nisi ab Episcopis approbationem, quæ

gratis

gratis detur, obtineat. Et amplius confirmatur ex Decreto Alexandri VII. damnantis sequentes duas propositiones, quarum una ordine 16ta ità habet: *Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium, simplicem sacerdotem, non approbatum ab Ordinario.* Altera, quæ in ordine est 13. ità sonat: *Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo præsentato, sed ab eo injustè reprobato.*

Quæres 5tò. Possitnè Episcopus citra injuriam reprobare Clericum, quem in examine pensatis omnibus pensandis reperit verè idoneum ad curam animarum?

285 R. Negativè. Ratio est: quia Clericus sese subjiciendo examini censetur inire contractum quendam innominatum, & velut tacitè dicere: *Subjicio me examini ea conditione, ut approber, si dignus inveniar*; quæ conditio censetur etiam acceptari ab Episcopo, suppositô quòd illum examinet, aut axaminari faciat per alium: ergo dignus inventus citra gravem injuriam reprobari nequit. Ità Lugo, la Croix, Bosco, Henno, eósque secutus Kresslinger *in addit.* 1. *ad tract.* 14. *dist.* 8. *P. Reiffenstuel post n.* 15.

Quæres 6tò, possitnè Episcopus Clericos Regulares exemptos ad certum tempus tantùm, vel ad certum duntaxat locum, aut genus personarum approbare, vel etiam

am approbationem semel datam revocare?

R. Sinè justa causa concernente ipsas 286
confessiones id nequaquam potest. Ità communissimè DD. & habetur clarissimis terminis decisum in constitutione Clementis X. *Supernâ magni Patris-familias &c.* edita 21. *Junii* 1670. ubi altefatus Pontifex §. 4. ita loquitur: *Illos, etiam Religiosos, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter reperti fuerint, ab Episcopis generaliter quoque & indistinctè absque alia limitatione temporis, caterorúmque locorum, aut generis Personarum in Diœcesi propria admittendos.* Móxque §. 5. subdit: *Religiosos verò ad ejusmodi confessiones audiendas prævio examine simpliciter & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo: secùs verò ab ejus Vicario, aut ab Antecessoribus Episcopis approbatos, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis suspendi, seu licentias illis concessas revocari, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat.* Hactenus Pontifex. Idipsum exstat per Congregationem Cardinalium authenticè declaratum apud Barbosam *de potestat. Episc. allegat.* 25. *n.* 30.

Dixi: *Sinè justa causa non potest*; Secus 287
quippe dicendum, ubi justa causa occurrit, patet ex clausula constitutionis mox allegatæ. Idcirco si Episcopus rationabiliter dubi-

dubitet de idoneitate alicujus, multò magis quando inidoneitas alicujus Religiosi ex pluribus ejus actibus vel experientia personarum fide dignarum explorata habetur, licitè talis Religiosus revocatur ad examen. Vid. *DD. mox. cit.*

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de Approbatione Confessariorum.

CASUS PRIMUS.

Titius Religiosus ab uno Conventu in alium alterius Diœceseos, ubi hactenus nunquam adhuc exstitit approbatus, missus fuerat, móxque à suo superiore pro examine præsentatus Reverendissimo Offi io: intereà tamen ob magnum pœnitentium concursum, quibus reliqui ejusdem Conventus Confessarii videbantur non sufficere, jussus fuit excipere confessiones. Jam verò dubitatur, an superior id justè præcipere, & Titius mandatum licitè potuerit exequi?

288 R. Si Titius ne quidem tacitè approbatus fuisse supponatur, tunc nec superior licitè hoc præcipere, nec ipse mandatum sinè peccato exequi potuit. Ratio patet: quia nullus superior habet potestatem aliquid illicitum & peccaminosum præcipiendi: at, si Titius ne tacitè quidem suppona-

ponatur fuisse approbatus, peccásset mortaliter excipiendo Confessiones & absolvendo sæculares (aliud dicendum foret de Regularibus, quos validè absolvisset vi solius approbationis à Superioribus Regularibus obtentæ) ergo nec superiori competebat facultas præcipiendi, nec Titio exequendi.

Dixi rursus: *Si ne tacitè quidem approbatus fuisse supponatur &c.* Aliter enim discurrendum & resolvendum foret, si supponatur Titius fuisse missus ad talem Conventum, ubi Episcopus Fratres aut Religiosos pro cura præsentatos nunquam solet examinare, sed indulto clementissimè examine idoneitatem præsentati relinquere judicio superioris præsentantis, ejusdem desuper conscientiam aggravando; prout in nonnullis Diœcesibus nostræ Provinciæ fieri novimus: hôc enim supposito subditi Religiosi legitimè præsentati censentur interim ab Episcopo tacitè approbati (quod ad valorem sufficit, secundùm dicta *num.* 280.) ut sinè scrupulo confessiones sæcularium audire, & absolvere valeant, tametsi approbatio in scriptis, uti fieri solet, diu postea sequatur. Contrarium resolvendum arbitror in illis Conventibus & locis, ubi Episcopi petere solent, ut Sacerdotes nostri de novo adventantes ad Conventum, præsententur exami- 289

ni: quia non est facilè præsumendum, quòd antecedenter ad examen velint actu approbatos, quorum sufficientiam & idoneitatem prævio examine volunt experiri; nisi fortè Sacerdos præsentatus talis sit muneris aut conditionis, ut credatur, vel potiùs sciatur absque omni examine remittendus velut approbatus, prout fieri plerumque assolet cum nostris Superioribus, Lectoribus, & aliis nonnullis officialibus. Est tamen etiam cum similibus cautè procedendum, & nisi urgeat permagna necessitas, exponi neutiquam debent priùs, quàm approbationem in scriptis obtinuerint; tum quia hoc facit pro majori certitudine & reverentia Sacramenti, in cujus administratione pars tutior semper est eligenda in dubio; tum etiam quia ex opposita praxi de facili potest incurri offensa, & disgratia Principis, ac Reverendissimi Officii, prout experientiâ compertum est. Videatur Sporer *num.* 671.

Dices. At quid, si Parochus præfatum Religiosum in itinere constitutum, roget, ut suam confessionem velit excipere, vel se in vinea Domini adjuvare, audiendo confessiones suorum Parochianorum, an licitè ejusdem petitioni gratificabit, etsi supponatur in tali loco, vel potiùs Diœcesi nunquam fuisse approbatus?

R. Pro-

R. Probabiliter licitè. Ità censent Platelius, Taberna, Sporer *n.* 678. Sannig. *tom.* 3. *dist.* 11. *q.* 4. *n.* 15. Wiestner *lib.* 5. *decret. tit.* 38. *n.* 36. Reiffenstuel *l.* 5. *decret. tit.* 39. *n.* 259. ac novissimè P. Kresslinger *proximè cit. addit.* 7. Landusca *V. confessarius n.* 12. Rodriquez *tom.* 1. *QQ. RR. q.* 9. *a.* 5. *in fine, & alii plures.* Rationem desumunt, tum ex tacito Ordinariorum consensu, tum etiam ex privilegio, per Eugenium IV. FF. Minoribus, ac per Gregorium XIII. RR. Patribus Societatis JESU (& consequenter vi communicationis Privilegiorum etiam reliquis Mendicantibus) concesso, quô permittitur, ut iter agentes, seu ubivis locorum peregrinantes possint excipere confessiones, cum sequentibus tamen limitationibus & clausulis bene observandis. 1. Ut Confessarius sit ab uno saltem Episcopo approbatus. 2. Ut non excipiat Confessiones in loco, ubi existit Episcopus; nec 3. ubi Parochus contradicit; nec 4. in tali loco, ubi ipse Religiosus stabiliter perseverabit, sed in itinere duntaxat, seu in transitu. Huic autem Privilegio nec per Bullam Clementis X. mox suprà allegatam fuisse derogatum, verosimiliter omnino probat Reiffenstuel *loc. cit.* Nihilominus cùm defacto multi DD. putent hoc privilegium per Pontificem mox allegatum fuisse sublatum; hinc censeo, sinè ali-

qua necessitate, vel urgente causa eo non amplius esse utendum. Videatur noster Kazenberger *in Supplem. 2. P. Surgar. n.* 169.

CASUS SECUNDUS.

Quidam Reverendissimus Præsul Sempronium subditum suum Religiosum præsentavit Celsissimo Ordinario examinandum pro cura animarum, & approbandum; qui ob præclara responsa & insignem doctrinam, ab Examinatoribus ad id munus nedum idoneus, sed & dignissimus judicabatur. Nihilominus à Celsissimo Ordinario limitatè tantùm fuit approbatus, pro excipiendis scilicet Confessionibus in suo Monasterio duntaxat, non item in Parochiis eidem Monasterio incorporatis. Quæritur jam 1. *an justè.* 2. *An Sempronius jussu sui Reverendissimi D. Præsulis in quadam Parochia Monasterio incorporata potuerit licitè ac validè absolvere pœnitentes?*

291 R. Ad primum. Videtur Sempronio, utpote absolutè habili, immò ad animarum curam dignissimo (uti casus fert) injustè fuisse negata approbatio absoluta. Ratio facilè colligetur ex dictis *num.* 286. quia Clemens X in sua *constitut.* §. 5. mandativè decernit, *illos Religiosos, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter inventi fuerint, ab Episcopis generaliter quoque & indistinctè abs-*

que

que aliqua limitatione temporis, cæterorúmque locorum &c. in Diœcesi propria admittendos esse: ex quibus patet, de voluntate præfati Pontificis, & tacito mandato, Religiosis legitimè præsentatis, & absolutè idoneis repertis, approbationem absolutam & illimitatam de jure deberi: at, quod alicui de jure debetur, citra injuriam negari non potest: ergo &c.

R. Jam ad 2dum. Si Sempronius fuit 292
approbatus cum expressa restrictione ad Monasterium, tunc invalidè, & hôc ipso etiam illicitè absolvisset in Parochia extra Monasterium sita, etsi eidem incorporata quantùm ad jura parochialia. Ratio est: quia absolutio data sinè potestate jurisdictionis nulla est, ùt diximus *n.* 296. atqui Sempronius non gaudebat potestate jurisdictionis in Parochia, sed in Monasterio tantùm: ergo nulliter, & hôc ipso sacrilegè absolvit. Scio equidem, à Navarro, Lezana, Laymann & aliis multis DD. videndis apud nostrum Herincx *p.* 4 *tr.* 4. *d.* 5. *num.* 45. doceri, posse Fratres Minores & Prædicatores validè absolvere, quando approbatio ipsis injustè negatur, eò quòd tunc ab ipsa Sede Apostolica pro approbatis habeantur &c. Verùm hoc modernis temporibus nullatenus esse practicandum, rectè monet Sporer, Herincx *cit. num.* 46. aliique plures; tum quia hoc est valde odiosum & invisum Episco-

pis; tum quia oppositum est conformius praxi; tum denique, quia aliàs pœnitens tempore paschali satisfaceret, qui tali Religioso confiteretur; quod tamen ab Alexandro VII. damnatum fuit, ùt diximus *n.* 248. Suadet proin recta ratio, ut quoad hoc deferamus mandatis Reverendissimorum Episcoporum, sin minùs ex justitia, saltem ex humilitate & reverentia eisdem debita. Et certè frustra Religiosus se opponeret Episcopo; cùm huic sit facilè invenire, vel prætendere causam, ob quam valeat illum revocare ad examen, uti sapienter notat la Croix *n.* 1538. Vide etiam, si placet, Gobat *tr.* 7. *num.* 47.

Dices. At Reverendissimus meus solet non raró unum aut alterum ex nostris mittere in subsidium, qui alios in Parochiis expositos coadjuvent excipiendo confessiones, & alia Sacramenta administrando: hoc autem profectò nunquam faceret, nisi sciret nos validè fungi tali ministerio: ergo.

293 R. Facilè admitto totum, quod dicis; credo enim, Reverendissimum tuum ideò hoc disponere, quia scit suos Religiosos non limitatè, & cum restrictione ad solos Monasterii terminos fuisse approbatos; aut quia novit per consuetudinem receptam & tacitum Episcopi consensum hactenus id semper fuisse practicatum: quô supposito licitè præcipit, & subditus exequitur mandatum.

CA-

CASUS TERTIUS.

Cajus Franciscanus peragrando Diœcesin Constantiensem, in qua nunquam adhuc fuerat approbatus, pernoctavit in quodam Monasterio Monialium alterius Ordinis. Altera die, cùm esset magna festivitas, requisitus fuerat ab Ordinario Monialium Confessario, ut & suam (Confessarii scilicet) & aliquarum saltem Monialium confessionem vellet excipere. Dubitavit autem Cajus an huic petito licitè deferret. Quid judicii?

R. primò. Cajus probabiliter potuit de- 294
ferre petitioni præfati confessarii, ipsius confessionem excipiendo, sive Religiosus fuerit, sive etiam Sacerdos sæcularis (prout alicubi locorum funguntur officio Confessarii etiam respectu Monialium exemptarum) utrum autem potuerit deferre quoad absolutionem Monialium, non est ità certum. Ratio prioris hæc est: quia ut Religiosus licitè ac validè absolvatur, sufficit eum habere à suo Prælato licentiam alteri confitendi: hôc ipso enim Prælatus censetur jurisdictionem necessariam (quam respectu suorum potest) delegare tali Confessario electo. Quin etiam à Parocho eligi posse Confessarium quemlibet, ab aliquo saltem Episcopo (etsi non suæ Diœceseos) approbatum, velut probabile tenent Suarez, Filliucius, Navarrus & alii, quos refert & sequitur Viva *num.* 11. *ad*

proposit. 56tam ab Alexandro VII. damnatam, dummodo Episcopi non repugnent: quia hôc supposito habetur, quidquid exigit Tridentinum, scilicet Episcopi approbatio, vel parochiale beneficium, & simul jurisdictio; quippe quæ potest etiam à Parocho aliis delegari, dummodo habeant requisita à Tridentino. Ratio autem posterioris desumitur inde: quia juxta constitutionem Gregorii XV. Bullâ: *Inscrutabili DEI providentiâ. emanata* 1622. ejusdémque declarationem, nullus omnino Sacerdos, sive Regularis, sive Sæcularis, potest confessiones Monialium audire, nisi sit ab Ordinario specialiter pro Monialibus approbatus: atqui Cajus non fuit ab Ordinario specialiter approbatus pro illis Monialibus: ergo has non potuit licitè aut validè absolvere.

495 R. 2dò, non esse de facili, & sinè valde urgente causa attentandum, ut Confessarius approbatus ab Episcopo in hujus Diœcesi confessiones excipiat, esto etiam à Parocho, vel ab ipsis Monialibus requiratur. Ratio est: quia hoc multis Doctoribus, nominatim Cardenas *in 2. Crisi dissert.* 2 *n.*271. la Croix *num.* 1512. aliisque non videtur satis tutum: & quòd oppositum velut tutius consultò sit eligendum, minimè dubitare licet. Accedit, quòd ex tali praxi nunquam non sit timenda gravis offensa Ordi-

Ordinariorum, & aliæ plures inconvenientiæ.

Dices adhuc: sed quid si Cajus venisset ad Monasterium Monialium tertii Ordinis, jurisdictioni nostri A. R. P. Ministri Provincialis subjectarum, potuissétne à Venerabili Matre rogatus excipere confessiones Monialium?

R. Cum distinctione. Vel enim habuit 296
licentiam ab A. R. P. N. Provinciale, vel non? si non: tunc neque licitè absolvisset, neque validè. Si autem habuit, potuit petitioni Venerabilis Matris aquiescere, quia Provinciales nullis dant hanc licentiam, nisi quos nôrunt ab Episcopo saltem tacitè, vel per consuetudinem legitimè receptam approbatos. Cæterùm hæc licentia in nostris Statutis Provincialibus Augustæ 1720. emanatis solùm conceditur sequentibus. 1. Omnibus Venerabilis Diffinitorii Patribus. 2. Guardianis & Præsidibus respectu Monialium existentium in suis respectivè districtibus; quibus etiam permittitur, ut in casu rationabili alium virum prudentem sui Conventûs possint substituere. 3. Item conceditur Patribus Terminariis ordinariis, in ordinariis collecturis existentibus (non verò ob alia negotia extra missis, aut NB. ex obedientia ad alios Conventus destinatis) ut possint Confessiones sororum Tertiariarum in suo districtu excipere: reliquis om-

nibus eadem facultas denegatur in tantùm, ut nec validè nec licitè eas absolvant, ùt videre licet in statutis *de Patribus Confessariis c. 4. num.* 13. Ubi insuper *num.* 14. sancitur, ut juxta decretum sacri Concilii Tridentini ter in anno provideatur de Confessario extraordinario, quem omnes Moniales accedere debent, saltem petituræ benedictionem, si nolint confiteri. Quisnam autem providere debeat, aut soleat, noverint illi, quorum interest.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

297 Colliges ex dictis primò, approbationem vel expressam, vel saltem tacitam omnibus omnino Confessariis necessariam esse ad hoc munus. Ita *omnes.* Constat clarè ex Concilio Tridentino *Ss. 23. c.* 15. ubi statuitur, nullum Confessarium etiam Regularem posse Confessiones sæcularium etiam Sacerdotum audire &c. nisi *approbationem obtineat.* Excipitur tamen unicus & solus articulus mortis, in quo ab eodem Concilio permittitur omnibus etiam simplicibus Sacerdotibus facultas absolvendi, ne fortè contingat, defectu hujus potestatis quempiam salute excidere. Quocirca rectè observat Stoz *l. 2. num.* 34. minimè necessum esse,

se, ut Episcopus per se ipsum examinet aut approbet Confessarios, sed satis est, id fieri per Vicarium Generalem, vel alium substitutum.

Potest insuper Episcopus examen omnino condonare, ubi de idoneitate Sacerdotis aliunde constat, vel certè neutiquam dubitare licet, ùt si sit Doctor seu etiam Professor Theologiæ, vel licentiatus &c. quos non oportet denuo examinari.

Colliges 2dò, approbatum in una Diœcesi, non eô ipso approbatum haberi in omnibus, ità, ut ubivis locorum valeat confessiones excipere. Ità hodie *communissimè* Doctores, quidquid olim alii senserint. Ratio desumitur ex Constitutione Clementis X. jam sæpiùs allegata, in qua expresse continetur, quòd Regulares in una Diœcesi approbati, non censeantur approbati ubique; quod & Urbanus VIII. & Innocentius X. declarâsse feruntur. Nec immeritò; quia ad cujusque Episcopi officium spectat, providere, ut idonei duntaxat Pastores & animarum Curatores in sua Diœcesi præficiantur: at per hoc, quòd Confessarius sit ab uno Episcopo approbatus, non cuivis Episcopo constat satis, quòd in sua Diœcesi sit idoneus ad animarum curam; nam diversi subditi diversos non rarò modos regendi & dirigendi postulant, ideóque & 298

diversi

diversi diœcesani diversam scientiam, & qualitates diversas in Confessario.

299. Colliges 3tiò, approbationem tacitam etiam per consuetudinem legitimam, & tacitum consensum Ordinariorum obtineri posse. Constat hoc ex praxi satis recepta in nostra Germania, vi cujus tam Parochi, quàm Regulares in confinibus diversarum Diœcesium constituti, tempore indulgentiarum, aliarúmque festivitatum & peregrinationum solent concurrere, & in expediendis pœnitentibus pro sacro tribunali sese mutuò adjuvare, tametsi in illa Diœcesi non sint approbati; atqui hoc non practicant alia ratione, quàm ob jurisdictionem tacito consensu, & legitima consuetudine obtentam. Cùm enim Ordinarii sciant, id esse necessarium, & multipliciter practicari, nec ob id in minimo se opponant, cùm tamen facilè possent, meritò præsumuntur tacitè consentire, & consentiendo approbare talem consuetudinem, vel potiùs ipsos Parochos & Sacerdotes, licèt alterius Diœceseos. Id ipsum sentiendum est de praxi, quâ vicini Parochi ad invicem, vel Cooperator unius Parochiæ vicino Parocho confitetur, uti rectè observant Sporer, Gobat ubi suprà *n.* 61. Illsung *tr.* 6. *d.* 6. *n.* 279. Kreslinger *cit. addit.* 6.

Col-

Colliges 4tò, etiam supposita approbatione Episcopi jurisdictionem à Summo Pontifice concessam Regularibus, exerceri ab ipsis non posse in alios Regulares sive Religiosos, sive etiam Moniales, nisi de consensu & licentia superiorum cujusvis Ordinis respectivè. Sic etenim statuit Clemens X. Bullâ *Romani Pontificis*, data 1599. 23. *Novemb.* ubi expressè declarat, nunquam fuisse mentem Sedis Apostolicæ, ulli Religioso vel Moniali darè licentiam confitendi alicui contra dispositionem suorum superiorum, sed potiùs, ut *quantùm ad Sacramentum pœnitentiæ seu Confessionis administrationem dispositioni suorum Prælatorum subjecti sint.* Ità Pontifex 300

Colliges 5tò, Prælatos Regulares subditis suis jam approbatis & expositis, jurisdictionem à summo Pontifice concessam tollere posse, aut limitare ex rationabili causa etiam non notoria. Ita *communiter* DD. Rodriquez *QQ. RR. tom.* 1. *q.* 60. *a.* 3. Laymann *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 10. *num.* 19. Gobat *tr.* 7. *n.* 630. Ratio est: quia amplam hanc potestatem absolvendi quoscunque &c. Pontifices immediatè delegârunt Ordini, ejusdémque Prælatis, ut eam possint committere subditis suis Regularibus, quos ad hoc munus idoneos judicaverint: ergo sinè horum licentia nec validè, nec licitè uterentur ea potestate etiam respectu sæcularium. Quocirca 301

circa tamen Gobat, Laymann & alii rectè notant, quòd si Prælatus alicui Sacerdoti sibi subjecto interdicat, ne audiat confessiones, non ideò statim existimandus sit, voluisse eidem jurisdictionem omnino tollere, ut ne quidem validè possit absolvere; sed potiùs præsumendum, quòd solum exercitium Confessarii voluerit eidem interdicere in tantum, ut licitè non possit eo munere fungi, nisi contrarium exprimat, vel ex circumstantiis, seu causa prohibitionis id præsumi debeat, uti debet, si ob inscitiam vel aliam indignitatem suspendatur aut deponatur. Vide Lugo, vel Rodriquez *cit. a.* 2. vel Sporer *n.* 684.

CONFERENTIA DUODECIMA.

De Jurisdictione in Confessario requisita.

SUMMARIUM.

302. Jurisdictio est potestas, seu facultas jus dicendi &c.
303. Eáque duplex, ordinaria scilicet, & delegata.
304. Quibusnam jurisdictio ordinaria; &
305. Quibus delegata competat?
306. Regulariter loquendo soli illi, qui gaudent jurisdictione ordinaria, possunt eandem alteri delegare.

307. Ex

321. Et

321. Et quid, si talis mala fide excepisset confessiones, utpote gnarus se non substitisse?

322. Jurisdictio dupliciter potest delegari, directè scilicet, & indirectè; idque vel à jure, vel per consuetudinem, vel ab homine.

323. Quandonam à jure, vel ab homine, vel per consuetudinem delegata censeatur.

324. Ad valorem absolutionis neutiquam sufficit jurisdictio præsumpta, quæ primùm daretur, multò minus sola ratihabitio Superioris, qui postea id inaudiens factum approbaret.

325. Bene tamen jurisdictio præsumpta, quæ actu fuit concessa, licèt ne hoc quidem sit de facili præsumendum vel practicandum.

326. Cum jurisdictione dubia, aut quomodocunque etiam tenuiter probabili, extra Casum veræ necessitatis absolvere, nefas est.

327. In mortis articulo quivis Sacerdos etiam simplex validè absolvit.

328. Et quid, si adsit Sacerdos etiam curatus?

329. Simplex Sacerdos etiam extra mortis articulum à meris venialibus, itemque à mortalibus jam semel dimissis validè absolveret, at, prohibente Concilio Tridentino hoc nequaquam est attentandum.

§. I.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de Jurisdictione ex parte Confessarii necessaria.

QUæres primò, quid sit jurisdictio?

R. Jurisdictio (quantùm attinet ad 301
nostrum propositum) est potestas seu facultas jus dicendi, & sententiam ferendi in alium tanquam subditum in foro conscientiæ. Ita in re *omnes.* Ratio hujus descriptionis desumitur ex ipsa nominis etymologia; etenim jurisdictio appellatur à *jure dicendo*: quare cùm Confessarius vi sui muneris debeat agere judicem in foro conscientiæ respectu pœnitentis; hinc rectè dicitur indigere jurisdictione, & eandem absolvendo exercere.

Quæres 2dò, quotuplex sit jurisdictio?

R. Jurisdictio est duplex, *ordinaria* scili- 302
cet, & *delegata.* Ordinaria appellatur, quæ alicui competit ex proprio officio seu munere suo, id est: qua quis vi proprii officii (utpote cui annexa est cura animarum) habet subditos judicandos, proptereáque ipsimet officio hæc facultas ordinariè est annexa. Delegata autem jurisdictio dicitur,

quæ habetur duntaxat ex commissione alterius possidentis ordinariam jurisdictionem, seu quam quis obtinet absque collatione alicujus beneficii curati, vel habentis annexam curam pascendi animas &c.

Quæres 3tiò, quibusnam competat jurisdictio ordinaria, & quibus delegata?

304 R. Primò. Jurisdictio ordinaria competit sequentibus. 1. Summo Pontifici in universalem Ecclesiam. 2. Ejusdem Vicariis Generalibus & Legatis à latere, nec non Supremo Pœnitentiario. 3. Episcopis, Eorúmque Vicariis Generalibus & Pœnitentiariis, ubi Pœnitentiaria est in officium erecta. 4. Item Parochis, & eorum Vicariis, ubi Vicariæ sunt in officium & beneficium seorsim institutæ, uti sunt Vicariæ Capitulorum, Monasteriorum, &c. & aliæ non paucæ. Ad hanc ordinariam etiam reponi & revocari debent potestates Superiorum Regularium; enimverò quasi Archi-Episcopalem potestatem possident Generales respectu totius Ordinis sibi subjecti: quasi Episcopalem obtinent Provinciales respectu suarum Provinciarum; item Abbates exempti respectu suorum Monasteriorum exemptorum. Quasi Parochialem autem possident Guardiani, Priores, Rectores, aliique immediati Superiores Religiosorum Ordinum respectu suorum subditorum sibi commissorum; quippe quorum animas vi

sui

ſui officii paſcere tenentur. Vide Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *diſp.* 5. *à num.* 23. Sporer *p.* 3. *num.* 688.

R. Secundò. Jurisdictio delegata competit omnibus illis, qui non poſſident beneficium aut officium, cui per ſe eſt annexa animarum cura, & nihilominus obtinuerunt poteſtatem abſolvendi ab eo, qui gaudet jurisdictione ordinaria. Talem defacto poſſidemus nos Religioſi Ordinum Mendicantium; qui, etſi non poſſideamus beneficium vel officium curatum, nihilominus ex delegatione & privilegiis ſummorum Pontificum poſſumus abſolvere omnes fideles ſæculares, undequaque ad nos confluentes. Tali etiam jurisdictione delegata gaudent Capellani ſimplices, qui ab Epiſcopis ad audiendas confeſſiones exponuntur absque collatione alicujus beneficii vel officii Parochialis. 305

Quæres 4tò, quinam jurisdictionem ſuam aliis delegare poſſint?

R. Omnes illi poſſunt delegare, qui juxta dicta *num.* 304. gaudent jurisdictione ordinaria: niſi (quod bene notandum) à legitimo ſuo Superiore ſpecialiter ſit ipſis prohibitum. Econtra illi, qui jurisdictionem delegatam duntaxat poſſident, non poſſunt eam ſubdelegare, ne quidem ad unicum actum, niſi Ordinarius expreſsè hoc concedat, aut niſi in locum Ordinarii cum dele- 306

gatione universali substituatur, utputa in vices Parochi defuncti. Ità cum aliis multis Coninck, Hurtadus, Stoz *l. 2. num.* 47. Herincx ubi suprà *num.* 27. Sporer *n.* 698. Ratio horum est; quia jurisdictio dependet à voluntate S. Pontificis: atqui Summi Pontifices facultatem delegandi jurisdictionem illis duntaxat concessere, qui gaudent ordinaria, non item aliis, qui gaudent solùm delegata. ergo &c. Videantur *DD. citati.*

Quæres quintò, quamdiu duret jurisdictio delegata?

307 R. Cum distinctione. Vel enim concessa fuit cum aliqua limitatione seu restrictione ad certum tempus; & tunc tempore elapsô exspirat ipsô factô. Vel est concessa absolutè & illimitatè; & tunc semper durabit, donec expresè revocetur, adeò, ut ne quidem cum morte delegantis v. g. Episcopi exspiret. Ratio est: quia talis delegatio se habet per modum gratiæ factæ: atqui gratia semel facta non exspirat cum morte concedentis, juxta Regulam generalem in jure fundatam: ergo &c. Vid. *c. si super. de offic. & potest. Jud. deleg. in 6.*

Sed quid (inquies) si delegatio fuit facta cum hac vel simili clausula: *usque ad beneplacitum Sedis Apostolicæ:* vel: *donec revocavero &c.*

308 R. Neque taliter concessa exspirat cum

morte

morte concedentis; tum quia Sedes Apostolica non moritur, sed semper manet; tum etiam, quia si Vivus non revocet, multò minùs eandem revocabit mortuus, utpote impotens ad revocandum. Ob eandem rationem Castropalao *tr.* 3. *d.* 4. *punct.* 16. §. 5. *num.* 5. & Herincx *cit. disp.* 5. *num.* 31. probabile censent, jurisdictionem non exspirare cum morte, si fuit delegata cum hac clausula: *donec voluero*; vel: *usque ad meum beneplacitum &c.* Ratio est: quia hæc clausula æquivalere videtur priori; hinc etiam *extravag. inter cunctas. de privileg.* dicitur: *datam verò licentiam per Diœcesanorum mortem nolumus terminari.* Vide Laymann. *lib.* 5. *tr.* 6. *c.* 10. *num.* 22.

Quæres 6tò, an, vel qualis jurisdictio sit necessaria ad validam absolutionem impertiendam?

R. Est necessaria jurisdictio actualis, eáque vel ordinaria, vel saltem delegata. Ità *omnes.* Et habetur decisum in Concilio Florent. nec non in Trident. *sess.* 14. *cap.* 7. hisce verbis: *Quoniam natura & ratio judicii illud exposcit, ut sententia in subditos duntaxat feratur, persuasum semper in Ecclesia DEI fuit, & verissimum esse Synodus hac confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.* Ubi etiam assignatur ratio jam supe-

riùs *n.* 302. à nobis insinuata, videlicet quòd actus judicialis (qualis est absolutio Sacramentalis) in judice essentialiter requirat auctoritatem seu jurisdictionem super eum, super quem sententia profertur.

Quæres 7timò, utrum ad valorem absolutionis sufficiat jurisdictio probabilis duntaxat?

310 Ante responsionem suppono, nomine jurisdictionis verè probabilis eam intelligi, quæ nititur verè gravi fundamento, seu quæ rationabiliter creditur actu concessa; etenim juxta alibi dicta: *probabiliter*, *rationabiliter*, *& prudenter* sunt synonima: ergo illa jurisdictio tantùm dici debet verè probabilis, & probabiliter concessa, quæ prudenter, id est tum rationum pondere, tum etiam auctoritate legitima creditur concessa, ità, ut ad assensum hujus virũ etiam prudentem movere valeant; esto uni aut alteri fortè non ità appareat; nam circa ea quæ merè probabilia sunt, & non certa, vix, aut ne vix quidem reperies omnes DD. unanimiter sentientes. Hôc notato ac supposito

311 R. Probabilissimè licitum est absolvere cum jurisdictione verè probabili; etsi hoc sinè justa & verè gravi causa nunquam sit practicandum, præsertim ubi de facili obtineri potest jurisdictio certa. Ità plurimi & gravissimi DD. videndi apud la Croix, Babenstuber, & alios plures. Ratio autem

prio-

prioris est hæc: quia quando Sacerdos juxta verè probabilem opinionem putat se actu possidere jurisdictionem in hunc vel illum pœnitentem, vel in hoc aut illud peccatum &c. tunc (etsi fortè opinio esset revera erronea & falsa) Summus Pontifex censetur, & piè admodum creditur actu concedere jurisdictionem, idque ad vitanda majora incommoda, & animarum pericula, vel etiam ad præcavendas irreverentias Sacramento forsitan irrogandas &c. Profectò, cùm praxis communis hoc ferat, & plerique Doctores id doceant, scriptis evulgent &c. sciente Ecclesia, Pontifice, approbantibúsque Censoribus Librorum Ecclesiastica auctoritate deputatis, Ecclesia deberet id non tolerare, nisi supplendo jurisdictionem intenderet connivere pro tali contingentia facti, ait sapienter noster P. Herincx *cit. num.* 30. Inde quodammodo certum evadit, quòd valor Sacramenti subsistat in tali casu, Ecclesia ceu pia Matre defectum jurisdictionis, si quis reipsa subesset, supplente. Nihilominus cùm multi DD. de hoc dubitent, simúlque aliunde notum sit, ubi de valore Sacramenti agitur, consultò ac studiosè sequenda esse tutiora; hinc cum P. Sporer *num.* 717. Marchantio *tr.* 7. *tit.* 3. *q.* 4. Bardi, Joann. Sanchez, Gobat, Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 6. *a.* 3. *num.* 8. & aliis pluribus censeo;

sine gravi causa, præsertim quando obtineri posset jurisdictio certa, aut Confessarius certa jurisdictione præditus, nunquam esse absolvendum cum sola jurisdictione probabili; non enim supponi potest aut debet, Ecclesiam supplendo jurisdictionem velle connivere meræ libertati, vel etiam præsumptioni cujuslibet Sacerdotis, sed solùm congruæ necessitati, vel utilitati fidelium, tunc videlicet, quando Sacerdos utitur jurisdictione probabili ex justa causa magnæ utilitatis, aut necessitatis, item quando de facili obtineri non posset jurisdictio certa.

Quæres octavò, utrum error communis cum titulo colorato tribuat jurisdictionem sufficientem ad validam absolutionem?

312 Ante responsionem rursus suppono, nomine erroris communis intelligi talem, quò Sacerdos exercens actum jurisdictionis vel ab omnibus, vel saltem à plerisque creditur habere jurisdictionem, cùm tamen non habeat ob aliquod occultum impedimentum v. g. quia est suspensus, vel beneficium obtinuit collatione invalida, utputa Symoniaca &c. Porro talis error aliquando est conjunctus cum titulo colorato, ùt si credatur gaudere jurisdictione ob collationem beneficii, quæ tamen fuit nulla & invalida, proptereáque appellatur titulus coloratus,

ratus, id est, apparens, & putatitius, non autem verus. Aliquando autem error accidit sinè titulo; ùt si simplex Sacerdos credatur esse præditus jurisdictione, eò quòd falsis litteris aut testibus probaverit se esse approbatum pro cura animarum, esto sinè collatione alicujus beneficii curati, vel officii curam animarum habentis annexam, ideóque sinè titulo. Hoc notato

R. Ubi intervenit error communis cum 313
titulo colorato, Ecclesia certò supplet defectum & confert jurisdictionem, juxta *communissimam DD.* Quin etiam in casu, ubi intervenit error communis sinè hujusmodi titulo colorato, ab Ecclesia defectum jurisdictionis suppleri probabiliter tenent Bonacina, Tamburinus *lib.* 5. *de pænit. c.* 4. §. 7. *num.* 17. Gobat *tr.* 7. *cit. num.* 111. Herincx, Stoz, & alii plures contra non paucos. Ratio desumitur ex benigna interpretatione voluntatis Ecclesiæ, quippe quæ in communi errore cum titulo colorato ob utilitatem publicam fidelium, ne scilicet magni, sæpiùs quàm par est, oriantur scrupuli, perturbationes ac difficultates circa hujus Sacramenti administrationem, aliáque ministeria jurisdictionem requirentia, uti est assistentia Matrimonii &c. voluit hunc defectum supplere & dare veram jurisdictionem conformiter *L. Barbarius ff. de*

officio Prætor. & quia eadem absurda, pericula animarum &c. possent oriri, ubi intervenit error communis sine titulo; hinc etiam in tali casu Ecclesiam velut piam Matrem voluisse defectum supplere, pie admodum sibi persuadent DD. allegati. Ego sane cum P. Gobat & Sporer extra mortis articulum non juberem repetere confessiones tali Sacerdoti factas, sicut nec matrimonia tali Sacerdote assistente contracta dissolvi; idque ob probabilitatem hujus opinionis. Vide Sporer *n.* 714. Henno *de pœnit. disp.* 8. *q.* 5. *concl.* 3.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de jurisdictione Confessarii.

CASUS PRIMUS.

Titius Parochus quendam Beneficiatum simplicem, vel potiùs simplex beneficium possidentem in confinia alterius Parochiæ constitutum rogabat, ut suam dignaretur confessionem excipere: noluit Beneficiatus petitioni condescendere, dictitans, sibi à D. Parocho loci esse universaliter interdictum, ne in hac sua Parochia quempiam absolveret. Titius econtra hanc repulsam non passus, reponebat: ego omnem meam potestatem & jurisdictionem delego suæ domi-

dominationi, nec jam video cur metuat mihi hoc Sacramentum administrare. Dubitat proin Beneficiatus, num tutâ conscientia potuerit absolvere Titium, non obstante illa probibitione D. Parochi localis.

R. Ad hunc Casum cum distinctione. 314
Vel enim Beneficiatus fuit ab Ordinario approbatus, vel non? si non; dicendum quòd non potuerit absolvere Titium Parochum, idque defectu jurisdictionis necessariæ. Nec refert, quòd Titius supponatur voluisse omnem suam jurisdictionem delegare; quia juxta dicta superiùs *num.* 284. Beneficium etiam curatum habentes non possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario. Econtrà, si præfatus Beneficiatus semel fuit ab Ordinario approbatus, id est, authenticè declaratus velut idoneus Minister hujus Sacramenti, approbatione nondum revocata, etsi de facto Beneficium simplex duntaxat possideat, potuit nihilominus à D. Parocho eligi in Confessarium; tum quia generali privilegio, vel potiùs consuetudine generaliter recepta Parochi obtinuerunt potestatem eligendi sibi in Confessarium Sacerdotem ab Episcopo approbatum; tum etiam quia Domini Parochi utpote gaudentes jurisdictione ordinaria absolvendi suos Parochianos, possunt eandem delegare cuilibet alteri Sacerdoti approbato per *cap. Inter cætera de offic. Ordin.*

Ordin. ergo etiam possunt eandem delegare in ordine ad absolutionem sibi impertiendam ab alio Sacerdote approbato; secus enim Pastor foret deterioris conditionis, quàm oves: ergo Titius Parochus validè fuisset absolutus in hoc casu. An etiam licitè? Attendendum erit 1. utrum Parochus loci fuerit rationabiliter invitus? 2. utrum Beneficiato voluerit prohibere, ne Clericum vel Parochum vicinum absolveret; quod quidem meo judicio non est credendum aut præsumendum, immò neque attentandum; quandoquidem teste Laymanno *cit. l.* 5. *tr.* 6. *c.* 10. *n.* 4. omnium fermè Ecclesiarum consuetudine introductum est, ut Sacerdotes quilibet sæculares cuilibet approbato & exposito confiteantur; propterea, quòd ipsi variis in locis sæpè sacrificantes ejusmodi facultate opus habere videantur. Qua de re videri possunt Navarrus *in cap. placuit. n.* 28. *& seqq. dist.* 6. *de pœnit.* Suarez *disp.* 28. *sect.* 4. Viva *ad propos.* 16. *ab Alexandro VII. damnatam. n.* 10. *&* 11.

315 Dictum tamen fuit: *Si beneficiatus semel fuit absolutè approbatus ab Ordinario approbatione non revocata &c.* Hâc quippe rursus adempta, secus resolvendum foret; quia ex hac suppositione æquiparandus esset Sacerdoti simplici: simplicem verò Sacerdotem nequidem à Parocho eligi posse in Confessarium,

rium, constat ex dictis *n. præcedenti.* Cæterùm an dictus Beneficiatus approbatione sua privatus existat per hoc, quòd ad Beneficium simplex sit promotus, colligendum erit ex consuetudine, & modo approbandi in quavis Diœcesi recepto. Et verò, ubi semel approbatus habetur pro approbato simpliciter seu in perpetuum uti habetur in hac Diœcesi nostra Salisburgensi, non videtur dubitandum, quin talis posset eligi ab alio Sacerdote & Parocho in Confessarium, esto etiam defacto non ampliùs possideat beneficium curatum, sed tantùm simplex. Econtrà ubi approbatio solùm datur ad tempus certum & limitatum v. g. cum hac vel simili clausula: *Quamdiù perseveraveris in hoc loco: in hoc officio &c.* mutato statu loci aut officii ipso factô deperditur approbatio: consequenter taliter approbatus, & posteà ad aliud beneficium simplex promotus, ampliùs eligi non posset in Confessarium. Videatur de hac materia Gobat *tr. 7. n. 45. & seqq.* Suarez *de pœnit. d. 26. sect. 1. n. 3.* Clericatus *de pœnit. decis. 37. n. 15.*

Dices. Ego in mea Diœcesi fui semel absolutè & illimitatè approbatus, & pro tali agnoscebar tunc temporis, quando meum beneficium simplex obtinui; ast modò primùm Reverendissimus meus Ordinarius statuit generaliter, ut, quotiescunque aliquis

quis Clericus sæcularis ab uno loco vel beneficio mutaretur ad aliud, de novo sese præsentaret examini, & denuo obtineret approbationem: possúmne jam in his circumstantiis absolvere Titium Parochum, si me conveniat?

316 R. Tutò potes absolvere; tum quia (ùt dicis) approbatio tibi semel fuit absolutè & illimitatè concessa; quæ cùm sit potestas favorabilis, & gratia jam facta, non exspirabit, donec expressè revocetur; etenim gratiam seu *Beneficium Principis decet esse mansurum*, juxta *Reg.* 16. *de R. J. in 6to*; tum præsertim, quia jam ante, *&* non primùm post factam Principis seu Ordinarii constitutionem te mutatum fuisse asseris: ergo hactenus nunquam excidisti gratiâ approbationis tibi semel absolutè & illimitatè concessâ, consequenter tutò absolves Titium Parochum, quoties ab eo fueris requisitus. Vide de hoc Stoz *l.* 2. *n.* 39. Gobat *tr.* 7. *n.* 45. Sporer *Theol. Sacram. p.* 3. *n.* 663.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronius Religiosus Diœcesis Passaviensis cum quibusdam suis amicis & fautoribus devotionis causâ profectus Vetero-Oettingam ad B. Virginem Taumaturgam in Archi-Diœcesi Salisburgensi longè celeberrimam, ibidem rogabatur à suis Conviatoribus, ut dignaretur eo-

rum

rum confessiones audire; quod tamen Sempronius recusavit dictitans se in hac Archi-Diœcesi Salisburgensi nunquam extitisse approbatum. Quia tamen advertit hanc repulsam ægerrimè ferri ab iisdem suis fautoribus & Patronis; hinc tandem precibus flexus, eosdem confessos absolvit, ast clam seu clanculariò in quadam privata Camera. Quæritur an bene?

R. Videtur Sempronius non bene fecisse. 317
Ratio est: quia juxta constitutionem Clementis X. *Superna*, jam sæpiùs allegatam, Regulares in una Diœcesi approbati, non propterea habentur aut censentur ubique approbati; consequenter in aliena Diœcesi (uti erat Salisburgensis respectu Sempronii) non poterat licitè excipere confessiones sinè approbatione Celsissimi Ordinarii; id, quod etiam declaratum fertur ab Innocentio X. apud Dianam *p.* 10. *tr.* 16. *resol.* 75. Esto etiam virtute privilegii itinerantibus concessi à Gregorio XIII. probabiliter potuerit validè absolvere; hôc tamen privilegio sinè gravi causa ac necessitate neutiquam utendum esse, cum aliis pluribus rectè docet Viva *ad proposit.* 16. *ab Alexandro VII. damnatam. num.* 12. & nos jam superiùs *num.* 290. admonuimus.

At quid, si Sempronius, supponatur fuisse Pastor seu Parochus respectu suorum Com-

Comperegrinantium, nunquid validè eosdem absolvisset, esto in Diœcesi aliena?

318 R. Affirmativè. Ità præter alios multos tenent Illsung *tr.* 6. *disp.* 6. *num.* 178. & la Croix *num.* 1516. Ratio est: quia cùm Parochus vi sui muneris sit Pastor suarum ovium; hinc pro iisdem audiendis ubique censetur à Tridentino satis approbatus; quemadmodum Confessarii Principum & Magnatum, qui respectu illorum sunt veluti Parochi, quando per varias Diœceses illos comitantur, eosdem absolvunt ubivis locorum sinè approbatione singulorum Ordinariorum. Hac ratione Sanchez, Leurenius, & alii apud la Croix *l. cit.* docent, quòd si Parochus alteri approbato non Parocho (ideòque & tali Religioso itineranti) deleget jurisdictionem in suos, hunc delegatum posse parochianos absolvere etiam extra Diœcesin Parochi delegantis, sicut ipse Parochus posset illos absolvere saltem validè. Vide Viva *proximè cit.*

Dices adhuc: Quid si autem Religiosus itinerando peragret Diœcesin alienam, vel in ea diutiùs commoretur, poteritne in Confessarium sibi deligere Sacerdotem simplicem, nondum ab Episcopo approbatum?

319 R. Cum Suarez, Tamburino *de pænit. l.* 5. *c.* 5. *§.* 2. *n.* 17. Sporer & aliis affirmative

tivè (supposità tamen licentia legitimorum Superiorum, quam P. Sporer tacitè saltem permissam, & in ipsa licentia diutiùs extra Conventum commorandi inclusam existimat,) Ratio autem hujus responsionis est: quia ex una parte Tridentinum in suo decreto, ubi ad validam absolutionem requirit Confessarium ab Episcopo approbatum, non comprehendit Confessarios Regularium seu Religiosorum, sed loquitur duntaxat de Confessariis *Sæcularium etiam Sacerdotum*: ex altera autem parte Superiores Regulares dando subditis suis licentiam exteriùs confitendi, non restringunt eam ad Confessarios ab Episcopo approbatos (quô supposito utique Religiosus talis non posset absolvi ab alio non approbato) ergo neque à nobis restringi debet. Videatur P. Sporer *cit. n.* 685.

CASUS TERTIUS.

C*Ajus subiit examen pro cura animarum, & vota ab Examinatoribus in scriptis obtenta, clausa seu obsignata detulit Reverendissimo Directori Consilii Ecclesiastici: qui nihil hæsitans de sufficientia & idoneitate Caji quantocyùs illum dimisit velut Cooperatorem, cum mandatis, ut D. Parochum suum instante proxima festivitate adjuvaret in expediendis pœnitentibus. Abiit Cajus: absolvit plurimos pœnitentes. Verùm re-*

feratis postea in proxima Sessione votis inventus est Cajus velut minus habens, ideóque ab Examinatoribus reprobatus. Quam ob causam mox revocatus, & usque dum in moralibus ampliùs sese perficeret, suspensus fuit. Jam dubitatur, an Cajus validè absolverit pœnitentes; an verò hi comperto errore teneantur confessiones Cajo factas apud alium repetere?

320 R. Cajus validè absolvit: nec ulla ampliùs repetitione præteritarum confessionum opus est. Ratio hujus facilè ex dictis *n.* 313. eruetur: quia ubi intervenit error communis cum titulo colorato, Ecclesia velut pia Mater certò supplet defectum, tribuendo jurisdictionem necessariam; atqui in nostro casu intervenit talis error communis, & quidem cum titulo, cooperatoris scilicet approbati, & ab Ordinario expositi &c. qualis credebatur Cajus noster: ergo &c.

Dices. At quid, si Cajus ad mandatum Reverendissimi D. Directoris perrexisset, & mala fide, utpote gnarus se non substitisse in examine, proptereáque reprobatum fuisse, nihilominus præsumpsisset absolvere; an in hoc etiam casu Ecclesia defectum Jurisdictionis suppleret?

321 R. Affirmativè. Ratio est: quia stante etiam mala fide Caji Confessarii adhuc intervenit error communis cum titulo colorato: at, hoc interveniente Ecclesia vult certò supple-

ſupplere defectum jurisdictionis, nec permittit ut mala fide Sacerdotis plurimorum ſalus periclitetur, quando ipſa de facili id poteſt impedire: ergo &c. De quo præter jam allegatos videri poſſunt Boſco *p. 4. d. 8. n. 116. & ſeqq.* Mezger *tr. 18. diſp. 49. a. 1. n. 32.* Babenſtuber *tr. 8. p. 6. d. 6. a. 3. n. 13.*

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex dictis primò, jurisdictionem tam directè, quàm indirectè etiam poſſe delegari. Directè quidem delegatur, quando ipſimet Sacerdoti immediatè conceditur facultas abſolvendi. Indirectè autem, quando pœnitenti datur libera poteſtas eligendi ſibi Confeſſarium, quâ conceſſione indirectè & mediatè committitur jurisdictio Confeſſario electo à pœnitente. Porro talis delegatio directa vel etiam indirecta triplici modo fieri amat, ſcilicet 1. à jure vel privilegio. 2. à conſuetudine, & 3. ab homine. 322

Primô modo, *à Jure* ſcilicet, directè delegata fuit poteſtas jurisdictionis Fratribus Minoribus & Prædicatoribus à diverſis Pontificibus, uti videre eſt tum in jure cummuni *Clement. cap. dudum. de ſepulturis*; tum etiam in extravagantibus Bullis ac 323

 privi-

privilegiis, quibus permittitur, ut memorati Religioſi poſſint abſolvere Fideles ſæculares undequaque ad ſe accedentes &c.

A conſuetudine delegata cenſetur, vi cujus aliqui communiter (etſi ſinè jure ſcripto) conſueverunt ſibi eligere Confeſſarios approbatos, ſcientibus Superioribus, nec prohibentibus, dum etiam facilè poſſent. Qua conſuetudine & tacita Epiſcoporum approbatione Parochi, aliique Sacerdotes curati eligunt ſibi confeſſarios, vel ſibi invicem, aut aliis ſacerdotibus approbatis confitentur, ex conſenſu tacito Ordinariorum id ſcientium, & aliud non ſtatuentium, haud dubio ob rationes mox ſuprà ex P. Laymanno allatas. Tandem *ab homine* fit delegatio, quando is, qui poſſidet jurisdictionem ordinariam verbo, vel ſcriptô, aut alio ſigno ſufficienti committit alicui jurisdictionem in ſuos ſubditos. Ad hoc autem neceſſariò requiritur conſenſus actualis ſeu de præſenti, ſignô aliquo manifeſtatus, uti communiſſimè tradunt DD. Navarrus, Suarez, Sanchez, Laymann *cap.* 10. *n.* 16.

Dices iterum. Ergonè conſenſus præſumptus, vel jurisdictio præſumpta non ſufficit ad valorem abſolutionis?

324 R. Non ſufficit conſenſus præſumptus de danda primùm jurisdictione, id eſt: non ſufficit, quòd prudenter poſſis præſumere

Supe-

Superiorem v. g. Ordinarium desuper requisitum tibi daturum potestatem absolvendi in his circumstantiis. Multò minùs sufficit ratihabitio de futuro, id est, quòd Superior id resciens sit approbaturus, & ratam habiturus absolutionem à te datam. Ratio hujus communissimæ doctrinæ redditur hæc: quià jurisdictio actualis necessaria est pro illo instanti vel tempore, quô datur absolutio, quandoquidem juxta alibi dicta valor Sacramenti hujus, immò & aliorum (excepto Matrimonio) suspendi nequit per intentionem Ministri, nec dependere ab alia conditione de futuro: at, qui solùm potest præsumere de ratihabitione, vel de consensu dando, aut danda primùm jurisdictione, hîc & nunc eandem non habet: ergo invalidè absolvet. Herincx ubi suprà *num.* 29. Lugo, Salmanticenses, quos citat & sequitur Babenstuber *cit. art.* 3. *num.* 5.

Dictum tamen fuit, non sufficere præsumptionem de danda primùm jurisdictione &c. secus quippe dicendum foret, si ex certis signis aut indiciis possis præsumere, Superiorem actu tibi voluisse delegatam jurisdictionem; ùt si audias confessiones Superiore, Ordinario, aut Parocho actu præsente, nec contradicente, licèt facilè posset. Nihilominus in hoc 325

etiam casu quàm cautissimè est procedendum, & ubi fieri potest, expressa licentia postulanda, ne Sacramentum exponatur periculo nullitatis. Etenim si Parochus re vera dissentiret, aut rem ideò solùm dissimularet, ne inde oriantur majora mala vel scandala &c. profectò talis absolutio nulla foret, uti rectè docent Suarez, Laymann. *cit. l.* Sporer *n.* 710, omnis enim præsumptio cedere debet veritati juxta *cap. Nuper. de Bigamis.*

326 Colliges 2dò, extra casum necessitatis nunquam esse licitum quempiam absolvere cum jurisdictione dubia, vel quomodocunque etiam tenuiter probabili. Ratio est: quia citra verè gravem necessitatem non licet Sacramentum exponere periculo frustrationis: at, qui absolvit cum jurisdictione dubia, aut quomodocunque tenuiter probabili, illud exponit periculo: ergo &c. Nihilominus in casu necessitatis (qualem Babenstuber cit. putat esse 1. si pœnitens alioquin celebrare, aut communicare deberet absque confessione; vel 2. si urgeat præceptum annuæ confessionis; vel 3. quando confessio præter consuetudinem cum nota aliqua infamiæ diu esset differenda &c. licitum erit absolvere sub conditione, stante etiam jurisdictione dubia &c. tum quia talis necessitas præstat, ut absolutio non detur temerè & imprudenter; tum etiam quia

quia conditio adjecta sufficienter excludit irreverentiam, aliàs fortè irrogandam Sacramento, si revera desit potestas jurisdictionis. Vide Cardenas *in 2. Crisi theolog. dissert. 2. c. 6. n. 137.*

Colliges 3tiò, in mortis articulo quemlibet Sacerdotem, esto nunquam sit approbatus, immò tametsi esset excommunicatus aut degradatus vel hæreticus &c. posse absolvere verè pœnitentem. Ità expresse declarat Tridentinum *ss.* 14 *de pœnit. Cap.* 7. sequentibus omnino verbis: *verumtamen piè admodum, ne aliquis pereat, in Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis: atque ideò omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusvis peccatis & censuris absolvere possunt.* Hactenus Concilium. 327

At quid (ais) si contingat præter Sacerdotem simplicem alium curatum, vel etiam proprium Parochum adesse infirmo, an in hòc etiam casu validè absolvet simplex Sacerdos?

R. Multi absolutè negant, ducti hac ratione: quia juxta Regulam ab Abbate traditam, *cùm aliquid conceditur propter necessitatem, durat concessio, quatenus urget necessitas*: atqui potestas absolvendi in mortis articulo conceditur simplici Sacerdoti solùm propter necessitatem, ne scilicet contin- 328

gat aliquem fidelium defectu absolutionis perire, quæ tamen necessitas non urget, quando adest alius Sacerdos approbatus: ergo &c. Ità sentiunt Navarrus, Suarez, Laymann, Sporer & alii plures. Nihilominus Barbosa, Tannerus, Tamburinus, Herincx *disp.* 6. *n.* 18. & Illsung *tr.* 6. *disp.* 6. *n.* 193. *& seqq.* mordicùs defendunt, posse Sacerdotem simplicem, aliàs non approbatum in mortis articulo, vel (quod huic æquiparatur) in mortis periculo absolvere ab omnibus peccatis etiam reservatis, non obstante præsentia alterius Sacerdotis etiam approbati. Rationem dant geminam. 1. quia Concilium Tridentinum generaliter & indistinctè dicit, *in mortis articulo, nullam esse reservationem, omnem Sacerdotem quemlibet pœnitentem absolvere posse &c. à quibusvis peccatis &c.* ergo & simplex Sacerdos id potest. 2. Quia de facili posset contingere, ut moribundus ad illum Sacerdotem approbatum nullam haberet confidentiam: ergo adhuc subesse potest periculum animæ, nisi permittatur eadem facultas simplici Sacerdoti: voluit autem Concilium præcludere animarum pericula: ergo præsumitur concessisse facultatem absolvendi &c. Utraque hæc sententia mihi videtur verè probabilis; priorem tamen velut tutiorem in praxi sequendam existimo & consulo. Idcirco si moribundus erga Sacerdotem approbatum nullam

nullam ostendat displicentiam aut diffidentiam, suaviter inducendus est, ut sua peccata Sacerdoti approbato potiùs, quàm simplici deponat.

Quæres adhuc, útrum Sacerdos simplex extra mortis articulum valeat absolvere à venialibus, vel etiam à mortalibus jam semel dimissis?

R. Cum P. Herincx *cit. disp.* 5. *n.* 17. Ma- 329
str. Babenstuber ubi suprà *n.* 16. & aliis communiter, affirmativè: etenim in ipsa ordinatione cuilibet Sacerdoti confertur potestas absolvendi: & cùm aliunde constet, venialia peccata non esse materiam necessariam confessionis, sed liberam; hinc videretur talis potestas frustrà restringi Sacerdoti simplici; etsi juxta communiorem sententiam ob rationabiles causas Ecclesia restringere posset hanc facultatem. Et quia defactò Innocentius XI. in suo decreto circa communionem quotidianam edito 12. *Febr.* 1679. præcipit Episcopis & Parochis, ne permittant, ut venialium confessio fiat Sacerdoti non approbato ab Episcopo seu Ordinario; idcirco rectè monet Reiffenstuel *cit. dist.* 8. *n.* 12. ut Sacerdotes simplices non se immisceant audiendis confessionibus venialium; idque ob plurima incommoda, quæ inde de facili oriri possent.

CONFERENTIA DECIMA TERTIA.

DE Potestate reservandi, & Casibus reservatis.

SUMMARIUM.

346.

346. Nihilominus juxta multorum opinionem potest absolvi prima vice, qui reservationis ignorantia sive juris, sive etiam facti laborat.

347. Resolvitur Casus I. de Religioso, pollutionem passo cum complacentia.

348. Et quid, si talem procuraret in alieno corpore, vel in proprio per alium procurari admitteret?

349. Novitii probabiliter non incurrunt Casus in nostra S. Religione reservatos:

350. Resolvitur Casus II. de quadam persona conjugata, quæ procurando abortum fœtûs, licèt nondum animati, incurrit Casum reservatum in hac Archi-Diœcesi nostra.

351. Non tamen incidit reservationem ex eo, quòd sumpserit medicamenta ad sterilitatem procurandam, effectu non secuto:

352. Neque ex eo, quòd præter intentionem suppresserit infantem penes se in lecto collocatum.

353. Quid nomine veneficii, incantationis, & sortilegii (quæ communiter reservari solent) intelligatur.

354. Resolvitur Casus III. de Carnifice, cuidam fabro ferrario præbente annulum catenæ, ex qua suspenderat malefactorem, & alias nonnullas reliquias.

355. Faber ferrarius utendô præfato annulo ad finem superstitiosum, incidit Casum reservatum.

356. Non tamen incidit ex eo, quòd pelle malefactoris fuerit usus contra spasmum & tabem.

357. Neque ille reservationem incurrit, qui signis de se indifferentibus utitur ad tollendum pactum superstitiosum.

358. Nullus incurrit reservationem, nisi peccet mortaliter;

359. Et quidem actione externa mortaliter peccaminosa.

360. Unde si actio externa sit solùm leviter peccaminosa, esto ex interno affectu graviter malo processerit, non incurritur reservatio.

361. Nec illam incurrit, qui solò actu interno, utputa hæresi merè interna delinquit.

362. Casus Episcopis reservati brevissimè & succinctè explicantur.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de potestate reservandi Casus, & ipsis Casibus reservatis.

QUæres primò, quid sit reservatio, & quid Casus reservatus?

330 R. Reservatio Casuum idem est, ac negatio jurisdictionis absolvendi ab aliquo peccato, relicta potestate absolvendi à cæteris. Ità in re *omnes*. Ex quo facilè eruitur, quòd Casus reservatus non sit aliud, quàm peccatum mortale, cujus absolutio non est permissa, cuilibet Sacerdoti, vel etiam confessario approbato, sed reservatur, & manet penes Superiorem, vel alium, à Superiore ad id specialiter delegatum. Quòd autem in Ecclesia detur potestas reservandi Casus, perspicuè docet Concilium Trident. *Ss.* 14. *c.* 7. ubi ait, *magnopere ad christiani populi disciplinam pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrocia quadam & graviora crimi-*

crimina non à quibusvis: sed à summis duntaxat Sacerdotibus absolverentur. Ità Concilium l. cit.

Quæres secundò, quinam sibi possint Casus reservare?

R. Omnes illi & soli possunt, qui gaudent jurisdictione ordinaria. Ità *communissimè* DD. Herincx. *disp.* 6 *num.* 1. Babenstuber. *disp.* 6. *a.* 4. *num.* 4. Ratio est: quia hi omnes & soli possunt aliis jurisdictionem delegare: ergo etiam possunt eandem delegare cum certa restrictione & exceptione aliquorum casuum. Ex quo facilè deducitur, potestatem reservandi aliqua peccata residere 1. in Summo Pontifice, qui pro tota Ecclesia; 2. in quovis Episcopo, qui pro sua Diœcesi; & 3. in Prælato regulari, qui pro suo Ordine vel Monasterio. & 4. denique in Parocho, qui (per se loquendo) pro sua Parochia potest jurisdictionem delegatam ad certos casus restringere. 331

Dixi: per se loquendo &c. Non enim est consuetum, ait Herincx, ut Parochi sibi reservent Casus, ne reservatio nimiùm multiplicetur. Quam ob rem Clemens VIII. etiam Superioribus regularibus potestatem reservandi casus ad certos limites & numerum restrinxit, prout mox videbimus: & præter alios tradunt Lugo *d.* 20. *Sect.* 1. *n.* 2. Mezger *tr.* 18. *d.* 49. *a.* 2. *n.* 2. Illsung *tr.* 6. *d.* 6. *num.* 209. 332

Quæ-

Quæres tertiò, quinam Casus defactò sint reservati?

333 R. Casus defactò reservati pro diversitate Superiorum ac subditorũ sunt diversissimi; alios etenim sibi reservârunt summi Pontifices respectu universalis Ecclesiæ; alios Episcopi, pro sua quisque Diœcesi; alios Superiores Regulares pro suis sibi subjectis. Et

334 Primò quidem Casus sumo Pontifici reservati sunt quasi innumeri, ùt ait Scotus 4. *dist* 25.*q*.1.quos omnes & singulos recensere in compendio, videtur impossibile: illud solùm breviter adnotâsse sufficiat, alios esse reservatos S. Pontifici in Bulla Cœnæ, suntque numerô viginti, è quibus præcipui in nostris hisce partibus contingentes sunt hæresis, & lectio vel etiam retentio librorum hæreticorum; item impositio novorum pedagiorum, seu etiam gabellarum absque sufficienti auctoritate. Rursus alii reservantur eidem sumo Pontifici in jure communi: quorum principales meritò censentur. 1. Simonia realis. 2. Duellum, vel cooperatio ad illud; 3. procuratio abortûs; item 4. percussio Clerici suadente diabolo facta; de quibus videri possunt Filliucius *in instruct. pro Confessariis c.2.a.*5.§.1. Item Babenstuber *tr.* 4. *disp.* 2. *a.* 1. §. 5. ubi Casus S. Pontifici reservatos cum excommunicatione iisdem annexa distribuunt in tres classes la Croix *l.6.p.2.n.* 1609. *& seqq.*

Se-

Secundò, Casus, quos regulariter as- 335
sueverunt reservare Episcopi, sunt sequentes. 1. Homicidium voluntarium, tametsi occultum. 2. Falsum testimonium in judicio, sive in gratiam, sive in damnum alterius. 3. Adulteratio, seu corruptio staturæ, mensuræ & monetæ. 4. Libertatis seu immunitatis ecclesiasticæ violatio. 5. Domorum, vel segetum incendium, vitium, vel arborum alienarum causâ damnificandi incisio. 6. Blasphemia publica & notoria. 7. Parentum percussio. 8. Abusus SS. Eucharistiæ, sacrarúmque rerum ad veneficia, superstitiones, & similia. 9. Abortûs procuratio. 10. Expositio infantium in locis piis, cùm commodè ab exponentibus ali possent. 11. Matrimonium in gradibus prohibitis contractum. Ex his jam ulterius

I. In hac nostra Archi-Diœcesi Salisbur- 336
gensi sunt reservati sequentes Casus. 1. incurrunt reservationem, qui homicidium voluntarium actu exteriori perpetrârunt. 2. Qui infantes secum in lectis detinendo oppresserunt, ac abortum & sterilitatem procurârunt. 3. Qui violentas manus in proprios Parentes seu Clericos injecerunt. 4. Qui in primo vel secundo consanguinitatis seu affinitatis gradu incestum commiserunt, ac in publico adulterio, concubinatu, seu fornicatione vivunt. 5. Qui

deci-

decimas, aliáque Ecclesiæ jura notabiliter defraudant. 6. Sortilegia, divinationes, incantationes.

337 II. In Diœcesi Passaviensi sequentia peccata sunt reservata. 1. SS. Eucharistiæ, aut etiam aquæ baptismatis, sicut & sacrorum liquorum ad artes magicas, seu veneficia, aliósque nefarios usus usurpatio. 2. Formalis blasphemia in Deum & Sanctos. 3. Incestus in primo vel secundo consanguinitatis vel affinitatis gradu, aut cum Moniali professa nefaria commixtio. 4. Ecclesiarum sanguinis aut seminis effusione pollutio. 6. Bestialitas, & peccatum Sodomiticum. 9. Parricidium, assasinium, aut aliud quocunque homicidium voluntariè commissum. 7. Maleficia, aut mortem, aut longam, gravémque infirmitatem afferentia. 8. Propinatio veneni, viro à Muliere, aut vicissim Mulieri à viro, aut cuicunque alteri voluntariè facta. 9. Sortilegia, divinationes, incantationes, quæ manifestè hæresin sapiunt, aut sive expressum, sivè implicitum pactum cum dæmone involvunt: non tamen illæ incantationes, quæ in Germania plurimùm in usu sunt à simplicibus per orationes, quibus imploratur auxilium Dei aut Sanctorum cum devotione, absque alia intrinseca, vel extrinseca observatione, hæ enim vix puniri, & reservationis pœna affici possunt. 10. Violatio

immu-

immunitatis Ecclesiasticæ. 11. Violenta manuum injectio in Parentes vel Clericos. 12. Publicum incestûs, adulterii, concubinatûs crimen.

III. In Diœcesi Frisingensi reservata sunt 338
1. Divinatio, sortilegium, & incantatio, atque magicum exercitium, si fuerint peccata mortalia; quod judicio prudentis Confessarii relinquitur. 2. In parentes proprios violenta manuum injectio. 3. Homicidium voluntarium, aut notabilis membri abscissio. 4. Incestus in primo & secundo consanguinitatis gradu: item stuprum violentum, Raptus, & Sodomia. 5. Procuratio abortûs aut sterilitatis. 6. Absolutio ab hæresi sine speciali Reverendissimi Ordinarii commissione.

IV. In Diœcesi Augustana sequentia 1. 339
Homicidium voluntarium. 2. Casus habens majorem excommunicationem annexam. 3. Incestus, cum Moniali professa, cum cognata, vel affine in primo & secundo gradu. 4. Veneficium, incantationes magicæ, maleficium, abusus SS. Eucharistiæ & sacrarum Reliquiarum ad artes magicas. 5. Violatio sigilli confessionis Sacramentalis.

V. In Diœcesi Constantiensi pro Laicis 340
sunt reservata. 1. Matrimonium conjuge adhuc vivente scienter contrahens. 2. Matrimonium contrahens antequam certificaretur de morte primi conjugis. 3. Matri-

monium clandestinè non servatâ formâ sacri Concilii Tridentini contrahens. 4. Sponsalia de futuro contrahens, nec observans. 5. Machinatio in mortem Conjugis si mors sequatur. 6. Baptizatio propriæ prolis, excepto casu urgentis necessitatis, vel ejusdem in Baptismo vel confirmatione susceptio. Tam pro Clericis, quàm pro Laicis hæc sunt reservata. 1. Homicidium voluntarium, factô, præcepto, consilio, vel consensu deliberato commissum. 2. Procuratio abortûs vel sterilitatis. 3. Incendium domorum, Ecclesiarum, aut segetum, malitiosè, & ex proposito factum. 4. Sacrilegium, seu furtum sacræ rei. 5. Peccatum bestialitatis cum brutis commissum. 6. Coitus cum infideli vel Judæo. 7. Commixtio carnalis cum sanctimonialibus. 8. Incestus cum consanguineis & affinibus usque ad secundum gradum inclusivè. 9. Adulterium. 10. Raptus. 11. Perjurium in judicio factum. 12. Pollutio Ecclesiæ, vel Cœmeterii sanguinis vel seminis effusione. 13. Immunitatis, & libertatis ecclesiasticæ violatio. 14. Falsificatio litterarum nostrarum (*Episcopalium scilicet*) & Curiæ nostræ vel Monetæ. 15. Percussio Parentum enormis. 16. Abusus Sacramentorum, & sacrarum rerum ad magicas artes, veneficia, & superstitiones. 17. Rebaptizatio scienter collata & suscepta.

ta. 18. Injectio manuum violentarum in Clericos, Monachos, Moniales, vel quamcunque aliam personam Religiosam, aut Ecclesiasticam. Hos omnes Casus esse reservatos testatur P. Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *disp.* 6. *a.* 4. *n.* 17. Itémque Gobat *tr.* 7. *n.* 394. *& seqq.*

Tertiò. Casus, quos Superiores Regulares ex constitutione Clementis VIII. possunt, si velint & consultum videbitur, reservare, sunt sequentes undecim. 1. Veneficia, incantationes, sortilegia. 2. Apostasia à Religione, sive habitu dimisso, sive retento, quando eò pervenerit, ut extra septa Monasterii seu Conventûs fiat egressio. 3. Nocturna ac furtiva è Monasterio seu Conventu egressio, etiam non animô apostatandi facta. 4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. 5. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus. 6. Occisio aut vulneratio, seu gravis percussio cujuscunque Personæ. 7. Malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum, à superioribus ad inferiores, aut ab inferioribus ad superiores. 8. Juramentum falsum in judicio regulari seu legitimo. 9. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum fœtum, etiam effectu non secuto. 10. Falsificatio manûs aut sigilli Officialium Monasterii aut 341

Conventûs. 11. Furtum de rebus Monasterii seu Conventûs in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. Hos omnes Casus possunt, si velint sibi reservare Superiores Regulares: Cæterùm an actu in aliis Religionibus sint reservati, mihi non constat: noverint illi, quorum interest. In nostra Religione Seraphica omnes reservantur; quibus Capitulum generale duos adhuc superaddidit, scilicet 1. pollutionem voluntariè procuratam; & 2. inobedientiam contumacem; qualis esse declaratur, quando quis trina monitione præmissa factis congruis intervallis, per diem naturalem inobediens perseverat. Et licèt vi constitutionis Pontificiæ Superiores Regulares aliorum criminum quantúmvis enormium absolutionem sibi reservare non valeant, (nisi cum matura discussione & assensu Generalis Capituli pro toto Ordine, & Provincialis pro Provincia) immò prohibeantur confessiones subditorum audire, nisi quando aliquod peccatum reservatum admiserint, aut ipsimet sponte aut proprio motu id petierint; nihilominus possunt determinare pœnitentias graves quibusdam peccatis etiam non reservatis à Confessariis imponendas, quæ subditos ab hujusmodi perpetrandis cohibere possint. Vide Herincx *disp.* 6. *num.* 12. Sporer *num.* 737. Kerckhove *in statut. general. c.* 6. §. 22. *n.* 2.

Quæ-

Quæres 4tò, utrum Ecclesia possit, aut soleat reservare peccata merè interna?

R. Absolutè quidem loquendo posset Ecclesia quodlibet peccatum mortale reservare; attamen defacto sola peccata mortalia externa & specialem gravitatem continentia reservare solet. Ita cum *communi DD.* Filliuc. *tr.* 7. *c.* 10. *n.* 272. Laymann *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 12. *n.* 3. Ratio priòris est: quia potestas clavium Ecclesiæ concessa se extendit ad omnia peccata, nedum in- sed etiam externa: ergo Ecclesia potest Confessariis limitare jurisdictionem respectu quorumlibet saltem gravium peccatorum. Ratio autem posterioris est: quia Ecclesia velut pia Mater non vult jugum confessionis Sacramentalis, reddere nimis difficile: at, videretur nimis difficile, si reservaret peccata merè interna, utpote commissu nimis facilia, & cognitu nimis difficilia: ergo &c. Accedit, quòd peccata merè interna neque aliis sint noxia, neque Rempublicam Ecclesiasticam perturbare valeant: ergo Ecclesia satis providet bono regimini Ecclesiastico, reservando peccata merè externa, & quidem opere consummata, esto nullum merè internum defacto reservatum velit. 342

Quæres 5tò, utrum Ecclesia velit reservare peccata externa, tametsi sint dubia?

R. Peccatum dubium quodcunque sive dubio juris, sive facti, esto etiam externum 343

sit, Ecclesia non vult esse reservatum. Ità rursus *cum communi* Sanchez *l.* 1. *mor. c.* 10. *n.* 74. Bonacina, Tamburinus, Diana, Lugo, Sporer *num.* 733. Reiffenstuel &c. Ratio est: quia reservatio utpote odiosa, tam Confessariis, quibus jurisdictionem restringit, quàm pœnitentibus, quibus usum hujus Sacramenti reddit difficiliorem, non debet extendi ad casus dubios, & incertos; at hoc ipsô, quòd peccatum supponatur dubium sive dubio juris, sive facti, est incertum omnino, quòd sit commissum & reservatum: ergo potiùs est standum pro reo, & favendum tam Confessario, quàm ipsi etiam pœnitenti, nec præsumendum, quòd Ecclesia in tali dubio velit ademptam jurisdictionem Confessarii.

Quæres 6to, utrum ignorantia quempiam excuset à reservatione?

344 Ante responsionem advertendum, aliam esse reservationem *pœnalem*, aliam *non pœnalem.* Pœnalis dicitur, quando delictum reservatum simul specialiter prohibetur, & punitur pœnâ reservationis: non pœnalis censetur, quando Legislator reservat quidem delictum, non tamen illud simul specialiter prohibet, uti tradunt Stoz, eúmque secutus Babenstuber *cit. d.* 6. *a.* 4. *n.* 3. Utrum ergo reservatio sit pœnalis vel non, colligendum erit ex decretis cujuslibet Diœceseos, quibus Casus reservantur. Hôc notato.

R. Igno-

R. Ignorantia excusat à reservatione pœnali, id est, tali, quæ fuit facta in odium & pœnam criminis, non item à reservatione non pœnali, id est, tali, quæ tantùm fuit facta in bonum fidelium, rectámque Ecclesiæ gubernationem. Ità satis communiter DD. Stcz *lib.* 2. *n.* 59. Illsung *tr.* 6. *d.* 6. *num.* 223. Palao *tr.* 2. *d.* 1. *punct.* 17. *n.* 8. Bosco *disp.* 8. *sect.* 5. *conc.* 6. Ratio prioris est: quia ignorantia, saltem invincibilis aut non affectata excusat à pœna: atqui reservatio merè pœnalis est pœna: ergo. Atque hinc certum videtur, quòd Casus summo Pontifici reservati, utpote habentes semper annexam pœnam censuræ, non incurrantur ab ignorantibus; quia ad censuram incurrendam requiritur contumacia: atqui ignorans invincibiliter legem, nequit dici contumax: ergo non incurrit censuram, & consequenter nec reservationem, quippe quæ non fertur à Papa, nisi propter censuram annexam, uti observant Herincx, Navarrus, Laymann, Reiffenstuel *tr.* 14. *dist.* 9. *n.* 5. Ratio autem posterioris datur hæc: quia reservatio non pœnalis importat meram & absolutam ablationem jurisdictionis: ergo quemadmodum ignorantia Confessario non reddit jurisdictionem; ità nec excusat ab eadem pœnitentem, prout etiam declarat communis praxis Confessariorum tum Regularium, tum aliorum sæcularium.

346 Hôc tamen non obstante Gobat *Theol. exper. tr. 7. n.* 361. eúmque secutus Sporer *Theol. Sacram. lp.* 3. *n.* 735. probabile censent, posse talem ignorantem à Confessario absolvi pro prima vice cum admonitione tamen & inculcatione reservationis; tum quia multi DD. videndi apud mox *citt.* id probabile censent; tum etiam quia piè præsumere licet, Ecclesiam velut piam Matrem non voluisse cum tanto rigore constringere fideles, ne bona fide procedentes & confessi, teneantur idem peccatum bis confiteri. Consultius tamen videtur, suaviter hujusmodi pœnitentem inducere, ut vel statim, vel saltem in proxima confessione velit idem peccatum confiteri alicui habenti potestatem directam in peccata reservata. Vid. Kresslinger *addit. 4ta. ad dist.* 9. *post n.* 10. *Theolog. moral.* P. Reiffenstuel.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de Casibus reservatis.

CASUS PRIMUS.

Titius Religiosus perlegendo materiam moralem, sed lubricam, utputa de debito conjugali, aliisque nonnullis actibus Conjugum partim licitis, partim etiam illicitis, sensit se vehemen-

menter commoveri ad libidinem, ita, ut ex vehementissima ac vivacissima repraesentatione phantastica talium tandem fuerit subsecuta pollutio, in quam etiam plenariè consensit. Quaeritur jam, an Titius incurrerit Casum reservatum?

R. Si Titius supponatur esse professus Religionem nostram Seraphicam, non incurrit reservationem. Ratio est: quia vi statutorum nostrorum solùm reservantur pollutiones voluntariè *procuratae*, id est, voluntaria emissio seminis extra concubitum, procurata per aliquem actum externum mortaliter peccaminosum, ad quem ipsa seminis emissio nata est sequi, uti cum *communissima DD.* rectè docet noster P. Kerckhove *in statuta generalia cap. 6. §. 22. n. 70.* Sporer &c. atqui lectio moralistica non est actus externus mortaliter libidinosus, ex quo per se nata est sequi effusio seminis. Quin immò, tametsi intervenisset quidam actus externus libidinosus, ex natura tamen sua leviter duntaxat provocans ad libidinem, uti est v. g. aspectus fœminae in facie, aut osculum transitorium, vel etiam tactus manus muliebris &c. non idcirco Titius incurrisset casum reservatum; èsto enim hujusmodi actus sint externi & libidinosi, non tamen habent talem ordinem vel connexionem cum pollutione, ut voluntariè eos exercens mereatur dici procuràsse pollutionem: ergo Titius non incurrisset casum reservatum, tametsi mortaliter 347

peccaverit consentiendo in illam delectationem libidinosam &c. Videatur de hoc Kerckhove *cit.* vel Sporer *part. 4. de Matr. num.* 638.

At quid (ais) si Titius Religiosus nostri Ordinis in alieno corpore procuràsset pollutionem, vel eam ab alio quopiam in proprio corpore procurari admisisset, incurrissetne casum reservatum?

348 R. Videtur mihi certum, quòd admittendo procurationem pollutionis corporis sui præsertim per tactus &c. incidat casum reservatum; Nam si juxta opinionem P. Kerckhove *cit.* ille incidit casum reservatum, qui solo aspectu alterius personæ v. g. fœminæ fortiter influente in pollutionem, uti censetur aspectus partium verendarum, procurat sui corporis pollutionem, quidni & ille casum reservatum incurrat, qui eandem procurat aliena manu? profectò parùm interesse videtur, utrum quis propria, vel verò aliena manu pollutionem in se procuret. Ob eandem rationem mihi videtur, probabiliùs incurrere casum reservatum, qui in alieno corpore procurat pollutionem, esto ipse tangens non polluatur: quia talis cum omni veritate potest, immò tenetur in confessionali sese accusando dicere: ego procuravi pollutionem: atqui statuta nostra reservant pollutiones voluntariè procuratas indifferenter, non distinguendo utrum in proprio, an verò

in

In alieno corpore; quam ob rem testatur P. Kerckhove *cit. n.* 71. in sua Provincia hunc Casum esse reservatum sub his terminis: *Reservamus pollutionem voluntariè procuratam in proprio, vel alieno corpore.* Nihilominus, cùm de rarò contingere soleat, ut Religiosus in alieno corpore procuret pollutionem, simúlque leges non soleant ferri pro casibus raris; hinc cuipiam fortè posset videri probabile, statuta nostra noluisse comprehendere procurationem pollutionis in alieno corpore; præsertim cùm aliunde constet, odiosa esse restringenda, & interpretationem faciendam contra eum, qui potuisset legem clariùs dicere: mihi tamen oppositum videtur verosimilius ob rationes jam datas, & certè P. Kerckhove in exposit. S. Regulæ de casibus reservatis testatur, nostra statuta generalia semper fuisse intellecta in hoc sensu, quòd scilicet comprehendant pollutionem etiam in alieno corpore procuratam. Vid. la Croix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 1655. Gobat *tr.* 7. *num.* 677.

Dices adhuc: at quid, si Novitius nostri Seraphici Ordinis procuraret pollutionem, incurreretne reservationem, ità, ut absolvi non posset nisi à Confessario pro Novitiis deputato &c.

R. Probabiliùs potest absolvi à quolibet Confessario. Ità contra P. Bosco & non- 349

nul-

nullos alios Herincx noster *disp. 6. num. 12.* Kerckhove *cit. c. 1. §. 7. num. 4.* Portel *V. Novitii absolutio num. 36.* Rodriquez aliique plures. Ratio est: quia reservationes, sicuti & cæteræ leges & obligationes Religionum censentur loqui de professis, & hoc modô intelligi commodè possunt: & licèt sit fatendum, quòd Superiores Religionum absolutè loquendo possent reservationem extendere etiam ad Novitios, eos obligando quasi conditionatè, ut si velint gaudere favoribus S. Religionis, pariter portent onus Reservationis; quòd tamen defacto ità voluerint extendere, non satis constat. Quapropter cùm hic versemur in materia odiosa, potiùs eam restringere oportet, quàm extendere.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronia Mulier conjugata fatetur 1. *se procurâsse abortum, sed priùs, quàm fuerit fœtus animatus.* 2. *Ait, se aliquoties sumpsisse medicamina ad procurandam sterilitatem, ne singulis annis (utì hactenus) prolem conciperet, attamen medicamina non habuisse effectum, quandoquidem actu gestat uterum.* 3. *Fatetur, se haud pridem puerulum tota nocte mirum in modum ejulantem, cunis tandem exemptum penes se in lecto collocâsse, animô illum sublevandi & quietandi, de mane autem reperîsse illum oppres-*

pressum ac mortuum, etsi ignoret, an à se, an vero à Marito sit oppressus. Quæritur jam, utrum Sempronia incurrerit Casum reservatum?

Resp. primò. Sempronia ex procuratione abortûs incidit Casum reservatum. Ratio est: quia, uti casus supponit, abortus voluntariè procuratus, & effectivè secutus fuit. Nec refert, quòd fœtus nondum fuerit animatus; quia constitutio Diœcesana Salisburgensis non distinguit inter fœtum animatum, & non animatum, sed simpliciter reservat procurationem abortûs: atqui expulsio fœtûs etiam immaturi & nondum animati, est propriissimè procuratio abortûs: ergo Sempronia incurrit reservationem Episcopalem & Diœcesanam, etsi non incurrerit Casum Summo Pontifici reservatum, quippe qui ex constitutione Gregorii XIV. non incurritur ex procuratione abortûs, nisi fœtus fuerit animatus. 350

Resp. 2dò. Sempronia non incidit casum reservatum ex eò, quòd sumpserit medicamina procurandæ sterilitatis causâ, quæ tamen non fuit subsecuta. Ratio est: quia delicta, ut sint reservata, debent etiam esse opere consummata, uti cum communissima DD. tenent Bosco, Herincx, Sporer, Laymann *mor. l. 5. tr. 6. c. 12. n. 3.* Etenim crimen non intelligitur, nisi sit consummatum, 351

matum, juxta *cap. hæc autem, junctâ Glossâ dist. 1. de pœnit.* At, ubi medicina suo frustratur effectu, & fœmina fœcunditatem non deperdit, non censetur consummata procuratio sterilitatis; sicut non censetur procurata pollutio v.g. tactibus quantumvis lascivis, nisi subsequatur effusio seminis; nec procuratus abortus, nisi sequatur ejectio fœtus; nec denique procuratum homicidium, nisi v.g. ex propinatione veneni, aut ex inflicto vulnere lethali mors effectivè subsequatur: ergo &c. Aliter discurrendum foret, si alicubi sola attentatio procurationis, vel alterius criminis reservaretur, uti rectè advertunt Laymann & Sporer.

352 Resp. 3tiò. Sempronia nostra ex suppressione infantis præfato modò facta non incurrit casum reservatum. Ratio est: quia reservatio ceu pœna gravis non incurritur nisi ob crimen grave commissum: atqui Sempronia infantem penes se collocando in lecto non peccavit, aut certè non graviter; cùm id nullatenus fecerit animô illum necandi & supprimendi, sed potiùs sublevandi & quietandi: ergo &c. Accedit, quòd ignoret, sitnè infantulus à se, vel verò à suo Marito oppressus in somno, ideóque laborat ignorantia, & verô dubiô facti: atqui secundùm dicta *n.* 343. tam juris quàm facti

facti dubium excusat à reservatione : ergo &c. Vide Lugo *disp. 20. sect. 2.* Bonacina *de pœnit. q. 7. prop. 5. §. 4.* Tamburinus *lib. 5. Sacram. tr. de Casib. reserv. cap. 4. n. 8.*

CASUS TERTIUS.

Cajus faber ferrarius à Carnifice obtinuit annulum catenæ, è qua pependit fur quidam suspensus, quem etiam suo inseruit malleo eo fine, ut cæteros omnes dexteritate ac velocitate laborandi superaret. Similiter ab eodem carnifice obtinuit quandam lorulam è pelle cujusdam malefactoris decisam, quâ velut præsentissimo remedio contra spasmum & scabiem aliquoties fuit usus. Quæritur jam an Carnifex, vel Cajus faber ferrarius inciderint reservationem?

Ante responsionem breviter adverto 353
cum P. Kerckhove *cit.* §. 22. *n.* 3. Portel *V. Veneficia. n.* 1. hæc tria : *veneficia, incantationes, & sortilegia* (quæ communiter solent reservari) non differre specie, sed solùm ex parte materiæ, seu modi, quô fiunt, itá scilicet, ut *veneficium* dicatur, quando sine aliis verbis aut ceremoniis applicantur res naturales inefficaces ad aliquem effectum, ad quem nec ex natura sua, neque ex aliqua institutione divina habent proportionem; ùt si quis ungulam Equi mortui pro-

jiciat

jiciat in ignem, eo fine, ut saga, quæ equum interfecit, eodem igne torqueatur &c. *Incantatio* appellatur, quando quis utitur verbis inofficiosis & inutilibus (etsi secundùm se fortè sanctis) ad aliquem effectum improportionatum, ut ad eorum prolationem mediante ope dæmonis mirabilia operetur &c. Tandem nomine *sortilegii* intelligitur usus sortium vel figuratum ad aliquid occultum, præteritum vel futurum cognoscendum ope dæmonis. Ex quo facilè patebit pensanti, veneficia, incantationes & sortilegia convenire in malitia formali, quippe quæ sita est in eo, quòd ex pacto sive ex- sive implicito saltem procuretur, aut certè intendatur aliquis effectus insolitus, prout latiùs explicant *DD. cit.* Hoc notato.

354 Resp. Ad Casum primò. Carnifex præbendo præcisè annulum in finem jam nominatum, non incidit casum reservatum, esto graviter peccaverit. Ratio est: quia Casum veneficii ii duntaxat incurrunt, qui vel veneficium componunt, vel eo utuntur; lex enim, quæ punit facientem, non simul afficit mandantem aut consulentem, vel etiam approbantem &c. nisi specialiter exprimat: atqui Carnifex nec composuit maleficium

cium in nostro casu, neque eo usus fuit: ergo non incurrit reservationem, licet à peccato mortali minimè sit excusandus, eò quòd præbendo annulum in hujúsmodi finem aliquo saltem modò dederit ansam maleficio, & ad hoc quodam modo concurrerit. Videatur Portel *ib. n.* 30. Fagundez *in 2. præcept. Ecclesiæ l.* 8. *c.* 4. *n.* 9. Kerckhove *c.* 6. §. 22. *n.* 4.

R. 2dò. Cajus faber ferrarius inserendo 355 annulum suo malleo, eodémque utendo ad præfatum finem, incurrit casum reservatum, saltem per se loquendo. Ratio patebit ex jam dictis: quia annulus catenæ est res naturalis, & medium omnino improportionatum ad hunc effectum, dexteritatis scilicet in laborando &c. ergo Cajus hanc insolitam dexteritatem & velocitatem non potuit prudenter exspectare vel intendere virtute solius annuli: ergo debuit eam exspectare ope cujusdam altioris virtutis: atqui non ope DEI, utpote qui nullibi legitur hujuscemodi annulis promisisse hanc vim & dexteritatem; neque virtute aut ope cujusdam hominis, aut etiam boni Angeli: ergo virtute & ope solius dæmonis hunc insolitum effectum exspectare potuit & expectâsse convincitur, utique non sinè gravissimo vitio superstitionis.

356 Resp. Jam 3tiò. Cajus non incurrit Casum reservatum propterea, quòd lorulâ illâ è pelle malefactoris abstracta usus fuerit contra spasmum ac tabiem. Ratio est: quia nequaquam illicitum est adhibere media naturalia ad effectus naturales, respectu quorum saltem probabilem, sin minùs certam habent virtutem ac proportionem: atqui pellis humana ad curandum spasmum aut etiam tabiem videtur habere proportionem saltem probabilem, esto non certam: ergo Cajus licitè eam adhibuit in hunc finem, tunc præsertim, si adhibendo fuisset usus protestatione, quòd hunc effectum, sanitatem scilicet, non desideret ope dæmonis, sed virtute pellis seu lorulæ. Rectè proin notârunt Victoria, Delrio, Sporer, & alii, non semper effectus, qui nobis videntur mirabiles procedere à dæmone, nam possunt procedere à causa naturali nobis incognita, maximè per magiam naturalem, quæ cognitis secretis virtutibus rerum naturalium; illásque miscendo, producit effectus mirabiles, & nihilominus naturales.

357 Hac eadem ratione non peccat, nec incurrit casum reservatum, qui utitur signis de se indifferentibus, ut iis positis destruat pactum initum cum dæmone, v.g. repercutiendo vetulam; ne ab eadem inficiatur, aut

eru-

eruendo ollam humo suffossam, in qua latebat maleficium &c. Ratio est: quia per hoc non initur pactum cum cacodæmone, sed potiùs pactum à Saga cum illo initum destruitur, ut ab inferendo vel etiam continuando maleficio abstinere cogatur; quod utique nullus dixerit illicitum, multò minùs pœna reservationis dignum. Vid. Suarez *lib. 2. cap. 17. num.* 16.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex dictis primò, neminem incurrere reservationem; nisi peccet mortaliter. Ratio est: quia omnium opinione reservatio censetur pœna gravis: at, pœna gravis necessariò supponit culpam gravem: ergo. Et certè peccatum veniale frustra reservaretur, quippe quod nullus tenetur confiteri, & multis aliis modis potest expiari. Hinc quacunque demum de causa aliquis excusatur à culpa mortali, sive dein ob ignorantiam, inadvertentiam, in- 358

deliberationem, sive etiam ob materiæ parvitatem &c. eadem ratione excusandus est à pœna reservationis; quod pro praxi est benè notandum; hac quippe de causa non incurrunt reservationem simplices illi, qui utuntur invocationibus per diversas orationes, quibus implorant auxilium DEI & Sanctorum cum devotione absque alia intrinseca vel extrinseca observatione (uti sæpissimè fit in hisce nostris partibus) similia enim vix puniri, & reservationis pœnâ affici possunt, inquit Rituale Passaviense suprà *n.* 337. allegatum.

359 Colliges 2dò, nec illum incurrere reservationem; qui conatus quidem fuit perpetrare peccatum reservatum v. g. homicidium, aut incestum &c. sed defectu occasionis, vel ob aliud impedimentum non perpetravit. Ratio est: quia attentatio homicidii non est homicidium; neque attentatio incestûs per tactus & similia &c. est incestus: reservatio autem, utpote odiosa debet intelligi de ipso crimine perpetrato, non autem de solo conatu perpetrandi, nisi ipse conatus etiam solus expressis verbis reservetur. Stoz *lib.* 2. *num.* 58. Abbas, Rassler, Laymann ubi suprà, *num.* 3.

Col-

Colliges 3tiò, actiones externas leves, tametsi ex affectu mortaliter malo proficiscantur, non cadere sub reservationem. Ratio est: quia non reservantur delicta nisi sint externa, graviter mala, & quidem opere externo completa: at si actio externa non sit nisi levis, hôc ipso non est graviter peccaminosa in foro externo: ergo &c. Hinc si quis v.g. Religiosus animo furandi magnam summam, reipsa tamen non est furatus nisi materiam levem, non incurrit casum reservatum: idipsum tenendum est de eo, qui voluit alterum graviter lædere aut percutere, reipsa tamen non læsit, nisi leviter. Lugo, Rassler, Salmanticenses, quos citat & sequitur Babenstuber *cit. a.* 4. *num.* 14. 360

Colliges 4tò, multò minùs reservationem incurri ab eo, qui solo actu interno peccat, esto gravissimè, v.g. hæresi merè mentali. Ratio desumi debet ex dictis *num.* 322. quia Ecclesia sola crimina externa, quippe quæ sola nata sunt perturbare Rempublicam Ecclesiasticam, reservare voluit: at, hæresis merè mentalis non est crimen externum: ergo &c Aliter discurrendum foret de eo, qui v.g. hæresin mente conceptam exteriùs verbis, signis, aut factis manifestaret, etsi in occulto, ne- 361

mine præsente vel audiente. Ratio est: quia talis jam opere externo, hæresi scilicet de se sensibili, graviter peccaret, esto per accidens hujusmodi peccatum non percipiatur ab aliis. Ità *cum communi* Sanchez *l. 2. decal. c. 8. n. 6.*

Petes adhuc, quomodo Casus reservati superiùs relati, sint intelligendi?

362 Resp. Breviter, esse intelligendos in hoc sensu. 1. Per *Apostasiam* intelligitur defectio à vera fide ad hæresin. 2. Per *Relapsum in hæresin* intelligitur relapsus post hæresin publicè ejuratam. 3. Per *homicidium* intelligitur mors alteri illata &c. unde non sufficit sola actio occisiva. 4. Per *Sodomiam* intelligitur perfecta; hinc etiam probabiliùs videtur, nomine Sodomiæ non venire bestialitatem, aut coitum cum dæmone. 5. Per *sacrilegium* intelligitur violatio loci sacri, per effusionem sanguinis aut seminis humani. 6. Per *stuprum* intelligitur violenta defloratio virginis sub cura Parentum constitutæ. 7. Per *Raptum* intelligitur abductio invitæ Virginis cum intentione peccandi, aut etiam matrimonium ineundi cum illa. 8. Per *Incestum* intelligitur copula perfecta cum seminatione intra vas naturale cum consanguinea, vel etiam cum affine, ubi id specialiter exprimitur, uti fit in Diœcesi Passaviensi. 9. Per *Sanctimonialem* intelligitur quælibet Religiosa in aliquo Ordi-

ne

ne approbato professa. 10. Per *violentam injectionem manuum* in Parentes intelliguntur etiam trusiones pedum, item verberationes factæ &c. 11. Per *manifestum perjurium* intelligitur juramentum falsum, factum in judicio &c. Reliqui Casus, quo sensu intelligendi sint, partim colligere licebit ex jam dictis, partim etiam videri potest apud la Croix *l. 6. p. 2. n.* 1646. Tamburinum *l. 5. c.* 6. § 3. Chapeav. *totâ p. 2.* Gobat *tr. 7. à n.* 670.

CONFERENTIA DECIMA QUARTA.

De Poteſtate abſolvendi à Caſibus reſervatis.

SUMMARIUM.

363. Quibusnam competat jurisdictio ordinaria abſolvendi à Caſibus reſervatis;
364. Et quibus jurisdictio delegata.
365. Epiſcopi poſſunt abſolvere ſuos ſubditos à Caſibus Summo Pontifici reſervatis &c. &c.
366. Excipiuntur tamen Caſus Bullæ Cœnæ.
367. Et quidnam valeant ſuperiores Regulares reſpectu ſuorum ſubditorum.
368. Mendicantes an poſſint abſolvere à Caſibus S. Pontifici reſervatis.
369. A Caſibus Epiſcopo reſervatis abſolvere non valent ſinè ſpeciali hujus approbatione.
370. In mortis articulo vel etiam periculo ceſſat omnis reſervatio
371. Unde pœnitens taliter abſolutus, etiam ceſſante periculo non ampliùs tenetur hujusmodi peccatum alteri confiteri, niſi fortè caſus habuiſſet annexam cenſuram,
372. An & quando Confeſſarii non deputati pro reſervatis, valeant ab illis ſaltem indirectè abſolvere, etiam extra mortis articulum.
373. Et quid ſit indirectè duntaxat abſolvi.

374. Re-

374. Resolvitur Casus I. de quodam magno peccatore, deferente Casus reservatos alicui Confessario non habenti potestatem in illa;

375. Qui propterea bellò modò debuisset induci, ut quæreret alium hac potestate præditum.

376. Pœnitens habens casum in sua Diœcesi reservatum, in alia Diœcesi, ubi non est reservatus, potest à quolibet Confessario absolvi, modò non exeat in fraudem &c.

377. Resolvitur Casus II. de pœnitente confesso alicui habenti quidem potestatem in reservata, sed defectu propositi invalidè absoluto;

378. Quô non obstante potuit postea à quolibet Confessario absolvi nedum â peccatis jam confessis, sed probabiliter etiam ab aliis inculpabiliter oblitis.

379. Non item ab oblitis culpabiliter.

380. Resolvitur Casus III. de quodam Religioso percussore.

381. Qui propterea à suo Confessore ordinario non potuit absolvi: & quid in tali Casu agendum.

382. Quid si Superior negaret licentiam absolvendi?

383. Quando pœnitens adfert Casum reservatum, non illico concludendum est, eum reservationem incidisse, sed cautè inquirendum &c. &c.

384. Quid agendum pœnitenti, qui urgente necessitate communicandi, non potest accedere Confessarium pro reservatis expositum.

385. Si pœnitens supponatur tantæ ruditatis, ut non sciat elicere contritionem perfectam, teneretur in hoc casu confiteri.

386. Quid insuper agendum, casu quo pœnitens bona fide accedit Confessarium destitutum potestate in reservata.

387. Reservatione semel legitimè sublata, peccatum à quolibet Confessario potest dimitti.

388. Potestas absolvendi à reservatis, utpote favorabilis, est latè interpretanda.
389. Et quid Confessario agendum, casu quo post auditam confessionem dubitat, an ab hoc vel illo peccato valeat absolvere.
390. Recensentur certæ festivitates, in quibus tum in Diœcesi Salisburgensi, tum etiam in Passaviensi cuilibet Confessario conceditur potestas absolvendi à Casibus Episcopo reservatis.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de absolutione à Casibus reservatis.

QUæres primò, quibusnam competat potestas ordinaria absolvendi à Casibus reservatis?

363 R. Potestas ordinaria, per se ac directè absolvendi à reservatis, competit 1. ipsimet reservanti. 2. hujus in officio successori, & 3. utriusque in jurisdictione spirituali Superiori. Ita *unanimiter DD.* Ratio est: quia cui competit potestas ligandi, etiam competit potestas solvendi, perque easdem causas res dissolvitur, per quas nascitur: atqui reservatio nascitur à voluntate legitimi Superioris; qualis supponitur esse reser-

servans, hujus successor, & utriusque in jurisdictione superior: ergo per eandem voluntatem potest denuo tolli. Ex quo sequitur 1. Summum Pontificem posse absolvere à quibusvis peccatis cuivis demum Episcopo reservatis. 2. Generales Ordinum posse absolvere à Casibus per provinciale capitulum reservatis. Bonacin. *de pœnit. disp.* 5. *q.* 7. *pu.* 5. §. 2. Herincx *disp.* 6. *num.* 14.

Quæres secundò, quinam gaudeant jurisdictione delegata absolvendi à casibus reservatis?

R. Omnes illi dicuntur gaudere jurisdi- 364
ctione delegata, quibus hæc concredita est ab aliquo habente jurisdictionem ordinariam. Tales sunt 1. in nostro Seraphico Ordine omnes Superiores locales, utputa Guardiani, Præsides, & in absentia Guardianorum Vicarii, modò talis absentia non sit exspectata in fraudem. Hisce omnibus per Capitulum generale delegata fuit potestas absolvendi suos subditos à Casibus reservatis: & quia talis delegatio semper manet annexa officio eorum, eôque ipso quodammodo transit in ordinariam, hinc consequens est, quòd eandem possint aliis subdelegare, tam directè, quàm indirectè, tam passivè, quàm activè. 2. Eandem pote-

stätem

ſtatem per A. R. P. Miniſtrum Provincialem ſibi delegatam defactò poſſident Confeſſarii Conventuum noſtrorum, in hunc finem ſpecialiter deputati pro fratribus. Item 3. qui ab Epiſcopis obtinent poteſtatem abſolvendi ſuos ſubditos à reſervatis, & 4. qui Româ obtinuerunt quinquennalem licentiam abſolvendi ab hæreſi &c. Vid. Rodriquez *QQ. RR. tom.* 1. *q.* 11. *a.* 8. Sanchez *l.* 4. *mor. c.* 27. *n.* 41. Laymann *c.* 10. *num.* 17.

Quæres tertiò, utrum Epiſcopi poſſint abſolvere à Caſibus Summo Pontifici reſervatis?

365 R. Poſſunt Epiſcopi abſolvere ſuos ſubditos à quibuſcunque caſibus occultis (exceptis caſibus Bullæ Cœnæ) etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, in Diœceſi ſua per ſe ipſos; aut Vicarium ad id ſpecialiter deputandum, at in foro conſcientiæ tantùm, idque in caſibus duntaxat occultis, id eſt, nondum deductis ad forum contentioſum. Ità ſtatuitur ac permittitur in Concilio Trident. *Ss. de Reform. cap.* 6. ubi inſuper Epiſcopis tantùm, non eorum Vicariis, permittitur, ut valeant abſolvere ab hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ. Vid. Babenſtuber *tr.* 8. *t.* 6. *d.* 6. *a.* 4. *n.* 32.

Dixi

Dixi per parenthesin : exceptis casibus 366
Bullæ Cœnæ &c. Etenim quòd ab his absolvere nequeant (nisi in casu necessitatis) patenter deducitur ex Decreto Clementis VIII. damnante sequentem propositionem: *Sententia asserens Bullam Cœnæ solùm prohibere absolutionem hæresis & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de criminibus occultis sermo est, Anno 1629. d. 18. Julii, in Consistorio Sacræ Congregationis Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est.* Accedit, quòd ipsi quoque Summi Pontifices Pius V. Gregorius XIII. & Clemens VIII. declaraverint; Episcopos non ampliùs uti posse facultate illa à Tridentino concessa, quemadmodum ex testimoniis gravissimorum virorum refert Sanchez *lib. 2. decal. cap.* 11. *n.* 26. Nihilominus quantùm attinet facultatem absolvendi ab hæresi occulta, eam adhuc ab Episcopis exerceri testatur Mezger *tr.* 18. *d.* 49. *a.* 2. *num.* 12. quod haud dubiè fit, vel quia habent speciale indultum à Summis Pontificibus impetratum; vel quia existimant probabile concessioni Tridentini per Bullam Cœnæ non derogari; vel denique quia in hisce partibus nostris plerúmque reperitur in pœnitentibus moralis impossibilitas adeundi summam Sedem, quô Casu certum esse debet, Episcopis competere facultatem absolvendi. *cap. Mulieres.*

cap.

cap. Quamvis, & cap. de cætero. de Sentent. excom.

367 Cæterùm quod Episcopis, idipsum quoad hoc & Prælatis Regularibus respectu suorum duntaxat subditorum, in quos possident jurisdictionem quasi Episcopalem, diversis summorum Pontificum indultis permissum esse, ostendit Rodriquez *QQ. RR. tom.* 1. *q.* 20. *a.* 4. Videatur Herincx *Disp.* 7. *num.* 14. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tr.* 8. *lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 9.

Quæres 4tò, utrum etiam nos Mendicantes valeamus absolvere à Casibus Summo Pontifici reservatis?

368 R. Confessarii nostri (Mendicantium scilicet) à Superioribus suis legitimè præsentati, & approbati, possunt absolvere, undequaque advenientes ab omnibus Casibus papalibus occultis, sed NB. *sæculares tantùm*, non item Religiosos. Ità ex diversis Pontificum decretis ac privilegiis latè ostendunt DD. mox citandi; aliique plures. Excipiuntur tamen rursus casus Bullæ Cœnæ, à quibus nullus Regularis per se loquendo potest absolvere, nisi obtinuerit specialem licentiam, quam A. R. P. Minister Provincialis communiter pro certis quibusdam Patribus in singulis Conventibus nostris deputatis Româ procurare solet, quatenus libros hæreticos legere, atque ab hæresi absolvere valeant. Videatur Bosco *Disp.* 8. *Sect.* 5. *num.*

num. 251. Herincx *disp.* 7. *n.* 9. Illsung *tr.* 6. *disp.* 6. *n.* 220. Sporer *num.* 740. *& seqq.*

Quæres 5tò, an Mendicantes valeant absolvere à Casibus Episcopalibus, seu Episcopo reservatis?

R. Olim quidem poterant vi suorum pri- 369
vilegiorum à diversis Pontificibus indultorum, uti videre licet apud Bosco *cit* *n.* 255. At verò hodiè non ampliùs posse ab illis absolvere sine speciali licentia Reverendissimorum Ordinariorum, jam communissimè fatentur Doctores; ídque luculenter deducitur ex damnatione sequentis *n.* 12. propositionis facta ab Alexandro VII. 1665. die 24. Septembris, *Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.* Unde oppositam sententiam practicè non ampliùs esse probabilem, rectè inferunt Illsung *cit. num.* 222. Babenstuber *ubi suprà a.* 4. *num.* 31. Reiffenstuel *tr.* 14. *dist.* 9. *n.* 11.

Quæres 6tò, utrum in mortis articulo cesset reservatio, ità, ut quilibet Confessarius valeat absolvere ab omnibus peccatis?

R. Affirmativè; Ità enim statuit Conci- 370
lium Tridentinum suprà *num.* 327. relatum. Et quia articulo mortis æquiparatur probabile, seu moraliter propinquum mortis pericu-

riculum, id eſt, tale, in quo frequenter contingit mors; hinc cum communi DD. inferunt Laymann *lib. 5. tr. 6. cap. 12. n. 13.* Stoz *l. 2. trib. num. 65.* à quibusvis peccatis à quolibet Confeſſario poſſe abſolvi ſequentes. 1. Qui lethali decumbunt infirmitate. 2. Capitali ſententia damnati à Judice. 3. Milites prælium ingreſſuri. 4. Mulieres appropinquantes partui periculoſo. 5. Item qui periculoſo ſeſe exponunt navigio, etſi alii limitent hanc doctrinam, volentes, quòd tales non poſſint abſolvi à quolibet, niſi dum jam actu verſantur in periculo, utputa partûs, aut naufragii &c. 6. Item degentes in urbe vel alio loco peſte infecto &c. 7. Quin ulteriùs etiam extra mortis articulum vel periculum, quotiescunque ex parte pœnitentis occurrit impedimentum perpetuum, aut ſaltem magna difficultas adeundi Pontificem, (vel Epiſcopum pro abſolutione à Caſibus eidem reſervatis) uti cenſetur eſſe in Mulieribus, impuberibus, valetudinariis & pauperibus &c. ceſſat reſervatio in tantùm, ut à quolibet alio Confeſſario, etſi non deputato pro reſervatis, valeant abſolvi, & quidem directè, ſinè onere denuo confitendi. Ratio horum deſumitur ex benignitate S. Matris Eccleſiæ, quæ voluit in hiſce caſibus & circumſtantiis omni reſervatione ſublata cuivis Sacer-

cerdoti committere poteſtatem abſolvendi à quibusvis peccatis, ne fortè contingeret aliquem defectu abſolutionis in tali periculo æternaliter perire. Vide Gobat *tr.* 7. *à n.* 126.

Dices. At nunquid ſi tales poſtea evadant feliciter periculum, tenebuntur eadem ſua peccata deferre ad alium, pollentem poteſtate in reſervata?

R. Quòd non: tum quia peccata ſua 371
jam ſunt confeſſi tam quoad numerum, quàm quoad ſpeciem; tum etiam, quia ab iisdem jam fuerunt directè abſoluti. Excipe tamen & limita: *niſi Caſus reſervatus habuiſſet annexam cenſuram*, uti habent Caſus reſervati ſummo Pontifici; tunc enim juxta communiorem ſententiam tenetur pœnitens ceſſante periculo ſe ſiſtere Superiori, ſub pœna ipſo jure relabendi in eandem cenſuram, idque non eo fine, ut novam abſolutionem obtineat, ſed ut frangatur ipſius contumacia, & ut recipiat mandatum de ſatisfaciendo parti injuriatæ. Immò verò ne hoc quidem ampliùs neceſſarium exiſtimat Gobat. *tr.* 7. *num.* 145. & Sporer *num.* 752. caſu quo abſolutio fuit obtenta ab aliquo delegato Papæ, quales ſunt Epiſcopi, & Regulares privilegiati, item omnes Confeſſarii tempore jubilæi expoſiti; quia hi omnes gaudent poteſtate

in eo articulo abſolvendi, & quidem directè, non verò indirectè tantùm.

Quæres 7. An, vel quando etiam extra mortis articulum detur poteſtas indirectè ſaltem abſolvendi?

372 R. Poſſunt non rarò confeſſarii, etſi non deputati pro reſervatis, ab illis caſibus abſolvere, ſed indirectè tantùm, idque potiſſimùm tunc, quando intervenit impedimentum ſaltem temporale, ità ut Confeſſarius pro reſervatis deputatus vel omnino non, aut certè non ſinè magna difficultate, ſeu etiam incommodo adiri poſſit, ſimúlque occurrit vel neceſſitas, vel ſaltem rationabilis cauſa confitendi, ut puta quia obſtrictus caſu reſervato debet celebrare aut communicare, aut quia eſt magna feſtivitas, vel magnæ indulgentiæ lucrandæ &c. his enim circumſtantiis concurrentibus (etſi ſinè illis pro mero libitu id facere, nefas foret) poteſt Confeſſarius inferior abſolvere pœnitentem, ſed indirectè tantùm, & cum onere, ut data opportunitate eadem peccata denuo confiteatur alteri prædito poteſtate in peccata reſervata. Ita cum *communi* Suarez, Conink, Layman *l. 5. tr. 6. c.* 12. *num.* 10. Ratio paulò antè fuit data: quia videlicet nec Eccleſia, nec alius Superior Eccleſiaſticus præſumitur voluiſſe obligare ad aliquid vel moraliter impoſſibile, vel quod in grave detrimen-

tum

tum animæ aut corporis cederet: atqui negatio facultatis etiam indirectè absolvendi in his circumstantiis, sæpe sæpiùs posset vergere in grave detrimentum animarum, vel honoris aut famæ, seu etiam corporis: ergo piè omnino asseritur, Ecclesiam in tali casu præbere potestatem indirectè saltem, & cum præfato onere absolvendi, quemadmodum etiam ob vitandam infamiam excommunicato permittit, ut possit celebrare, vel Eucharistiam sumere.

Dictum tamen fuit, quòd in his casibus liceat *indirectè* absolvere; pro cujus meliori intellectu notandum, tunc peccatum directè remitti, quando remittitur ratione sui & independenter ab alio, è contra tunc indirectè duntaxat dicitur remitti, quando solùm dimittitur dependenter ab alio, non verò ratione sui, eo quòd vel non fuerit subjectum clavibus aut cognitum à Sacerdote, & sic quia peccatum reservatum non remittitur ratione sui in hoc casu nostro, cùm supponatur Sacerdos non habere jurisdictionem in illud, sed solùm dependenter ab aliis, in quæ habet jurisdictionem; hinc dicitur solùm indirectè remitti. Vide la Croix *lib. 6. p. 2. num.* 597. 373

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de absolutione à Casibus reservatis.

CASUS PRIMUS.

Titius subditus Archi-Diœcesis Salisburgensis, casu venit in Passaviensem, ubi etiam suam exonerando conscientiam fatebatur 1. se aliquoties Deum blasphemâsse ac Sanctos 2. se bis cum quadam bestia 3. semel verò cum sua affine in secundo gradu peccâsse; quod, ubi Confessarius inaudîit, noluit Titium absolvere; tum quia eundem velut maximum peccatorem reputavit indignum beneficiô absolutionis; tum etiam quia prætendit se non gaudere potestate in reservata; cui tamen Titius illico reposuit, in sua Diœcesi nec blasphemiam esse reservatam, nec bestialitatem, tametsi non ignoraret incestum esse reservatum, idcirco instanter postulavit absolvi. Quæritur jam an Confessarius recusando absolutionem benè fecerit? & quidnam in hoc casu fuerit agendum?

374 R. 1. Certum videtur, quòd Confessarius non benè fecerit recusando absolutionem ex eo præcisè capite quia judicavit suum pœnitentem esse maximum peccatorem; certum quippe est, absolutionem de jure dandam esse cuivis, licèt maximo peccatori, ritè confesso, modò supponatur

natur cæteroquin verè contritus ac dispositus; quandoquidem in hunc finem (reconcilitationis scilicet cum Deo) Sacramentum pœnitentiæ fuit singulariter institutum à Christo, qui nullum omnino peccatorem verè contritum legitur repudiâsse, aut à suis repudiari voluisse. Secus utique discurrendum foret, datô quòd Confessarius judicâsset Titium non esse satis dispositum; vel etiam hanc denegationem absolutionis esse necessariam pro ipsius salute, quatenus gravitate suorum scelerum inde magis apprehensa, disceret deinceps cautiùs ambulare & cavere à peccatis; quod tamen rariùs videbitur expedire, & eo ipsô non, nisi cum magna cautela, prudentia & circumspectione est practicandum, uti Doctores communiter monent.

R. Ad secundum. Si Confessarius bellô 375
modô potuit Titium persuadere, & is de facili accedere alium, gaudentem potestate in reservata, benè fecit, illum non absolvendo. Ratio est: quia Titius certò incidit reservationem saltem ratione incestûs in secundo gradu, qui, cùm tam in Salisburgensi, quàm etiam Passaviensi Diœcesi sit reservatus, non potuit per se loquendo dimitti, nisi ab habente potestatem in reservata. Cæterùm an potuerit velut extraneus in Diœcesi Passaviensi absolvi à blasphemia & bestialitate, ut pote reserva-

388. Poteſtas abſolvendi à reſervatis, utpote favorabilis, eſt latè interpretanda.

389. Et quid Confeſſario agendum, caſu quo poſt auditam confeſſionem dubitat, an ab hoc vel illo peccato valeat abſolvere.

390. Recenſentur certæ feſtivitates, in quibus tum in Diœceſi Salisburgenſi, tum etiam in Paſlavienſi cuilibet Confeſſario conceditur poteſtas abſolvendi à Caſibus Epiſcopo reſervatis.

§. I.

Præmittuntur, & breviter reſolvuntur quæſita, ſcitu neceſſaria ad debitè reſolvendos Caſus practicos de abſolutione à Caſibus reſervatis.

QUæres primò, quibusnam competat poteſtas ordinaria abſolvendi à Caſibus reſervatis?

363 R. Poteſtas ordinaria, per ſe ac directè abſolvendi à reſervatis, competit 1. ipſimet reſervanti. 2. hujus in officio ſucceſſori, & 3. utriusque in jurisdictione ſpirituali Superiori. Ita *unanimiter DD.* Ratio eſt: quia cui competit poteſtas ligandi, etiam competit poteſtas ſolvendi, perque easdem cauſas res diſſolvitur, per quas naſcitur: atqui reſervatio naſcitur à voluntate legitimi Superioris; qualis ſupponitur eſſe reſer-

ſervans, hujus ſucceſſor, & utriusque in juriſdictione ſuperior: ergo per eandem voluntatem poteſt denuo tolli. Ex quo ſequitur 1. Summum Pontificem poſſe abſolvere à quibusvis peccatis cuivis demum Epiſcopo reſervatis. 2. Generales Ordinum poſſe abſolvere à Caſibus per provinciale capitulum reſervatis. Bonacin. *de pœnit. diſp.* 5. *q.* 7. *pu.* 5. §. 2. Herincx *diſp.* 6. *num.* 14.

Quæres ſecundò, quinam gaudeant juriſdictione delegata abſolvendi à caſibus reſervatis?

R. Omnes illi dicuntur gaudere juriſdi- 364
ctione delegata, quibus hæc concredita eſt ab aliquo habente juriſdictionem ordinariam. Tales ſunt 1. in noſtro Seraphico Ordine omnes Superiores locales, utputa Guardiani, Præſides, & in abſentia Guardianorum Vicarii, modò talis abſentia non ſit exſpectata in fraudem. Hiſce omnibus per Capitulum generale delegata fuit poteſtas abſolvendi ſuos ſubditos à Caſibus reſervatis: & quia talis delegatio ſemper manet annexa officio eorum, eôque ipſo quodammodo tranſit in ordinariam, hinc conſequens eſt, quòd eandem poſſint aliis ſubdelegare, tam directè, quàm indirectè, tam paſſivè, quàm activè. 2. Eandem pote-

ſtatem

ſtatem per A.R.P. Miniſtrum Provincialem ſibi delegatam defactò poſſident Confeſſarii Conventuum noſtrorum, in hunc finem ſpecialiter deputati pro fratribus. Item 3. qui ab Epiſcopis obtinent poteſtatem abſolvendi ſuos ſubditos à reſervatis, &c 4. qui Româ obtinuerunt quinquennalem licentiam abſolvendi ab hæreſi &c. Vid. Rodriquez *QQ. RR. tom.* 1. *q.* 11. *a.* 8. Sanchez *l.* 4. *mor. c.* 27. *n.* 41. Laymann *c.* 10. *num.* 17.

Quæres tertiò, utrum Epiſcopi poſſint abſolvere à Caſibus Summo Pontifici reſervatis?

365 R. Poſſunt Epiſcopi abſolvere ſuos ſubditos à quibuscunque caſibus occultis (exceptis caſibus Bullæ Cœnæ) etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, in Diœceſi ſua per ſe ipſos, aut Vicarium ad id ſpecialiter deputandum, at in foro conſcientiæ tantùm, idque in caſibus duntaxat occultis, id eſt, nondum deductis ad forum contentioſum. Ità ſtatuitur ac permittitur in Concilio Trident. *Ss. de Reform. cap.* 6. ubi inſuper Epiſcopis tantùm, non eorum Vicariis, permittitur, ut valeant abſolvere ab hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ. Vid. Babenſtuber *tr.* 8. *c.* 6. *d.* 6. *a.* 4. *n.* 32.

Dixi

Dixi per parenthesin : exceptis casibus Bullæ Cœnæ &c. Etenim quòd ab his absolvere nequeant (nisi in casu necessitatis) patenter deducitur ex Decreto Clementis VIII. damnante sequentem propositionem: *Sententia asserens Bullam Cœnæ solùm prohibere absolutionem hæresis & aliorum criminum, quando publica sunt, & id non derogare facultati Tridentini, in qua de criminibus occultis sermo est, Anno 1629. d. 18. Julii, in Consistorio Sacræ Congregationis Eminentissimorum Cardinalium visa, & tolerata est.* Accedit, quòd ipsi quoque Summi Pontifices Pius V. Gregorius XIII. & Clemens VIII. declaraverint; Episcopos non ampliùs uti posse facultate illa à Tridentino concessa, quemadmodum ex testimoniis gravissimorum virorum refert Sanchez *lib. 2. decal. cap.* 11. *n.* 26. Nihilominus quantùm attinet facultatem absolvendi ab hæresi occulta, eam adhuc ab Episcopis exerceri testatur Mezger *tr.* 18. *d.* 49. *a.* 2. *num.* 12. quod haud dubiè fit, vel quia habent speciale indultum à Summis Pontificibus impetratum; vel quia existimant probabile concessioni Tridentini per Bullam Cœnæ non derogari; vel denique quia in hisce partibus nostris plerúmque reperitur in pœnitentibus moralis impossibilitas adeundi summam Sedem, quô Casu certum esse debet, Episcopis competere facultatem absolvendi. *cap. Mulieres.*

cap.

cap. Quamvis, & cap. de catero. de Sentent. excom.

367 Cæterùm quod Episcopis, idipsum quoad hoc & Prælatis Regularibus respectu suorum duntaxat subditorum, in quos possident jurisdictionem quasi Episcopalem, diversis summorum Pontificum indultis permissum esse, ostendit Rodriquez *QQ. RR. tom.* 1. *q.* 20. *a.* 4. Videatur Herincx *Disp.* 7. *num.* 14. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tr.* 8. *lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 9.

Quæres 4tò, utrum etiam nos Mendicantes valeamus absolvere à Casibus Summo Pontifici reservatis?

368 R. Confessarii nostri (Mendicantium scilicet) à Superioribus suis legitimè præsentati, & approbati, possunt absolvere, undequaque advenientes ab omnibus Casibus papalibus occultis, sed NB. *sæculares tantùm*, non item Religiosos. Ità ex diversis Pontificum decretis ac privilegiis latè ostendunt DD. mox citandi; aliique plures. Excipiuntur tamen rursus casus Bullæ Cœnæ, à quibus nullus Regularis per se loquendo potest absolvere, nisi obtinuerit specialem licentiam, quam A. R. P. Minister Provincialis communiter pro certis quibusdam Patribus in singulis Conventibus nostris deputatis Româ procurare solet, quatenus libros hæreticos legere, atque ab hæresi absolvere valeant. Videatur Bosco *Disp.* 8. *Sect.* 5.

num.

num. 251. Herincx *disp.* 7. *n.* 9. Illsung *tr.* 6. *disp.* 6. *n.* 220. Sporer *num.* 740. & *seqq.*

Quæres 5tò, an Mendicantes valeant absolvere à Casibus Episcopalibus, seu Episcopo reservatis?

R. Olim quidem poterant vi suorum pri- 369
vilegiorum à diversis Pontificibus indultorum, uti videre licet apud Bosco *cit* *n.* 255. At verò hodiè non ampliùs posse ab illis absolvere sinè speciali licentia Reverendissimorum Ordinariorum, jam communissimè fatentur Doctores; idque luculenter deducitur ex damnatione sequentis *n.* 12. propositionis facta ab Alexandro VII. 1665. die 24. Septembris, *Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopis reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate.* Unde oppositam sententiam practicè non ampliùs esse probabilem, rectè inferunt Illsung *cit. num.* 222. Babenstuber *ubi suprà a.* 4. *num.* 31. Reiffenstuel *tr.* 14. *dist.* 9. *n.* 11.

Quæres 6tò, utrum in mortis articulo cesset reservatio, ità, ut quilibet Confessarius valeat absolvere ab omnibus peccatis?

R. Affirmativè; Ità enim statuit Conci- 370
lium Tridentinum suprà *num.* 327. relatum. Et quia articulo mortis æquiparatur probabile, seu moraliter propinquum mortis pericu-

riculum, id eſt, tale, in quo frequenter contingit mors; hinc cum communi DD. inferunt Laymann *lib. 5. tr. 6. cap. 12. n. 13.* Stoz *l. 2. trib. num. 65.* à quibusvis peccatis à quolibet Confeſſario poſſe abſolvi ſequentes. 1. Qui lethali decumbunt infirmitate. 2. Capitali ſententia damnati à Judice. 3. Milites prælium ingreſſuri. 4. Mulieres appropinquantes partui periculoſo. 5. Item qui periculoſo ſeſe exponunt navigio, etſi alii limitent hanc doctrinam, volentes, quòd tales non poſſint abſolvi à quolibet, niſi dum jam actu verſantur in periculo, utputa partûs, aut naufragii &c. 6. Item degentes in urbe vel alio loco peſte infecto &c. 7. Quin ulteriùs etiam extra mortis articulum vel periculum, quoties-cunque ex parte pœnitentis occurrit impedimentum perpetuum, aut ſaltem magna difficultas adeundi Pontificem, (vel Epiſcopum pro abſolutione à Caſibus eidem reſervatis) uti cenſetur eſſe in Mulieribus, impuberibus, valetudinariis & pauperibus &c. ceſſat reſervatio in tantùm, ut à quolibet alio Confeſſario, etſi non deputato pro reſervatis, valeant abſolvi, & quidem directè, ſinè onere denuo confitendi. Ratio horum deſumitur ex benignitate S. Matris Eccleſiæ, quæ voluit in hiſce caſibus & circumſtantiis omni reſervatione ſublata cuivis Sa-

cer-

cerdoti committere potestatem absolvendi à quibusvis peccatis, ne fortè contingeret aliquem defectu absolutionis in tali periculo æternaliter perire. Vide Gobat *tr.* 7. *à n.* 126.

Dices. At nunquid si tales postea evadant feliciter periculum, tenebuntur eadem sua peccata deferre ad alium, pollentem potestate in reservata?

R. Quòd non: tum quia peccata sua 371 jam sunt confessi tam quoad numerum, quàm quoad speciem; tum etiam, quia ab iisdem jam fuerunt directè absoluti. Excipe tamen & limita: *nisi Casus reservatus habuisset annexam censuram*, uti habent Casus reservati summo Pontifici; tunc enim juxta communiorem sententiam tenetur pœnitens cessante periculo se sistere Superiori, sub pœna ipso jure relabendi in eandem censuram, idque non eo fine, ut novam absolutionem obtineat, sed ut frangatur ipsius contumacia, & ut recipiat mandatum de satisfaciendo parti injuriatæ. Immò verò ne hoc quidem ampliùs necessarium existimat Gobat. *tr.* 7. *num.* 145. & Sporer *num.* 752. casu quo absolutio fuit obtenta ab aliquo delegato Papæ, quales sunt Episcopi, & Regulares privilegiati, item omnes Confessarii tempore jubilæi expositi; quia hi omnes gaudent potestate in

in eo articulo abſolvendi, & quidem directè, non verò indirectè tantùm.

Quæres 7. An, vel quando etiam extra mortis articulum detur poteſtas indirectè ſaltem abſolvendi?

372 R. Poſſunt non raró confeſſarii, etſi non deputati pro reſervatis, ab illis caſibus abſolvere, ſed indirectè tantùm, idque potiſſimùm tunc, quando intervenit impedimentum ſaltem temporale,ità ut Confeſſarius pro reſervatis deputatus vel omnino non, aut certè non ſinè magna difficultate, ſeu etiam incommodo adiri poſſit, ſimúlque occurrit vel neceſſitas, vel ſaltem rationabilis cauſa confitendi, ut puta quia obſtrictus caſu reſervato debet celebrare aut communicare, aut quia eſt magna feſtivitas, vel magnæ indulgentiæ lucrandæ &c. his enim circumſtantiis concurrentibus (etſi ſinè illis pro mero libitu id facere, nefas foret) poteſt Confeſſarius inferior abſolvere pœnitentem, ſed indirectè tantùm, & cum onere, ut data opportunitate eadem peccata denuo confiteatur alteri prædito poteſtate in peccata reſervata. Ita cum *communi* Suarez, Conink, Layman *l. 5. tr. 6. c.* 12. *num.* 10. Ratio paulò antè fuit data: quia videlicet nec Eccleſia, nec alius Superior Eccleſiaſticus præſumitur voluiſſe obligare ad aliquid vel moraliter impoſſibile, vel quod in grave detrimen-

tum

tum animæ aut corporis cederet: atqui negatio facultatis etiam indirectè absolvendi in his circumstantiis, sæpe sæpiùs posset vergere in grave detrimentum animarum, vel honoris aut famæ, seu etiam corporis: ergo piè omnino asseritur, Ecclesiam in tali casu præbere potestatem indirectè saltem, & cum præfato onere absolvendi, quemadmodum etiam ob vitandam infamiam excommunicato permittit, ut possit celebrare, vel Eucharistiam sumere.

Dictum tamen fuit, quòd in his casibus liceat *indirectè* absolvere; pro cujus meliori intellectu notandum, tunc peccatum directè remitti, quando remittitur ratione sui & independenter ab alio, è contra tunc indirectè duntaxat dicitur remitti, quando solùm dimittitur dependenter ab alio, non verò ratione sui, eo quòd vel non fuerit subjectum clavibus aut cognitum à Sacerdote, & sic quia peccatum reservatum non remittitur ratione sui in hoc casu nostro, cùm supponatur Sacerdos non habere jurisdictionem in illud, sed solùm dependenter ab aliis, in quæ habet jurisdictionem; hinc dicitur solùm indirectè remitti. Vide la Croix *lib. 6. p. 2. num.* 597. 373

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de absolutione à Casibus reservatis.

CASUS PRIMUS.

Titius subditus Archi-Diœcesis Salisburgensis, casu venit in Passaviensem, ubi etiam suam exonerando conscientiam fatebatur 1. se aliquoties Deum blasphemâsse ac Sanctos 2. se bis cum quadam bestia 3. semel verò cum sua affine in secundo gradu peccâsse; quod, ubi Confessarius inaudîit, noluit Titium absolvere; tum quia eundem velut maximum peccatorem reputavit indignum beneficiô absolutionis; tum etiam quia prætendit se non gaudere potestate in reservata; cui tamen Titius illico reposuit, in sua Diœcesi nec blasphemiam esse reservatam, nec bestialitatem, tametsi non ignoraret incestum esse reservatum, idcirco instanter postulavit absolvi. Quæritur jam an Confessarius recusando absolutionem benè fecerit? & quidnam in hoc casu fuerit agendum?

374 R. 1. Certum videtur, quòd Confessarius non benè fecerit recusando absolutionem ex eo præcisè capite quia judicavit suum pœnitentem esse maximum peccatorem; certum quippe est, absolutionem de jure dandam esse cuivis, licèt maximo peccatori, ritè confesso, modò supponatur

natur cæteroquin verè contritus ac dispositus; quandoquidem in hunc finem (reconcilitationis scilicet cum Deo) Sacramentum pœnitentiæ fuit singulariter institutum à Christo, qui nullum omnino peccatorem verè contritum legitur repudiâsse, aut à suis repudiari voluisse. Secus utique discurrendum foret, datô quòd Confessarius judicâsset Titium non esse satis dispositum; vel etiam hanc denegationem absolutionis esse necessariam pro ipsius salute, quatenus gravitate suorum scelerum inde magis apprehensa, disceret deinceps cautiùs ambulare & cavere à peccatis; quod tamen rariùs videbitur expedire, & eo ipsô non, nisi cum magna cautela, prudentia & circumspectione est practicandum, uti Doctores communiter monent.

R. Ad secundum. Si Confessarius bellô 375
modô potuit Titium persuadere, & is de facili accedere alium, gaudentem potestate in reservata, benè fecit, illum non absolvendo. Ratio est: quia Titius certò incidit reservationem saltem ratione incestûs in secundo gradu, qui, cùm tam in Salisburgensi, quàm etiam Passaviensi Diœcesi sit reservatus, non potuit per se loquendo dimitti, nisi ab habente potestatem in reservata. Cæterùm an potuerit velut extraneus in Diœcesi Passaviensi absolvi à blasphemia & bestialitate, ut pote reserva-

tis in illa Diœcesi, disputant hinc inde Doctores; idque absolutè negant noster Henno, Marchant, Lugo, Suarez & alii; quia Episcopus reservando sibi Casus, aufert Confessariis suæ Diœceseos potestatem ab illis absolvendi: ergo Episcopus passaviensis reservando blasphemiam &c. vult Confessariis sibi subjectis hanc facultatem denegatam; consequenter &c. Econtra Fagundez & Stoz apud P. Kreslinger in *addit.2.ad P.Reiffenstuel tract.* 14. *dist.9.post num.* 10. item Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 6. *a.* 4. *num.* 26. probabile censent, posse quemlibet Confessarium, etsi non sit expositus pro reservatis, absolvere subditos alienæ Diœcesis tunc, quando peccatum non est reservatum in propria Diœcesi pœnitentis; prout in hac nostra Salisburgensi non est reservata blasphemia formalis, neque bestialitas. Rationem reddunt geminam. 1. quia Episcopus non reservat peccata nisi in bonum propriæ Diœceseos, & consequenter non nisi peccata suorum subditorum Diœcesanorum, 2. quia Confessarius hujusmodi subditum peregrinum absolvit per jurisdictionem vel à summo Pontifice (si sit ex Ordine Mendicantium) vel ab ipsomet pœnitentis Episcopo obtentam, quippe qui cùm noluerit reservare tale peccatum, eô ipso saltem tacitè & interpretativè præsumitur

cui-

cuivis Confessario approbato delegâsse potestatem absolvendi suos subditos pœnitentes. Et hæc sententia utpote magis benigna & favorabilis poterit servire Confessario in casu, ubi videt pœnitentem non, nisi admodum ægrè discessurum ad alium pro obtinenda absolutione.

Dices. At quid, si pœnitens afferat mihi Casum in sua quidem, non tamen in hac nostra Diœcesi reservatum, ut si subditus Episcopi passaviensis hîc Salisburgi confiteatur blasphemiam formalem aut bestialitatem &c. num licitè absolvetur à me, qui non habeo potestatem in Casus reservatos?

R. Licitè ac validè, modò pœnitens 376
supponatur non in fraudem, ad eludendam scilicet legem reservationis, demigrâsse in nostram hanc Diœcesin. Ita expressè statuit, & Confessariis Regularibus indulsit Clemens X. Bullâ: *Superna &c.* §. 7. sequentibus omnino verbis: *posse autem Regularem confessorem in ea Diœcesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia Diœcesi, à peccatis in ipsa reservatis, non autem in illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere, nisi eosdem pœnitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam Diœcesin pro absolutione obtinenda migrâsse.* Utrum autem idipsum valeant alii Sacerdotes sæculares, dubitari meritò posset, eò quòd memorata constitutio ex-

presse loquatur de solis Regularibus Confessariis. Quocirca censeo esse observandam consuetudinem locorum. Profectò in nostris hisce patribus vix credam, ullum esse Confessorem, qui vereatur absolvere pœnitentem à peccatis in hac Diœcesi non reservatis, vel qui multùm inquirat, an pœnitens non sit fortè alterius Diœceseos, in qua Casus est reservatus &c. adeòque inveterata jam consuetudine & tacito saltem Ordinariorum consensu videtur hic idipsum permissum Sacerdotibus sæcularibus.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronius concubinarius nuper in festo Portiunculæ confessus alicui Regulari gaudenti potestate in casus etiam reservatos, deposuit ingentem peccatorum suorum sarcinam, plurimos scilicet lapsus carnales, nec non bestialitates, incestus &c. & alia plura peccata reservata; at, non habuit propositum efficax deserendi occasionem proximam. Modò autem defuncta jam concubina cogitat tandem aliquando seriam agere pœnitentiam, sed dubitat, an à peccatis reservatis nuper invalidè confessis nunc possit à quolibet Confessario absolvi?

377 R. Affirmativè. Ratio est: quia per ejusmodi confessionem pœnitens jam satisfe-

tisfecit fini reservationis, qui erat, se sistere superiori, vel ejus delegato, à quo posset in via salutis meliùs dirigi, & salutarem pœnitentiam accipere: cessante autem fine reservationis non est, cur maneat ulteriùs reservatio. Quare licèt talis pœnitens postea agnita nullitate confessionis, teneatur iterum clavibus subjicere eadem peccata, pro absolutione tamen à reservatis non tenetur recurrere ad Superiorem; cùm non ampliùs sint reservata. Bonacin. Castropalao, Salmanticenses, Mezger, quos citat & sequitur Babenstuber ubi *suprà Disp. 6. a. 4. n. 27.*

Dices. At quid, si Sempronius in proxima illa confessione fuisset quorundam peccatorum reservatorum oblitus inculpabiliter?

R. Nihilominus juxta probabilissimam 378
sententiam Lugonis *Disp. 20. n. 89.* Tambur. *lib. 2. de exped. confess. c. 10. §. 3. n. 55.* Illsung *tr. 6. d. 6. cit. num. 225.* Viva *de Jubil. q. 11. a. 4. & 6.* & aliorum plurium, adhuc posset absolvi ab illis à quolibet Confessario, idque hac ratione: quia quilibet Confessarius censetur pœnitentem velle liberare ab omni vinculo peccatorum, quô potest: atqui potuit in nostro casu pœnitentem liberare etiam à reservatione peccati, cujus inculpabiliter fuit oblitus: ergo præsumitur voluisse.

379 Dixi tamen: *inculpabiliter oblitis*; secus enim dicendum foret, si pœnitens supponatur malitiosè & culpabiliter aliquod, vel plura peccata reservata subticuisse; quia, uti rectè advertunt Suarez & Bosco *cit. sect. 5. n. 72.* talis nullatenus satisfecit intentioni superioris reservantis; tum etiam quia non præsumitur fuisse intentio Confessarii, talem liberare à vinculo illorum peccatorum, quæ malitiosè & in fraudem tum Sacramenti, tum ipsius etiam Confessarii reticuit. Vide etiam la Croix *n. 1695.*

CASUS TERTIUS.

Cajus Religiosus dum in culina vi sui officii condiendis pro suis fratribus ferculis totus quantus insudâsset, dolenter notavit, unum aut alterum ferculum à se gustuosè præparatum, ab aliis suis coadjutoribus (quorum unus Laicus, alter pariter Religiosus exstitit) fuisse (ex ignorantia vel malitia, nescio) redditum insipiens; quare Cajus iracundiâ excandescens, apprehenso veru utrumque graviter percussit ac læsit: alterâ verò die ductus pœnitentiâ venit ad suum Confessarium, qui noluit impertiri absolutionem Cajo. Jam quæritur, utrum is inciderit casum reservatum. 2. Utrum à suo ordinario Confessario potuerit, aut etiam debuerit absolvi?

Resp.

Resp. Ad primum quæsitum. Si Ca- 380
jus supponatur fuisse alumnus Religionis nostræ Franciscano - Seraphicæ, per se loquendo incidit duplicem casum reservatum; nam primò percussio gravis cujuscunque personæ reservatur in nostris statutis generalibus, uti superiùs *n.* 341. jamjam annotavimus. 2. Percussio autem Religiosi, sicut & cujusvis clerici, reservatur Summo Pontifici, *can. si quis suadente Diabolo &c.* ubi nomine Clericorum veniunt Religiosi, tametsi non initiati sacris Ordinibus, prout communissimè tradunt Theologi: ergo Cajus saltem per se loquendo (nisi scilicet impetus iracundiæ, fortè præveniens usum rationis, eundem excuset) incidit duplicem casum reservatum.

Resp. Ad 2dum. Cajus à suo Confessore 381
Ordinario ab hac percussione, in quantum tangebat confratrem Religiosum, non potuit absolvi. Ratio jam debet constare ex dictis: quia scilicet percussio Religiosi est Casus Summo Pontifici reservatus. Esto etiam Confessarii nostri vi privilegiorum valeant absolvere ab omnibus casibus S. Pontifici (extra Bullam Cœnæ) reservatis, hæc tamen facultas non se extendit ad Religiosos, sed ad sæculares duntaxat absolvendos, veluti superiùs *n.* 368. advertimus. Idcirco Cajus pro abso-

absolutione obtinenda remittendus fuit ad Superiorem suum, vel si hunc sinè magno gravamine convenire non potuit, suadente charitate, confessarius ipse debuit accedere Superiorem, petiturus ab illo licentiam (suppressâ personâ, vel nomine pœnitentis) cum his terminis : *est aliquis indigens potestate vestra quoad absolutionem, placetnè dare?* vel, si mavult, utendo aliis terminis dicat: *petitur facultas pro aliquo, ut absolvi possit à reservato.* Videatur Sporer *n.* 762. Marchantius *dub.* 4. *&* 9. vel la Croix *n.* 1688.

Dices forsitan : Quid si autem Superior Confessario petenti hanc licentiam denegaret, & velit, ut subditus ad se dirigatur ?

382 Resp. Juxta constitutiones Summorum Pontificum Superiores non debent esse rigidi vel difficiles in deleganda hujusmodi facultate ; secus quippe agerent contra charitatem, non sinè periculo animarum. Nihilominus Superiore justè eam negante, ob graves scilicet, & valde urgentes rationes, utputa quia rationabiliter judicat esse necessarium, aut certè admodùm expediens pro bono regimine Conventûs vel subditorum, ut ipsusmet discernat, & delinquenti remedeatur &c. Confessarius inferior, utpote jurisdictione necessaria destitutus, jam nihil

nihil ampliùs posset, sed teneretur pœnitentem arbitrio Superioris relinquere. Econtra quando superior omnibus ritè ponderatis certò agnoscitur injustè contrarius, & sinè causa sufficienti petitam facultatem denegare (quod tamen à subditis de facili non est credendum vel præsumendum) potest talis Confessarius Ordinarius, id est, deputatus pro hujusmodi pœnitente in Conventu (non item alius quicunque non deputatus, etsi de se prudens ac doctus) pro hac vice duntaxat absolvere pœnitentem, prout expresè declaravit Congregatio Cardinalium, jussu Urbani VIII. edita, & videnda in Bullario *edit. Rom. tom.* 4. *fol.* 372. teste Lugo *disp.* 20. *sect.* 4. & Pellizario *tom.* 2. *tr.* 8. *c.* 2. *n.* 52. Sporer *n.* 768. *& seqq.*

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex hactenus dictis primò, quòd si pœnitens afferat Casum reservatum, non illicò sit inferendum, eum incidisse reservationem, ideòque esse dimittendum sinè absolutione; multæ etenim dantur causæ excusantes ab incursu reservationis, utputa indeliberatio, inadvertentia, vel etiam ignorantia reservationis; veluti superiùs jam dictum fuit. 383

Rur-

Rursus dantur multi casus, in quibus Confessarius aliàs non approbatus pro reservatis, potest ab his absolvere, idque directè uti in articulo vel periculo mortis, vel impedimenti perpetui &c. aut saltem indirectè & cum onere eadem peccata reservata denuo aperiendi alteri, præsertim tunc quando pœnitens bona fide suam conscientiam jamjam exoneravit, aut sinè magno gravamine alium accedere hic & nunc non valet. Cautè igitur, & ne nimis gravetur pœnitens, cum magna circumspectione examinandus est 1. utrum interea dum illud peccatum perpetravit, non fuerit alicui habenti potestatem in reservata confessus? 2. utrum verè deliberatè, & mortaliter peccaverit? 3. utrum non laboraverit aliqua ignorantia juris aut facti? &c. Et his benè pensatis primò decidendum, quid pro DEI gloria, & salute pœnitentis magis expediat. Videatur Kreslinger *in addit. post num. 20. ad tr. 14. dist. 9. theol. mor. P. Reiffenstuel.*

384 Colliges 2dò, quid agendum pœnitenti habenti casum reservatum, qui urgente necessitate celebrandi vel communicandi non habet copiam confessarii approbati pro reservatis. Nam vel talis pœnitens præter peccatum reservatum adhuc gravatur alio peccato mortali velut ma-

teria

teria necessaria hujus Sacramenti, vel non? si habet adhuc aliud, certò obligatur confiteri; tum quia peccatum mortale, etsi non reservatum, est materia necessaria; tum etiam quia saltem ab hoc potest directè absolvi à quolibet approbato Confessario: quam ob rem non satisfaceret neglecta confessione præcisè contritionem præmittendo sacræ communioni, ùt jam alibi dictum. Si autem præter peccatum reservatum non habeat aliam materiam necessariam, simúlque supponatur destitutus copiâ Confessarii pro reservatis approbati, tunc etsi secundùm probabilissimam & tutissimam opinionem Doctorum adhuc teneatur omnia peccata confiteri; tum ut servet confessionis integritatem; tum etiam ut Confessarius velut Judex spiritualis intelligat statum delinquentis; nihilominus juxta aliam sententiam Suarezii *disp.* 30. *sect.* 3. Laymanni *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 12. *n.* 11. Sporeri *n.* 757. verè probabilem ac tutam, satisfacit vel sola venialia confitendo, reticitis peccatis reservatis, vel omnino prætermissa confessione, coram solo Deo sese humiliando, & perfectam contritionem eliciendo; quia in tali casu potest se gerere, ac si non haberet copiam Confessarii, cùm revera non habeat Confessarium, jurisdictione in reservata præditum, & aliàs per se loquendo

nemo

nemo teneatur contra voluntatem suam idem peccatum bis confiteri: ergo neque confiteri tali Sacerdoti jurisdictione in illa destituto, ideòque cum onere postea eadem peccata apud alterum exponendi.

385 Excipiendus tamen est casus, quô pœnitens esset tam rudis, ut non sciret elicere contritionem perfectam; tunc enim vi præcepti divini teneretur per accidens hujusmodi Sacerdoti confiteri unum aut alterum peccatum saltem veniale, quatenus hôc modo à mortalibus reservatis indirectè absolutus restituatur in statum gratiæ, & dignus evadat participatione SS. Eucharistiæ; prout præter alios plures rectè notavit Sporer cit. *n.* 758.

Dices adhuc: At quid, si pœnitens bona fide accessit Confessarium non approbatum pro reservatis, & huic non deferat, nisi unum vel alterum peccatum merè reservatum?

386 R. Vel remittendus erit ad alium præfata potestate præditum, vel si hoc non possit sinè magna difficultate, obligandus, ut præter illa peccata reservata subjiciat unum vel alterum non reservatum, secus enim velut destitutus materiâ directè remissibili, à tali Confessario absolvi nequaquam posset; quandoquidem omnis omnino absolutio cadere debet in aliquam materiam directè remissibilem

depen-

dependenter à qua alia peccata dicuntur indirectè remitti, prout proximè visum est. Palao *tr.* 23. *punct.* 15. §. 7. Gobat *cit. tr.* 7. *num.* 381.

Colliges 3tiò, reservatione semel legitima auctoritate sublata, sive per Superiorem, sive per alium inferiorem delegatum, peccatum dein à quolibet Confessario approbato posse dimitti. Idem dicendum, casu quo Superior pœnitenti concedit licentiam cuilibet confitendi peccatum reservatum; quia hôc modo indirectè delegat potestatem absolvendi ab illo. Denique idipsum dicendum est, quando pœnitens ab inferiore fuit absolutus, priùs quàm incidit reservationem, ùt si quis ab adulterio clàm perpetrato fuit absolutus, postea ubi innotuerit aliis, non ampliùs tenebitur illud confiteri apud habentem jurisdictionem in reservata; quia, cùm illud peccatum tunc temporis non fuerit publicum seu notorium sive notoreitate juris sive facti, potuit pœnitens à quovis absolvi, & quidem directè, & sine onere postea accedendi alium. Gobat, Herincx, laCroix *l.* 6. *p.* 2. *n.* 1694. & alii *communiter.* 387

388 Colliges 4tò, potestatem absolvendi à reservatis veluti favorabilem esse latè interpretandam; tum quia juxta Regulam Juris notissimam *favores convenit ampliari*; tum etiam quia hæc potestas datur in commune

bonum animarum. Qua ratione ductus, reminiſcor me olim cuidam Religioſo ex me ſciſcitanti reſpondiſſe, quòd facultate à reſervatis abſolvendi ſibi pro Parochia expoſito conceſſa, poſſet adhuc uti, licèt revocatus ad monaſterium; cùm hæc poteſtas favorabilis velut privilegium perſonale intuitu Perſonæ & non loci conceſſum, ubique comitetur perſonam. Econtrario ipſa reſervatio eſt ſtrictæ interpretationis, eò quòd ſit pœnalis & odioſa, prout jam ſuperiùs inſinuavimus. Videatur Herincx *p.* 4. *tr.* 3. *diſp.* 6. *num.* 7. Caſtropalao *tr.* 3. *d.* 4. *pu.* 11. *n.* 2. la Croix *n.* 1684.

Dices tandem: quid agendum, ſi Confeſſarius poſt confeſſionem jam auditam dubitet, an habeat jurisdictionem in hoc vel illud peccatum clavibus ſubjectum?

389 R. Non obſtante tali dubio validè abſolvet pœnitentem ſaltem à reliquis non reſervatis. Quin immò, cùm confeſſio jamjam facta ſupponatur, & quidem bona fide; hinc ſi pœnitens ſinè gravamine nequeat alium quærere Confeſſorem, & ex altera parte vel deberet ſacram ſynaxin ſumere, aut certè, niſi abſolveretur, diutiùs abſtinere ab hoc Sacramento, ſtantibus hiſce circumſtantiis nedum validè, ſed & licitè abſolveretur, etſi cum admonitione ut poſtea data oportuna occaſione accedat alium, gaudentem certa poteſtate directa abſolvendi à reſervatis, veluti

rectè

rectè tradunt Gobat *Theol. exper. tr. 7. n. 20.* la Croix *l. 4. p. 2. n. 1573.* Reiffenstuel *tr. 14. dist. 9. n. 20.*

Tandem pro clausula hujus Conferentiæ 390 operæ pretium duxi, recensere certas quasdam festivitates, in quibus tum in hac nostra Archi-Diœcesi Salisburgensi, tum etiam in Passaviensi omnibus Confessariis conceditur facultas absolvendi à peccatis Episcopo reservatis; uti sequitur juxta tenorem decreti à nostro Celsissimo editi anno 1627. 29. Octobris.

DESIGNATIO

Festorum & locorum, in quibus Curati hujus Salisburgensis Diœcesis à suprà dictis Casibus suæ Celsitudini reservatis (quos vide *n.* 336.) absolvendi specialem licentiam habent, annuatim per illos de novo requirendam, & abhinc renovandam.

Pro tempore paschali, quod in hac Metropolitica Diœcesi Dominica *Lætare* incipit, & Dominica tertia post Pascha finitur.

In Mense *Januario.* In Circumcisione Domini, & Festo trium Regum. Item in Festo S. Sebastiani.

Februario. Festo Purificationis B. MARIÆ Virginis.

Martio. Festo S Josephi, & Annuntiationis B. V. MARIÆ.

Majo & Junio. Festis Ascensionis Domini, Pentecostes, SS. Corporis Christi, &

Apostolorum Petri & Pauli, & S. Joannis Baptistæ.

Julio. Festo Visitationis B. V. MARIÆ.

Augusto. Assumptione ejusdem B. MARIÆ Virginis.

Septembri. Festo Nativitatis ejusdem.

Novembri. Festo omnium Sanctorum.

Decembri. Festo Immaculatæ Conceptionis B. MARIÆ Virginis.

Item in Festis Nativitatis Domini usque ad novum annum.

Item in Dedicationibus, Patrociniis Ecclesiarum, Peregrinationum, ac concursuū.

Item Festis principalibus Confraternitatum.

Item in die Horæ à confratribus electæ.

Item in Casu extraordinario Pusillanimitatis.

Denique in Festo Ordinum: hæc autem licentia (in Festo Ordinum scilicet) tantùm concernit Religiosos, & eorum Ecclesias. Hactenus Decretū Celsissimi nostri *Leopoldi*.

In Diœcesi verò Passaviensi vi Decreti à Moderno Celsissimo ann. 1727. 2. Aprilis emanati cuivis Confessario in Diœcesi Passaviensi approbato potestas absolvendi à Casibus Episcopo reservatis concessa fuit in sequentibus Festivitatibus.

1. In Festo Nativitatis. 2. Circumcisionis. 3. Epiphaniæ. 4. Paschatis, & 5. Pentecostes. 6. In omnibus Festis B. Virginis MA-

MARIÆ. 7. In Festo SS. Apostolorum Petri & Pauli. 8. Joannis Baptistæ. 9. S. Josephi. 10. In Patrociniis Ecclesiarum, & 11. Octava omnium Sanctorum.

CONFERENTIA DECIMA QUINTA.

De Probitate & Scientia in Confessario requisita,

SUMMARIUM.

391. Ut Confessarius ritè ac licitè suo fungatur officio (præter superiùs ad essentiam Sacramenti requisita) insuper generaliter loquendo tribus adhuc pollere debet, scilicet 1. probitate vitæ, 2. scientia competente; & 3. Prudentia.

392. Et probitate quidem nedum legali, sed etiam morali.

393. Scientia verò competente saltem mediocri.

394. Ulteriùs declaratur, quænam velut Judex;

395. Quæ velut Medicus animarum; & denique

396. Quænam velut Doctor spiritualis particulariter nôsse debeat.

397. Tametsi non sit opus, ut prædicta omnia sciat expeditè & memoriter.

398. Resolvitur Casus I. de Sacerdote, qui & à beneficio suo suspensus, & in statu disgratiæ constitutus, excepit confessiones.

399. Unde priùs quàm, absolveret, tenebatur ad contritionem perfectam;

400. Vel si hoc non potuit moraliter, saltem ad concipiendam aversionem actualem à suo peccato.

401. Resolvitur Casus II. cujusdam Confessarii, qui absolvendo non simul se reflexit super peccata pœnitentis: ubi etiam reprobatur judicium cujusdam scrupulosi Theologi.

402. Tametsi Confessarius determinatè judicando apprehendat peccatum reipsa mortale pro veniali aut vicissim, nihilominus validè absolvit.

403. Resolvitur Casus III. cujusdam Itali, accedentis Confessarium non satis versatum in lingua Italica.

404. Et quidnam faciendum, casu quo talis pœnitens ignotæ linguæ præter intentionem hujusmodi Confessario in eadem lingua semiversato sua peccata jam est Confessus?

405. Germanus Confessarius, an licitè excipiat confessiones suorum Patriotarum minùs germanizantium, ità, ut eorum barbaros terminos non satis intelligat.

406 Confessarius destitutus competenti scientia, & nihilominus sese huic muneri ingerendo, graviter peccat;

407. Immò ex tali ignorantia quempiam indignum absolvendo, committit duplex peccatum.

408. Potest tamen subinde dari ignorantia vel error inculpabilis, aut certè non culpabilis graviter.

409. Similiter Episcopi aut Prælati aliquem ineptum scienter exponentes pro cura, peccant graviter.

410. Subditus dubitans de sua ad hoc munus idoneitate, potest ac debet suum judicium subjicere judicio superiorum.

411. Qui verò in praxi nonnunquam se errare, vel etiam erràsse animadvertit, tenetur intensiori studio sese magis perficere.

§. I.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de Probitate & scientia in Confessario requisita.

QUæres primò, quænam generaliter loquendo sint necessaria ex parte Confessarii ad hoc, ut dignè & licitè suo fungatur officio?

R. Ut Confessarius ritè suo fungatur officio, Doctores communiter tria requirunt, 391
scilicet 1. Probitatem vitæ. 2. Scientiam competentem, & 3. Prudentiam. De Prudentia agemus Conferentiâ proximè subsecutura. De Probitate verò & scientia in hac breves (quantùm Moralistæ sufficit) dabimus resolutiones. Non me quidem latet, à multis Doctoribus plures adhuc qualitates ex parte Confessarii desiderari, quas S. Thomas. 4. *dist.* 17. sequentibus versiculis comprehensas refert.

Confessor dulcis, affabilis, atque suavis.
Prudens, discretus, mitis, Pius, atque benignus. &c.

Hæ tamen omnes ad illas tres à nobis jamjam relatas facilè possunt reduci, prout consideranti patebit. Unde

Quæres 2dò, quænam probitas in Confessario desideretur?

392 R. Requiritur probitas vitæ, eáque duplex, legalis scilicet, & moralis. Prior in eo consistit, quòd Confessor non sit obstrictus aliquo impedimento canonico ab hoc officio retardante, utputa ut non fit excommunicâtus excommunicatione majore, aut suspensus ab officio &c. secus enim graviſſimè peccaret, aliquem (extra casum neceſſitatis) absolvendo, etſi non in casu neceſſitatis. Posterior autem, moralis scilicet probitas, in statu gratiæ est sita; in quo Confeſſarius volens dignè suo fungi officio, consistere debet. Cujus ratio desumitur ex ipsa S. Ordinatione, in qua Christus Dominus voluit conferri gratiam Spiritûs Sancti ad hoc sublimiſſimum ministerium dignè obeundum; quam proin gratiam Sacerdos in hunc finem conservare, vel etiam perditam recuperare tenetur secundùm *Omnes*.

Quæres 3tiò, quæ, & quanta scientia requiratur in Confeſſario?

393 R. Requiritur scientia competens, id est, saltem mediocris eorum, quæ attinent hoc ministerium. Ratio inde desumitur: quia Confeſſario vi sui officii incumbit agere Judicem, Medicum, & Doctorem spiritualem: ergo neceſſum omnino est, ut competenti scientia eorum, quæ officium Judicis, Medici ac Doctoris spiritualis concernunt, fit imbutus; secus quippe & se, & pœnitentes suos exponeret periculo errandi, &

& quidem in materia gravi, concernente animarum salutem; quod, utinam non jam sæpiùs, quàm par est, contigisset!

Dices. Quænam ergo Confessarius quà Judex, Medicus & Doctor spiritualis in particulari nôsse debet?

R. 1. Quà Judex nôsse debet 1. quænam 394
sint peccata saltem ex suo genere venialia, & quænam mortalia; 2. peccatorum species & circumstantias speciem mutantes, vel alias necessariò explicandas in confessione. 3. Onera ex peccatis consequentia, ut puta, an, quid, aut quantum sit restituendum in bonis famæ aut fortunæ &c. 4. Casus reservatos & censuras saltem eas, à quibus absolvere non valet, nec non ea delicta, quibus incurritur irregularitas vel suspensio &c. 5. Principaliter nôsse debet ea, quæ ex parte pœnitentis requiruntur ad legitimam dispositionem, & absolutionem dandam, uti sunt contritio, confessio, & propositum.

R. secundò. Confessarius ut Medicus, 395
nôsse debet peccatorum & tentationum remedia, nec non modos, quibus pœnitens à peccatis resurgere, commissa diluere, & deinceps committenda evitare valeat, singulariter in quantùm attinet consuetudinarios, vel etiam constitutos in occasione proxima peccandi.

R. tertiò. Confessarius ùt Doctor spiri- 396

tualis debet ſcire communes ſaltem reſolutiones Caſuum, & obligationes, quæ ex peccatis oriuntur: quò ſpectant impedimenta Matrimonii, ſtatus clericalis & Religioſi, uti advertit Sporer *n.* 780.

397 Quocirca tamen DD. communiſſimè notant, non eſſe neceſſarium, ut Confeſſarius prædicta omnia ſciat exactè, reſolutè, vel memoriter, ſed ſufficit ea ſcire mediocriter & in habitu, ità ſcilicet, ut quando à pœnitente proponuntur, Confeſſarius de qualitate & gravitate criminum noverit prudenter diſcernere, aut ſaltem *prudenter* dubitare, non quidem ſolô & mero dubio ignorantiæ, quô omnes etſi nunquam ſtuduerint moralibus, dubitare ſolent; ſed dubio fundamentali, inde ſcilicet conceptô, quòd ſimile quidquam legerit in Auctoribus, proptereàque moveatur ad illos inquirendos, vel etiam alios doctiores conſulendos. Certum tamen eſſe debet, majorem, minorémvè ſcientiam requiri pro diverſitate locorum ac pœnitentium; minor enim ſcientia ſufficit pro confeſſario, audituro ſimplices, Ruſticos, vel alios devotos homines &c. quàm pro Confeſſario audituro pœnitentes gravioribus peccatis intricatos, quales ſunt qui gravioribus negotiis occupantur in Civitatibus &c. &c. prout bene notârunt Navarrus & alii apud Laymann. *l.* 5. *tr.* 6. *cap.* 13. *n.* 1.

§. II.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de probitate & scientia Confessariorum.

CASUS PRIMUS.

Titius Sacerdos partim ad continuas, eásque injustè excitatas lites in puncto decimationis, partim etiam ob inobedientiam erga Reverendissimum suum Ordinarium exhibitam, tandem fuit suspensus à suo beneficio; quô non obstante perrexit ut antè suum administrare officium in cura animarum, aliisque divinis. Insuper contigit, ut in auditis cujusdam pœnitentis lasciviis sibi complacendo & libidinosè delectando, priùs quàm prædictam suam oviculam mediante absolutione mundaret ab animæ sordibus, ipse Pastor sordesceret. Dubitatur jam, an vel quomodo Titius deliquerit excipiendo confessionem in eo statu.

R. Titius non peccavit ex eo præcisè, 398
quòd in statu prædictæ suspensionis confessiones exceperit; quandoquidem supponitur fuisse suspensus à beneficio duntaxat, vi cujus suspensionis solùm privatur jure administrandi redditus beneficiales, non item fuit suspensus ab officio. Quin immò probabiliùs mihi videtur cum Henriquez, Aversa, Diana & aliis, Titium nostrum præcisè excipiendo confessiones, etsi in statu disgratiæ,

tiæ, non peccâsse mortaliter, eò quòd sola peccatorum auditio non sit administratio Sacramenti, nec opus Ministri, sed potiùs ipsius pœnitentis: certò tamen peccavit graviter in statu disgratiæ absolvendo. Verùm an tot committat peccata mortalia, quot pœnitentes absolvit in eo statu, jam superiùs *n.* 198. diximus.

Dices. Quid ergo Titio nostro agendum fuit, ut declinaret sacrilegia?

399 R. Ante absolutionem dandam pœnitenti tenebatur ipse pœnitere de suo peccato, eliciendo contritionem perfectam, quod utique sinè difficultate potuit; neque enim opus est longo temporis tractu ad hoc, ut Sacerdos recenter & graviter lapsus toto ex corde dicat: *quid miser feci? utinam, ò utinam te summum bonum meum non ità nequiter offendissem! absit, ut quidquam ejusmodi admittam in æternum.*

400 Quin immò, ubi Confessarius vel temporis angustiis coarctatus, vel attentione necessaria ad audiendam ritè confessionem, aut alio impedimento distraheretur in tantum, ut non valeret sese tam citò recolligere ad concipiendam perfectam contritionem, probabiliter satisfaceret concipiendo, ante absolutionem dandam, saltem actualem aversionem ab omni peccato, & voluntate peccandi, per pium motum, & conversionem in DEUM, cum proposito, oppor-

portunè confitendi; hoc quippe sufficit, ut dicatur se verè præparare ad gratiam, & facere, quantum in se est, juxta præsentem obligationem; sicque revera non actu, etsi adhuc habitu existit in statu peccati mortalis, uti notat Marchantius noster *Tribun. p. 2. tr. 2. tit. 5. q. 2.* Hæc tamen, inquit Sporer *num. 776.* secundùm indulgentiam dicuntur, ad solatium Sacerdotum infirmorum, & occasionibus expositorum, minimè verò consuluntur, præsertim Religiosis.

CASUS SECUNDUS.

Sempronius Sacerdos exceperat confessionem cujusdam sese accusantis de peccatis carnalibus cum propria consanguinea, nec non de alio quodam lapsu carnali cum aliqua maritata commissis, quem proin injuncta priùs salutari pœnitentia absolvit. Verùm tamen quia ante absolutionem non se reflexerat, peccata illa cum consanguinea commissa fuisse meros incestus, lapsum verò carnis cum maritata fuisse adulterium; hinc bonus Sempronius multùm anxius sciscitabatur ex alio quodam Theologo, quid de valore datæ absolutionis sibi jam tenendum, aut quid agendum? Cui Theologus ille respondit, absolutionem quidem valuisse, nihilominus necessum fore, ut si idem pœnitens denuo reconciliationis causâ rediret, ipse Sempronius ad incestus & adulterium nuper commissa expressè se reflectendo, intenderet illum rursus absolvere ab

iis-

iisdem peccatis. Quaritur jam, an hoc judicium Theologicum sit approbandum?

401 R. Rectè quidem præfatus Theologus respondit, absolutionem valuisse; quia, cùm omnia essentialia ad Sacramentum concurrerint, neutiquam de hujus valore dubitandum est. At verò, quòd pœnitente denuo redeunte Confessarius debuerit sese reflectere, vel etiam de novo illum absolvere ab incestibus nuper commissis, non Theologicum, sed scrupulosum mihi videtur judicium; etenim secundùm communissimam & sanam Theologorum doctrinam, uti videre licet apud Dicastillo *disp.* 10. *dub.* 12. *n.* 34. Suarez *part.* 3. *tom.* 4. *disp.* 28. *Sect.* 2. *num.* 2. Lugo, Marchant, Reiffenstuel &c. ad validam & legitimam hujus Sacramenti administrationem sufficit, à pœnitente peccata quoad speciem & numerum cum debito dolore & proposito exprimi (id quod etiam in nostro casu fecit pœnitens) eáque à Confessario attentè percipi: neque necessum est, ut is de omnibus auditis determinatè judicet, v. g. hoc esse peccatum mortale, illud veniale; hoc peccatum incestûs, illud adulterii &c. multò minùs opus est, ut priùs quàm Confessarius formulam absolutionis profert, super omnia peccata sese distinctè reflectat; similia enim

ne

ne quidem à Viris doctissimis absque evidentissimo errandi periculo præstari possent, tum ob memoriæ labilitatem, tum ob peccatorum multitudinem; tum præsertim quia Casus ipsi in individuo valde alterantur quoad majus & minus ex materia, indeliberatione, passione, multísque aliis circumstantiis, ratione quarum quandoque peccatum ex genere mortale fit veniale, & è contra: noluit autem Christus Dominus hoc Sacramentum instituendo obligare ad impossibilia: ergo &c. &c.

Dices: quid si autem Confessarius determinatè judicet hoc vel illud esse peccatum mortale, quod reipsa est veniale tantùm, aut vicissim, eritne absolutio nihilominus valida?

R. Erit valida. Ratio est: quia de quo- 402
vis Confessario prudenter præsumitur, quòd pœnitentem pro quanto hic & nunc opus habet, & se accusavit, velit absolvere. Neque enim opus est, ut Sacerdos eundem judicet scientiâ divina, sed solùm ùt auctoritate divinâ absolvat. Unde quando Confessarius percipit peccatum, de cujus gravitate discernere nequit, an scilicet sit mortale, vel verò veniale, illud tale, quale est, dimittere cogitet, suspendendo de cœtero judicium suum de ipsius quantitate; & certè non raró quidquid demum inciperet, non posset semper de quolibet peccato dubio de-

ter-

terminatum ferre judicium, immò nec ſtatim dubia, ſuper eorum gravitate concepta, deponere: ergo oportet eos abſolvere pro quanto indigent, & ſeſe accuſant: nec convenit per nimias interrogationes hoc Sacramentum reddere odioſum. Attamen ſi pœnitens certò agnoſceret, Confeſſarium non percipere gravitatem mortalem peccati expoſiti, eundem de hac teneretur informare; quia tenetur facere, quod in ſe eſt, ut Confeſſarius in cauſa tam gravi rectè judicet. Caſtropalao *tr.* 23. *diſp. un. punct.* 16. *num.* 8. Reiffenſtuel, Babenſtuber *tr.* 8. *p.* 6. *a.* 6. *num.* 6.

CASUS TERTIUS.

Cajus natione Italus aliquoties reconciliationis causâ acceſſit Confeſſarium natione Germanum, in lingua Italica aliqualiter, non tamen plenè & perfectè verſatum. Hinc aliquoties probè advertit, ſe quoad omnia ſua peccata à Confeſſario non fuiſſe bene intellectum. Quæritur itaque, utrum Cajus tutâ conſcientia poſſit hunc protinus accedere, & utrum Confeſſarius hoc advertens, poſſit eundem admittere, an verò teneatur illum ablegare ad alium in eadem lingua magìs peritum?

403 R. Cum diſtinctione ad primum quæſitum: Si enim Cajus non ſit ſibi conſcius alicujus peccati mortalis, liberè accedet;

talem

talem Confessarium; quia cum venialia non sint materia necessaria, sufficit à Confessario, pro danda valida ac licita absolutione, unum saltem vel alterum peccatum intelligi. Econtra si Cajus portet conscientiam mortalibus onustam, eáque à Confessario non satis intelligi notavit, tunc si possit sinè magno suo incommodo accedere alium in Italico idiomate magis peritum, tenetur; quia vi præcepti divini quisque sua peccata tenetur ità exprimere, ut à Confessario intelligantur. Secus discurrendum foret, si vel sinè magno incommodo non posset accedere alium, aut certè alium exspectando deberet diu carere hoc Sacramento; tunc quippe morali impossibilitate excusaretur æquè ac alii, qui ob linguæ balbutiem, vel aliud dentium aut gutturis vitium sua peccata exprimere nequeunt; de quibus revide superiùs *n.* 148. dicta. Ex his verò prudens lector facilè colliget, quid ad alteram quæsiti partem sit respondendum: est enim quantùm ad hoc par utriusque, tam pœnitentis scilicet, quàm Confessarii ratio; nam quemadmodum pœnitens tenetur sua peccata ità exponere, ut à Confessario intelligantur, ità & Confessarius per se loquendo tenetur nullum admittere ad suum tribunal, nisi de illius causa & peccatis (utique intellectis) valeat ferre sententiam; ergo etiam

terminatum ferre judicium, immò nec statim dubia, super eorum gravitate concepta, deponere: ergo oportet eos absolvere pro quanto indigent, & sese accusant: nec convenit per nimias interrogationes hoc Sacramentum reddere odiosum. Attamen si pœnitens certò agnosceret, Confessarium non percipere gravitatem mortalem peccati expositi, eundem de hac teneretur informare; quia tenetur facere, quod in se est, ut Confessarius in causa tam gravi rectè judicet. Castropalao *tr.* 23. *disp. un. punct.* 16. *num.* 8. Reiffenstuel, Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *a.* 6. *num.* 6.

CASUS TERTIUS.

Cajus natione Italus aliquoties reconciliationis causâ accessit Confessarium natione Germanum, in lingua Italica aliqualiter, non tamen plenè & perfectè versatum. Hinc aliquoties probè advertit, se quoad omnia sua peccata à Confessario non fuisse bene intellectum. Quæritur itaque, utrum Cajus tutâ conscientia possit hunc protinus accedere, & utrum Confessarius hoc advertens, possit eundem admittere, an verò teneatur illum ablegare ad alium in eadem lingua magis peritum?

403 R. Cum distinctione ad primum quæsitum: Si enim Cajus non sit sibi conscius alicujus peccati mortalis, liberè accedet

talem

talem Confessarium; quia cum venialia non sint materia necessaria, sufficit à Confessario, pro danda valida ac licita absolutione, unum saltem vel alterum peccatum intelligi. Econtra si Cajus portet conscientiam mortalibus onustam, eáque à Confessario non satis intelligi notavit, tunc si possit sinè magno suo incommodo accedere alium in Italico idiomate magis peritum, tenetur; quia vi præcepti divini quisque sua peccata tenetur ità exprimere, ut à Confessario intelligantur. Secus discurrendum foret, si vel sinè magno incommodo non posset accedere alium, aut certè alium exspectando deberet diu carere hoc Sacramento; tunc quippe morali impossibilitate excusaretur æquè ac alii, qui ob linguæ balbutiem, vel aliud dentium aut gutturis vitium sua peccata exprimere nequeunt; de quibus revide superiùs *n.* 148. dicta. Ex his verò prudens lector facilè colliget, quid ad alteram quæsiti partem sit respondendum: est enim quantùm ad hoc par utriusque, tam pœnitentis scilicet, quàm Confessarii ratio; nam quemadmodum pœnitens tenetur sua peccata ità exponere, ut à Confessario intelligantur, ità & Confessarius per se loquendo tenetur nullum admittere ad suum tribunal, nisi de illius causa & peccatis (utique intellectis) valeat ferre sententiam; ergo etiam

tenetur illum, quem non intelligit quantùm ad materiam necessariam, ad alium in hac lingua magis versatum dimittere. Vide Herincx *disp. 5. num. 52.* Bonacin. *de Sacram. d. 5. q. 5. pu. 5. §. 4. n. 6.* Reginald. *lib. 6. num.* 155. Ludov. Lopez. *in Instructorio p. 1. c. 27.*

Dices. At quid si Confessarius hujusmodi defectum non prævidens jam excepit confessionem, sed sine intellectu unius vel alterius peccati?

404 R. Cum P. Gobat *tr. 7. n.* 487. si peracta jam Confessione Confessarius aliqua probabiliter mortalia non intellexit, potest quidem, immò debet impertiri absolutionem, attamen monere pœnitentem, ut in proxima confessione non intellecta aperiat alteri.

Dices iterum. At verò mihimet jam sæpiùs contigit, ut intentus confessionibus excipiendis non quidem extraneorum, sed germanorum etsi minùs germanizantium, utputa Rusticorum Pinzgoviensium, Algojarum, Suevorum & Bavarorum &c. plures phrases, dialectos, vel veriùs loquendo, barbarismos, non potuerim intelligere, an mihi propterea abstinendum à sacro Tribunali?

405 R. Nequaquam. Illud tamen oportet, ut priùs quàm te hujusmodi occasioni exponas, alios barbarici idiomatis magis expertos consulas, & eorum terminos intellectu diffi-

difficiliores pro praxi inquiras. Audi in hoc non meum, ſed ſapientiſſimi Gobati judicium: quia video (inquit ille *tr.* 7. *n.* 486.) „ noſtræ Societatis, aliorúmque Ordinum „ Religioſos liberè, & ſinè ſcrupulo exponi à Superioribus ad excipiendas confeſſiones Ruſticorum -- & excipiunt illas „ confeſſiones etiam communibus per annum feſtis, cùm tamen ſit certum, quòd „ primis menſibus quandoque errent, intelligentes quid, pro quo, immò nulla ratione poſſint extorquere explicationem „ ſufficientem nonnullorum, quia, inquam, „ video, audio iſta factitari à tot Superioribus, tot inferioribus virtute & doctrina „ ſpectandis, judico, nullum inferiorem debere, non dico, detrectare, ſed nec deprecari, ſi peritus tantùm unius dialecti in illa „ lingua, exponatur ad excipiendas confeſſiones utentium alia admodum, non tamen extremè diverſa &c. Ita Gobat l. cit.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex dictis primò, graviſſimè peccare Sacerdotem, qui abſque ſufficienti ſcientia tam ſublimi functioni ſeſe ingerit: 404
tunc autem judiciô P. Sporer *num.* 784. & aliorum judicandus eſt inſufficiens, quando

ſuperiùs à *n.* 394. enumerata ita ignorat, ut de illis ſibi propoſitis, communiter & rationabiliter nequeat dijudicare, aut ſaltem prudenter dubitare, ad conſultationem vel ſtudium neceſſarium; quia talis verè idoneus Judex cenſeri non poteſt, ideóque perversè tam ſublimi miniſterio ſeſe ingerendo, peccaret mortaliter, niſi aliunde propter neceſſitatem vel defectum alterius magis idonei excuſetur. Quare nequaquam à mortali negligentia excuſandos cenſeo illos duos Sacerdotes, quorum unus in cura animarum Cooperator, ignorabat formulam abſolutionis, alter verò, ſcilicet ipſe Paſtor hac ſuper re admonitus à Franciſco Suarez, ne ſcilicet toleraret tam ignarum Cooperatorem, reſpondit, ſibi de tali defectu jam pridem conſtitiſſe, proptereáque jam ſæpiùs eidem ſuo Cooperatori demandâſſe, ut ipſe duntaxat auſcultet pœnitentium peccata, pro abſolutione verò obtinenda ad ſe (Paſtorem ſcilicet) remitteret eosdem. Veluti ex Joſepho Maſſeo refert Clericatus *de pœnitentia deciſ.* 31. *num.* 17.

407 Colliges ſecundò, Confeſſarium ex hujusmodi ignorantia craſſa abſolvendo pœnitentem, quem vel ob reſervationem peccati, vel ob aliam indiſpoſitionem abſolvere non poterat, committere duplex peccatum mortale, unum quidem propter ſacrilegam adminiſtrationem Sacramenti, alterum verò propter

ter

ter culpabilem ignorantiam, eorum, quæ ad suum officium spectant, ratione cujus versatur in continuo statu peccati mortalis omissionis, quamdiu necessariam scientiam sibi comparare culpabiliter negligit: quin immò, nisi congruam adhibere diligentiam sincerè proponat, ipsemet confitens ab alio Confessario absolvi non potest, utpote indispositus defectu necessarii propositi emendandi negligentiam illam mortalem; quod (inquit P. Sporer) amore DEI & suæ salutis notent Confessarii, qui ignorantiæ suæ conscii, nihilominus omne prorsus studium casisticum negligunt. Et certè plerúmque experientiâ discimus, eos, qui minùs intelligunt, minùs etiam esse solicitos de aquirenda sufficienti doctrina, ídque fieri credo, vel quia aliis temporalibus inhiantes, studium & scientiam contemnunt, vel etiam, quia stulta præsumptione superbientes, se omnia intelligere existimant, decisionésque suas circa casus conscientiæ datas velut è tripode dictas esse volunt, nihil aut certè parùm anxii, an benè vel verò malè processerint, quorum errores tantò utiquè sunt perniciosiores, quantò minùs se errâsse, aut errare potuisse credunt, vel agnoscunt.

Colliges tamen tertiò, pro solatio debi- 408
liorum, quòd, quemadmodum in aliis materiis; ita & in hac subinde, & forsitan non raro, possit dari ignorantia, vel etiam

 error

error inculpabilis, aut certè non graviter peccaminosus: & primò quidem fieri potest subinde ob parvitatem materiæ, præsertim quando concernit peccatum, vel etiam circumstantiam, quæ non est materia necessaria &c. 2. Potest dari error ex aliqua inadvertentia humana, vel etiam labilitate memoriæ, proptereáque Confessariis timoratis & diligentibus non est multùm scrupulizandum. Quô modo autem errores corrigi debeant, dicemus paulò inferiùs à *n.* 437. Tertiò excusari potest Confessarius ignarus, quandò confessiones (etsi non sinè errore saltem accidentali) excepit solùm in casu necessitatis, ubi alius sufficienter doctus non adfuit; quia meliùs est à Confessario minùs docto aliquem absolvi, quàm omnino non absolvi, & quidem cum periculo vel detrimento animæ. 4. Denique Confessarius minùs doctus potest licitè confessionem excipere, quando agnoscit pœnitentem tam eruditum, & in moralibus versatum esse, ut Confessarii instructione, vel etiam directione minimè opus habeat; veluti communiter advertunt Layman, Gobat, Marchantius noster & alii.

409 Colliges 4tò, etiam Episcopos & alios Prælatos, quorum interest, graviter peccare, si absque ulla urgente necessitate ad excipiendas subditorum suorum confessiones exponant inidoneos. Ratio est: quia tenen-

nentur Populo ſibi ſubdito providere de bonis paſtoribus, quam obligationem graviter violant, ſi vel ineptos eligant, vel electos, & conſtitutos non amoveant, dum poſſunt: Secus dicendum fateor, caſu quo non poſſent alios magis idoneos, & verè capaces exponere; ubi tamen admoneri debent de doctrinæ defectu, eisdémque seriò inculcari, quatenus diligenti ſtudio ſeſe magis perficere, & ad idem munus capaces reddere nitantur, Caſtropal. *tr.* 23. *Diſp. un. pu.* 16. *n.* 10. Bonacin. *Diſp.* 5. *q.* 7. *pu.* 4. §. 2. *num.* 6. Babenſtuber *tr.* 8. *p.* 6. *Diſp.* 6. *a.* 6. *num.* 3.

At quid, ſi ſubditus de ſua idoneitate ad hoc munus dubitet, tenebitúrne parere ſuo Superiori, volenti ſe exponere?

R. Affirmativè. Ità cum D. Thoma, 410
Navarro & aliis Laymann. *c.* 13. *n.* 1. Ratio eſt: quia in dubio parendum eſt Superiori, quamdiu ſcilicet non certò conſtat, eum illicita præcipere; ergo in hoc caſu ſubditus tenetur deponere ſuum dubium practicum, etſi forſitan omne dubium ſpeculativum, vel timorem excutere non valeat: poterit autem facilè hujusmodi dubium practicum deponere, tum ob præceptum ſui Superioris, tum etiam ob approbationem ab Epiſcopo obtentam, vi cujus manet quaſi in poſſeſſione ſuæ idoneitatis, & hôc ipſo poteſt ſe tutò reſolvere, modò faciat, quantùm in

se est : secus iterum dicendum foret, casu quo subditus non merè dubitaret, sed certò agnosceret suam inidoneitatem; tunc enim (extra casum necessitatis) à Superiore suo exponi, aut obligari neutiquam posset ad hoc officium: certum quippe, & ab omnibus exploratum habetur, nec Superiorem præcipere, nec subditum licitè obedire posse in materia peccati: atqui peccaret talis subditus: ergo &c.

Dices adhuc. Equidem fui approbatus ab Episcopo, nihilominus in praxi me sæpiùs errâsse, & hallucinatum fuisse comperi.

411 R. Ergo ampliori studio & diligentia te ipsum perficere teneris, quod quidem facillimè fieri poterit præ primis legendo & relegendo materiam illam, circa quam te errâsse comperis. 2. sæpiùs te reflectendo super auditis, & decisiones à te datas, modúmve procedendi examinando juxta regulas sanæ Theologiæ, 3. denique alios te doctiores consulendo, & frequentiùs cum ipsis de similibus materiis conferendo.

&c. &c.

CON-

CONFERENTIA DECIMA SEXTA.

De Prudentia Confessarii.

SUMMARIUM.

427. Non omnis ſpiritus pœnitentium reprobandus, neque omnis illicò approbandus eſt.

428. Confeſſario vel maximè attendendum ad conditionem ſtatûs, genium, & inclinationem pœnitentium;

429. Qui ſi ſint bonæ voluntatis, ſecundùm ſententias tutiores & rigidiores ſunt dirigendi.

430. Perutile, & propè neceſſum eſt, ut Confeſſarius ſciat non unam duntaxat, ſed diverſas opiniones etiam contrarias.

431. Quibus ex fontibus practica prudentia à Confeſſario ſit haurienda, breviter inſinuatur.

§. I.

Præmittuntur, & breviter reſolvuntur quæſita, ſcitu neceſſaria circa prudentiam Confeſſarii in certis quibusdam Caſibus.

QUæres primò, an, & qualis Prudentia in Confeſſario ſit neceſſaria?

412 R. Prudentiam ſaltem mediocrem in Confeſſario neceſſariam eſſe ad hoc ſublime miniſterium, omnes clamitant. Suadet & ratio; nam Confeſſario vi ſui officii incumbit, agere Judicem, Medicum, & Doctorem ſpiritualem: ergo ſi in Judice & Medico corporali præ primis deſideratur prudentia, id eſt, circumſpectus & diſcretus modus procedendi in ſuo munere, id ipſum vel

vel maximè in Confessario ceu Medico animarum desiderandum est. Hac de causa Innocentius Papa III. *cap. omnis utriúsque sexûs. De pœnit. & remiss.* ait: *Sacerdos sit mansuetus ac cautus, ut more periti Medici superinfundat vinum & oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens & peccatoris circumstantias, & peccati; quibus prudenter intellectis intelligat, quale debeat ei præbere consilium, & cujusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad salvandum ægrotum.*

Quæres 2dò, ad quænam prudentia Confessarii generaliter loquendo debeat se extendere?

R. Generaliter loquendo debet se extendere 1. ad Personam propriam 2. ad alias personas sacro tribunali fortè adstantes. Et denique 3. præcipuè ad personam ipsius pœnitentis. Ratio horum facilè colligetur ex jam dictis, paritate desumpta à Medico corporali; qui, si sit prudens, circumspectè se geret 1. ad seipsum. 2. ad alios. & 3. ad ipsum infirmum; hoc quippe suadet recta ratio, & præcipit ordinata charitas. Verùm 413

Quæres 3tiò. Quomodo prudentia Confessarii sit exercenda erga propriam personam?

R. Erga propriam personam prudentia Confessarium vigilare jubet, ut candorem animæ propriæ seu conscientiæ illibatè conser- 414

ſervare nitatur, ne fortè dum aliis prædicat, vel eos à peccatis exonerare nititur, ipſusmet peccatorum fæcibus inquinatus, reprobus efficiatur; quem in finem juvabit devotis precibus exorare Spiritûs Sancti gratiam ceu ſummè neceſſariam ad hoc ſublime munus. Juvabit inſuper, ſæpiùs intra ſe excitare zelum ardentem, ac deſiderium procurandi ſalutem animarum, Deíque gloriam adaugendi; id, quod in ipſo confeſſario nonnullis ſuſpiriis, & actibus, ùt vocant, jaculatoriis in cœlum emiſſis haud difficulter præſtari poterit. 2. Inſuper prudentia Confeſſarii invigilare debet ſaluti proprii corporis, præcipuè in excipiendis Confeſſionibus infirmorum, contagioſis morbis decumbentium, ne ſcilicet indiſcreto zelo ſeſe exponat periculo infectionis. 3. Denique prudentia ſuadet, ut ne Sacerdos miris utendo geſtibus corporis, aliorum ludibrio & contemptui ſe exponat, prout ſe expoſuit ille, de quo ſuprà Conf. 2. *n.* 43.

Quæres 4tò, quænam Confeſſario circa adſtantes ſint obſervanda?

415 R. Prudentia circa adſtantes Sacro tribunali vigilare debet circa ſequentia 1. ut uniformiter circa omnes ad Confeſſionem admittendos ſe habeat, ſive pauperes ſint, ſive divites, niſi infirmitas, vel particularis dignitas, ſeu conditio perſonæ aliud ſuadeat. 2. Ut non nimis altè loquendo faciat pec-

cata

cata pœnitentis aliis innotescere, vel certè præbeat ansam suspicandi de graviori lapsu &c. hoc enim modô ageret contra Sigillum, utique non sinè scandalo & tædio audientium.

Quæres 5tò, quomodo Prudens Confessarius erga pœnitentem se habere debeat?

R, Prudentia circa pœnitentem exercenda est potissimùm in sequentibus punctis. 1. ut eos cautè examinet, si opus fuerit. 2. & charitativè instruat. 3. dubia ipsorum solidè resolvat, & 4. opportuna consilia iisdem subministret. 5. item ut si adverterit necessarium, eos discretè corrigat, & salubria suggerat media, quibus ad veram peccatorum suorum detestationem inducantur, & ab ulteriore lapsu præserventur. 6. Præcipuè magna cautela & prudentia opus est circa eos, qui videntur esse constituti in occasione proxima, vel qui larvata solùm pœnitentia ducti, veniunt ad confessionem animô seducendi, vel saltem aliquid obtinendi &c. prout ampliùs patebit ex resolutione Casuum, proximè adferendorum. 416

Quæres 6tò, an, vel quænam dentur Regulæ prudentiales, Confessario singulariter observandæ, & præ oculis habendæ?

R, Dan-

417 R. Dantur utique, & quidem plurimæ, quas omnes libelli hujus angustiæ non caperent. Unde aliquas solùm, quæ principaliores videntur, ego referam; quas solertissimus Gobat *in sua Theologia experimentali tr. 7. n. 322. & seqq.* partim ex aliis Doctoribus, partim etiam propriâ industria & ingenii sui acumine inventas tradit, sunt sequentes.

I. Aliqua confessione audita, præsertim in principio, Confessarius apud se consideret, num in re aliqua deliquerit, ut postea caveat.

II. Semper intendat sive instruendo, admonendo, consulendo &c. sive absolvendo, sive etiam pœnitentias injungendo, facere id, quod judicat magis expedire ad salutem pœnitentis, & DEI gloriam.

III. Caveat Confessarius facilè aliquid pronunciare seu decidere esse mortale, quòd certò non scit esse tale.

IV. In dubiis quoad restitutionem & similia onera partem benigniorem eligat.

V. Posterior Confessarius præsumere debet, priorem esse bene functum suo officio, utputa examinando, instruendo, &c. nisi clarè deprehendatur errâsse.

VI. Primis præcipuè annis hujus ministerii caveat Confessarius, ne illud obeat festinanter, sed potiùs cum mora & maturitate judi-

judicii : sic enim facilius comparabit sibi notitiam illius admirandæ œconomiæ, quam DEUS partim permittit, partim etiam operatur, exercétque in conscientiis hominum.

VII. Sæpiùs recordetur, se esse Medicum animarum, non corporum, itémque directorem conscientiæ, non familiæ vel rei domesticæ &c. unde similibus nunquam prorsus se immisceat, nisi ad conscientiæ directionem opus sit. Videatur Gobat. *l. cit.*

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici, in quibus prudentia Confessarii singulariter vigilare debet.

CASUS PRIMUS.

Titio Sacerdoti quidam parentes adduxerant puellam, quam à dæmone obsessam dictitabant; hanc adjuvandi causâ Titius persuadere nitebatur ad Confessionem deponendam. Verùm ad hanc nullatenus adduci potuit: quin potiùs in mirabiles gestus membrorum, clamores inconditos prorupit, tandemque post plurima & gravia scommata in Sacerdotem ignominiosè prolata, eundem pugnis percutere tentabat. Titio hæc res mira videbatur, & suspecta: quare

ut

ut evidentiùs caperet experimentum de vera vel potiùs ficta obsessione puellæ, ejusdem capiti rem profanam, carthæ scilicet folium, sub prætextu sacrarum Reliquiarum imposuit; quô facto cùm puella ampliùs & vehementiùs furere incepisset, Titius conclusit, eam esse impostricem, quæ falsa & mendosa fictione obsessionis sibi, aliísque illudere attentâsset: quare jam non exorcismis sacris, sed baculo hunc dæmonem expellendum existimans, eandem gravissimis verberibus affectam, à se repulit. Quid jam judicii de hoc facto? an prudentiæ regulis conforme?

R. Priùs, quàm ad hunc casum directè respondeam, placuit adnotare aliquot quasi regulas, à Confessario prudenti circa hujusmodi personas observandas. Et certè cum hujusmodi hominibus quàm cautissimè incedere oportet, ne vel per nimiam credulitatem & confidentiam decepti, aliorum ludibrio exponamur, nevè per nimiam diffidentiam miseros repellendo, opportunis destituamus remediis, sícque afflictis addamus afflictionem, non sinè scandalo populi. Itáque Confessarius notet sequentia documenta.

418 I. Hominibus à dæmone obsessis succurrendum est non profanis, sed spiritualibus remediis, uti sunt conjurationes

dæ-

dæmonum & exorcismi ab Ecclesia in hunc finem præscripti. Quia verò sæpe sæpiùs prudenter dubitare licet, an hæc vel illa persona sit revera à dæmone obsessa, vel potiùs fingat se talem; hinc

II. Confessarius, ubi tempus & circumstantiæ permittunt, diligenter expiscetur vitam & mores illius personæ, quæ dicitur obsessa, id quod commodissimè fieri potest per illius parentes, aut alios familiares fide dignos.

III. Accuratè attendat modum agendi, inclinationes, phlegma, & passiones talis personæ.

IV. Advertat studiosè, utrum in illa 419
non possit deprehendere unum vel alterum signum veræ obsessionis, cujusmodi (juxta mentem Candidi Prognoli & aliorum) sunt sequentia. 1. Si talis homo antea cognitus velut rudis & illiteratus, disputet subtiliter de arduis quæstionibus Theologicis, vel philosophicis &c. 2. Vel si perfectè intelligat ea, quæ Confessarius latinè proponit; vel 3. si ipse perfectè loquatur linguis peregrinis, quas antea nunquam audivit, vel didicit. 4. Si delirio, phrænesi, vel alio corporis dolore, tumore &c. affectus, vel etiam lumine oculorum privatus, alteriùsve sensûs usu destitutus &c. illicò menti vel sanitati restituatur, quamprimùm Exorci-

ſta in nomine JESU præcipit dæmoni; ut deſinat nocere. 5tò. Cùm quis ſcitur non tantùm per unum, alterúmve, ſed per plures etiam dies nihil comediſſe aut bibiſſe, & nihilominus fortis exiſtat, atque pinguis. 6. Si homo derepente, ſinè ulla præcedenti cauſa velit ſibi mortem inferre, ità, ut ſe ſaxis collidat, in ignem mittat, pugnis aut aliô inſtrumento percutiat, nec tamen lædatur, vel ſaltem læſus illicò ſinè alio remedio ſanitati reſtituatur. 7. Si imaginativæ potentiæ inhoneſtiſſima quæque circa Chriſtum, ejúſque Sanctiſſimam Matrem, aliósve Beatos repræſentent, eodémque tempore vel in phantaſia quaſi plumbum, aut ferrum candens reſidere, vel dolor hinc inde per corpus inſtar formicarum diſcurrere videatur, atque ad ſignum crucis illicò aufugiat, ſeu recedat. 8. Cùm quis contra ſuam voluntatem odio habet Sacramenta, Reliquias Sanctorum &c. Ubi tamen rectè monet Kreſslinger *in ſuo ſupplemento theolog. mor. R. P. Reiffenſtuel ad tr.* 14. *diſt.* 8. *poſt. n.* 43. *addit.* 3. *fin.* cavendum ſemper eſſe, ne in ſimilibus interveniat ſimulata malitia, aut tentatio & ſuggeſtio diabolica illicò pro ſigno obſeſſionis reputetur.

420 V. Quod ſi autem Confeſſarius deprehendat aliquod ſignum dubium & incertum de obſeſſione, excitata priùs in ſe firma fide

ac

ac fiducia in DEUM, præcipiat dæmoni in nomine JESU Christi, ut det aliquod signum certum suæ præsentiæ. Quando autem huic præcepto etiam repetito nullus correspondet effectus, meritò Confessario ista res poterit esse suspecta, ait idem Doctor.

At verò, ubi certis, aut quasi certis indiciis constat, hujusmodi hominem esse verè obsessum à diabolo, poterit Confessarius, excitata priùs tum in se, tum in ipso etiam pœnitente firma fide atque fiducia in DEum, & procurata conscientiarum puritate, procedere ad conjurationem dæmonis, utendo hac vel simili formula: *In nomine Domini nostri JESU Christi, Ego velut Minister Christi & S. Ecclesiæ præcipio tibi dæmon, & vobis dæmonibus, si aliqui hîc estis, ut illicò ab hac Creatura DEI fugiatis, nec revertamini imposterum &c.* Hoc enim modô fieri poterit (si fraus non lateat, & adsint debitæ dispositiones) ut brevi negotio plures liberet, ait idem Kresslinger *cit. addit.* 6. *in appendice* 1.

Qui tamen immediatè priùs *addit. scilicet* 5. *fin.* sapienter monet, ut nullus Sacerdos progrediatur solemniter ad exorcizandum sinè licentia Ordinarii, aut, si est Regularis exemptus, & intra locum exemptum exorcismos publicè adhibere cogitet, abs-

que legitima facultate Superioris: foret enim aliàs magnum periculum, ne effectu optato non secuto, apud præsentes præter se ipsum etiam Sacramentum vel ordinem exorcistatûs exponeretur ludibrio, vel saltem minori æstimationi. His jam notatis

421 R. Ad Casum proximè præmissum. Si Titius factâ priùs adjuratione dæmonis juxta modum proximè præscriptum puellam nullatenus potuit adducere ad confessionem, sed hujus locô non nisi convitia, immò & pugnos reportavit, meritò velut suspectam à se repulit; non enim videtur verosimile, quòd DEUS dæmoni tantam relinqueret potestatem, ut is Sacerdotem ritè ac sanctè suo munere fungentem valeat prostituere, & quidem cum indigna etiam verberatione. Utrum autem prudenter egerit, eandem gravissimè verberando, aliorum judicio relinquo: mihi saltem hic modus videtur minùs conformis mansuetudini Christi, quam quivis Sacerdos, & maximopere Confessarius præseferre deberet. Esto etiam puella ad impositionem reliquiarum fictitiarum cœperit magis furere, ex hoc tamen universaliter, seu etiam infallibiliter non licuit inferre, quòd non fuerit verè obsessa; quia dæmon utpote astutissimus agnitis etiam reliquiis fictitiis, posset nihilominus personam torquere ex

eo

eo fine, ut inexpertem decipiat Exorciſtam, ſicque ab eo exorciſmis ſacris nunquam ampliùs exagitatus, quietè permittatur in ſua poſſeſſione. Cautè igitur, & cum multa circumſpectione agendum eſt Confeſſario cum ſimilibus, velùti ex dictis quiſque prudentûm facilè colliget.

CASUS SECUNDUS.

Sempronia poſt enarrata quaſi innumera, eáque graviſſima peccata præſertim contra primum, 5tum, & 6tum præceptum, tandem faſſa eſt, ſe ſubſcripſiſſe diabolo, eíque ſua addixiſſe ſervitia ad tempus 20. annorum, quod proximè exſpiraret; inſuper conqueſta eſt, ſe ab illo ſuo Domino diriſſimè, & verè tyrannicè exagitari ad omne nefas, ità, ut diu noctúque nunquam haberet requiem; propteréaque à Confeſſario nonnullas efflagitavit Reliquias ſacras, quibus ſe contra diabolicos inſultus muniret. Quid cum tali Perſona aget Confeſſarius?

R. Suadet prudentia, etiam cum hujus- 422
modi perſonis quàm cautiſſimè, procedendum eſſe; tum quia ſubinde ſolùm fingunt ſe eſſe tales, & in tam miſerando ſtatu, quatenus Confeſſarium flectant ad commiſerationem, ſicque ab eo aliquid impe-

trent; tum etiam quia si re ipsa diabolo subscripserunt, & tot, ac tanta scelera commiserunt, rarissimè redeunt ad Confessionem cum vero dolore & animo se reconciliandi, sed potiùs seducendi Confessarium, aut saltem inducendi in tentationes, vel certè Sacramenta injuriandi, iisdémque abutendi; id quod tunc vel maximè suspicari licet, quando non ostendunt veram displicentiam suorum peccatorum, ità, ut quoties Confessarius satagit eos disponere ad veram contritionem, ipsi vicissim graviora semper ac fædiora peccata reponant, nil volentes audire de dolore. 2. Quando peccata sua, præsertim contra sextum præceptum, tam fædè, physicè, ac luxuriosè, sinè fronte & sinè omni verecundia explicant, ut vel audire solùm horrendum sit, neque ad integritatem confessionis necessarium. 3. Quando consiliis aliorum Confessariorum hactenus non aquieverunt, sed dæmoni potiùs &c. Hæc atque his similia, ubi in tali pœnitente deprehenderis, mi bone Confessarie, noli frustra vexari: oleum quippe & operam perdes, in cassum lavando Æthyopem: insuper te ipsum exponedes evidenti periculo incidendi laqueos diaboli, aut certè gravissimarum tentationum, prout multi Confessarii suô damnô docti & experti sunt. Dimittere proin oportet hujusmodi non veraces, sed fictitios

tios pœnitentes, injecta priùs una vel altera S. Scripturæ sententia fulminatrice in peccatores obstinatos.

Econtra tamen, quando Confessarius 423 pensatis omnibus pensandis prudenter existimat, hujusmodi personam ad se recurrisse cum vero animo se reconciliandi DEO, & excutiendi jugum diabolicum (quod quidem extra articulum aut periculum mortis meô judiciô rarissimè contingit) charitas utique Christiana (proprio Pastori etiam justitia) suadebit, ut eidem omni possibili medio ac modô succurrat, & afflictam conetur eripere è faucibus inferni; quod quidem difficillimum fatentur omnes experti; quia tamen non impossibile, hinc Confessarius (examinata priùs persona de modo & qualitate superstitionum, præsertim utrum ex animo fidei christianæ renuntiârit, diabolum adorârit? &c. & utrum pœnam ab Ecclesia latam non ignoraverit? &c.) conetur adhibere omnem operam circa sequentia. 1. Ut talis persona agnoscere incipiat hostis infensissimi mendacia, fraudes, & falsa promissa. 2. Ut abjuratô diabolo fidem, ac spem in DEUM concipiat, quippe qui peccatores omnes ultrò invitat, & ad se reverti volentes recipit, immò amplectitur: eximenda enim est persuasio, multis valdè impressa, quòd propter pactum

 cum

cum dæmone initum, ab eo ampliùs liberari non valeant. 3. Ut frequenter oret, præsertim lytanias Sanctorum, & alias collectas; quæ, si vel ab ipso pœnitente, vel ab alio præsertim Sacerdote coram ipso, spiritu fidei fervente recitentur, maximam vim habent ad diabolum repellendum. 4. Etiam frequenter utatur signô crucis, sacrarum imaginum, & S. Reliquiarum, item aquâ benedictâ, agnis DEI, & similibus. 5. Persuadeat eidem, ut sæpiùs confessionem deponat, præsertim apud eundem Confessarium. 6. Ut faciat frequenter professionem Catholicæ fidei, & recitet devotè symbolum Apostolorum. 7. Advertat singulariter, an talis persona non incurrerit excommunicationem, vel alios casus reservatos, ideóque eam valeat absolvere vel non? Et si hoc non valeat, eam vel remittat ad alium tali potestate gaudentem, vel sibi provideat de eadem potestate. Videantur de hac materia Bartholomæus Spineus *de strigibus q.* 32. Lessius *lib.* 2. *de J. & J. c.* 44. *num.* 13. *& seqq.* Delrius *lib.* 6. *disquit. mag. sect.* 3. *§. quoad interrogatoria.* Laymann *Theol. mor. lib.* 3. *tr.* 6. *c.* 5. *§. un.* ubi *à num.* 23. per extensum docet, quomodo, & quanta cum cautela cum sagis, à Judice jam captis, vel etiam condemnatis ad mortem sit procedendum.

Dices.

Dices. At quid ſi talis perſona poſt factam abrenuntiationem diaboli denuo relabatur, & relapſa ſæpiùs redeat ad eundem Confeſſarium, num deſerenda erit velut incorrigibilis?

R. Eſto etiam pluries relapſa revertatur, 424
non tamen ob id ſtatim velut incorrigibilis eſt abjicienda, modò revertatur verè contrita, cum firmo propoſito deinceps abſtinendi &c. Hæc tamen diſpoſitio colligenda erit ex circumſtantiis perſonæ, conditione ſexûs, gravitate tentationum, & occaſionum labendi &c. Certum quippe eſt, hujusmodi perſonas à maligno hoſte cæteris graviùs tentari, & nedum minis, ſed etiam falſis pollicitationibus atque illiciis vehementiùs infeſtari, diabolo ſæpe ſæpiùs etiam in humana ſpecie eis apparente; quorum miſerrimæ conditioni utique compatiendum eſt, &, ſi pœnitentes revertantur, potiùs compaſſivo affectu tractandi, & in ſpem divinæ miſericordiæ, in hunc finem particulari devotione exorandæ, ſunt erigendi, quàm ſeveriori animadverſione repellendi, juxta illud piiſſimi Aſcetæ *de imitat. Chriſti lib. 1. c. 13. Cum tentato noli duriter agere, ſed conſolationem ingere, ſicut tibi optares fieri.* Secus dicendum foret, quando nulla ampliùs ſpes probabilis alicujus emendationis apparet, vel quia media à

 Con-

Confessario præscripta nolunt amplecti, vel quia sponte reverti solent velut canes ad vomitum, vel denique quia ipsimet jam omnem abjecerunt spem evadendi laqueos diaboli &c. tunc enim meritò ipsis improperare licet illud *Jerem.* 51. *v.* 19. *Curavimus Babylonem, & non est sanata, derelinquamus eam.* Cúmque similibus procedendum est eodem prôrsus modo, quô superiùs jam *confer.* 4. *num.* 107. procedendum diximus cum aliis in occasione proxima constitutis; quæ si placet, revide.

CASUS TERTIUS.

CAjo Religioso confessariò occurrit (qua forte nescio) persona, de qua murmur multùm exstat in populo; aliis dicentibus, quia bona est, immò sancta; aliis, quia pessima, & Saga. Bona quidem videtur præsumenda; tum 1. *quia multò tempore solet vacare orationibus.* 2. *communicat quasi omni die.* 3. *subinde abstinet ab omni cibo, tribus aut quatuor diebus.* 4. *tum quia asserit se non paucas animas è purgantibus flammis liberâsse, in cujus testimonium exhibet strophiola semiusta, palmas ac digitos manuum repræsentantia, quæ ab animabus illis opem à se efflagitantibus stigmatizata refert. E contrario non desunt motiva, sanctitatem hujus personæ dubiam & suspectam red-*

reddentia; eò præsertim, quòd multis inordinatis Passionibus, utpute iracundiæ, invidiæ, garrulitatis fœmineæ noscatur subjecta. Quæritur jam, quid Cajo Religioso agendum?

Resp. Etiam cum talibus Cajo (immò 425
cuivis Confessario) quàm cautissimè est procedendum, ne per nimiam & indiscretam credulitatem condescendendo & connivendo, se, suámque S. Religionem prostituat, prout incautis jam sæpiùs contigisse novimus. Certè non adeò multis abhinc annis persona aliqua mox relata sanctitatis indicia fermè cuncta præseferebat: vacabat orationibus; sed ut aliis appareret devota: sæpissimè communicabat; verùm hostiis consecratis ori sacrilego denuo ereptis, nefandas ad superstitiones abutebatur: abstinebat coram aliis ab omni cibo; at in occulto sese reficiebat; strophiolis, quas ipsamet ferrea & ignita manu stigmatizaverat, probare nitebatur, se pluribus animabus purgantibus tulisse opem &c. Tandem verò re meliùs examinata, inventa est Saga, proptereáque vivo comburio enecata, non sinè permagna confusione plurium, qui priùs fictitiam hanc sanctitatem super astra extollere gestiebant. Itáque si Caja noscatur certò esse subjecta præfatis passionibus inordinatis, prout fert casus, meritò ipsius sanctitatem licet revocare in dubium, ac

pro-

proinde Confessario attendendum, ne falsis elusionibus decipiatur; quem in finem juvabit spiritum talis personæ probare, & ad sequentes regulas, quæ juxta Ascetas & SS. Patres ac DD. probati spiritûs index sunt, velut ad lapidem lydium tentare.

426 Primum igitur veri & probati spiritûs indicium est vera ac solida humilitas, non oris duntaxat, sed cordis potiùs atque operis, vi cujus homo sese vilem reputat, & indignum supernaturalibus & extraordinariis hujuscemodi donis; quô fit, ut talia dona, visiones & gratias pro viribus coram aliis abscondere nitantur, neque plus manifestare solent, quàm pro gloria DEI, & animarum salute sit necessarium. Secundum indicium est charitas tum DEI, tum proximi etiam, vi cujus homo verè sanctus solius DEI gloriam in cunctis quærit & desiderat, proximúmque suum ad virtutum exercitium & omnimodam sanctitatem non verbis solùm, sed etiam operibus excitare nititur. Tertium est obedientia prompta & exactissima, quâ veraciter sancti moventur ad exequenda incunctanter omnia Superiorum, vel directorum spiritualium mandata, & quidem ad amussim, nec propriam nituntur explere voluntatem, multò minùs proprio judicio pertinaciter inhærent.

Quar-

Quartum eſt quædam ſolidiſſima mentis tranquillitas, vi cujus in proſperis æquè ac in adverſis ſemper iidem manent, nec nôrunt aliis inordinatè indignari, multò minùs iraſci, aut invidere quodcunque demum bonum. Quintum eſt patientia in quibusvis adverſitatibus tum animæ, tum corporis etiam. Sextum amor ſolitudinis, & ſilentium tam in- quàm externum. Septimum eſt quidam Zelus indefeſſus, & ſtudium magis ſemper ac magis proficiendi, atque per omnia, & in omnibus DEO placendi.

Plura hujusmodi veræ ac ſolidæ ſanctitatis indicia in Aſcetis paſſim inveniet prudens & ſolers Confeſſarius, juxta quorum normam tum in proprio, tum etiam in pœnitentium ſpiritu diſcernendo, ſeſe regulare poterit, immò dictante prudentia debebit. Videatur P. Kreſslinger *in appendice* 2. *ad tr.* 14. *diſt.* 8. *Theol. mor. R. P. Reiffenſtuel*, ubi non minùs eruditè, quàm ſolidè docet, quomodo à Confeſſario prudenter tractandi ſint illi, qui in confeſſionali proponunt, ſe habere extaſes, apparitiones, ac revelationes divinas.

§. III.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

427 Colliges ex dictis primò, nec omnem pœnitentium spiritum esse mox reprobandum, neque omnem approbandum; hinc enim Christus ipse *Matth.* 7. nos adhortatur, ut *nobis attendamus à falsis prophetis, qui veniunt ad nos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces*: mox subjungens: *à fructibus eorum cognoscetis eos.* Itaque prudentia & charitate ordinata dictantibus, tam in administratione hujus Sacramenti, quàm etiam in modo conversandi cum pœnitentibus, vel in consiliis dandis, oportet semper habere primum oculum ad majorem DEI honorem & gloriam, & 2. ad salutem propriam, & 3. ad salutem proximi.

428 Colliges secundò, Confessario prudenti vel maximè attendendum esse ad conditionem & statum pœnitentium; aliter quippe examinandô, instruendô, admonendô &c. tractandi sunt rudes, aliter doctiores: alia pariter remedia præscribenda sunt hominibus sceleratis, & in vitiis quasi enutritis, alia verò pœnitentibus bonæ indolis; ferè, quemadmodum recta ratione

&

& prudentia dictantibus, à bonis & peritis medicis alia medicamenta applicantur, ubi status morbi jamjam invaluit, & natura est debilitata, alia verò ubi morbus advertitur primùm esse in procinctu, & natura adhuc robusta &c. Quare S. Chrysostomus *homil.* 30. rectè ait: *Imitandi sunt* (Confessariis) *boni medici, qui non unò curationis modo utuntur, sed cùm viderint, primis remediis non esse depressum morbum, alia atque alia rursus excogitant.* Quem in finem consuli potest la Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1794. *& seqq.* ubi per extensum docet, quidnam observare debeat Confessarius Puerorum; quid Confessarius Adolescentum; quid Rusticorum, & aliorum diversissimorum statuum. Vide etiam dicta superiùs *conf.* 2. *n.* 39. *&* 47.

Colliges tertiò, pœnitentes bonæ mentis, & salutis suæ admodum cupidos ac studiosos, qui scilicet parati sunt ad amplectenda tutiora, dirigendos esse ad amussim sententiarum rigidiorum: econtra mitiores opiniones, modò adhuc verè probabiles sint, sunt amplectendæ, quando pœnitens advertitur esse vel scrupulosus, vel pluribus sceleribus, animæ periculis, aliísve obligationibus v. g. restituendi obnoxius, ità, ut sapienter credi possit, eum non 429

præ-

præstiturum, quæ secundùm rigidiorem DD. opinionem essent præstanda. Ratio horum est: quia Sacramentum pœnitentiæ principaliter institutum est in salutem pœnitentium: ergo ubi Confessarius advertit ad salutem hujus magis profuturum, si dirigatur juxta opinionem minùs rigidam, prudenter omnino aget ità dirigendo. Coninck *de Sacram. tom. Disp.* 10. *num.* 71. Bonacin. *de pœnit. Disp.* 5. *Sect.* 3. *part.* 2.

430 Colliges 4tò, nedum perutile, sed propè necessarium esse, ut Confessarius volens utiliter & fructuosè suo officio fungi, sit non unius duntaxat sententiæ Doctor, qui videlicet illam solummodò nôrit opinionem, quam forsitan in Schola à suo Professore aliquando didicit, sed etiam sciat plures opiniones inter Doctores controversas, & quænam inter eas rigidior, quænam laxior, quænam item plus, minúsve probabilitatis possideat. Hoc Corollarium sequitur clarè ex proximè dictis: si enim Confessarius non sciat plures opiniones contrarias, quomodo suos pœnitentes secundùm diversas opiniones, magis scilicet vel minùs laxas juxta eorum exigentiam diriget? Vid. Lessius *in præfat. sui ope-*

operis de Jur. & Just. Vel Gobat *tr. 7. n.* 325. qui *eodem tr. n.* 23. rectè ait, *admodum imperfectè, vel etiam malè & culpabiliter suo fungi officio illos Confessarios, qui vix unquam faciunt vel explicitè vel implicitè hanc reflexionem: quô pacto curabo hunc pœnitentem? quod, aut quadam remedia erunt huic animæ magis proficua?*

Colliges tandem quintò, hanc practi- 431
cam prudentiam quærendam, & hauriendam esse sequentibus ex fontibus. 1. ex Unctione S. Spiritus, quam ferventibus precibus exposcere necessum est. 2. ex reflexione super auditis confessionibus, & diligenti inquisitione dubiorum inde conceptorum. 3. ex colloquiis, repetitionibus, seu etiam discursibus cum peritis in hoc ministerio. 4. ex lectione non perfunctoria Authorum, qui breviter atque practicè tractant de hoc ministerio, quales sunt Polancus Fornarius, Loartes, Reginaldus *lib. 2. fori pœnit.* item *in peculiari libello, quem scripsit de prudentia Confessarii* Ludovicus de Ponte *tom. 4. de perfect. christian. tr. 5.* aliique plures etiam Moralistæ; quos inter haud postremum locum sibi vendicat noster P. Sporer utpotè maximè practicus.

CONFERENTIA DECIMA SEPTIMA.

De Modo examinandi pœnitentem, & de defectibus emendandis, in Confessionali fortè commissis.

SUMMARIUM.

432. Confessarius subinde tenetur examinare pœnitentem;

433. Idque regulariter loquendo statim, quando advertit defectum.

434. Examen tamen prudens & discretum sit, oportet.

435. Subinde dissimulatis interrogationibus prudenti præsumptioni potest dari locus.

436. Errores alii contingunt circa essentialia, alii verò circa accidentalia, seu extra essentialia tantùm.

437. Quid Confessario agendum, quando erravit circa essentialia cum invaliditate Sacramenti?

438. Et quid, si stante valore solùm erravit accidentaliter, sinè damno tertii.

439. Quid, si errando culpabiliter exstitit causa positiva alicujus damni tertio secuti?

440. Quid denique agendum incumbat Confessario, ubi negativè solùm damnificavit tertium v. g. non monendo pœnitentem de obligatione satisfaciendi &c.

441. Resolvitur Casus I. de Confessario, examinante juvenem de pollutione &c.

442. Qui propterea minùs cautè quàm oportuisset, videtur processisse.

443. Et

443. Et quomodo interrogandi Juvenes, se accusantes de tactibus impudicis, deliberatè quidem, sed ex curiositate tantùm factis?

444. Resolvitur Casus II. Confessarii, qui ex errore resolvit matrimonium valere, non obstante copula carnali perfecta, habita cum consanguineo sponsi in secundo gradu.

445. Quænam observanda, ut Confessarius hunc errorem prudenter corrigat?

446. Et quid agendum, si Confessarius non agnoscat talem personam, vel agnitam non possit convenire aut monere.

447. Resolvitur Casus III. alterius Confessarii, qui erroneè jussit pecuniam furtivè ablatam expendi ad piam causam superstite adhuc hærede defuncti.

448. Quomodo talis error practicè sit emendandus.

449. Onus examinandi primariò incumbit ipsi pœnitenti, Confessario verò secundariò duntaxat;

450. Quocirca Confessarius potest dupliciter errare, scilicet 1. vel per excessum, vel 2. per defectum.

451. Circa modum examinandi pœnitentes nequit tradi una regula universalis.

452. Semper tamen terminis honestis utendum est, præsertim cum personis honestis & innocentibus.

453. & 454. Quid agendum, ubi Confessarius scit pœnitentem commisisse aliquod crimen, quod tamen ipse non exprimit.

455. Errores à Confessario commissi, quamprimùm emendandi sunt, saltem per se loquendo.

456. Ab onere correctionis excusat moralis impossibilitas.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita scitu necessaria ad resolvendos Casus practicos de modo examinandi pœnitentem, & errores emendandi.

QUæres primò, utrum Confessarius teneatur aliquando examinare pœnitentem?

432 R. Tenetur sinè dubio, idque vel maximè tunc, quando advertit, pœnitentem ex ignorantia vel oblivione non satis expressisse numerum, aut species vel circumstantias peccatorum, vel non adhibuisse diligentiam debitam in examinando propriam conscientiam &c. Ità ex *communissima* DD. Herincx *p. 4. tr. 3. de pænit. disp. 5. num. 55.* Et habetur clarè decisum *cap. omnis utriusque sexûs. de pœnit. & remiss.* Ubi dicitur: *Si pœnitens numerum, & species, & circumstantias peccatorum explicatu necessarias non expresserit, eum Sacerdos prudenter interroget.* Ratio autem hujus constitutionis fuit hæc: quia Confessarius tenetur procurare integritatem hujus Sacramenti quantùm moraliter potest, idque tum propter reverentiam hujus Sacramenti, tum etiam propter salutem ipsius pœnitentis; ergo pariter tenetur prudenter interrogare, quando pœnitens deficit

ficit &c. Et quoniam doctiores, utpute Theologiæ præsertim moralis studiosi, Clerici item ac Religiosi, regulariter sese satis explicant; hinc nunquam sunt examinandi aut interrogandi, nisi ex circumstantiis maniseste appareat contrarium, quòd scilicet numerum & speciem non satis expresserint, prout subinde nonnulli faciunt, qui nomen quidem doctorum præseferunt, rem verò minimè. Similiter personæ, etsi non doctæ, nihilominus in rebus salutem animæ concernentibus satis versatæ, uti regulariter esse solent civitatenses, non sunt multis quæstionibus exagitandæ, sed potiùs præsumendum, quòd sint dispositæ; secùs enim non accederent ad hoc Sacramentum. Nihilominus rudiores, quales regulariter esse solent rustici ac plebei (nisi constet ex modo confitendi, eos esse satis instructos) communiter debent examinari & adjuvari circa expressionem suorum peccatorum; quandoquidem ordinariè loquendo solent imperfectô duntaxat modo sua peccata exprimere quantùm ad numerum & species.

Quæres secundò, quando sint interrogationes faciendæ?

Resp. Cum Lugone *Disp.* 22. *Sect.* 2. *num.* 15. & aliis, communiter & ordinariè (præsertim in confessionibus è scripto factis vel longioribus, ubi confessarius meritò timere potest, ne differendo interrogationes 433

forsitan plurium obliviscatur, vel certè pœnitens non sinè magna molestia cogatur repetere longam confessionem) satiùs esse, ut Confessarius suaviter eum interpellando, successivè ubi opus est, adjuvare studeat, & ejusmodi necessarias interrogationes quoad numerum, speciem, & circumstantias speciem mutantes, immediatè post singula peccata enarrata faciat. Et hoc eò magis, quia frequenter ipsemet pœnitens post longius intervallum non statim de singulis peccatis confessis se potest reflectere; vel saltem de novo confunditur, si jubeatur eadem peccata repetere atque enumerare singillatim. Videantur dicta superiùs *conf.* 10. *num.* 258.

Quæres tertiò, quomodo interrogationes sint formandæ à Confessario?

434 Resp. Prudenter ac discretè; ita enim præscribit Innocent. III. *cap. omnis utriusque sexûs &c.* Itaque 1. examen non debet esse curiosum, nec interrogari ea, quæ non concernunt numerum substantialem, peccatorum species, vel circumstantias speciem mutantes, aut saltem notabiliter aggravantes. 2. Debet esse ordinatum, & accommodatum statui atque conditioni pœnitentis, ità scilicet, ut is examinetur 1. per præcepta decalogi, 2. per præcepta Ecclesiæ, & 3. per septem

pec-

peccata capitalia &c. & quidem quoad eas solùm species, quas incidisse prudenter credi potest, vel suspicari licet. 3. Non debet examen esse nimis molestum, nec nimis scrupulosè indagandum est in quaslibet species & numerum peccatorum, tum præsertim, quando pœnitens multis peccatis est obnoxius, vel à longo tempore non fuit confessus &c. modò Confessarius statum ipsius habeat satis perspectum. Quartò, denique examen circumspectum debet esse, & verecundum, præsertim circa materiam lubricam, ne Confessarius semetipsum exponat periculo, vel saltem pœnitentem, & is inde addiscat aliquid, quod meliùs ignorâsset, de quo mox infrà pluribûs.

Quæres quartò, utrum Confessarius aliquando (dissimulatis interrogationibus) solis præsumptionibus innixus licitè procedat ad dandam absolutionem?

R. Potest subinde prudenti præsumptioni locus dari. Ratio est: quia si Confessarius omnia & singula tam exactè, & ad amussim teneretur examinare, Sacramentum redderetur nimis odiosum tam pœnitenti, quàm etiam Confessario: non est autem verosimile, quòd Christus cum tanto rigore voluerit hoc Sacramentum instituere. Atque hinc quando mulier fatetur for- 435

nicationem, juxta Sanchez, & alios prudenter præsumitur seducta, & non seduxisse; etenim ex communiter contingentibus fit prudens præsumptio. Ob eandem rationem studiosus academicus confessus fornicationem, prudenter præsumitur non esse ligatus aut matrimonio, aut voto castitatis, nisi occurrat peculiaris causa de hoc dubitandi, & consequenter interrogandi. Similiter quando pœnitens abhorrens à mortalibus confitetur, se turpi cogitationi, habenti annexum turpem motum, negligenter restitisse bis aut ter, prudenter præsumitur, hanc negligentiam non fuisse mortalem; quemadmodum è contrario, quando pœnitens certò agnoscitur esse valde lubricus homo, & de tali negligentia se accusat, prudenter præsumeretur eam negligentiam fuisse mortaliter peccaminosam, sine ulteriori scrupuloso examine, an illa negligentia habuerit adjunctam complacentiam in ea voluptate; uti advertit Gobat *tr.* 7. *n.* 338. *fin.*

Quæres quintò, an, vel quando Confessarius teneatur corrigere errores in confessionali forté commissos?

436 Ante responsionem advertendum est, errores posse comitti vel 1. circa substantiam, seu ipsa essentialia ad hoc Sacramentum requisita, ideóque cum invaliditate & nullitate

tate

tate ipsius, ut si Sacerdos obliviscatur formulæ absolutionis, aut eam substantialiter mutet, vel si careat potestate jurisdictionis in pœnitentem &c. Vel 2. potest error committi præcisè circa accidentalia seu non essentialia, v. g. circa integritatem materialem; utputa si confessarius non interrogavit, vel non intellexit numerum, aut species peccatorum, vel quando non monuit, aut non debitè instruxit pœnitentem, ubi debuisset; vel vicissim, quando eum omnino sinistrè docuit v. g. declarando matrimonium esse validum, quod revera propter impedimentum dirimens non substitit; vel quando dixit aliquid esse licitum, quod revera sine peccato fieri nequit, vel vicissim &c. Quo circa specialiter notandum, hujusmodi errores fieri posse cum, vel sine præjudicio & damno pœnitentis, aut alterius tertii; itèm fieri possunt bonâ, aut malâ fide. Hoc notatô

R. primò. Quando error contigit cum 437
invaliditate Sacramenti, & quidem cum gravi culpa vel ignorantia culpabili & vincibili, tenetur Confessarius etiam cum gravì suo incommodo illum corrigere, & (petitâ priùs licentia loquendi aliquid, concernens præteritam confessionem, & animæ salutem) pœnitentem desuper admonere.

Ratio est; quia Confessarius hic supponitur sua culpâ graviter damnificâsse pœnitentem, eundem fraudando gratia Sacramentali, & non sinè periculo animæ in statu disgratiæ relinquendo: ergo sibimet imputare debet, quod cum gravi suo incommodo, vel etiam confusione hoc onus correctionis subire cogatur. Econtra quando talis error contigit inculpabiliter, utputa ex invincibili ignorantia, vel naturali oblivione, aut distractione, tunc non adstringitur Confessarius ad illius emendationem cum suo gravi incommodo (quale juxta multos censetur illa confusio, & infamia in Confessarium inde redundans) Excipiendum tamen est: nisi pœnitens propterea esset expositus periculo æternæ damnationis, utputa si constitutus in statu disgratiæ, simul versaretur in articulo vel periculo mortis, in quo nunquam ampliùs percipiet absolutionem, vel aliud Sacramentum; in hoc quippe casu Confessarius salutem æternam pœnitentis teneretur præferre proprio honori, famæ, vel alteri etiam incommodo temporali, licèt gravi, prout jam suprà *Confer.* 2. *n.* 34. dictum fuit, & cum *communi* aliorum docet Babenstuber *tr.* 8. *p.* 6. *d.* 6. *a.* 6. *n.* 14.

438 R. 2dò. Quando stante valore Sacramenti error contigit duntaxat circa accidentalia

(sinè

(sine omni alio damno tertii) tunc non tenetur Confessarius ad corrigendum hunc errorem cum suo gravi incommodo vel prostitutione. Ratio est: quia pœnitens nihilominus saltem indirectè fuit absolutus à suis peccatis, hôc ipso, quòd error supponatur fuisse duntaxat accidentalis. Tenebitur tamen ad agendam pœnitentiam, si culpabiliter erravit; Uti Lugò, Aversa, Sporer *de pœnit. n.* 803. la Croix *cit. num.* 1779. Tamburinus & alii *communiter* docent.

Dixi tamen per parenthesin: *sinè omni damno tertii &c.* Etenim quando talis error contingit cum præjudicio alterius, tunc potissimùm attendendum est, an Confessarius culpabiliter vel inculpabiliter erraverit? Item an hujus damni exstiterit causa positiva, veluti contingit, quando positivè influit v. g. dicendo, pœnitentem non teneri ad restitutionem, ubi is tamen verè teneretur: an verò solùm exstiterit causa negativa damni, veluti contingit, quando non monet pœnitentem, vel illum non obligat ad satisfaciendum parti læsæ, ubi revera tenerētur satisfacere vel restituere. Itáque dicendum, quòd Confessarius, qui positivè & culpabiliter influxit in damnum tertii, teneatur cum suo etiam non exiguo incommodo errorem corrigere, & quidem ex justitia, 439

tia, ità, ut in defectum pœnitentis ipse maneat obligatus ad reparandum hujusmodi damnum Ratio est: quia omnis positivè & culpabiliter alium damnificans peccat contra justitiam, & ipsô factô contrahit obligationem compensandi damnum illatum: at supponitur Confessarius culpabiliter, positivè & graviter damnificâsse: ergo tenetur damnum reparare. Secus dicendum foret, ubi error contigisset solùm inculpabiliter, tunc enim (esto adhuc probabiliter ex justitia, & cum aliquali suo incommodo) non teneretur cum tam gravi incommodo errorem corrigere, ac si mala fide errâsset.

440 Econtra quando Confessarius non influxit positivè in damnum tertii, sed negativè duntaxat, idque ex inculpabili errore, ignorantia, vel oblivione &c. non tenetur errorem corrigere cum gravi suo incommodo vel erubescentia, multò minùs ipse restituere, aut damnum compensare, quippe cujus causa positiva non exstitit: licèt secundùm multorum opinionem ex justitia, aut certè ex charitate cum suo incommodo non levi teneatur errorem corrigere meliori modô, quô potest, v. g. saltem admonendo pœnitentem suæ obligationis contractæ &c. quando culpabiliter erravit, & causa negativa

tiva damni exſtitit. Babenſtuber ubi ſuprà. Claudius la Croix *n.* 1781. Sporer *cit. n.* 805. Kreſslinger *additione 2dâ ad diſt.* 8. *tr.* 14. *P. Reiſſenſtuel poſt n.* 26.

§. II.

Proponuntur, & breviter reſolvuntur Caſus practici de modo examinandi pœnitentes & errores commiſſos corrigendi.

CASUS PRIMUS.

Titius Juvenis conſcientiam ſuam exonerando accuſabat ſe in hunc modum: aliis turpia agnomina impoſui: in Eccleſia garrivi: ſacrum neglexi: diſtractus etiam fui ſub precibus; meíſque Parentibus & Præceptori non ſemper obtemperavi: in Eccleſia aliquoties circumſpexi, & me ipſum tetigi; aliàs nihil. Audita hac enarratione peccatorum Confeſſarius quæſivit ex ipſo, utrum ad hujusmodi tactus fuerit etiam ſubſecuta pollutio? An benè? vel quid facto opus in tali caſu?

R. 1. Interrogatoriis opus eſſe in hoc ca- 441
ſu, nemo non videt, at cautè formandis, uti mox patebit. Et in primis quidem interrogandus erat Titius, utrum ſacrum neglexe-

lexerit in die feriali tantùm, an verò in die festivo? Et si hoc culpabiliter, tenebatur etiam fateri numerum, an scilicet semel tantùm, an verò sæpiùs id contigerit. Reliqua allata non videntur excedere culpam venialem, aut certè practicè loquendo communiter fieri solent ab hujusmodi juvenibus sine gravi peccato; quam ob rem non erat opus in illorum numerum ac species scrupulosiùs indagare. Illud ultimum tamen, quòd scilicet se ipsum tetigerit, non caret difficultate. Cùm enim potuerit peccare mortaliter, hinc necessariò indaganda erit veritas: & quia simul ex modo accusandi videtur adhuc innocens juvenis, hinc pariter timendum, ne ex interrogatoriis minùs cautè formatis sumeret ansam aliquid tentandi, quod hactenus nunquam tentavit. Atque ideò

442 R. 2dò. Confessarius non benè fecit illicò formando hanc quæstionem, *utrum scilicet ex tactibus fuerit subsecuta pollutio?* Quid si enim talis juvenis revera adhuc innocens ignoret & rem & nomen pollutionis, nunquid audiens à Confessario, ex tactibus natam esse sequi pollutionem, mox sumet occasionem, vel à Confessario ipso, vel ab aliis indagandi, quid sit pollutio? aut quô modo nata sequi, aut certè hanc rem experiri volens, tentabit: expertus autem

autem semel, quot, putas, committet peccata? Utinam hoc non sæpiùs jam, quàm par est, contigisset, & quidem cum summo animarum detrimento. Cautè igitur mi Confessariè! immò quàm cautissimè procedendum est in modo interrogandi cum iis, qui adhuc sunt, aut saltem videntur innocentes; quod, ùt debitè fiat, interrogatoria formes, oportet, ut pœnitens semper cogatur se ipsum explicare, & edicere ea, quæ jam novit, non autem ex modo interrogandi discat aliquid in hac materia, quod hactenus sanctè ignoravit, & deinceps meliùs ignoraret. Meliùs itaque fecisset Confessarius in nostro hoc casu, si interrogâsset Titium juvenem, quare, vel ex quo fine se ipsum tetigerit? tunc enim procul dubio ex responsione pœnitentis facilè potuisset colligere, an is peccaverit graviter, vel non. Cæterùm quod hic de modo examinandi juvenes diximus, idipsum de modo examinandi puellas intelligas velim.

Dices. At quid, si talis juvenis respondeat, se hujusmodi tactus deliberatè quidem, sed ex curiositate tantùm exercuisse?

R. Ergo interroga, utrum non simul 443
habuerit malas seu etiam lascivas cogitationes? si hoc neget, tu fidem adhibe. Simul tamen dehortâre ab hujusmodi mala

curio-

curiositate, ne forte majora peccata incidendo, gravius animæ damnum inde incurrat. Si autem fateatur, se simul habuisse cogitationes lascivas, ulteriùs insta, quærendo, an etiam desideraverit, aliquid mali perpetrare? Et si hoc: præter numerum, quoties scilicet id contigerit, etiam tenebitur fateri, speciem & circumstantias objecti concupiti, an scilicet concupiverit personam solutam, vel ligatam &c. Item interroga, an præter solas illas cogitationes, & desideria nihil aliud opere ipso perpetraverit aut deliquerit? Quô facto haud difficile erit ex responsionibus pœnitentis colligere species & numerum peccatorum.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronia petiit à Confessario, utrum validè posset nubere suo sponso? Causam dubitandi allegabat sequentem: quòd scilicet jam sæpiùs peccaverit carnaliter cum consanguineo sponsi in secundo gradu, etsi inde nunquam evaserit gravida; cui Confessarius respondit, posse nubere; tum quia crediderat copulam non esse perfectam, nisi mulier concipiat, ità, ut evadat prægnans; tum etiam quia putaverat impedimentum affinitatis non se extendere ultrà primum gradum, sed paulò post non nihil anxius & dubius de veritate hujus resolutionis inquisivit in authoribus, móxque deprehendit, se errâsse, quare jam dubitat quid sibi agendum.

R. Si

R. Si Sempronia habuit copulam perfe- 444
ctam (pro qua in foro externo ſtat præſumptio, & hoc ipſum in interno pariter præſumendum eſt, niſi de oppoſito conſtet, utputa quia datâ opera impedivêre conceptionem &c.) Confeſſarius utique erravit, & quidem errore valde craſſo ac culpabili. Idcirco ex hac ſuppoſitione (copulæ ſcilicet perfectæ *)* tenetur omni modo moraliter poſſibili corrigere hunc errorem.

At quo modô hunc emendabit?

R. Ante omnia advertat, sitne matri- 445
monium jam contractum, aut certè proximè contrahendum, vel non? ſi jam eſt contractum, vel contrahendum proximè, relinquat ſponſos in bona fide, & intereà laboret quantocius vel Româ, vel ab Epiſcopo procurare diſpenſationem: quâ obtenta petat à Sempronia licentiam aliquid loquendi cum ipſa ratione præteritæ confeſſionis &c. Hac rurſus impetratâ eidem intimet nullitatem matrimonii, ſimúlque diſpenſationem jam actu obtentam, móxque conetur eam inducere ad revalidandum matrimonium eo modô, quem dedimus *parte tertia de Matrim. Confer.* 14. *num.* 349. Nec enim oportet aut conſultum eſt, ut ante obtentam diſpenſationem de nullitate matrimonii admoneantur; quia verſantur in evidentiſſimo periculo peccandi formaliter, &

certò certiùs non exspectata dispensatione peccabunt formaliter, qui in bona fide relicti interim utendo matrimonio putatitio solùm peccâssent materialiter. Attamen si matrimonium nondum sit contractum, neque proximè contrahendum, Confessarius tenebitur candidè fateri, se rem aliter invenisse, indagando in authoribus; ideòque matrimonium fore nullum, nisi priùs obtinuerint dispensationem.

Quodsi neque hoc possit facere, moneat saltem & suadeat Semproniæ, quatenus hæc circa dubium conscientiæ nuper sibi propositum velit consulere alium Confessarium, virum doctum; à quo procul dubio mox edocebitur de contracto impedimento, nullitate matrimonii inde consecutura, vel etiam juvabitur consiliis, aut impetratione necessariæ dispensationis. Videatur Layman *Theol. mor. l. 5. tr. 6. c. 13. num. 6. & 7.*

Dices adhuc. Sed quid, si Confessarius supponatur non nôsse Semproniam, aut certò ignoret, ubi moretur, vel ob aliam causam v.g. ob periculum infamiæ, sinistræ suspicionis, aut læsionis sigilli Sacramentalis &c. nequeat eidem intimare nullitatem?

446 R. Hôc supposito rem totam commendet DEO, eundem instanter rogando, qua-

quatenus velut bonus pastor errantem oviculam velit dirigere ad alium, à quo juvetur, sicque peccata etiam materialia impediantur. Meritò tamen de suo hoc tam crasso & culpabili errore aget pœnitentiam, &, ne inposterum simile quid contingat, sataget diligentiori lectione moralium sese perficere, & deinceps cautiùs resolvendo procedere in simili casu.

CASUS TERTIUS.

CAjus cuidam Principi notabilissimam summam, scilicet ultra bis mille florenos clam subtraxerat; & quia dictus Princeps diem suum jamjam obierat, etsi relicto hærede necessario, hinc Confessarius eundem obligavit, ut præfatam summam expenderet ad piam causam, nempe ad restaurationem certi cujusdam Monasterii; quod & factum. Haud multò post idem Confessarius hoc consilium vel potiùs mandatum à se datum cuidam alteri narravit, à quo mox audivit, se graviter errâsse. Jam verò dubitatur, an Confessarius teneatur hunc errorem corrigere?

Resp. procul dubio tenetur etiam ex justi- 447
tia hunc errorem corrigere. Ratio est: quia obligando Cajum, ut pecuniam hanc impenderet ad piam causam, hæredem, cui

erat debita, positivè damnificavit: & licèt supponatur id fecisse bona fide, credendo se per hoc opus sanctissimum præstitisse, nihilominus defacto, ubi jam scit se errâsse cum damno hæredis &c. non ampliùs est in bona fide: ergo ex justitia tenetur errorem corrigere, secùs enim meritò præsumeretur, immò & convinceretur velle damnum injustè causatum continuare, veluti rectè docent cum Lugone, la Croix *lib. 6. part. 2. num.* 1780. & rursus ex professo *lib. 3. p. 2. num.* 353. Navarr. Sanchez, Cajetanus & alii.

At, quô modo (inquies) emendabit hunc errorem?

448 R. Practicè sic procedat: petat à Cajo licentiam loquendi cum ipso aliquid ob præteritam confessionem; quâ obtenta doceat eundem, quòd præfata pecunia non ad piam causam sit, seu etiam fuerit expendenda, sed hæredi restituenda, idéoque à Monasterio repetenda. Et certè tenetur Monasterium illam nondum expensam seu moraliter consumptam restituere, vel si jam sit expensa in fabricam, tenetur refundere tantùm, quantum evasit ditius ex illa. At verò si pecunia non ampliùs possit repeti ab illo Monasterio, persuadeat saltem, aut curet persuaderi hæredem, quatenus is velit gratis condonare, utpote bona fide jam expen-

pensam ad piam causam. Quodsi ne hoc quidem fieri valeat absque periculo diffamationis, aut fractionis sigilli, rem totam commendet DEO, diligenter orando, ut is largiori sua benedictione velit hæredi innocenti damnum resarcire. Confessarius enim non tenetur illud damnum resarcire; cùm suadendo supponatur processisse bona fide, nec commisisse culpam Theologicam gravem: etsi juxta probabiliorem opinionem adhuc teneatur Cajus: & in hujus defectum teneretur Confessarius, si mala fide & temerè cum culpa Theologica gravi pœnitentem obligâsset &c. Videatur la Croix *l. cit.* Cardenas *in 2. crisi Diss.* 23. *à n.* 141.

§. II.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex dictis primò, onus examinandi per se ac primariò incumbere ipsimet pœnitenti: econtrà Confessario solùm incumbit, suis interrogationibus supplere ignorantiam, seu etiam defectum pœnitentis. Unde, quemadmodum pœnitens non obligatur ad exquisitissimam industriam in examinanda sua conscientia; ità & Confessarius non tenetur exactissimè, sed suavi & humano modo, statui pœniten- 449

tia, ità, ut in defectum pœnitentis ipse maneat obligatus ad reparandum hujusmodi damnum. Ratio est: quia omnis positivè & culpabiliter alium damnificans peccat contra justitiam, & ipsô factô contrahit obligationem compensandi damnum illatum: at supponitur Confessarius culpabiliter, positivè & graviter damnificâsse: ergo tenetur damnum reparare. Secus dicendum foret, ubi error contigisset solùm inculpabiliter, tunc enim (esto adhuc probabiliter ex justitia, & cum aliquali suo incommodo) non teneretur cum tam gravì incommodo errorem corrigere, ac si mala fide errâsset.

440 Econtra quando Confessarius non influxit positivè in damnum tertii, sed negativè duntaxat, idque ex inculpabili errore, ignorantia, vel oblivione &c. non tenetur errorem corrigere cum gravi suo incommodo vel erubescentia, multò minùs ipse restituere, aut damnum compensare, quippe cujus causa positiva non exstitit: licèt secundùm multorum opinionem ex justitia, aut certè ex charitate cum suo incommodo non levi teneatur errorem corrigere meliori modô, quô potest, v. g. saltem admonendo pœnitentem suæ obligationis contractæ &c. quando culpabiliter erravit, & causa negativa

tiva damni exſtitit. Babenſtuber ubi ſuprà. Claudius la Croix *n.* 1781. Sporer *cit. n.* 805. Kreſslinger *additione 2da ad diſt.* 8. *tr.* 14. *P. Reiſſenſtuel poſt n.* 26.

§. II.

Proponuntur, & breviter reſolvuntur Caſus practici de modo examinandi pœnitentes & errores commiſſos corrigendi.

CASUS PRIMUS.

T*Itius Juvenis conſcientiam ſuam exonerando accuſabat ſe in hunc modum: aliis turpia agnomina impoſui: in Eccleſia garrivi: ſacrum neglexi: diſtractus etiam fui ſub precibus; meiſque Parentibus & Praeceptori non ſemper obtemperavi: in Eccleſia aliquoties circumſpexi, & me ipſum tetigi; aliàs nihil. Audita hac enarratione peccatorum Confeſſarius quaſivit ex ipſo, utrum ad hujusmodi tactus fuerit etiam ſubſecuta pollutio? An benè? vel quid facto opus in tali caſu?*

R. 1. Interrogatoriis opus eſſe in hoc ca- 441
ſu, nemo non videt, at cautè formandis, uti mox patebit. Et in primis quidem interrogandus erat Titius, utrum ſacrum neglexe-

lexerit in die feriali tantùm, an verò in die festivo? Et si hoc culpabiliter, tenebatur etiam fateri numerum, an scilicet semel tantùm, an verò sæpiùs id contigerit. Reliqua allata non videntur excedere culpam venialem, aut certè practicè loquendo communiter fieri solent ab hujusmodi juvenibus sinè gravi peccato; quam ob rem non erat opus in illorum numerum ac species scrupulosiùs indagare. Illud ultimum tamen, quòd scilicet se ipsum tetigerit, non caret difficultate. Cùm enim potuerit peccare mortaliter, hinc necessariò indaganda erit veritas: & quia simul ex modo accusandi videtur adhuc innocens juvenis, hinc pariter timendum; ne ex interrogatoriis minùs cautè formatis sumeret ansam aliquid tentandi, quod hactenus nunquam tentavit. Atque ideò

442 R. 2dò. Confessarius non benè fecit illicò formando hanc quæstionem, *utrum scilicet ex tactibus fuerit subsecuta pollutio?* Quidsi enim talis juvenis revera adhuc innocens ignoret & rem & nomen pollutionis, nunquid audiens à Confessario, ex tactibus natam esse sequi pollutionem, mox sumet occasionem, vel à Confessario ipso, vel ab aliis indagandi, quid sit pollutio? aut quô modo nata sequi, aut certè hanc rem experiri volens, tentabit: expertus

autem

autem ſemel, quot, putas, committet peccata? Utinam hoc non ſæpiùs jam, quàm par eſt, contigiſſet, & quidem cum ſummo animarum detrimento. Cautè igitur mi Confeſſariè! immò quàm cautiſſimè procedendum eſt in modo interrogandi cum iis, qui adhuc ſunt, aut ſaltem videntur innocentes; quod, ùt debitè fiat, interrogatoria formes, oportet, ut pœnitens ſemper cogatur ſe ipſum explicare, & edicere ea, quæ jam novit, non autem ex modo interrogandi diſcat aliquid in hac materia, quod hactenus ſanctè ignoravit, & deinceps meliùs ignoraret. Meliùs itaque feciſſet Confeſſarius in noſtro hoc caſu, ſi interrogâſſet Titium juvenem, quare, vel ex quo fine ſe ipſum tetigerit? tunc enim procul dubio ex reſponſione pœnitentis facilè potuiſſet colligere, an is peccaverit graviter, vel non. Cæterùm quod hic de modo examinandi juvenes diximus, idipſum de modo examinandi puellas intelligas velim.

Dices. At quid, ſi talis juvenis reſpondeat, ſe hujuſmodi tactus deliberatè quidem, ſed ex curioſitate tantùm exercuiſſe?

R. Ergo interroga, utrum non ſimul 443
habuerit malas ſeu etiam laſcivas cogitationes? ſi hoc neget, tu fidem adhibe. Simul tamen dehortâre ab hujuſmodi mala curio-

curiositate, ne fortè majora peccata incidendo, gravius animæ damnum inde incurrat. Si autem fateatur, se simul habuisse cogitationes lascivas, ulteriùs insta, quærendo, an etiam desideraverit, aliquid mali perpetrare? Et si hoc: præter numerum, quoties scilicet id contigerit, etiam tenebitur fateri, speciem & circumstantias objecti concupiti, an scilicet concupiverit personam solutam, vel ligatam &c. Item interroga, an præter solas illas cogitationes, & desideria nihil aliud opere ipso perpetraverit aut deliquerit? Quô facto haud difficile erit ex responsionibus pœnitentis colligere species & numerum peccatorum.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronia petiit à Confessario, utrum validè posset nubere suo sponso? Causam dubitandi allegabat sequentem: quòd scilicet jam sæpiùs peccaverit carnaliter cum consanguineo sponsi in secundo gradu, etsi inde nunquam evaserit gravida; cui Confessarius respondit, posse nubere; tum quia crediderat copulam non esse perfectam, nisi mulier concipiat, ità, ut evadat prægnans; tum etiam quia putaverat impedimentum affinitatis non se extendere ultrà primum gradum, sed paulò post non nihil anxius & dubius de veritate hujus resolutionis inquisivit in authoribus, móxque deprehendit, se erràsse, quare jam dubitat quid sibi agendum.

R. Si

R. Si Sempronia habuit copulam perfe- 444
ctam (pro qua in foro externo ſtat præſumptio, & hoc ipſum in interno pariter præſumendum eſt, niſi de oppoſito conſtet, utputa quia datâ opera impedivêre conceptionem &c.) Confeſſarius utique erravit, & quidem errore valde craſſo ac culpabili. Idcirco ex hac ſuppoſitione (copulæ ſcilicet perfectæ) tenetur omni modo moraliter poſſibili corrigere hunc errorem.

At quo modô hunc emendabit?

R. Ante omnia advertat, sítne matri- 445
monium jam contractum, aut certè proximè contrahendum, vel non? ſi jam eſt contractum, vel contrahendum proximè, relinquat ſponſos in bona fide, & intereà laboret quantociùs vel Româ, vel ab Epiſcopo procurare diſpenſationem: quâ obtenta petat à Sempronia licentiam aliquid loquendi cum ipſa ratione præteritæ confeſſionis &c. Hac rurſus impetratâ eidem intimet nullitatem matrimonii, ſimúlque diſpenſationem jam actu obtentam, móxque conetur eam inducere ad revalidandum matrimonium eo modô, quem dedimus *parte tertia de Matrim. Confer.* 14. *num.* 349. Nec enim oportet aut conſultum eſt, ut ante obtentam diſpenſationem de nullitate matrimonii admoneantur; quia verſantur in evidentiſſimo periculo peccandi formaliter, &

certò certiùs non exſpectata diſpenſatione peccabunt formaliter, qui in bona fide relicti interim utendo matrimonio putatitio ſolùm peccâſſent materialiter. Attamen ſi matrimonium nondum ſit contractum, neque proximè contrahendum, Confeſſarius tenebitur candidè fateri, ſe rem aliter inveniſſe, indagando in authoribus; ideòque matrimonium fore nullum, niſi priùs obtinuerint diſpenſationem.

Quodſi neque hoc poſſit facere, moneat ſaltem & ſuadeat Semproniæ, quatenus hæc circa dubium conſcientiæ nuper ſibi propoſitum velit conſulere alium Confeſſarium, virum doctum; à quo procul dubio mox edocebitur de contracto impedimento, nullitate matrimonii inde conſecutura, vel etiam juvabitur conſiliis, aut impetratione neceſſariæ diſpenſationis. Videatur Layman *Theol. mor. l. 5. tr. 6. c. 13. num. 6. & 7.*

Dices adhuc. Sed quid, ſi Confeſſarius ſupponatur non nôſſe Semproniam, aut certò ignoret, ubi moretur, vel ob aliam cauſam v. g. ob periculum infamiæ, ſiniſtræ ſuſpicionis, aut læſionis ſigilli Sacramentalis &c. nequeat eidem intimare nullitatem?

446 R. Hôc ſuppoſito rem totam commendet DEO, eundem inſtanter rogando, qua-

quatenus velut bonus paſtor errantem oviculam velit dirigere ad alium, à quo juvetur, ſicque peccata etiam materialia impediantur. Meritò tamen de ſuo hoc tam craſſo & culpabili errore aget pœnitentiam, &, ne inpoſterum ſimile quid contingat, ſataget diligentiori lectione moralium ſeſe perficere, & deinceps cautiùs reſolvendo procedere in ſimili caſu.

CASUS TERTIUS.

CAjus cuidam Principi notabiliſſimam ſummam, ſcilicet ultra bis mille florenos clam ſubtraxerat; & quia dictus Princeps diem ſuum jamjam obierat, etſi relicto hærede neceſſario, hinc Confeſſarius eundem obligavit, ut præfatam ſummam expenderet ad piam cauſam, nempe ad reſtaurationem certi cujusdam Monaſterii; quod & factum. Haud multò poſt idem Confeſſarius hoc conſilium vel potiùs mandatum à ſe datum cuidam alteri narravit, à quo mox audivit, ſe graviter erràſſe. Jam verò dubitatur, an Confeſſarius teneatur hunc errorem corrigere?

Reſp. procul dubio tenetur etiam ex juſti- 447
tia hunc errorem corrigere. Ratio eſt: quia obligando Cajum, ut pecuniam hanc impenderet ad piam cauſam, hæredem, cui

erat debita, positivè damnificavit: & licèt supponatur id fecisse bona fide, credendo se per hoc opus sanctissimum præstitisse, nihilominus defacto, ubi jam scit se errâsse cum damno hæredis &c. non ampliùs est in bona fide: ergo ex justitia tenetur errorem corrigere, secùs enim meritò præsumeretur, immò & convinceretur velle damnum injustè causatum continuare, veluti rectè docent cum Lugone, la Croix *lib. 6. part. 2. num.* 1780. & rursus ex professo *lib. 3. p. 2. num.* 353. Navarr. Sanchez, Cajetanus & alii.

At, quô modo (inquies) emendabit hunc errorem?

448 R. Practicè sic procedat: petat à Cajo licentiam loquendi cum ipso aliquid ob præteritam confessionem; quâ obtenta doceat eundem, quòd præfata pecunia non ad piam causam sit, seu etiam fuerit expendenda, sed hæredi restituenda, idéoque à Monasterio repetenda. Et certè tenetur Monasterium illam nondum expensam seu moraliter consumptam restituere, vel si jam sit expensa in fabricam, tenetur refundere tantùm, quantum evasit ditius ex illa. At verò si pecunia non ampliùs possit repeti ab illo Monasterio, persuadeat saltem, aut curet persuaderi hæredem, quatenus is velit gratis condonare, utpote bona fide jam ex-

pen-

pensam ad piam causam. Quodsi ne hoc quidem fieri valeat absque periculo diffamationis, aut fractionis sigilli, rem totam commendet DEO, diligenter orando, ut is largiori sua benedictione velit hæredi innocenti damnum resarcire. Confessarius enim non tenetur illud damnum resarcire; cùm suadendo supponatur processisse bona fide, nec commisisse culpam Theologicam gravem: etsi juxta probabiliorem opinionem adhuc teneatur Cajus: & in hujus defectum teneretur Confessarius, si mala fide & temerè cum culpa Theologica gravi pœnitentem obligâsset &c. Videatur la Croix *l. cit.* Cardenas *in 2. crisi Diss.* 23. *à n.* 141.

§. II.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex dictis primò, onus exami- 449
nandi per se ac primariò incumbere ipsimet pœnitenti: econtrà Confessario solùm incumbit, suis interrogationibus supplere ignorantiam, seu etiam defectum pœnitentis. Unde, quemadmodum pœnitens non obligatur ad exquisitissimam industriam in examinanda sua conscientia; ità & Confessarius non tenetur exactissimè, sed suavi & humano modo, statui pœniten-

tis accommodato inquirere in speciem & numerum delictorum. Videatur de hoc Clericatus *de pœnitent. decis. 36. num. 6.*

450 Colliges secundò, in modo interrogandi dupliciter errari posse à Confessario. 1. per excessum. 2. per defectum. Priori modo errant, qui strictissimè examinant omnia peccata etiam venialia, eorúmque circumstantias: & à fortiori, qui quadam curiositate ducti subinde interrogant ea, quæ non pertinent ad integritatem confessionis, utputa domum, familiam, nationem, nomen &c. Secundô modo, per defectum scilicet errant quidam alii rudes & indocti Confessarii, dum vel nihil omnino, vel generaliter solùm inquirunt in species aut numerum peccatorum. Ratio est clara: quia tales non satis, aut certè non debitô modo provident reverentiæ, vel integritati hujus Sacramenti.

451 Colliges tertiò, circa modum interrogandi pœnitentes, præscribi non posse unam aliquam regulam universalem omnibus pœnitentibus accommodatam. Ratio est: quia non omnes pœnitentes reperiuntur æqualiter instructi, neque eodem modô sese explicare consueverunt: hac de causa diximus, strictiùs examinandos esse homines

rudes,

rudes, quàm alios cultiori de plebe; itémque majori cum cautela & circumſpectione, præſertim in materia lubrica, procedendum eſſe cum juvenibus ac puellis innocentibus, quàm cum aliis adultis, in hac materia ſatis, forſitan etiam nimiùm quantùm verſatis & practicis. Ratio clara eſt: quia circa hos poſteriores non eſt tantum periculum ſcandali, quantum eſt circa priores, ſcilicet innocentes. Qua ratione ductus Coninck *Diſp. 7. de Sacram. dub. 7. n. 56.* rectè dixit, præſtare aliquando, Sacerdotem peccatum minùs perfectè intelligere, quàm vel pœnitenti, vel ſibi aliquod ſcandalum creare, aut eſſe nimium. Vid. D. Bonaventura *in Confeſſion. c. 2. p. 1.* Herincx *diſp. 5. n. 57.*

Colliges 4tò, in examine quoad materiam lubricam ſemper incipiendum eſſe à cogitationibus, an ſcilicet hujusmodi cogitationibus pœnitens præbuerit conſenſum? quando autem pœnitens negat ſe eisdem præbuiſſe conſenſum, non eſt ulteriùs examinandus, utrum non peccaverit ipſo opere carnali; ſi enim immunis ſit à conſenſu in aliquid turpe, multò magis immunis erit ab ipſo opere turpi ſeu carnali: niſi forſitan pœnitens ità rudis ſit, ut non credat, laſciva deſideria aut cogitationes malas eſſe peccata &c. niſi opus ipſum ſubſequatur, prout 452

revera aliqui credunt, uti experientiâ jam sæpiùs didici. At verò quando pœnitens fatetur, se pravis hujuscemodi cogitationibus assensum præbuisse, ulteriùs interrogandus est, an desideraverit opere ipso peccare? & si hoc fateatur, rursus tenetur exprimere objectum saltem quoad substantiam, uti jam sæpiùs fuit inculcatum. Ex quo patet, in modo examinandi hanc materiam quasi gradatim esse procedendum, scilicet de cogitationibus ad desideria, de desideriis ad oscula, de osculis ad tactus impudicos, & de his tandem ad ipsum opus carnale, sed intra limites honestatis ac modestiæ. Vide Reiffenstuel *Theolog. mor. tr.* 14. *dist.* 8. *n.* 38. Quocirca etiam sapienter advertit Sporer *n.* 793. *fin.* consultum esse, ut personæ de aliquo crimine, sive in materia carnis, sive in alia suspectæ priùs examinentur generalioribus terminis v. g. utrum nihil turpe commiserint? etiam secum ipsis? &c. an ulla superstitione usi sint? an non gerant inimicitias? an non possideant alienum? an Uxor in justis rebus obediêrit suo Marito? &c. quia honestæ Matronæ de actu conjugali specificè interrogandæ non sunt, & certè vix unquam sinè offensa de hoc possent interrogari.

Dices adhuc. Sed quid agendum, ubi pœnitens reticet, vel etiam interrogatus omni-

omnino negat peccatum, quod tamen Confessarius certè novit, ab eo fuisse commissum?

R. Cum distinctione. Si enim Confessarius supponatur illud agnovisse ex sola confessione Complicis, potest quidem, & debet saltem indirectè, & quasi à longe inquirere in illud peccatum; ne forsitan clarius inquirendo manifestet, se hujusmodi notitiam jam comparâsse ex confessione complicis; quod utique sinè læsione sigilli fieri neutiquam posset. Unde etiam dum pœnitens negat se hoc aut illud peccatum perpetrâsse, absolvendus est, saltem sub conditione, uti jam diximus *part.* 1. *de Ministro Sacram. conf.* 2. *n.* 44. quia cùm pœnitens in hoc foro sit actor simul & reus, eidem tam pro, quàm contra se ipsum loquenti fides est adhibenda, uti rectè cum *communi* DD. tradunt Herincx *cit. disp.* 5. *de pœnit. num.* 56. Tannerus *tom.* 4. *d.* 6. *q.* 7. *n.* 99. Gobat & alii. 453

Secus dicendum foret, casu quo Confessarius hujusmodi peccatum non ex confessione complicis, sed aliunde, utputa ex certa relatione, vel quia ipse præsens interfuit peccanti, novisset: hôc enim supposito si pœnitens interrogatus peccatum suum sinè causa protervè & malitiosè neget, velut indispositus & indignus beneficio absolutionis est privandus, secundùm *omnes*. 454

455 Colliges 5tò, errores à Confessario, sive culpabiliter, sive etiam inculpabiliter admissos, quàm primùm moraliter fieri potest, esse corrigendos. Quare dum Confessarius ante prolatam absolutionis formulam advertit, se non satis intellexisse numerum aut speciem peccatorum, tenetur adhuc priùs quàm absolvat, interrogare; quod tamen cautè faciendum, ne alii rem intelligentes & audientes vel videntes &c. malè suspicentur de pœnitente. Similiter ubi advertit, se non monuisse in iis, quæ erant admonenda, tenetur monere priusquàm à confessionali discedit pœnitens. At verò si primùm recordetur talis defectûs, posteaquam pœnitens jam discessit, communiter loquendo ad nihil aliud tenetur, quàm ad agendam pœnitentiam, si culpabiliter erravit. Ratio est: quia sententiâ semel prolata velut Judex spiritualis jam functus est suo officio: ergò non ampliùs tenetur causam examinare, & statum Rei cognoscere; etsi Lugo & Dicastillo apud Gobat *tr.* 7. *n.* 296. velint, quòd si idem pœnitens posteà redeat, in alia confessione debeat admoneri de defectu commisso; eò quòd omnis Confessarius teneatur dare operam, ut pœnitens fateatur omnia confitenda. Vide Suarez *disp.* 32. *Sect.* 6. Lugo *disp.* 22. *n.* 73. Dicastillo *disp.* 10. *n.* 529.

Col-

Colliges tandem 6tò, ab onere corri- 456
gendi, seu emendandi errores admissos excusare moralem impossibilitatem, quemadmodum hæc excusat ab aliis oneribus juxta vulgarem & receptissimam regulam *VI. Juris in 6. Nemo potest ad impossibile obligari.* Et certè, si Christus ad hoc obligâsset non obstante morali impossibilitate, videri posset nimiùm aggravâsse jugum Confessariorum, aliunde satis onerosum. Cæterùm an, vel quando interveniat moralis impossibilitas, prudenti judicio discernendum relinquitur, pensata ex una parte reverentia Sacramenti, & ex altera parte periculo, seu etiam damno animæ, nec non periculo confusionis ac prostitutionis subeundæ à Confessario: quò fit, ut faciliùs excusetur Confessarius ab hoc onere, quandò Sacramentum fuit validè administratum, quàm ubi fuit frustratum, non sinè periculo pœnitentis. Cavendum nihilominus est, ne mentiatur iniquitas sibi, dicendo grave periculum, ubi revera tale non subest.

CON-

CONFERENTIA DECIMA OCTAVA.

De Obligationibus, & officio Confessarii.

SUMMARIUM.

457. Generatim loquendo Confessario incumbit triplex obligatio, & quæ illa?

458. Confessarius tenetur procurare rectitudinem judicii, idque tribus potissimùm modis, scilicet 1. examinando, modò explicato mox præcedenti conferentia;

459. Item 2. instruendo ignorantes;

460. Et 3. adhortando salubriter eos, quos ex parte voluntatis advertit vel indispositos, aut saltem minùs dispositos.

461. Insuper obligatur Confessarius ex justitia pœnitentem ritè confessum & dispositum absolvere, at non indispositum.

462. Resolvitur Casus I. de quodam pœnitente satìs malitioso, at non satìs versato in iis, quæ sunt ad salutem necessaria; quem propterea Confessarius dimisit sinè absolutione.

463. Quô modo tales adjuvandi sint, & instruendi à Confessario.

464. Resolvitur Casus II. cujusdam Mulieris, cui Confessarius ob impotentiam Mariti interdixit omne commercium carnale.

465. Utrum hæc à Judice condemnata potuerit viro suo cohabitare, eidémque licitè reddere, vel etiam petere debitum.

466. Oc-

466. Occurritur cuidam instantiæ in contrarium allatæ.

467. Resolvitur Casus III. cujusdam Confessarii, qui multos pueros atque puellas sinè absolutione cum sola benedictione dimisit.

468. Rursus alteri personæ sæpiùs redeunti sinè emendatione, absolutionem negavit.

469. Econtra Clericum, qui videbatur Concubinarius, absolvit.

470. Et quid agendum, si talis sæpiùs revertatur cum iisdem peccatis.

471. Esto Confessarius per se loquendo teneatur instruere ignorantes; nihilominus per accidens aliquando prudenter dissimulatur instructio, vel admonitio;

472. Vel etiam differtur in aliud commodius tempus.

473. Similiter pœnitenti consulenti, dubitanti seu etiam sciscitanti de veritate, candidè est respondendum; quô non obstante non rarô expedit plus non respondere, quàm ipse interrogat.

474. Absolutio pœnitenti confesso ne quidem differenda est sinè multùm rationabili, vel urgente causa;

475. Benè verò ubi talis occurrit, etsi hoc rariùs sit practicandum.

476. Sacerdos quando teneatur audire Confessionem pœnitentis, & dare absolutionem?

§. I.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita, scitu necessaria ad resolvendos Casus practicos de officio & Obligationibus Confessarii.

QUæres primò, quænam obligationes generaliter loquendo incumbant Confessario?

457 R. Generatim loquendo triplex obligatio cuivis Confessario incumbit; primò enim obligatur procurare rectitudinem hujus judicii, disponendo pœnitentem in tantum, ut is validè & fructuosè hoc Sacramentum recipiat. 2. Obligatur dispositum ac confessum absolvere, & non alium. 3. Obligatur strictissimè ad servandum sigillum Sacramentale. Ità ex *communi* Sporer *num.* 788.

Quæres 2dò, quô modo rectitudo hujus judicii Sacramentalis procuranda sit?

458 R. Est procuranda tribus modis. 1. Examinando pœnitentem, nisi se ipsum satis explicet. 2. Instruendo illum, quando advertitur errâsse, vel etiamnum laborare ignorantia graviter culpabili. 3. Monendo & exhortando ad veram peccatorum detestationem, propositúmque efficax emendandi &c. Ratio est: quia hæc omnia

nia ad validam & fructuoſam ſuſceptionem hujus Sacramenti ſunt neceſſaria: ergo de his omnibus oportet Confeſſarium eſſe ſollicitum; ſecus quippe peccaret mortaliter, utpote exponens Sacramentum periculo nullitatis. Quia verò de modo examinandi velut particulariter concernente prudentiam Confeſſarii jam in Conferentia proximè præcedenti diximus, ideò impræſentiarum ſpecialiter agemus de ſecunda obligatione, quô modo ſcilicet Confeſſarius teneatur pœnitentem monere, atque inſtruere, item, quomodo teneatur abſolvere diſpoſitum, & non alium. 3tiam verò obligationem de ſervando ſigillo, utpote majoris indaginis & difficultatis, diſcutiendam reſervamus in ſequentibus duabus conferentiis. Unde ulteriùs

Quæres 3tio, quando, vel in quibus Confeſſarius obligetur inſtruere pœnitentem?

R. Confeſſarius tenetur per ſe loquendo 459
inſtruere pœnitentem 1. quando advertit eum laborare ignorantia vincibili, in quacunque demum materia gravi ſeu mortali, utputa ſi ignoret, rem alienam eſſe reſtituendam Domino ſuo; debitum eſſe reddendum alteri parti, juſtè, ac rationabiliter petenti &c. 2. ignorantem ea, quæ ſunt de neceſſitate medii, utputa DEUM eſſe

unum

unum & trinum, Christum esse Redemptorem ac Mediatorem DEUM inter & hominem &c. 3. Etiam tenetur instruere pœnitentem culpabiliter ignorantem illa, quæ sunt necessitate præcepti credenda, & scienda omni Christiano; uti sunt symbolum Apostolorum, Oratio Dominica, præcepta decalogi & Ecclesiæ, nec non ea, quæ sunt necessaria ad fructuosam confessionem & communionem, utputa quid ex parte pœnitentis requiratur ad Sacramentum pœnitentiæ, quid contineatur, vel suscipiatur in Sacramento Eucharistiæ &c Ratio horum jam fuit insinuata; quia scilicet Confessarius tenetur procurare, ut pœnitens dignè & cum fructu animæ suscipiat Sacramenta; atqui non susciperet illa dignè, si perseveraret in statu culpabilis ignorantiæ prædictorum: ergo Confessarius ceu Minister fidelis & Doctor tenetur hujusmodi ignorantes instruere.

Quæres 4tò, de quibus Confessarius teneatur monere pœnitentem?

460 R. Tenetur monere & salubriter adhortari, quando advertit, eum ex parte voluntatis esse indispositum; utputa quando non vult satisfacere suæ obligationi quantùm ad restitutionem bonorum famæ, vel etiam fortunæ &c. item quantùm ad guber-

gubernationem familiæ, subditorum &c. Vel etiam quoad administrationem sui Officii &c. Et præsertim tunc, quando advertitur non seriò dolere & detestari sua peccata, nec firmiter proposuisse eorum emendationem, vel fugam occasionis proximæ &c. Ratio hujus obligationis est eadem, quæ proximè præcedentis: quia scilicet pœnitens non esset capax absolutionis, & sic Sacramentum eidem indignè administraretur, velut patebit rem conferenti.

Quæres 5tò, utrum Confessarius teneatur sub gravi culpa & obligatione absolvere pœnitentem?

R. Pœnitentem confessum & ritè disposi- 461
tum tenetur Confessarius ex justitia & sub gravi culpa absolvere: econtra indispositum tenetur non absolvere. Ità *Omnes.* Ratio est: quia pœnitens ritè confessus & dispositus habet jus ad absolutionem vi cujusdam contractûs innominati: *Facio ut facias &c.* id est: *confiteor mea peccata, ut me absolvas &c.* quo jure, utpote concernente salutem animæ ceu rem gravissimam, sinè gravissima injuria privari nequit. Idque (uti rectè præter alios advertit Sporer *n.* 799.) etiam verum est, quando pœnitens vult sequi opinionem verè probabilem, esto contra opi-

nionem Confessarii forsitan probabiliorem; quia hoc non obstante, adhuc est verè dispositus & confessus: ergo adhuc habet jus ad absolutionem sibi dandam; atque hoc præcipuè verificatur de Pastore proprio pœnitentis, quippe qui ratione sui officii tenetur absolvere suos subditos legitimè dispositos & confessos, quoties id rationabiliter postulant. Vid. D. cit.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici, de concernentibus officium & obligationem Confessariorum.

CASUS PRIMUS.

Titius Confessarius nactus est pœnitentem, quem in malitia maximos, in doctrina autem Christiana nullum prorsus progressum fecisse animadvertit; etenim vix aut ne vix quidem sciverat recitare symbolum Apostolorum cum oratione dominica & angelica salutatione, cætera rudissimus, ignorabat quænam ad confessionem essent necessaria, quidvè sub hostia consecrata communicans reciperet; quare Titius non sinè indignatione multa eundem sinè abso-

absolutione dimisit ad suum R. Dominum Parochum, ut ab eo meliùs instructus tandem reverteretur, petiturus & impetraturus beneficium absolutionis. An factum hoc Confessarii approbandum?

R. Tametsi supponatur dictus pœnitens hactenus laborâsse vincibili & culpabili ignorantia; nihilominus factum Titii Confessarii mihi videtur non approbandum, idque hac ratione: quia cùm pœnitens fuerit valde malitiosus, & incurius suæ salutis, meritò timendum erat, ne in sua iniquitate obstinatè perseverans, nunquam capiendæ instructionis causâ suum Dominum Parochum adiret, præsertim cùm hoc sinè aliquali timore & confusione facere non potuerit. Multò minùs sperare licuit, fore, ut ad eundem Confessarium, Titium scilicet, denuo revertatur, sed potiùs credere, eum protinus denegata absolutione cursurum viam iniquitatis jam strenuè cœptam, qui, si mitiori modo à confessario fuisset tractatus & eruditus, forsitan resipuisset. Profectò hujusmodi indiscretos Rigoristas petit illa de Pastoribus Israël apud Ezechielem *cap.* 34. querela Domini: *quod infirmum fuit, non consolidâstis.* 462

Dices forsitan. At quô modo homo tam malitiosus, simúlque rudis, in tam brevi temporis spatio poterit sufficienter instrui?

463 R. Poterit sine dubio saltem in tantùm erudiri (modò non deficiat patientia Confessarii) ut hic & nunc sit capax absolutionis; siquidem ad hoc necessum non est, ut fidei nostræ mysteria sciat doctrinaliter vel memoriter, sed sufficit, ut ea rudi quodam modo hic & nunc capiat, assensúmque præbeat cum proposito ea meliùs addiscendi in posterum: talem verò notitiam & instructionem Confessarius patiens ac prudens eidem poterit ingerere proponendo principales fidei articulos, ità, ut is ad singulos actum fidei exerceat v g hôc aut simili modo: credis, quòd DEUS sit unus in Essentia, & Trinus in Personis &c. sicut ego & Ecclesia credit? *Credo.* Credis, Filium DEI pro nobis fuisse incarnatum, passum, mortuum, & esse Redemptorem nostrum? *Credo &c.* Tandem in genere dicat: credis, quidquid credit sancta Romana Ecclesia, & vis mori in hac sancta fide? *Credo.* Ulteriùs instet: doles de tuis peccatis tam gravibus, déque tua socordia, negligentia & incuria salutis, eòquòd hisce Dominum DEUM nostrum ceu summè & infinitè bonum tam graviter offenderis? *Ità, doleo.* Porrò eidem dicat: at mi bone &c. necessum jam est, ut firmiter proponas emendare vitam, occasiones fugere, & tandem etiam meliùs addiscere à Parocho tuo, vel

ab

ab aliis &c. ea quæ sunt ad salutem necessaria, & ad debitam susceptionem Sacramentorum &c. Quòd si & hoc promittat seriò, & omnes præfatos actus elicuerit, poterit Confessarius eidem hic & nunc acquiescere, atque beneficium absolutionis tutâ conscientia impartiri. Ita Sporer *n.* 750. de quo etiam videri potest Gobat jam sæpiùs *cit. tr.* 7. *n.* 455.

CASUS SECUNDUS.

Sempronia ultrà triennium à Viro suo carnaliter cognosci nunquam potuit, membro virili semper flaccescente, & subitò corruente, quamprimùm actum conjugalem attentaverat. Rem hanc Sempronia aliquando consilii causâ retulit cuidam Confessario, qui mox eidem respondit, matrimonium esse nullum, proptereáque separandos esse, vel saltem ab omni commercio carnali ipsis deinceps perpetuò ac simpliciter abstinendum. At verò res hæc velut invisa Marito Sempronia persuaderi haudquaquam potuit, quin potiùs eandem ob denegatum aliquoties debitum durissimè tractavit; quam ob rem hæc tandem omnino discessit ab illo. Non multò pòst re ad Consistorium delata conjux uterque à medicis & obstetricibus fuit visitatus; & quia de Mariti impotentia non satìs constitit, præsertim cùm is jam antecedenter

per plures annos fuisset alteri maritatus, etsi sinè prole, Sempronia sub pœna carceris condemnata fuit ad cohabitandum suo Marito. debitúmque reddendum &c. Quæritur jam 1. utrum Confessarius bene fecerit illico insinuando, ac decidendo nullitatem matrimonii, usúmque interdicendo? 2. Utrum de facto, post latam Sententiam teneatur adhuc prohibere usum matrimonii, an verò illum permittere?

464 R. ad primum. Confessarius non bene fecit mox decidendo, & insinuando nullitatem matrimonii, & interdicendo usum (quod utinam bene notarent multi, vel nimiùm rigorosi, vel certè miniùs cauti, quàm oportet) Ratio autem hujus resolutionis est: quia meritò timere licuit, ne talis decisio & prohibitio Confessarii plus obesset, quàm prodesset tum honori divino, tum etiam saluti animarum; nam esto matrimonium cum impotentia perpetua & antecedente contractum certissimò nullum sit, proptereáque talibus personis velut merè solutis, per se loquendo veritas sit aperienda; præsertim quando dubitant, vel quærunt; nihilominus cùm separatio matrimonii jam contracti non nisi difficillimè (præsertim ubi conjuges jam diu cohabitârunt) impetrari possit ob prætensam impotentiam, & vix unquam fieri valeat sinè magnis incommodis,

modis, utputa sine scandalo publico, rixis, & dissensionibus, aut detrimento in bonis famæ ac fortunæ (prout in hoc casu revera facto, & satis lamentabili contigit) hinc meritò timendum, ne tales conjuges etiam post agnitam veritatem perseverent in statu sui conjugii, ac proin eodem utentes peccent formaliter, qui, si Confessarius rem dissimulâsset, materialiter duntaxat deliquissent. Quare cùm constet, semper ex duobus malis minus esse eligendum; hinc præstat in simili casu dissimulata veritate permittere peccata materialia, quàm mox decisa & intimata nullitate præbere ansam innumeris peccatis formalibus, prout jam dictum fuit *part. 3. de Matrim. Confer.* 11. *n.* 275. itémque *Confer.* 14. *num.* 338: meliùs proin fecisset Confessarius rem maturiùs & cum majori deliberatione tractando, cautè simul & castè inquirendo, an vel qua ratione à suo Marito non potuerit cognosci? an nulla adhibuerint media naturalia, vel etiam spiritualia? an aliàs bene ac pacificè cohabitent? & interim consulendo, ac disponendo Semproniam, ut tempore oportuno, post aliquot dies vel etiam septimanas, rediret consilii causâ, qua redeunte, si interea deprendisset revera subesse impedimentum, potuisset eidem consulere id, quod saluti animæ in Domino magis expediens visum fuisset. Unde ulteriùs.

465 Resp. Ad secundum. Confessarius Semproniæ utpote sub gravissimis pœnis ac comminationibus condemnatæ ad cohabitandum, nedum permittere, sed etiam obligare eam potest, ut sententiæ judiciali aquiescens, suo Marito cohabitet matrimonialiter. Ratio est: quia sententia consistorialis fuit justa; quandoquidem non solùm in foro externo, sed etiam in interno præsumendum & standum est pro valore matrimonii, ubi de impedimento dirimente certò non constat: atqui hic non constabat certò de impedimento, impotentia scilicet Mariti; immò potiùs à Medicis judicabatur potens ad actum conjugalem. Et certè pro potentia hac stat præsumptio, quamdiu de opposito non constat certò: ergo. Accedit, quòd hæc impotentia (si qua re ipsa intercedat) potiùs ex maleficio, quàm à natura proficisci, censenda sit: & eô ipso non constat certò, utrum fuerit antecedens, vel verò primùm subsequens matrimonium, at, quando de hoc dubitatur, eô ipso non constat certò de impedimento: ergo ex hoc etiam capite potiùs standum est pro valore, quàm pro nullitate matrimonii in casu allato.

Dices. Quando conjux est certus de nullitate sui matrimonii, etsi hæc in foro externo

terno non constet, nec probari possit, in nullo tamen casu potest petere, vel etiam reddere debitum, uti dictum fuit *de Matrim. Confer.* 17. *num.* 416. atqui Semproniæ certò constat de impotentia Mariti, & nullitas matrimonii eidem pariter fuit intimata à Confessario: ergo nullatenus licet acquiescere huic sententiæ, vel Marito conjugaliter cohabitare, reddendo scilicet debitum.

Resp. Negando suppositum minoris, 466
quòd scilicet hic certò constet de impotentia Mariti, præsertim de antecedente matrimonium, quæ sola reddit matrimonium nullum. Unde non est, cur potiùs fidem adhibeat Confessario ex cœca relatione asserenti matrimonium esse nullum, quàm Medicis de visu testantibus de potentia Mariti, Judicibúsque Ecclesiasticis, declarantibus, matrimonium esse validum: & hôc ipso non video, quare Sempronia ità condemnata nequeat se practicè resolvere circa licitam redditionem, immò & petitionem debiti. Profectò cùm sine gravissimis incommodis, utputa scandalis, rixis, diris tractationibus, etiam usque ad incarcerationem, amissione dotis &c. non possit declinare cohabitationem Mariti, habet justissimam causam permittendi hujusmodi actus, utpote materialiter duntaxat, &

non formaliter malos, etsi matrimonium fortè sit à parte rei nullum. Videatur Aversa *q.* 21. *Sect.* 2. §. *ult.* Sanchez *lib.* 1. *Disp.* 18. *de Matr. à num.* 5. la Croix *lib.* 6. *part.* 3. *à num.* 297. Cardenas *in* 1. *crisi Dissert.* 6. *n.* 107.

CASUS TERTIUS.

CAjo Sacerdoti pro sacro tribunali nuper exposito occurrerunt diversi pœnitentes & Casus, de quibus modò non parùm angitur. Primò namque pluribus puellis ac pueris, quorum maturitas sibi videbatur suspecta, non administravit hoc Sacramentum, sed cum sola benedictione (ne se multùm cum talibus detineret) dimisit eos ad mensam Domini. Secundò. Denegavit absolutionem alicui personæ, quam noverat fatales inimicitias, & aversiones gerere erga suam matrem, eámque diutina infirmitate graviter afflictam, graviùs adhuc tum verbis, tum operibus etiam afflixisse, sæpiúsque in infernum devovisse. Tertiò, quendam Clericum, qui videbatur Concubinarius, impositâ priùs salutari pœnitentia, sinè ulla alia admonitione, etsi non sinè trepidatione, ac timore, ne fortè indispositum sacrilegè absolveret, nihilominus absolvit. Jam verò conscientiæ stimulis exagitatus sciscitatur, an bene fecerit? quid Cajo respondendum?

Resp.

Resp. Ad primum. Cajus non videtur 467
saltem graviter culpandus ex eo, quòd puellas ac pueros de sufficienti maturitate suspectos (rationabiliter uti supponendum) cum sola benedictione dimiserit; tum quia tales non censentur, immò nec possunt sub gravi obligatione prætendere beneficium absolutionis; tum etiam, quia in ipsis velut suspectis de sufficienti maturitate, non subest periculum animæ, benè verò, & quidem sæpe sæpiùs, periculum irreverentiæ Sacramento irrogandæ. Secus resolvendum existimo, casu quo puella aut puer advertitur esse doli capax, ità, ut prudenter dubitare liceat, an non peccaverint graviter, etsi de cætero in spiritualibus, aliisque concernentibus salutem animæ, & necessitatem Sacramentorum, minùs quàm oporteret versati, atque instructi reperiantur; tales enim non statim dimittendi sunt sinè absolutione, sed potiùs adjuvandi ac disponendi ad verum dolorem; nam præterquam quòd talis dimissio pœnitenti sit onerosa & periculosa, simul etiam Sacramento est indecens, si non perficiatur, quando potest: atqui potest perfici in hoc casu, & ex hac suppositione, quòd puer aut puella sint capaces usus rationis, ità, ut dubitare liceat, an non graviter deliquerint: ergo Confessarius sinè verè gravi causa tales dimittendo

abs-

absque beneficio absolutionis, revera malè agit. Quodsi adhibita omni diligentia nihilominus de dispositione talis pœnitentis prudens dubium relinquatur, debet absolvi sub conditione saltem in mente retenta, *si scilicet sit verè dispositus, & capax Sacramenti*, veluti jam dictum fuit suprà *Confer. 2. n. 46. & 47.* Vide Laymann *lib. 5. tr. 6. c. 5. num. 7.* Dicastillo *Disp. 9. num. 758.* Lugo *Disp. 17. num. 22.* Gobat *tr. 7. num. 444. & seqq.*

468 Resp. Ad secundum. Si persona illa sæpiùs rediit non emendata, neque hac vice specialia signa futuræ emendationis vel efficacis propositi edidit, Confessarius sinè læsione justitiæ potuit denegare absolutionem. Quin immò, si ex circumstantiis, vel conditione ipsius pœnitentis advertit, hanc denegationem esse necessariam ad salutem ipsius, vel ad resipiscentiam, eò quòd timore perculsa mitiùs & cautiùs deinceps procederet cum sua Matre, omnino prudenter egit Confessarius, recusando beneficium absolutionis. Verùm quia denegatio absolutionis plerúmque parum, aut nihil omnino fructificat apud peccatores obstinatos, quin potiùs eosdem magis indurat; hinc ego existimo, Confessarium fuisse facturum meliùs, talem personam suaviter inducendo

ac

ac disponendo ad verum dolorem, & efficax propositum, præscriptis in hunc finem aliquibus mediis particularibus, utputa pia recordatione de Christi Domini passione, de obedientia à Christo suis Parentibus præstita &c. aliis Sanctorum exemplis &c. &c. quibus procul dubio plus profecisset, quàm denegando absolutionem. Unde & Gobat de hoc scribens *tr.* 7. *num.* 320. sapienter ait: *quia fortè ex centum Confessariis non est, qui utatur hoc medio emendationis* (denegatione scilicet absolutionis) *& probabilissimè plerique, qui sunt usi, usu ipso didicerunt, parùm, aut nihil profuisse, idcirco doctus ipse experientiâ, nollem adhibere.* Profectò neque ego vellem: etsi in praxi non raro cum hominibus rudioribus consuetudinariis, vel in occasione proxima peccandi constitutis, ad inculcandum eis gravitatem criminum suorum, fuerim aliquantulum quasi tergiversatus, vel etiam comminatus; quòd si deinceps non emendati redirent, nollem eos ampliùs absolvere, neque ab alio, quocunque demum Confessario, possent absolvi.

Resp. Ad tertium. Cajus Confessarius de 469
Clerico, utpote de quo (nisi aliunde contrarium constet) præsumere licuit, quòd sit doctus, & intelligens suam obligationem, potuit

potuit pariter ſupponere, quòd ſit diſpoſitus, & paratus ad relinquendam occaſionem proximam, ſi in tali verſaretur, aut certè ad eam pro poſſibili removendam, & convertendam in occaſionem remotam; ſecus enim fruſtra confugiſſet ad remedium pœnitentiæ; quare ex hac ſuppoſitione prudenti licitè eum abſolvit, excuſsô priùs dubio practico. Sed dices:

Quidſi autem talis ſæpiùs redeat cum iisdem peccatis?

470 Reſp. Ergo dic eidem breviter: ſuppono quòd R. S. D. intelligat obligationem ſuam, fugiendi ſcilicet occaſionem proximam, & ejiciendi concubinam, ſi quam fortè domi retineat, vel certè ex occaſione proxima faciendi remotam: & ſi quidem hoc ſeriò proponat, valebit mea abſolutio, ſecus non valitura, prout aliunde noverit. Juvabit inſuper tali pœnitenti injungere pœnitentiam medicinalem, præſertim renovationem efficacis propoſiti dietim faciendam ante crucifixum, vel piam meditationem, aut ſaltem lectionem ſpiritualem, brevem tamen v.g. per quadrantem horæ continuandam ſingulis diebus, usque ad proximam confeſſionem. De quo vide dicta ſuperiùs *Conferentia 4ta à num.* 93.

§. III.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

COlliges ex dictis primò, quòd, licèt 471
per se loquendo Confessarius teneatur instruere, & admonere pœnitentem, laborantem aliqua ignorantia, præsertim vincibili & culpabili; nihilominus per accidens quandoque prudenter dissimulari posse, immò debere, idque toties, quoties prævidetur, hujusmodi admonitionem vel instructionem aut nihil profuturam, vel omnino nocituram pœnitenti, eò quòd inde non nisi peccata formalia vel dissensiones, aut scandala in populo oritura credantur; unde *can. si quis. 2. de pœnit. dist. 7.* S. Augustinus dixisse fertur: *Si scirem, tibi non prodesse, non te monerem, non te terrerem.* Hoc autem in duobus præcipuè Casibus prudenter timendum esse, rectè notat Sporer, videlicèt 1. quando advertitur pœnitens invincibiliter ignorare nullitatem sui matrimonii; & secundò, in materia justitiæ, quando noscitur bona fide alienum possidere, quod sinè scandalo aut alio gravi incommodo nunquam ampliùs potest re-

stituere

ſtituere, aut certè nunquam ampliùs reſtituet. Ratio hujus jam ſuperiùs inſinuata fuit: quia ſcilicet è duobus malis ſemper illud, quod minus, eſt eligendum: minus autem malum eſt peccatum materiale, quàm formale: ergo &c. Ità Lugo, Tamburinus *de exp. Confeſſ. l.* 3. *c.* 4. & alii apud Buſenbaum.

472 Colliges ſecundò, ſubinde etiam admonitionem prudenter à Confeſſario differri poſſe, tunc præſertim, quando pœnitens ignarus obligaretur ad aliquid adeò difficile, ut credi poſſit, hic & nunc æquô animo id non acceptaturus &c. quô caſu Confeſſarius prudenter faciet, relinquendo illum in bona fide, & differendo admonitionem in aliud tempus commodius, quô majorem inde effectum & animæ fructum ſperare licet. Ratio eſt: quia ſi Confeſſarius hic & nunc ſtatim intimaret talem obligationem, de facili fieri poſſet, ut pœnitens fictè ſolùm promittat ſe ſatisfacturum ſuæ obligationi, ſicque ſacrilegè duntaxat abſolvatur; vel etiam territus deinceps omninò abſtineat à Confeſſione, non ſinè graviori detrimento animæ, prout ſapienter monent Lugo *diſp.* 22. *num.* 27. Tamburin. *cit. c.* 4. *num.* 6. & Buſenbaum *ad dub.* 5. *Reſp.* 1. *num.* 9. Quam ob cauſam fatetur Sporer *num.* 798. ſe quandoque

hujus-

hujusmodi pœnitentes priùs excitâsse ad dolorem generalem de peccatis, & ad firmum propositum satisfaciendi suis obligationibus, quantum in conscientia tenerentur, postea verò primùm, data jam absolutione, eisdem specificè insinuâsse valde graves obligationes v. g. restituendi &c.

Colliges 3tiò, Pœnitenti sciscitanti de 473 aliqua re, vel interroganti, an hoc aut illud licitum sit? aperiendam esse veritatem. Ità sanè *communissimè* fatentur omnes. Et ratio est: quia aliàs Confessarius dissimulando veritatem, censeretur quodammodo approbare falsitatem, vel etiam dicere, esse licitum, quod re ipsa illicitum est; nam qui tacet, ubi loqui & contradicere teneretur, & posset, censetur fictione juris consentire. Nihilominus prudenter quandoque aget Confessarius, præcisè, & non plus respondendo, quàm interrogatur. Unde si pœnitens quærat, an Matrimonium cum voto simplici castitatis contractum valeat, & in hoc statu possit reddere debitum, respondeat quòd sic, cætera dissimulando, & nihil dicendo de hoc, quòd non possit debitum petere ante impetratam dispensationem in hoc voto. Ità Lugo, Laymann *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 13. *n.* 5. *&* 6. Vide etiam dicta *part.* 3. *de Matrim. Conferent.* 14. *num.* 340.

474 Colliges 4tò, ſine multùm rationabili, vel omnino urgente cauſa abſolutionem non ſolùm minimè negandam, ſed ne quidem differendam eſſe. Ratio eſt clara; nam pœnitens devotus & bonæ indolis ſinè cauſa privaretur: apud obſtinatos verò & induratos peccatores meritò timendum eſt, ne talis dilatio vergat in detrimentum animæ: quidſi enim talis homo, utpote induratus in malitia ac perverſus, nunquam ampliùs reverteretur? quidſi in omnimodam deſperationem prolaberetur? Et certè nec unum: nec alterum eſt inauditum.

Accedit, quòd pœnitens poſt peractam confeſſionem jam obtinuerit jus ad abſolutionem ſibi dandam: ergo hæc ſinè verè gravi & urgente cauſa nunquam eſt differenda.

475 Dixi tamen: *ſinè verè gravi cauſa &c.* ad innuendum, quòd ſi talis interveniat, dilatio ad certum tempus (attamen cum multa circumſpectione, & vix unquam ſinè conſenſu pœnitentis) fieri poſſit; quippe quæ his ſtantibus non erit injurioſa pœnitenti; nam Confeſſarius debet agere Judicem ſimul & medicum: ergo quemadmodum medicus corporalis minimè lædit jus infirmi differendo medicinam in aliud tempus, quô rationabiliter creditur magis profutura ad

ipſius

ipsius salutem; ità sanè medicus spiritualis minimè lædit jus pœnitentis, differendo absolutionem pro eo tempore, quô prævidet ac credit, eam fore magis proficuam ad animæ salutem; nam vix non ex hoc solo & unico fine rationabiliter differretur; utputa 1. quia pœnitens advertitur se ipsum non satis examinâsse; vel 2. non satis doluisse aut apprehendisse gravitatem suorum peccatorum; aut 3. non satis firmum concepisse propositum; vel denique 4. quia Confessarius dubitat, an ab hoc vel illo peccato valeat absolvere, proptereáque priùs debet se informare consulendo libros, aut alios doctiores se; uti advertunt Navarrus, Suarez, Laymann, Sporer *n*. 800.

Colliges 5tò, quemlibet Sacerdotem 476
vinculô charitatis Christianæ stringi ad excipiendam confessionem periclitantis de salute, nisi absolvatur &c. Quin etiam extra periculum salutis animæ Pastor obligatur (sive per se, sive per alium) suorum subditorum Confessiones excipere, idque toties, quoties rationabiliter postulant. Ratio est: quia ratione curæ pastoralis & beneficii, tenetur procurare salutem ovium sibi concreditarum, præsertim administrando Sacramenta magis necessaria &c. ità, ut secus faciendo graviter peccet. Aliter dicendum

foret, si subditi nimis frequenter, vel importunè id postularent; vel etiam si Sacerdos curatus solùm ad breve tempus differret satisfacere eorum petito, idque sinè periculo animæ, vel scandalo; quod tamen in hoc puncto facillimè posset oriri, ideòque vel maximè cavendum est; veluti rectè docent Aversa *q.* 16. *sect.* 11. Vasquez, Lugo, & alii plures, quos refert & sequitur Busenbaum *cit. apud la Croix l.6. p. 2. n.699. post dubium V. ad quæsit. Resol.* 1. 2. *&* 3. Illud autem apud omnes certum est, quemlibet scilicet Sacerdotem, etsi non fuisset obligatus audire pœnitentem, nihilominus post auditam Confessionem graviter adstringi ad dandam absolutionem pœnitenti legitimè confesso ac disposito, modò habeat potestatem absolvendi. Ratio jam superiùs *n.* 461. data fuit: quia talis pœnitens per ipsam confessionem obtinuit jus ad absolutionem quô citra gravem injuriam nec potest, nec debet privari. Ita DD. *mox cit.* Vide etiam dicta *part.* 1. *de Ministro Sacram. Confer.* 2. *num.* 42. item *Confer.* 10. *n.* 44. *&* 64.

CON-

CONFERENTIA DECIMA NONA.

De Sigillo Confessionis Sacramentalis, ejusdémque obligatione, & Materia.

SUMMARIUM.

477. Quid nomine Sigilli sacramentalis intelligatur.
478. Hujus obligatio tam in jure naturali, quàm divino positivo, & humano fundata est, ità quidem, ut
479. In nullo casu licitum sit frangere illud.
480. Oritur autem obligatio sigilli sacramentalis ex omni & sola confessione sacramentali.
481. Generatim loquendo omnia illa sub sigillum cadunt, quæ confessionem rationabiliter odiosam reddere possunt.
482. Utrum, vel quando de consensu pœnitentis liceat aliis revelare ea, quæ Confessarius novit ex sola confessione.
483. Resolvitur Casus I. de quadam Nobilissa, quæ ex fornicatione imprægnata graviter decumbens, rem aperuit Confessario, nolens eam ulli alteri manifestari &c.
484. Quo casu si Confessarius fuisset vocatus consilii causâ duntaxat, non tenebatur servare sigillum sacramentale.

485. Utrum taliter decumbentem licuerit absolvere, etsi cum periculo prolis noluerit rem manifestare aliis.

486. Et quidnam Confessario in his circumstantiis fuerit agendum?

487. Resolvitur Casus II. de quadam Persona inhonestè vivente cum aliquo Religioso exposito, cui Confessarius mandavit, ut eadem peccata alterì Religioso, vel ipsimet Superiori ejusdem Monasterii confiteretur.

488. Unde Religiosus alter id audiens, voluit rem sibi extra Confessionem manifestari, quatenus eam Superiori posset deferre.

489. An hoc licitè potuerit exigere, vel obligare personam. –

490. Et quid in his circumstantiis fuerit specialiter observandum.

491. Resolvitur Casus III. de Confessario, cui tempore paschali occurrit pœnitens indispositus, & incapax absolutionis.

492. & 493. An huic schedulam confessionis negare licuerit?

494. Et quid in simili casu foret agendum in hac nostra Archi-Diœcesi Salisburgensi, ubi ex mandato Reverendissimi Consistorii Confessarius debet scriptò testari, *se Sacramentum pœnitentiæ administrâsse pœnitenti.*

495. In praxi semper sectandæ sunt sententiæ magìs favorabiles sigillo; quod

496. Duplici modò frangi potest, scilicet 1. directè, & 2. indirectè.

497. Referuntur diversi modi, quibus saltèm indirectè violatur sigillum.

498. An liceat peccatori negare Eucharistiam, cujus indispositio scitur ex sola confessione Sacramentali.

499.

499. Quibus modis Confessarius se exponat periculo violandi sigillum.

500. Coram hominibus, rudioribus præsertim, nihil loquendum aut discurrendum est de auditis in confessione.

501. Et quid respondendum sit, ubi Confessarius interrogatur, an non hoc vel aliud peccatum audiverit ab hoc vel illo pœnitente &c.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de sigillo sacramentali, ejusdémque obligatione & materia.

QUæres primò, quid intelligatur nomine sigilli sacramentalis?

Resp. Per sigillum confessionis sacramentalis intelligitur obligatio, vi cujus in secreto teneri debent peccata ex sacramentali confessione cognita. Aptissimè autem hæc obligatio appellatur sigillum, sumptà appellatione metaphorica à sigillo materiali, quô solent obsignari res illæ, quas volumus omnino esse occultas, & secretas, uti DD. communiter observant. 477

Quæres 2dò, quo jure oriatur hæc obligatio sigilli, & quanta sit?

478 Resp. ad primum. Hæc obligatio oritur ex triplici jure, videlicet 1. ex jure naturali, 2. ex jure divino positivo, & 3. ex jure ecclesiastico. Ità Scotus 4. *dist.* 21. *q.* 2. & Theologi *communiter.* Ratio primi est; quia lumen naturaliter congenitum dictat, ea, quæ sub secreto commissa sunt, etiam sub secreto esse servanda, præsertim quando ex revelatione oriretur ingens damnum, prout hic fieret. Ratio secundi desumitur ex voluntate Christi, qui instituendo hoc Sacramentum, voluit simul Confessariis imponere obligationem sigilli, prout satis constat tum ex perpetua traditione, & sensu Ecclesiæ, Sanctorúmque Patrum; tum etiam ex eo: quia, aliàs præceptum confessionis non esset accommodatum fragilitati & conditioni humanæ, & saluti spirituali fidelium, quippe, qui adduci nunquam possent ad confitenda quæcunque etiam gravissima crimina, licèt in occulto commissa, nisi scirent, Christum Confessariis imposuisse strictissimam obligationem, omnia in Sacramentali confessione audita perpetuo silentio involvendi. Ratio tertii constat ex *cap. omnis utriusque sexûs. de pœnit. & remiss.* ubi dicitur: *Caveat autem omnino (Confessarius)*

rius) ne verbô aut signo, aut alio quovis modô aliquatenus prodat peccatorem: sed si prudentiori consilio indiguerit, illud absque ulla expressione personæ cautè requirat; quoniam qui peccatum in pœnitentiali judicio sibi detectum præsumpserit revelare, non solùm à Sacerdotali officio deponendum decernimus, verùm etiam ad agendam perpetuam pœnitentiam in arctum monasterium detrudendum. Unde

Resp. Jam ad secundum. Obligatio ser- 479
vandi sigillum est gravissima, ità, ut in nullo casu, nulliúsve periculi, etiam vitæ, vel Reipublicæ imminentis vitandi causâ, fas sit illud infringere. Ità unanimis *omnium DD.* sententia. Ratio autem hujus strictissimæ obligationis inde deducitur: quia alioquin fieret injuria huic Sacramento, simúlque confessio sacramentalis in bonum supremi Ordinis instituta redderetur nimis odiosa, ità, ut fideles, scientes sua peccata confessario delata in aliquo casu revelari posse, meritò inde absterreri possent, non sine ingenti damno animarum: quemadmodum ergo ob idem periculum habituale communitati fidelium, vel etiam toti humano generi imminens, communiter Doctores deducunt & inferunt v. g. mendacium, pollutionem &c. esse intrinsecè mala, ideóque in nullo casu cohonestabilia; ità etiam

de revelatione Sigilli ſacramentalis diſcurrendum eſt. Videatur la Croix *l. 6. p. 2. num.* 1936.

Quæres tertiò, ex qua confeſſione oriatur hæc obligatio Sigilli?

480 Reſp. Oritur ex omni & ſola confeſſione ſacramentali, id eſt, tali, quæ fuit facta in ordine ad abſolutionem ſacramentalem obtinendam; inde enim appellatur ſigillum ſacramentale, ſeu etiam confeſſionis ſacramentalis. Dictum tamen fuit: *ex omni confeſſione ſacramentali &c.* Ad innuendum, quòd non ſolùm oriatur ex confeſſione Sacramentali legitima & completa, verùm etiam ex illegitima & incompleta: quarum deſcriptionem dedimus ſuperiùs *Confer.* 5. *num.* 116. Ratio autem eſt: quia in confeſſione ſacramentali etiam inchoata duntaxat revelatio peccatorum fit, & ſupponi debet facta intuitu hujus Sacramenti: ergo adhuc meretur dici ſacramentalis, & per conſequens parere obligationem ſigilli; ſecus enim homines vel maximè abſterreri poſſent à confeſſione, timentes, ne forſitan negata ſibi abſolutione, poſtea à Confeſſario diffamarentur coram aliis ratione factæ confeſſionis, ſicque fieret adhuc injuria Sacramento, veluti rectè notârunt Sua-

Suarez. Diana *part.* 5. *tr.* 11. *reſol.* 25. Sporer *n.* 809. & alii.

Quæres quartò, quænam cadant ſub ſigillum Sacramentale, ſeu quænam Confeſſarius teneatur ſervare ſub ſecreto?

Reſp. Generaliter loquendo ſub ſigillo 481
ſacramentali cadunt *omnia illa, quorum revelatio Sacramentum rationabiliter redderet odioſum.* Hanc velut univerſalem regulam ſigilli communiter tradunt DD. Ex qua conſequitur 1. ſub ſigillum cadere omnia peccata mortalia, tam in genere, quàm in ſpecie 2. item omnia venialia in ſpecie, ità, ut nullum ſpecificè ſumptum fas ſit revelare. 3. item peccata complicis, nec non 4. peccatorum circumſtantiæ, aliquo modô ad confeſſionem ſpectantes. 5. ulteriùs pœnitentia injuncta. 6. negatio abſolutionis, ſicut & ſchedæ ſeu teſtimonii peractæ confeſſionis. 7. ſcrupuli, & alii defectus naturales, vel morales ex ſola confeſſione ſacramentali cogniti. Ratio horum omnium jam fuit inſinuata: quia ſcilicet revelatio ſimilium ſæpe ſæpiùs confeſſionem redderet odioſam, & inviſam fidelibus; ergo cùm Chriſtus Dominus tam arctam obligationem ſigilli impoſuerit Confeſſariis ex eo fine, ne fidelibus redderetur odioſa, meritò concluditur,

ditur,

ditur, hæc omnia voluisse sub secreto conservari.

Quæres adhuc quintò, utrum aliquando, saltem cum consensu pœnitentis, licitum sit, audita in confessione Sacramentali aliis revelare?

I.

482 Resp. Negant hoc plerique ex antiquioribus, & singulariter Scotus 4. *Dist.* 21. *qu.* 1. cum suis, ducti hâc potissimum ratione: quia tametsi pœnitens possit in hoc cedere suo juri, non tamen potest cedere juri Sacramenti, in cujus favorem obligatio sigilli principaliter est introducta: ferè quemadmodum Clericus non potest cedere privilegio canonis, eò quòd hoc non tam intuitu hominis privati, quàm intuitu ipsius statûs clericalis sit introductum. Econtra S. Thomas *in supplemento part.* 3. *q.* 11. *a.* 4. relatus à Reiffenstuel, hic *num.* 35. cum suis communiter affirmat id esse licitum, modò pœnitens liberè consentiat, & Confessarius non dicat pliùs, quàm à pœnitente sibi fuit permissum. Rationes dant sequentes: 1. quia quando pœnitens propria sponte & liberè Confessario dat licentiam loquendi de confessis, cessat ratio secreti naturalis, quippe quod solùm servandum est, quamdiu non consentit alter: & hôc ipso, inquiunt, Confes-

fessio reddi non potest odiosa, consequenter cessat irreverentia Sacramenti, & finis, propter quem obligatio sigilli fuit instituta. 2. Quia *cap. significâsti. de adulter.* legitur, quòd de licentia mulieris Sacerdos dixerit, eam sibi confessam esse adulterium, nec tamen in hoc casu vel minimùm reprehensus fuit à Papa: ergo Ecclesia non judicat hoc esse illicitum. Utraque hæc opinio est probabilis: quia tamen prior videtur tutior, & magis favere reverentiæ Sacramenti, hinc in praxi omnimodis sequendam censeo; nisi multùm rationabilis & urgens causa contrarium postulet; immò etiam tali interveniente, inducendus est pœnitens, ut rem & causam suam potiùs extra confessionale velit concredere; tum quia Confessario alleganti notitiam è confessionali desumptam non crederetur, aut certè malè audiret ubique; tum etiam quia hôc modô Confessarius magis consulit & reverentiæ hujus Sacramenti, & suo nomini. Non tamen necessum est, ut pœnitens extra Confessionem omnia sua peccata denuo singillatim enarret, sed sufficit dicere, se ea, quæ in confessionali jam exposuit, hisce velle extra confessionem dicta & nota, cum licentia de his, vel de hoc aut illo &c. loquendi alteri; nam per hoc censetur etiam extra confessionem sufficientem notitiam

inge-

ingerere Confessario, quemadmodum si post peractam confessionem rediens diceret Confessario, se dolere de omnibus suis peccatis proximè confessis, eidem sufficientem ingereret memoriam eorum ad hoc, ut denuo ab iisdem posset absolvi, sinè expressa recapitulatione singulorum, veluti rectè observat Herincx noster *part.* 4. *tr.* 4. *Disp.* 8. *n.* 34.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici de obligatione Sigilli ejusdémque materia.

CASUS PRIMUS.

Titia Domicella nobili stemmate nata, & graviter decumbens, vocavit ad se Confessarium, quem etiam illicò comparentem affata est in hunc modum. Pater Reverende, non intendi vos vocare confessionis, sed consilii causâ in hac mea extrema afflictione, quam nulli mortalium unquam manifestare possem, & vobis solùm quasi in confessione concreditam volo. Ego ab aliquo seducta sui & impragnata, ad

eva-

evadendam verò infamiam meam, immò & totius mea familia, sumpsi medicinam, volens illa mediante procurare abortum: at vero prô dolor! comperio hanc medicinam non proli, (quippe quam adhuc vivere sentio in meo utero) sed mihi duntaxat nocuisse. His auditis Confessarius consuluit Titia utpote periculosè decumbenti, ut ante omnia per veram ac sinceram confessionem conscientiam suam exoneraret in tanto periculo. 2. Ut statum suum vel Medico, vel honesta saltem Matronæ aperiret, quatenus tum sua, tum vel maximè etiam prolis saluti prospiceretur: & primum quidem, S. scilicet confessionem facilè persuasit, alterum verò neutiquam persuadere potuit Titiæ; quippe constanter protestanti, se malle mori, quàm cum tanta sua infamia vel Medico, vel alteri cuicunque demum mortalium statum suum aperire; quam ob rem Confessarius eam velut indispositam noluit absolvere. Quæritur jam 1. Utrum in hoc casu fuerit obligatus ad servandum sigillum? 2. Utrum Titiam potuisset aut debuisset absolvere?

Resp. Ad primum. Confessarius in hoc 483
casu fuit obligatus ad servandum strictissimum silentium, esto etiam Titiam, quam indispositam credidit, non absolverit. Ratio est: quia secundùm omnes obligatio sigilli oritur ex confessione sacramentali

etiam

etiam inchoata tantùm, ut dictum mox suprà *num.* 497. atqui Titia ad instantiam Confessarii deposuit confessionem sacramentalem saltem inchoatam, uti casus fert: ergo ex hac confessione orta fuit obligatio Sigilli.

484 Non tamen fuisset obligatus ad servandum Sigillum sacramentale ex eo præcisè, quòd consilii, & non confessionis causâ audiverit hoc delictum à Titia, esto hæc addiderit, se quasi in confessione id revelare, aut revelatum & dictum velle. Ratio facilè deducitur ex dictis suprà: quia obligatio Sigilli oritur ex sola confessione sacramentali: at, si Titia solius consilii gratiâ rem manifestavit, non fecit confessionem Sacramentalem, hôc ipso, quòd non fecerit in ordine ad Sacramentum; ergo ex tali manifestatione non fuisset orta obligatio Sigilli, esto etiam Titia hôc modo intendisset obligare; quia hæc obligatio non dependet ab arbitrio humano, sed ex institutione Christi, qui eam soli Confessioni sacramentali annexuit, utì comuniter tenent DD. idque Romæ in casu cujusdam Cardinalis fuisse declaratum, testatur Bassæus *V. Confessio VII. n. 6.* apud nostrum Herincx *cit. disp.* 8. *num.* 10. Ubi tamen is rectè advertit, etiam in simili casu Confessarium frequenter obligari posse ad tacendum, non solùm

ſolùm ex ſecreto ſeu Sigillo naturali, ſed etiam ratione ſcandali, eò quòd rudes plerúmque exiſtiment, ea, quæ ſimili intentione dicuntur, cadere ſub ſigillum.

Reſp. Jam ad 2dum, vel maximè à Confeſſario inquirendum, & attendendum fuiſſe, an certò probabilis ſaltem, ſin minùs certa omnino ſpes affulſerit, de ſalute æterna prolis, ſeu gratia baptiſmi obtinenda, caſu quo Titia rem manifeſtaret? Et ſiquidem nulla, vel certè exigua affulſit ſpes, utputa quia primùm conceperat ante quatuor, quinque vel etiam ſex menſes &c. non tenebatur Titia cum tanta infamia manifeſtare rem, ſed poterat tutâ conſcientia permittere ſuam mortem, quippe quam minùs malam, & tolerabiliorem exiſtimaverat, quàm infamiam: quô ſuppoſito Confeſſarius tenebatur Confeſſam velut legitimè diſpoſitam abſolvere, & de cætero ſervato ſigillo ſtrictiſſimo, rem totam Deo precibus commendare. At verò, ſi apparuit ſpes probabiliſſima de vita prolis, baptiſmi gratia eidem conferenda, utputa quia jam exſtitit ſatis matura, & partui propinqua, utique Mater tenebatur infamiam poſtponere ſaluti ſpirituali prolis, velut in ſimili caſu diximus *part. 1. Conf. 4. num. 18.* & *cum communi DD.* tradit la Croix *lib. 3.* 485

p. 1. n. 776. Quare si hoc Titia etiam post agnitam veritatem & obligationem suam noluisset facere, velut indisposita absolvi non potuisset.

486 Dixi: *Si post agnitam obligationem noluisset, &c.* Etenim si bona fide credidisset, se nequaquam obligari ad hanc sui ipsius manifestationem diffamatoriam, etiam non obstante periculo prolis, simúlque Confessarius prævidisset, nunquam fore, ut hoc eidem persuaderi valeat, meliùs utique fecisset omnino tacendo de hac obligatione, & Titiam bona fide confessam absolvendo, mittere ad cœlestem patriam, quàm sine absolutione mittere, vel saltem permittere, ut vadat in infernum, prout paulò superiùs *num.* 472. jam animadvertimus ex P. Sporer, & aliis DD.

CASUS SECUNDUS.

S*Empronia hactenus inhonestè vixerat cum aliquo Religioso exposito, cui propterea Confessarius mandavit, ut eadem peccata denuò confiteretur vel Superiori ejusdem Religiosi, vel saltem alteri ejus-*

dem

dem Monasterii Alumno; quod posterius etiam factum: At verò Religiosus iste inaudiens talia à suo Confratre perpetrata, illico demandavit Semproniæ, ut sibi hæc crimina extra Confessionem aperiret, complicémque nominaret, quatenus hunc ad suum Superiorem posset deferre, sicque infamiam S. Religioni inde imminentem præcludere. Quæritur jam 1. *an prior Confessarius justè obligârit Semproniam, ad eadem crimina denuò confitenda vel Superiori, vel alteri Religioso?* 2. *Utrum posterior Confessarius rectè egerit, postulando complicem nominari, sibique licentiam fieri extra Confessionem eadem crimina deferendi ad suum Superiorem.* 3. *Denique, an ad hoc Semproniam potuerit obligare?*

Resp. ad primum. Confessarius nullate- 487
nus potuit Semproniam obligare ad iteratam Confessionem eorundem peccatorum. Ratio est: quia secundùm *communissimam DD.* sententiam nemo tenetur (saltem per se loquendo) eadem peccata bis confiteri: ergo nec Sempronia ad id valuit obligari. Et dato etiam, quòd Confessarius tum saluti

animæ illius, tum etiam honori S. Religionis aliter prospicere non potuisset, vel potiùs non scivisset, satis certè fuisset obligare pœnitentem, ut vel Superiori, vel alteri Religioso ejusdem Monasterii, quasi genericè intimaret statum & consuetudinem illam pessimam alterius expositi, absque eo, ut omnia sua peccata singillatim, ac specificè denuò enarret: Profectò tali manifestatione nec Superior indiget, ut honori suæ Religionis consulat in simili casu: ergo nè quidem per accidens Sempronia obligari potuit ad iteratam & specificam confessionem suorum criminum, quam utique sinè gravi onere facere nunquam potuit. Unde Marchantius noster in suo *Tribunal. Tom. I. tr. 4. tit. 6. q. 6. Append. 2. Concl. 3. §. infero 3tiò.* ait, *horribili & nefando sacrilegio culpabiles esse, qui licentias & facultates loquendi, vel agendi de dictis in Confessione tum circa pœnitentem, tum circa tertiam personam extorquent, & harum licentiarum prætextu sacrilegè utuntur scientia accepta in Confessione ad corrigendos, immò & apud Superiores accusandi complices, & tertias personas.*

488 Resp. Jam ad 2dum. Posterior Confessarius non minùs imprudenter & peccaminosè egit, quàm prior, dum jussit eadem crimina extra Confessionem sibi manifestari,

ri , complicémque nominari , quatenus hunc posset ad Superiorem deferre. Ratio hujus facilè colligetur ex modò dictis: tum scilicet 1. quia nulla fuit necessitas omnia crimina extra Confessionem denuò revelandi, ideóque pœnitentem injustè gravavit; tum etiam quia maturiori deliberatione præmissa oportuisset priùs pensare, utrum Monasterium & Religio versarentur in tanto, támque certo ac evidenti periculo infamiæ, ut sinè denuntiatione huic præcaveri fuerit impossibile. Videatur Henno *de pœnit. disp.* 10. *q.* 5. *Concl.* 1. *&* 2.

489 Resp. ad 3tium. Etsi per se loquendo Sempronia non potuerit obligari ad manifestanda sua crimina extra Confessionem, vel ad dandam licentiam Confessario eadem manifestandi; suppositô tamen, quòd honori Religionis ac Monasterii aliter præcaveri non potuisset, potuit obligari saltem ad hoc, ut vel ipsa Superiorem accederet, vel Confessario daret licentiam rem & statum illius expositi genericè saltem intimandi Superiori, îdque non accusationis, vel vindictæ causâ, sed potiùs correctionis aut emendationis, & scandali vitandi. Ratio hujus responsionis est: quia ordinata charitas dictat, bonum totius communitatis præferendum esse bono famæ alicujus ho-

minis privati , aliisve incommodis non adeò gravibus: atqui obligatio, vel personaliter Superiorem accedendi, vel ſaltem Confeſſario dandi licentiam, rem & ſtatum expoſiti illius Religioſi quaſi genericè duntaxat deferendi Superiori, non videtur tam grave incommodum, ut huic poſtponi debuerit bonum Religionis, vel totius Monaſterii: ergo ſi aliter huic malo non potuiſſet remederi, Confeſſarius licitè impoſuiſſet hoc onus. Videatur de hoc Marchantius *loc. cit.* Gobat *tr.* 7. *num.* 249. vel Lugo *diſp.* 16. *ſect.* 8. *dub.* 12. *num.* 946.

490 Dictum tamen fuit: *Suppoſitô, quòd honori Religionis ac Monaſterii aliter præcaveri non potuiſſet.* Etenim in hoc caſu vel maximè etiam attendendum fuit, an non detur fraternæ correctioni locus, priùs quàm res denunciaretur Superiori; id enim exigit præceptum fraternæ correctionis à Chriſto ipſo præſcriptum *Matth.* 18. Cui per inſtitutionem hujus Sacramenti nullatenus præjudicare voluiſſe credendum eſt. Meô judicio haud ineptè ageret talis Religioſus, ſi cum bona venia complicis pœnitentis alterum ſuum Confratrem errantem partim obſecrando, partim etiam increpando, opportunè ac importunè inſtando hortaretur ad reſipiſcendum, & ſi noluerit, minitaretur

retur eidem graviora incommoda, confusiones publicas, depositionem ab officio &c. Quòdsi Confessarius non libenter vellet scribendo prodere se ipsum, expediat litteras illas suppresso suo nomine, velut à quodam bono & sincero amico missas. Juvabit insuper persuadere Semproniæ, ut post aliquot septimanas denuò redeat, relatura qualem effectum habuerit hæc admonitio. Et his demùm omnibus tentatis deliberet, sitnè res deferenda ad Superiorem, vel non?

CASUS TERTIUS.

CAjo Confessario tempore Paschali occurrit quidam Concubinarius, qui, etsi nullis rationibus adduci potuerit ad deserendam suam Concubinam, cujus amore se captum asseruit, nihilominus prætendebat schedulam testimonialem peractæ Confessionis Paschalis; quam tamen idem Confessarius absolutè negavit, sicut & ipsam Absolutionem. Non multò pòst idem Confessor audivit alios, de eodem pœnitente ceu homine scandaloso & concubinario notorio

terio discurrentes; quibus Cajus discursûs promovendi gratiâ reposuit: novi & ego, quòd talis sit: utinam tandem DEUS illum convertat. Quia verò Cajus hoc noverat ex sola Confessione sacramentali saltem inchoata, etsi alii non adverterint eum ex confessione loqui; hinc conscientiæ stimulis agitatus quærit 1. an memorata verba præcisè proferendo, egerit contra obligationem Sigilli sacramentalis. 2. An tuta conscientia licuerit pœnitenti negare testimonium peractæ Confessionis, seu schedulam Paschalem?

491 Resp. ad primum. Cajus hæc dicendo fregit Sigillum. Ratio est: quia dicere aliquod peccatum, specificè seu in individuo, cujus notitia habetur ex sola Confessione sacramentali, repugnat reverentiæ hujus Sacramenti, & juri ipsius pœnitentis, qui: si sciret, hoc à Confessario fieri posse impunè, meritò absterreretur à Confessione, & hôc ipso Sacramentum redderetur exosum: ergo hoc nullatenus licet. Nec refert, quòd alii non adverterint, Cajum loqui ex sola notitia Confessionis; nam per hoc solùm excluditur scandalum aliorum, minimè ve-

rò

rò injuria tum pœnitenti, tum etiam ipsi Sacramento principaliter irrogata, uti mox ostensum fuit: ergo &c. Videatur Laymann *lib.* 5. *tr.* 6. *c.* 14. *num.* 9. Gobat *tr.* 7. *n.* 801. La Croix *l.* 6. *p.* 2. *num.* 1962. *& seqq.*

Resp. ad 2dum. Si pœnitens adiit Confessarium verô animô confitendi, & quidem in loco publico, ubi omnibus aliis pœnitentibus dare solebat schedam, probabiliùs etiam huic tenebatur eam dare. Ità contra Tamburinum, & alios multos tenent Diana, Stoz *lib.* 2. *num.* 235. Illsung *tr.* 6. *d.* 6. *num* 258. aliique plures. Ratio est: quia in his circumstantiis negare schedam, idem esset, ac indirectè dicere, pœnitentem non esse ritè confessum, nec dispositum, aut absolutum. Quocirca tamen rectè monet Sporer, nunquam esse scribendum, quòd pœnitens *sit absolutus*, sed solùm, quòd *sit sacramentaliter Confessus*; hoc enim cum veritate semper poterit testari Confessarius: neque per hoc cooperatur peccato pœnitentis, aut indignæ susceptioni Evchanstiæ, nam ab utroque debet illum potiùs dehortari; quô factô si nihilominus accedat ad S. Communionem, Confessarius censebitur solùm permissivè se habere ad hujusmodi peccata, quippe quæ hic & nunc aliter impedire nequit. 492

493 Dictum fuit rursus: Si pœnitens adiit Confessarium verô animô confitendi &c. Etenim si venisset animô duntaxat simulatô, utputa vel pœnæ vel solùm infamiæ vitandæ causâ &c non tenebatur Confessarius eidem dare testimonium peractæ Confessionis. Neque in hoc erat periculum frangendi sigillum, quippe quod secundùm dicta oritur ex sola Confessione sacramentali; qualem non facit, qui animô simulato tantùm venit ad Confessionem: ergo &c. Cavendum tamen esset, ne alii id advertentes inde scandalizentur, & arguant, Confessarium fregisse sigillum, utpote ignorantes, pœnitentem animô ficto duntaxat accessisse sacrum tribunal.

Dices adhuc: Sed quid cum tali pœnitente indisposito agendum foret in hac nostra Archi-Diœcesi Salisburgensi, ubi Confessarius de Mandato Reverendissimi Consistorii schedulam impressam subscribere & scripto testari debet, *se pœnitenti Sacramentum pœnitentiæ administrâsse?*

494 Resp. Certum esse debet, quòd Confessarius subscribendo testari nequeat, se administrâsse Sacramentum pœnitentiæ huic pœnitenti, utpote quem velut indispositum supponitur non absolvisse; nam mentire-

tur

tur dando hujusmodi teſtimonium. Quare ſi talis ſimulatus pœnitens confiteatur in loco privato, ubi nullus mortalium id advertere aut ſcandalizari poteſt, eidem ſcheda Confeſſionis abſolutè & rotundè eſt deneganda: quo caſu ſuppoſito probabiliſſimam judico opinionem Bonacinæ, Lugonis, Sporer *n.* 840. & aliorum, aſſerentium hujusmodi pœnitenti indiſpoſito teſtimonium peractæ Confeſſionis negari poſſe: & certè in his circumſtantiis nullo jure prætendere poteſt teſtimonium de abſolutione ſibi data, ſeu adminiſtrato Sacramento pœnitentiæ.

At verò, quando pœnitens etiam fictus publicè in tali loco, ubi aliis omnibus ſcheda Confeſſionis tradi ſolet ac debet, confitetur, res hæc difficultate non caret, ob periculum ſcandalizandi circumſtantes. Ego (ſalvo meliori judicio) cenſeo, hujusmodi homini mox in confeſſionali intimandum eſſe, ut abeat ſinè ſtrepitu, & nî velit ſe diſponere ad abſolutionem validè percipiendam, nullatenus prætendat teſtimonium de adminiſtrato ſibi Sacramento Pœnitentiæ, quippe quod ſalvâ conſcientia dari nunquam poterit in hoc ſtatu. Quodſi his non obſtantibns coram aliis publicè prætendat ſchedam dari ſolitam, Confeſſarius eidem

dem permittat, ut ſchedulam impreſſam ſibi tollat, ſed vel non ſubſcribat ſuum nomen, multò minùs quòd illum abſolverit, vel certè non debet inſcribere nomen ipſius confeſſi, ſed locô hujus poterit inſcribere nomen alterius, quem jam abſolvit. Et certè ſi quam proſtitutionem aut infamiam pœnitens pateretur in tali caſu, eam non Confeſſario, ſed ſuæ indiſpoſitioni culpabili, & pertinaci importunitati debebit imputare, veluti rectè advertunt Buſenbaum *c. 3. Reſp.* 1. *num.* 4. Sporer *loc. cit.* & alii.

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

495 COlliges ex hactenus dictis 1. In praxi ſemper ſequendas eſſe illas opiniones, quæ magis favent Sigillo. Ratio eſt: quia, hoc magis removet à peccato; nam oppoſitæ opiniones plerúmque exponent Confeſſarium periculo ſcandali, aut certè periculo impingendi, & lædendi ſigillum naturale: ergo cùm aliunde notum ſit, ſemper eſſe magis inclinandum & favendum cauſæ piæ, etiam hîc non oportet facilè recedere. Diana, Stoz *lib.* 2. *num.* 205. La Croix *num.* 1945.

Col-

Colliges 2.dò. Sigillum duobus modis, 496
ſcilicet 1. directè, & 2. indirectè frangi poſſe. Ratio clara eſt: quia peccata pœnitentis non tantùm expreſſis verbis poſſunt revelari (quod iniquiſſimum foret, & directa fractio ſigilli) ſed etiam factis vel operibus; quod eſt indirectè frangere Sigillum: id quod ſatis innuitur *cap. omnis utriusque ſexûs*, ſuprà *num.* 478. recitato, ubi cavetur, ne Sacerdos *verbo aut facto* ullatenus prodat peccata pœnitentis. Videatur Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *diſp.* 8. *num.* 22.

Colliges hinc 3tiò. Confeſſarium (du- 497
plici ſemper peccato) frangere Sigillum 1. Si nimis ſtrepitosè & altè pœnitentem examinet, vel reprehendat illum ità, ut ab aliis circumſtantibus id poſſit notari: quâ ratione jàm ſuperiùs *à num.* 148. dictum fuit, hujusmôdi periculum excuſare ab integritate materiali Confeſſionis. 2. Frangit indirectè Sigillum Confeſſarius, ſi pro peccatis merè occultis injungat pœnitentiam publicè peragendam, & quidem gravem. De quo vide dicta ſuperiùs *Confer.* 9. *num.* 236. & 238. 3. Si de aliqua communitate non adeò magna dicat, in ea committi hæc & hæc crimina &c. 4. Si dicat, ſe huic aut illi pœnitenti in particulari dictâſſe magnam pœnitentiam v. g. roſarium, jejunium &c. 5. Si

dicat,

dicat, v. g. Petrum sibi tot ac tot horis, aut diebus subsequentibus fuisse confessum &c. nisi ab aliis tanto tempore confitens fuisset visus &c. 6. Si dicat se non absolvisse v. g. Petrum aliis notum. 7. Si ex duobus aut pluribus sibi Confessis unum singulariter laudando & extollendo dicat, eum nunquam graviter peccâsse, aut gratiam in baptismate susceptam nunquam perdidisse &c. Quia hôc ipso videtur indirectè & tacitè innuere, alios sibi Confessos non esse tales. Esto etiam Confessarius id solùm dixisset præscindendo ab aliis, quorum conscientias non habet plenè sibi perspectas, nihilominus fatendum est, hujusmodi discursus malè in aliorum auribus sonare, proptereáque abstinendum esse ab illis. 8. Lædit insuper Sigillum Confessarius, si pœnitentem, quem ex sola confessione novit indispositum, vel etiam non satis instructum sive per se, sive etiam per alium removeat à scamno Communicantium, ne inter alios sacrô pabulo reficiatur, prout ego alicubi factum fuisse scio. 9. Item si extra Confessionem cum pœnitente de peccatis confessis loquatur sinè ipsius licentia etiam implicitè data; quam tamen censetur dedisse, quando cum Confessario extra Confessionem incipit discursum de peccatis confessis, vel desuper consulit,

aut

aut petit instrui, &c. Etsi juxta probabilissimam doctrinam non lædatur Sigillum sacramentale, si Confessarius immediatè post impertitam absolutionem pœnitenti adhuc existenti in confessionali det consilium aut admonitionem de emendanda vita, fugienda occasione &c. Quia censetur per hæc complere judicium sacramentale. Similiter licitum est in actu Confessionis loqui cum pœnitente de peccatis jam pridem depositis, quando Confessarius prudenter judicat, hoc esse necessarium ad intelligendum præsentem statum, prout subinde fieri oportet cum consuetudinariis, & aliis, de quibus suspicari licet, quòd in occasione proxima peccandi versentur. 10. Violatur insuper Sigillum sacramentale, quando Confessarius pœnitentem coram aliis interrogat, vel (prout fieri potest apud moribundos) adhortando acclamat, ut de suis *peccatis gravissimis* doleat, vel, ut doleat, quòd Dominum DEUM suum tam *graviter* offenderit, prout ego aliquando audivi quendam Zelotem, moribundo taliter acclamantem, &c.Ità *communissimè* sentiunt DD. Mastrius, Bosco, Stoz, Gobat, Babenstuber, Clericatus *de pœnit. decis.* 49. *num.* 10.

Dices.

Dices. Ergone pœnitenti publicè accedenti administranda est S. Evchariſtia, etſi Sacerdos ex ſola Confeſſione certò ſciat eum eſſe indiſpoſitum & indignum?

498 Reſp. Si ſupponatur publicè in Eccleſia cum aliis accedere ad ſacram menſam, certum & exploratum habetur ab omnibus, ſinè ſacrilegio eidem negari non poſſe Evchariſtiam, niſi eſſet publicus peccator ità, ut conſtet aliis, quòd ſit indignus; tali enim ſinè ſcandalo adminiſtrari non poſſet ſacrum pabulum.

At verò, quando peccator occultus, re vera tamen indignus, à ſolo Confeſſario Sacerdote, nemine alio præſente (quod certè, rariſſimè continget) petit Sacramentum Euchariſtiæ, cenſet Illſung *tr. 6. diſp. 6. n. 254.* illud & poſſe, & debere negari, eô quòd irrationabiliter hoc prætendat prò illo ſtatu. Neque ex hoc Confeſſio poſſit reddi odioſa fidelibus, tametſi ſcirent id impunè fieri poſſe à Confeſſario, præſertim cùm ipſusmet pœnitens teneatur abſtinere à peccato, ſeu ſacrilega communione: pro hac opinione refertur S. Thomas, D. Bonaventura, aliique graviſſimi DD. Nihilominus ego cum P. Claudio la Croix. *Lib. 6. p. 2. num.* 1974. aliisque pluribus cenſeo pro-

probabilius, id esse contra intentionem Christi, & contra immunitatem Sigilli sacramentalis. Ratio est: quia Confessarius ipsô facto quodammodo objiceret & exprobraret pœnitenti suum peccatum: at hoc Christus noluit fieri extra Confessionem: ergo. Certè ipsusmet Illsung *loc. cit. num.* 258. fatetur, non esse licitum pœnitenti soli, esto nullus mortalium advertat, peccata confessa exprobrari verbis, vel aliâ actione, etsi Confessarius per hoc intenderet emendationem; vel solùm impedire peccatum, quod ipse per se teneretur evitare: quare ergo ex hoc fine liceret Eucharistiam eidem negare?

Colliges 4tò, periculo frangendi Sigillum sese exponere illos confessarios, qui de suis pœnitentibus ità incautè loquuntur, ut alii audientes ex combinatione circumstantiarum possint venire in notitiam alicujus personæ determinatæ; veluti fieri potest 1. si Confessarius dicat v. g. primus pœnitens mihi confessus fuit adulter, vel fuit Concubinarius &c. 2. Si dicat: hodie, vel hac aut illa die &c. confessi sunt mihi tres Clerici, è quibus unus satis gravem deposuit sarcinam &c. Item 3. si dicat Confessarius: hodie me unus pœnitens multùm detinuit, eò quòd habuerit intricatissimam conscien- 499

tiam, vel multa, eáque gravia peccata &c. In his, inquam, & similibus loquendi modis est periculum frangendi Sigillum: quid si enim ex pòst factò immemor priorum dictorum coram aliis referat, quisnam fuerit primò sibi confessus? Quid si alii aliunde id nôssent? Quid si vidissent illos Clericos confessos, & ex illis unum aut alterum moribus innocentissimum scirent aliunde v. g. ex Confessione, aut familiariori conversatione cum ipsis? Quid denique, si hodie notâssent illam personam, quæ tamdiu Confessarium illum detinuit? Nunquid illico venirent in notitiam peccatorum gravium confessorum? Ergò cum talis modus loquendi habeat annexum periculum agendi contra Sigillum sacramentale, semper ab eo abstinendum, & cane pejus ac angue fugiendus est, veluti rectè notant Gobat *cit. n.* 820. la Croix *n.* 1964.

500 Colliges 5tò, coram hominibus sæcularibus, præsertim rudioribus, & rem minùs intelligentibus, nunquam esse discurrendum de peccatis in Confessione auditis, vel si ipsimet hujusmodi discursum incipiant, ab eo quantocyus abstrahendum vel abrumpendum esse. Ratio est: quia hujusmodi hominibus de facili præberi potest scandalum, qui hôc ipso, quòd audiant

Sacer-

Sacerdotem loquentem de sibi confessis, putant eum frangere Sigillum, proptereáque absterrentur à Confessione, veluti jam superiùs *Conferentia. 6. num.* 154. Casu vero & non ficto narravimus. Dictum tamen fuit, *coram rudioribus & rem minùs intelligentibus* nihil discurrendum esse &c. Nam apud prudentes ac doctos non est tantum periculum scandali, tametsi ne quidem coram istis aliquid de auditis in Confessione sit propalandum sine verè gravi causa, utputa ad dandam, vel etiam ab alio capiendam instructionem aut consilium; quo quidem casu convenit, ut Confessarius quantum potest, abstrahat, à circumstantiis particularibus non necessario exprimendis, neque dicat, sibi hunc vel illum casum obtigisse, sed potiùs quærat: quidnam agendum, si hic casus contingeret? Ità Fornarius *cap.* 3. apud Gobat *Theolog. exper. tr.* 7. *n.* 816.

Dices adhuc. Sed quid agendum, vel respondendum, si interrogetur Confessarius de aliqua persona privatim, an hoc vel illud peccatum fuerit confessa?

Resp. Consultissimum est, ut paucis se 501 expediat, respondendo: *Fecit pœnitens, quod suum, & ego quod meum erat.* Quin etiam casu quo interrogans ulteriùs instaret,

quærendo de aliquo peccato confeſſo, poſſet Confeſſarius tutâ conſcientia etiam cum juramento negare, ſe aliquid ſcire de hoc vel illo crimine (modò ex tali reſponſione alii non concludant, pœnitentem ſacrilegè fuiſſe confeſſum) intelligendo ſemper cum reſtrictione mentali, in hoc caſu vel maximè permiſſa: *Nihil ſcio ſcientiâ tibi communicabili*, quam ſolam interrogans poteſt prætendere: hoc autem ſemper dici poteſt cum veritate, eſto Confeſſarius notitiâ ſacramentali, ideóque incommunicabili illud optimè noverit. Vel denique dicat: Sacrilega eſt hæc tua interrogatio, ad quam non, niſi ſacrilegè reſponderem, & ideo non habeo, quod tibi dicam. Vide Boſco *de Miniſtro pænit. diſp.* 8. *ſect.* 7. *n.* 30. Sporer *Theolog. Sacram. part.* 3. *num.* 817. Lugo *ſect.* 3. Diana *p.* 5. *tr.* 11. *reſol.* 43.

CON-

CONFERENTIA VIGESIMA.

De

Iis, qui tenentur ad Sigillum ſacramentale, & quô modo liceat uti notitia ex ſola Confeſſione comparata.

SUMMARIUM.

502. Quinam obligentur ad ſervandum Sigillum ſacramentale?

503. An etiam ille, qui peccata alterius in charta annotata legit?

504. Pœnitens an teneatur ad ſervandum Sigillum?

505. Et quid, ſi in Confeſſionali ſolicitetur ad peccandum?

506. & 507. An ſit licitum uti notitia ex ſola Confeſſione comparata?

508. Quasnam pœnas incurrat Confeſſarius violando Sigillum?

509. His tamen affici neutiquam debet, niſi fuerit convictus & confeſſus crimen.

510. Reſolvitur Caſus I. de quadam perſona, quæ Religioſum Confeſſarium apud Superiorem iniquiſſimè & mendosè accuſaverat de crimine ſolicitationis.

511. Quænam Superiori id audienti fuerint obſervanda?

512. Et quidnam agendum fuerit alteri Confeſſario, cui facta fuit hanc iniquiſſimam & falſiſſimam delationem.

513. Onus revocandi & restituendi famam locô talis personæ, non debet de facili in se suscipere Confessarius

514. Resolvitur Casus II. de Sacerdote ex Confessione percipiente, famulam in sua domo à suo procô fuisse imprægnatam, cui propterea licitè præcepit in actu Confessionis, ut è domo sua discederet sponte.

515. Qua tamen postea non abeunte, debet se gerere, ac si de hoc nihil omnino audivisset, aut mandâsset in Confessione.

516. An tali Sacerdoti liceat deinceps diligentiùs custodire & occludere domum, vel invigilare eidem suæ famulæ, controvertunt DD.

517. Probabiliùs videtur id non esse licitum vi solius notitiæ ex Confessione haustæ.

518. Resolvitur Casus III. De quodam Sacrista, qui sub crepusculum advertens, sagam suo Confessionali appropinquare, subitò surrexit, & alios quoque Confessarios surgere faciens, conclusit januas Ecclesiæ.

519. Qui, si sagam ex sola Confessione Sacramentali novit, probabiliùs illicitè egit, tametsi nec saga, neque alii adverterint, id esse factum vi solius notitiæ sacramentalis;

520. Quod confirmatur ex Decreto Clementis VIII. prohibentis, ne Superiores Regulares ad gubernationem exteriorem utantur notitia comparata ex Confessione suorum subditorum.

521. Præter Confessarium etiam ille tenetur ad Sigillum Sacramentale, qui præter, vel contra voluntatem confitentis peccata ipsius intellexit.

522. Secus dicendum foret, si pœnitens sponte sua eadem peccata manifestâsset aliis

523. Confessarius licitè utitur notitia Confessionis ad propriam instructionem & cautelam, modò id faciat sinè gravamine pœnitentis.

§. I.

Præmittuntur, & breviter resolvuntur Quæsita, scitu necessaria ad debitè resolvendos Casus practicos de usu notitiæ ex sola Confessione comparatæ.

QUæres primò, quinam obligentur ad servandum Sigillum? 502

Resp. Præter Confessarium, qui Sigillo Confessionis principaliter ac primariò tenetur, obligantur insuper omnes illi, ad quos notitia sacramentalis Confessionis immediatè pervenit, vel etiam mediatè, utputa 1. adstantes confessionali, & præter intentionem pœnitentis peccata audientes &c. 2. Interpres, quo mediante facta fuit Confessio. 3. Ille, cui pœnitens bona fide confessus fuit, existimans illum esse Confessarium legitimum, esto re vera talis non sit. 4. Item Superiores à quibus postulata fuit licentia absolvendi à casibus reservatis, sicut & 5. alii viri docti à Confessa-

rio super peccatis, & statu pœnitentis consulti, casu quo per accidens venissent in notitiam talis pœnitentis. Ità post *Scotum* 4. *d.* 21. & alios Reiffenstuel *Theol. Moral. tr.* 14. *dist.* 9. *n.* 36.

Quæres 2dò, utrum etiam ille teneatur ad servandum Sigillum sacramentale, qui peccata alterius memoriæ causâ in charta annotata reperit & legit?

503 Resp. Multi id affirmant; ducti hac ratione: quia illa scriptura est quædam quasi internuncia peccatorum, & re ipsa vel est inchoata confessio, vel Confessionem jam factam gerens: ergo quisquis eam repertam legit, tenetur ad Sigillum sacramentale; quemadmodum tenetur, qui alterius sui amici non valentis scribere Confessionem scriptô excipit. Hôc tamen non obstante multi alii probabilissimè negant, talem teneri Sigillo sacramentali, licèt fateantur quemlibet gravissimè obligari ad non legendam Confessionem alterius, vel si jam legit, ad servandum de iis Sigillum naturale, vi cujus quivis tenetur ad non diffamandum proximum injustè. Ita Navarrus, Sotus, Laymann *l.* 5. *tr.* 6. *c.* 14. *num.* 19. Sporer *num.* 858. Reiffenstuel *cit. num.* 37. Ratio autem hujus resolutionis negativæ datur

hæc:

hæc: quia obligatio Sigilli ſacramentalis oritur ex ſola Confeſſione ſacramentali: atqui talis Scriptura non eſt confeſſio, nequidem inchoata, ſed ſolùm continet materiam præparatam ad faciendam Confeſſionem: ergo &c. Aliter diſcurrendum foret, ſi quis hujusmodi ſcripturam legeret, quando vel pœnitens eam actu prælegit Confeſſario, aut quando ſibi porrectam Confeſſarius ipſe legit, vel denique ſi hic ſive caſu eam amittendo, aut etiam illicito modô ex profeſſo alteri donando communicaret &c. quia tunc eam legens teneretur ad ſervandum Sigillum ſacramentale; ſiquidem manifeſtatio facta per ſcripturam Sacerdoti in ordine ad obtinendam abſolutionem ſacramentalem, eſt veriſſima Confeſſio ſacramentalis, ideóque parit obligationem Sigilli; veluti tradunt Laymann & Sporer *ll. citt.*

Quæres 3tiò, utrum etiam pœnitens teneatur ſub Sigillo conſervare ea, quæ à Confeſſario dicta audivit?

Reſp. Quòd non. Ita Gobat *tr.* 7. *n.* 862. 504
Laymann *cit. n.* 20. Babenſtuber *tr.* 8. *p.* 6. *diſp.* 6. *art.* 5. *n* 23. Ratio eſt: Quia obligatio Sigilli ſacramentalis oritur duntaxat ex confeſſione pœnitentis, & in hujus favorem introducta fuit à Chriſto: at, quæ Confeſſarius loquitur, non ſunt Confeſſio pœnitentis: Immò tametſi de peccatis ipſius

pœnitentis loqueretur, posset tamen pœnitens renunciando suo favori ac famæ ea aliis propalare, præsertim occurrente aliqua causa honesta: ergo non obligatur ad hæc reticenda & conservanda sub Sigillo sacramentali: etsi omnes DD. fateantur, eum vi legis naturalis constringi, ne aliquid de auditis à Confessario in Confessione postea revelet, quô vel se ipsum sinè justa causa infamare, vel etiam famæ, aut bonæ existimationi ipsius Confessarii detrahere posset.

505 Excipiunt rursus iidem DD. *nisi Confessarius* (horribili utique sacrilegio) *pœnitentem, sive marem, sive fœminam in confessionali solicitásset ad turpe vitium, in materia scilicet luxuria &c.* quia pœnitens in tali casu teneretur Confessarium illum denunciare, vel Officio sacræ inquisitionis, vel, ubi hæc non viget, Ordinario suo, scilicet Episcopo. Ità statuit Gregorius XV. *Anno* 1622. 30. *Augusti* Bullâ: *Universi Dominici gregis &c. ubi* §. 4. ità loquitur: *Statuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes & singuli Sacerdotes* (Sæculares & Regulares, tam exempti quàm non exempti) *qui personas, quæcunque illæ sint, ad inhonesta, sive inter se, sive cum aliis quomodolibet perpetranda, in actu sacramentalis Confessionis, sive antè vel pòst immediatè, seu occasione vel prætextu Confessionis hujusmodi, etiam ipsa Confessione*

ne non secuta, sive extra occasionem Confessionis in Confessionario, aut in loco quocunque, ubi Confessiones sacramentales audiuntur, seu ad Confessionem audiendam electo, simulantes ibidem Confessiones audire, solicitare, vel provocare tentaverint: aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint, in Officio Sanctæ Inquisitionis severissimè puniantur &c. Denique § 7. mandat idem Pontifex omnibus Confessariis, ut suos pœnitentes, quos noverint fuisse ab aliis solicitatos, moneant de obligatione denunciandi solicitantes Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis: *Quodsi hoc Officium intermiserint, vel pœnitentes docuerint, non teneri ad denunciandum Confessarios solicitantes, seu tractantes, ut suprà dictum, iidem locorum Ordinarii & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant.* Unde liquet, satis tutum non esse, asserere simpliciter, quòd hæc constitutio in Germania non obliget, præsertim cùm etiam Alexander VII. damnârit sequentes duas Propositiones; quarum prima *num. VI.* ità sonat: *Confessarius, qui in Sacramentali Confessione tribuit pœnitenti chartam postea legendam, in qua ad Venerem incitat, non censetur solicitâsse in Confessione, ac proinde non est denunciandus.* Altera *n. VII. Modus evadendi obligationem denunciandæ solicitationis est, si solicitatus confiteatur cum solicitante, hic potest*

ipsum

ipsum absolvere absque onere denunciandi: Etsi pariter haud ignorem, multos DD. Germanos, nominatim Sporer, & Gobat *tr. 7. n.* 577. non contradicente la Croix, docere, Decreta illa Pontificia *in plerisque Germania Episcopatibus* non esse usu recepta.

Et Viva *ad proposit.* 5. *ac 6tam ab Alexandro VII.* damnatas, etiamnum probabile censet v. g. fœminam excusari à denunciando solicitantem, si grave malum inde timeat, aut si ea proximè eventura probabiliter credat suis consanguineis, aut affinibus usque ad 4tum gradum. Vide Viva *ad propos.* 5. *num.* 11.

Quæres 4tò, utrum Confessario aliquando liceat uti notitiâ ex sola Confessione comparata?

506 Resp. Notitia ex sola Confessione comparata (sinè speciali, voluntaria, libera & expressa licentia pœnitentis; de qua suprà *n.* 482.) nunquam licet uti sic, ut alii possint advertere, pœnitentem hoc vel illud peccatum incidisse, aut grave peccatum fuisse Confessum &c. Immò neque præfatâ notitiâ licitum est uti sic, ut solus pœnitens illud advertens, inde cogatur subire aliquam confusionem, damnum, aliúdve gravamen. Ità sanè *communissimè* DD. Henno *de pœnit. disp.* 10. *q.* 6. *Concl.* 1. Kreslinger *in Addit. ad tr.* 14. *dist.* 9. *Theol. Moral.*

Moral. P. Reiffenstuel. post. n. 33. la Croix *n.* 1977. Ratio autem generalis est illa jam superiùs insinuata; quia aliàs Confessio fidelibus meritò redderetur odiosa ac formidabilis, non sinè maximo animarum detrimento; quod Christus ceu Auctor hujus Sacramenti certò nunquam intendit. Hinc Innocentius XI. in Congregatione generali universalis Inquisitionis expresse inhibuit, ne Confessarii utantur scientia Confessionis cum aliquo gravamine pœnitentis, etsi abesset violatio Sigilli; immò verò tametsi majus gravamen ex non usu, quàm ex usu talis scientiæ pœnitenti secuturum prævideatur: ergo non licet &c. Videatur la Croix *loc. cit.*

Dictum tamen fuit: *Si pœnitens inde cogeretur subire aliquod gravamen, damnum, vel confusionem &c.* Non enim illicitum est uti tali notitia, etiam extra Confessionem &c, quando pœnitens vel omnino non advertit Confessarium illâ uti; vel si etiam illud advertat, inde tamen nullum prorsus gravamen, sed potiùs favorem ac commodum sentit. Qua ratione communissimè tenent DD. uti videre est apud Sporer *Theolog. Sacr. p. 3. num.* 865. & alios jam citt. licitum esse Confessario, pœnitenti, quem ex confessione novit verè pauperem, dare eleemosynam, vel etiam abstinere à verbis aut factis, 507

qui-

quibus novit pœnitentem fuisse provocatum ad iracundiam aut indignationem &c.

Quæres 5tò, quasnam pœnas Confessarius sigillifragus incurrat?

508 Resp. Vi antiquorum Canonum Confessarius convictus de hoc delicto debebat deponi, & ad peregrinationem perpetuam condemnari *c. Sacerdos. de pœnit. dist.* 6. Verùm quia hæc pœnitentia videbatur cedere in dedecus ordinis Sacerdotalis, hinc à Concilio Lateranensi sub Innocentio III. *c. omnis utriusque sexûs &c. de pœnit. & remiss.* commutata fuit in aliam, scilicet hanc, ut sigillifragus detrudatur in Monasterium, ibidem totâ vita sua arctam pœnitentiam acturus. Quin etiam ubi talis fractio Sigilli contigisset cum magnis scandalis, aliisve detrimentis notabilibus pœnitenti inde emersis, iniquus Confessarius esset degradandus, ac brachio sæculari tradendus, puniendúsque morte corporali, prout olim factum fuisse Venetiis, testatur Felicianus *de degradatione cap.* 14. apud Gobat *Quin tr. 5. c. 42. n.* 183. & Clericatum *decis.* 49. *n.* 18. & 19. quos Vide, si placet.

509 Dixi: *Confessarius convictus &c. de delicto.* Nefas quippe foret, omni juri & æquitati contrarium, hujusmodi pœnis animadvertere

tere

tere in Confessarium non satis convictum, immò & confessum de crimine, prout ex casibus mox proponendis ampliùs colligetur. Cæterùm quo modô Episcopus vel Judex Ecclesiasticus debeat procedere ad formandum processum contra hujusmodi Confessarium querelatum, & diffamatum de hoc crimine, videri potest apud Doctores mox citatos: neque enim meæ intentionis aut fori mei est, paucis hisce pagellis Episcopos, vel Judices Ecclesiasticos instruere, sed Tyrones duntaxat Confessarios minùs expertos in praxi. Illud solùm cum Gobat *in Quinario tr. 5. c. 42. sect. 7. n. 181. & seqq.* & Clericato *loc. cit.* breviter adnotare libuit, quòd scilicet Judex Ecclesiasticus, volens formare processum in hac causa, ante omnia debeat à pœnitente petere, & obtinere licentiam inquirendi, & testes examinandi &c. ità, ut si non præcedat dicta licentia, & testes id deponant in judicio, ac Confessarius hoc ipsum fateatur, totus processus sit nullus, neque ex eo Confessarius possit puniri, veluti ostendunt Menochius, Baldus, Gomezius, quos refert & sequitur Dicastillo *de pœnit. disp. 12. num. 60.*

†

§. II.

§. II.

Proponuntur, & breviter resolvuntur Casus practici, de usu notitiæ, ex sola Confessione acquisitæ.

CASUS PRIMUS.

Titia à quodam Confessario Religioso se graviter offensam existimans, vindicandi ergò ficta infirmitate in lectum decubuit, dictúmque Religiosum Confessionis causâ ad se vocari fecit; qui etiam nil mali suspicans, mox comparuit. Non multò post Titia è lecto surgens adivit Superiorem Monasterii, & Religiosum illum effronter accusando mendaciter dictitavit, se ab eodem nuper Confessionis causâ vocato fuisse solicitatam ad turpissimum carnis flagitium. Tandem conscientiæ stimulis adacta venit ad alium quendam tertium Confessarium, & sese de hac iniquissima diffamatione dolenter accusavit. Jam quæritur 1. quidnam Superiori, audita hac delatione Titiæ? & 2. quidnam 3tio illi Confessario audita hac Confessione fuerit agendum?

Resp.

Resp. ad primum. Superior audiens hujusmodi delationem, non debet esse nimiùm facilis in credendo mulierculæ, immò nec alteri Confessario ex sola mulierculæ assertione rem fortè deferenti, nisi aliunde contra diffamatum subditum exstarent indicia gravia. Ità Marchantius mox suprà relatus *Tom. 1. tr. 4. tit. 6. q. 6. Append. 2. Concl. 3.* quem sequitur Henno *ubi suprà q. 7. Concl. 2.* Ratio est: Quia hujusmodi mulierculæ nonnunquam tam vehementibus invidiæ ac vindictæ passionibus agitantur, ut nihil non moliantur perdendi, vel certè graviter affligendi causâ viros etiam Religiosos ac devotos, eò quòd suis inclinationibus eos invenerint contrarios, ait Henno *loc. cit.* Placet referre & alterum testem, sanè omni exceptione majorem, nostrum scilicet Marchantium, qui *loc. cit.* præclarè disserens de hac materia, fatur in hunc modum: *Ego ipse, qui hæc scribo, expertus sum, dum apud me, ubi Superior fui, à Confessariis etiam contra hunc ordinem ad me delatæ fuerunt querimoniæ contra aliquos innocuos subditos, quas filiæ quædam, quæ devotæ finguntur, in Confessione effutiverant cum licentia & facultate facta Confessariis suis, ut per illos denuntiarentur mihi: quas posteà falsas ipse in primis Confessarius deprehendens, ad me venit, deceptionem suam agniturus, & famam inno-* 510

euorum sacrilego Confessionis sacræ abusu sublatam restituturus. Ità Marchantius mox subjungens: *Fugite quaso pestem illam, non tantùm ut malorum originem, sed ut per se illicitam, & Christi institutioni contrariam &c.* Hujus testimonio & ego tantò faciliùs adstipulor, quantò certiùs compertum habeo, falsissimam accusationem in nostro hoc casu non fictam, sed factam esse: novi ego Superiorem cui, subditum qui delatus fuit, & personam, quæ posteà sua dicta revocavit.

511 Itaque in hoc casu delatrix à Superiore quàm cautissimè, & accuratissimè examinari debet, de tempore, loco, occasione, verbis, factis, aliisque circumstantiis, an scilicet in his non inveniatur aliqua contradictio: debet insuper priùs benè ponderatis tum personæ deferentis, tum ipsius etiam delati circumstantiis cum multa deliberatione rem coram DEO discutere & conferre: & siquidem delatio aliquam veritatis speciem præseferre videatur, non statim publicè coram aliis, sed potiùs in secreto examinandus est subditus delatus, tandémque, quod coram DEO justum, & tum bono animarum, tum etiam bono ipsius delati magis proficuum judicaverit, decernere. Videantur de hoc Kerckhove *in statuta generalia cap. 6. §. 2. à num. 113.* Rodriquez *Tom. 2. QQ. RR. q. 18. art. 1.*

Resp.

Reſp. Jam ad 2dum. Confeſſarius ille 512
tertius tenebatur Titiam obligare, ut coram
eodem Superiore (ſi tamen fieri poterat)
falſam ſuam delationem revocaret, ſive per
ſe, ſive per alium, idque verbis, vel ſal-
tem ſcriptis. Ratio eſt clara: quia omni
jure tenetur reſtituere bonum famæ injuſtè
ablatum, etiam cum æquali ſuo periculo dif-
famationis & confuſionis, ſecus enim velut
indiſpoſita & incapax abſolutionis, dimit-
tenda foret. Neque ſatisfaceret præcisè
apud Superiorem intercedendo, ne accuſa-
tum puniret: quia per hoc ſubditus non re-
cuperaret famam injuſtè ſibi ablatam. Ra-
tio autem hujus reſolutionis jam fuit inſinua-
ta: ſiquidem Confeſſarii vel maximè eſt,
attendere, ne indigno & indiſpoſito admi-
niſtret Sacramentum pœnitentiæ. Nec ſibi
timeat de fractione Sigilli per hoc, quòd
imponat & jubeat pœnitentem reſtituere
famam &c. non enim contra, ſed potiùs
juxta voluntatem Chriſti aget, declarando
eidem obligationem, cui jure naturali tene-
tur ſatisfacere, ſi tamen velit abſolvi vel ſal-
vari.

Quocirca benè notat Henno *cit. q. 5.* 513
Concl. 3. fin. Quòd Confeſſarius non de-
beat de facili hujuſmodi onus (revocandi
ſcilicet & reſtituendi famam) in ſe ſuſcipere,

etiamsi pœnitens illum enixè deprecetur; quia non desunt alii, qui id exequi possint: & ubi non videtur aliter, nisi per Confessarium ipsum id fieri posse, non debet is acquiescere, nisi pœnitens extra confessionem, immò etiam extra confessionale velit aperire rem, & (si tamen scribere sciat) dare schedulam in testimonium notitiæ extra confessionem adhibitæ, cum licentia eâ utendi, quantum necesse fuerit ad restituendam famam integrè.

CASUS SECUNDUS.

SEmpronius excepit Confessionem famulæ suæ inopinatò periculosè decumbentis, quæ inter alia candidè fatebatur, se tempore nocturno sæpissimè procum suum admisisse in domum sacerdotalem, & actu ab eo portare uterum; itémque de esculentis poculentis, aliísque utensilibus plurima eidem impendisse, non sinè magno conscientiæ suæ remorsu, & damno ejusdem Sacerdotis; qui audita hujuscemodi Confessione prorsus obstupuit, multùm solicitus, quâ via hinc evaderet violationem secreti sacramentalis, illinc verò præcluderet infamiam sibi certò imminen-

minentem, casu quo famula in domo sua pareret, simúlque alia damna ex occulta subtractione imminentia. Unde jam quæritur in hoc casu 1. *An* Sempronio *licuerit in ipso actu Confessionis præcipere famulæ, ut recuperata valetudine sponte abiret è sua domo sacerdotali, sibíque damna illata recompensaret?* 2. *Utrum posteà nolentem cedere è domo, licuerit expellere ad vitandam infamiam; vel etiam diligentiùs custodire domum, aliásque reculas, ne deinceps simile, vel omnino gravius damnum subire cogeretur?*

Resp. ad primum. Licuit Sempronio in ipso actu Confessionis famulam suam obligare, & præcipere, ut abiret è sua domo, ad avertenda & prævenienda scandala, itémque, ut sibi pro damnis ex occulta subtractione illatis satisfaceret: etsi charitas, fortè etiam periculum scandali vitandi, suadere videantur, ut quoad restitutionem mitiùs cum illa procedat, aut omnino condonet. Ratio hujus resolutionis facilè deducetur ex jam dictis: quia tantum abest, ut Sacerdos agat contra voluntatem aut institutionem Christi, vel etiam contra reverentiam hujus Sacramenti, sub ipso actu confessionis injungendo pœnitenti obligationem jure natu- 514

 rali,

rali debitam, etsi post seu extra Confessionem implendam, ut potiùs vi sui officii teneatur eidem talem injungere, & si eam detrectet, omnino negare absolutionem, ne hanc indisposito administret cum irreverentia Sacramenti, veluti proximè dictum fuit: atqui famula in nostro casu tenebatur abire è domo sacerdotali ad avertendam gravissimam infamiam, quæ sinè dubio in eam redundâsset, si in eadem diutiùs perseverans parturisset; similiter tenebatur ad compensanda damna Hero suo injusta subtractione illata: ergo &c. Et certè alius quicunque demum Confessarius id inaudiens, debuisset eam ad hoc obligare: quidni ergo Sempronius Confessarius potuisset id ipsum facere sine peccato? Unde prorsus non video, cur quidam insignis Doctor doceat, Confessarium frangere Sigillum, si famulo infideli in confessione præcipiat reddere clavem, aut sponte discedere, eò quòd talis jussio non sit actus spectans ad confessionem: nunquid enim ad confessionem vel maximè spectat, monere, immò & obligare pœnitentem (saltem per se loquendo) ad omne id præstandum, sinè quo non esset capax absolutionis? atqui famula in hoc casu nostro nolens restituere, vel discedere è domo sacerdotali, etsi posset, foret certò incapax absolutionis: ergo &c.

Resp.

Resp. ad 2dum. Si famula post recuperatam valetudinem noluit discedere è domo sacerdotali, & Sempronius de ipsius delictis non habuit notitiam aliunde extra confessionem, non licuit posteà eam propter hujusmodi delicta confessa domo ejicere, neque sponte discedenti compensationis ergò subtrahere mercedem, seu salarium debitum, immò nec propterea solitô austeriorem vultum exhibere. Ratio hujus jam suprà *num.* 506. data fuit: quia Confessario non licet extra confessionem uti notitiâ ex sola confessione comparata cum gravamine, damno, vel confusione pœnitentis: at, sine dubio famula confunderetur, si Sempronius eam vi solius notitiæ ex confessione adeptæ domo sua ejiceret, vel sponte discedere volenti salarium debitum subtraheret: ergo hoc non licet: Consequenter deberet se gerere, ac si prorsus nihil unquam de delictis famulæ audiisset, non obstante quocunque damno aut periculo infamiæ; quia multò majus foret periculum animarum saluti impendens ex fractione Sigilli, vel etiam ex hoc solùm, quòd homines scirent, aliquando licitum esse Sigillum frangere, aut aliam confusionem extra confessionale sibi irrogare ob delicta in confessione exposita, uti Doctores sanè *communiter* advertunt. 515

Dices: At nunquid licuisset saltem Sempronio nostro deinceps accuratiùs custodire res suas, aut domum serrare &c. ne infamis ille procus rursus intraret tempore nocturno?

516 Resp. In primis certum & exploratum haberi ab omnibus, hoc non esse licitum, si vel procus, vel alii domestici possint animadvertere, hujusmodi custodiam accuratiorem rerum domesticarum fieri ob confessionem famulæ. At verò supposito, quòd præter solam famulam confessam nemo alius prorsus id possit advertere, multi Doctores existimant illud haudquaquam illicitum esse; eò quòd Confessarius in hoc casu non exerceat aliquam actionem immediatè erga ipsum pœnitentem, sed solùm erga res suas meliùs custodiendas, ad quod, cùm aliunde jus habuerit, pœnitens nequit esse rationabiliter invitus, nec gravatè id ferre, præsertim cùm ipsemet sponte teneatur abstinere ab hujusmodi actibus, vel occasionibus.

517 Nihilominus mihi cum P. Marchantio, & aliis multò probabilius videtur, etiam hoc non vacare culpâ sacrilegii, ideòque nunquàm attentandum à Confessario. Ratio est: Quia hoc modô pœnitenti extra confes-

fessionale indicatur peccatum suum ex sola confessione notum: ergo fit revelatio Sigilli, vi cujus pœnitentiæ Sacramentum posset reddi exosum, contra mentem Christi Domini, qui ad evitandum hoc absurdum voluit, ne Confessarius extra confessionem vel cum ipso solo pœnitente unquam loqueretur de peccatis confessis. Qua de causa Congregatio Cardinalium universalis inquisitionis declaravit, usum notitiæ ex sola Confessione haustæ, cum gravamine pœnitentis omnino prohibendum esse, etsi aliud multò majus commodum ex non usu ipsi etiam pœnitenti aut aliis sequeretur. Vid. Viva *in Append. ad Propositiones damnatas* §. 6. *l.* 6. *p.* 2. la Croix *num.* 1970. & 1977. Henno *cit. quæst.* 6.

CASUS TERTIUS.

Cajus Confessarius noverat ex sola Confessione quandam personam, quæ ex instinctu diaboli (erat enim saga) assueverat circuire Confessionalia, ut Confessarios narrando spurcitias suas cum diabolo commissas induceret in tentationes, aut certè sacrilega Confessione quovis demum modo impetrata, eisdem remorsum conscientiæ infigeret? Quare cùm eam aliquando tempore vespertino suo Confessionario imminentem, immò jam proximè intraturam conspexisset, illico à sua sede surrexerat, & ne præfata persona alium fortè infestaret, aut molestaret, datô mox signo ad claudendas Ecclesiæ januas (erat enim Custos Ecclesiæ) omnes ac singulos Confessarios surgere fecit. Quæritur jam, an bene ac licitè?

518 Resp. Si Cajus Confessarius ex eadem confessione scivit, præfatam personam non animô confitendi, sed seducendi duntaxat, vel cum sacrilegio frustrandi Sacramentum, Confessarios convenire, haud illicitè egisset surgendo è confessionali, & excitato tumultu alios quoque provocando è suis sedibus,

bus, etsi forsitan persona illa potuisset animadvertere, totum illud suî causâ factum esse. Ratio est: quia hac ex suppositione non fecisset Confessionem sacramentalem, & per consequens inde nunquam potuisset oriri obligatio Sigilli sacramentalis: ergo his suppositis bene fecisset, surgendo, aliósque à periculo præservando. Cavendum nihilominus est, etiam in tali casu, ne alii advertant id fieri duntaxat propter hanc aut illam personam; tum quia aliàs eam posset injustè diffamare, aut certè periculo gravium suspicionum exponere; tum etiam quia alii hoc advertentes possent facilè scandalizari, credentes Confessarium frangere Sigillum, præsertim cùm ipsis non constet, id fieri ex confessione non sacramentali; veluti rectè monet Marchantius noster, aliique plures.

Dices: at quid, si persona illa nuper Cajum convenisset verô animô confitendi, etsi ob indispositionem sinè absolutione fuisset dimissa, licuisétne vi hujus notitiæ Cajo ad avertendum periculum tum proprium, tum reliquorum etiam, è Confessionario surgere, & excitare tumultum, ità tamen cautè, ut nec alii, nec ipsa hæc persona potuissent animadvertere, id esse factum ob notitiam peccatorum ex sola confesione sacramentali cognitorum.

Resp.

519 Resp. Non desunt Authores, asserentes id esse licitum; quibuscum etiam sentit Henno, modò Confessarius ità cautè se subducat, ut neque pœnitens, neque alii advertere valeant, illud fieri intuitu indispositionis ex sola confessione sacramentali cognitæ: quia, inquiunt, talis actio nequit Confessionem rationabiliter reddere invisam & odiosam, quandoquidem ex hac suppositione pœnitens nullum inde patiatur incommodum, nullam confusionem, nec aliud damnum. Non ausim improbare hanc opinionem, utpote & ratione & authoritate gravissimorum DD. suffultam.

Nihilominus cum P. Herincx aliisque censeo multò probabiliùs, id esse illicitum: esto enim nec pœnitens ipse nec alii advertant, Confessarium se subtrahere præcisè ob notitiam nuper in confessione comparatam, hôc ipso tamen quòd sciret, licitum esse Confessario ob solam confessionem deinceps se subducere, immò & alios provocare è suis sedilibus sacris, quando nemo advertet eum hoc facere ob confessionem &c. hôc ipso, inquam, confessio videri posset formidabilis, atque odiosa. Vide Babenstuber *tr. 8. part. 6. disp. 6. art. 5. num. 39.* Kresslinger *in Addit. ad tr. 14. dist. 9. post num. 29. Theol. Moral. P. Reiffenstuel.*

Con-

Confirmor ampliùs in hac mea opinione 520 ex illo famosissimo Decreto Clementis VIII. edito 26. *Maji annô* 1593. *Ubi Regularibus præcipit, ut tam Superiores pro tempore existentes, quàm Confessarii, qui posteà ad Superioris gradum fuerint promoti, caveant diligentissimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerint, ad externam gubernationem utantur.* Ex quo Viva, Herincx, Illsung, aliique satis communiter inferunt, non licere Superiori alicui, subdito votum seu suffragium negare ex eo, quòd illum vi confessionis noverit esse indignum ad tale officium: ídque verum ac certum existimant, etiamsi eligendus nunquam agnosceret, votum sibi esse denegatum propter indignitatem ex confessione notam: ergo similiter in nostro casu neutiquam licuisset Confessario surgere è confessionali, suppositô, quòd vitia hujus personæ non aliunde, quàm præcisè ex confessione sacramentali habuisset sibi perspecta: eadem quippe ratione, quâ Superiores Regularium prohibentur uti notitiâ solius confessionis, omnes alii Confessarii tenentur abstinere ab hujusmodi usu cum præjudicio, alióve quocunque demum gravamine pœnitentis, non necessariò connexo cum Confessione sacramentali. Et certè si pœnitens prævideret hujusmodi gravamen

ex

ex sola confessione sacramentali sibi imminens, excusaretur ab integritate materiali confessionis, ità,ut huic Confessario non teneretur similia peccata exponere: ergo evidens signum est, Christum noluisse, pœnitentem ejusmodi onere extrinseco confessionis gravari, ideóque noluisse Confessarium uti hujusmodi notitia sacramentali, tametsi nec pœnitens, nec alii id animadverterent. Videatur Herincx *p.* 4. *tr.* 4. *disp.* 8. *num.* 45. Viva *loc. cit.* Illsung *tr.* 6. *disp.* 6. *num.* 258. *& seqq.*

§. III.

Corollaria ex dictis inferenda.

521 COlliges ex hactenus dictis primò, præter Confessarium, & alios superiùs *num.* 502. relatos, ad Sigillum sacramentale teneri illos etiam, qui præter, vel contra voluntatem confitentis, sive dein casu, sive etiam ex industria, utpote stando prope confessionale & auscultando &c. ejusdem peccatum audivêre. Ità *communis DD.* Ratio est: quia talis notitia supponitur acquisita ex sola confessione sacramentali: atqui hac nunquam licet uti contra voluntatem pœnitentis: ergo &c. Neque incuria Sacer-

Sacerdotis, altiùs fortè quàm opportuiſſet clamantis aut loquentis, vel injuria aliorum adſtantium debet obeſſe Sacramento, quòd certè redderetur valdè odioſum, ſi notitiâ confeſſionis ità comparatâ uti liceret.

Dixi tamen: *Contra, aut præter voluntatem confitentis &c.* Etenim caſu quo ipſe pœnitens, ſive majoris confuſionis, ſive etiam conſilii causâ ante confeſſionem vel poſteà ſua peccata aliis ſponte revelaret, hi non tenerentur ad Sigillum ſacramentale, ſed duntaxat ad naturale, vi cujus unusquisque adſtringitur proximum ſuum coram aliis non diffamare ſinè juſta cauſa. Ratio autem eſt: quia enarratio vel revelatio peccatorum aliis facta, non fuit confeſſio ſacramentalis: ergo nullatenus potuit introducere obligationem Sigilli ſacramentalis. Vide Babenſtuber *tr.* 8. *diſp.* 6. *p.* 6. *a.* 5. *num.* 28. 522

Colliges 2dò. Confeſſarium licitè uti notitiâ ex confeſſione hauſta ad propriam ſuam directionem & inſtructionem, modò id fieri poſſit ſinè ullo gravamine pœnitentis. Hinc dum audit v. g. pœnitentem in hac vel illa occaſione fuiſſe expoſitum gravi periculo, aut omnino graviter fuiſſe lapſum &c. licitè ac prudenter ipſe effugiet & cavebit hujusmodi pericula, hanc vel illam 523

ſocie-

societatem, familiaritatem, domum, personam &c. Profectò experientiâ constat, Confessarios ex auditis in sacro tribunali discere civium mores &c. & consequenter modum, quô cum iisdem est conversandum: ergo licitè omninò ac prudenter hac notitia utuntur. Ratio autem fundamentalis est hæc: quia per hujusmodi notitiam nulli omnino mortalium præjudicatur, & hoc ipsô Sacramentum pœnitentiæ nullatenus odiosum, aut formidabile redditur. Sporer *Theol. Sacram. n.* 875. Babenstuber *cit. num.* 35.

Dices. Quidsi autem Confessarius ex sola confessione sacramentali resciat, sibi parari insidias vitæ, aut animæ, ità, ut moraliter certò prævideat ac credat, se lapsurum graviter, si denuò exciperet confessionem hujus aut illius personæ: poteritne in hoc casu subterfugere confessionale, aut se subtrahere?

524 Resp. Licitum hoc asserunt multi etiam insignissimi DD. ut si v. g. Sacerdos ex sola confessione agnoscat, sibi parari insidias in nemore, vel in hac aut illa domo &c. vel etiam vinum pro sacrificio subministrandum esse veneno infectum &c. possit sub alio prætextu non ingredi nemus, vel è domo non egredi, vel etiam abstinere à celebratione sacri, etiamsi pœnitens, aliive com-

complices suspicaturi, aut omnino sibi persuasuri credantur, id ab eo fieri intuitu notitiæ ex confessione aquisitæ, modò (inquit Scotus *loc. cit.*) omnibus attentis circumstantiis actio non sit de se revelativa sigilli. Ratio datur hæc: quia hôc ipso, quòd actiones illæ etiam in his circumstantiis maneant de se indifferentes, non est, cur pœnitens, aut alii complices credant, eas fieri potiùs ad revelationem sigilli, aut ex notitia confessionis, quàm ex alio motivo vel fine. At verò hoc esse licitum, etiam causâ mortis vitandæ, mordicùs negant alii, præsertim moderni DD. uti Stoz, *lib.* 2. *num.* 252. Viva ubi suprà §. 9. Babenstuber relatus *art.* 5. *num.* 40. Et certum mihi videtur, quòd si Confessarius nesciat reperire aliquem prætextum, ità, ut si quidem velit vitam salvare, aut confessionale, vel sacrum celebrandum vitare &c. cogatur propterea pœnitentem prodere ac manifestare, id nullatenus liceat, quin potiùs teneatur sustinere mortem: quia, uti jam suprà insinuavimus, revera nullum est tam grande malum, sive temporale, sive etiam spirituale, quod præponderet fractioni sigilli: neque fas est facere malum, ut eveniat bonum. Ità præter jam *citt.* tenent Lugo *disp.* 23. *Sect.* 5. *n.* 110. Cardinalis *de Lauraa de pœnit. disp.* 21. *art.* 11. *num.* 316. Cle-

ricatus *de pœnit. decis. 49. num. 14.* Neque in hoc dissentit Scotus, uti rectè advertunt Herincx, & de Lauræa seu Brancatus *loc. cit.*

525 Colliges 3tiò, licitum esse prætereà uti notitiâ confessionis ad concionandum in aliqua communitate ampla aut civitate, modò non dicat Concionator, ejusmodi peccata sibi esse nota ex confessione, neque ità specificè aut circumstantionatè loquatur, ut quempiam sibi confessum erubescere faciat, neque auditores de aliqua persona in particulari fundatam suspicionem concipere valeant. Ratio est: quia his observatis nulla prorsus fit revelatio confessionis, nec inde ullum incommodum adfertur pœnitenti: ergo non agitur contra immunitatem sigilli, nec contra mentem Christi Domini. Ità Bonacina *disp. 5. q. 6. Sect. 5. pu. 4. num. 3.* Stoz *lib. 2. num. 249.* Cautè nihilominus Concionatoribus, immò quàm cautissimè procedendum est, præsertim in communitatibus non adeò magnis: quia in his facillimè natum est oriri scandalum, præsertim coram simplicioribus; utique non sine maximo animarum detrimento. Hîc tandem Conferentiarum de Sacramento Pœnitentiæ ad animarum salutem, & majorem illius, qui verè pœnitentibus peccata dimittit gloriam, esto

F I N I S.

INDEX
Rerum in hoc opuſculo contentarum.

NB. Littera C. Conferentiam denotat: n. cum cifra deſignat numerum marginalem.

A.

vere

per

B.

C.

Cle-

Con-

Eccle-

D.

gatio

E.

curam

vel

F.

I.

Inte-

M.

sol-

N.

O.

P. Pec-

P.

Pœna

Pra-

cum

R.

S.

Sacra-

aut

V. *Ver-*

V.